

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

PDF Eraser Free

PDF Eraser Free

[HTTP://NOTLARI.ORG](http://notlari.org) DAHA FAZLASI İÇİN ZİYARET EDİN [HTTP://NOTLARI.ORG](http://notlari.org)

Yazar
Esra ÖZKAN KARAOĞLU

ISBN 978-975-2456-46-4	Yayın ve Dağıtım BENİM HOCAM YAYINCILIK Ostim / Yenimahalle / ANKARA	Basım Yeri Özbaran Ofset Matbaacılık Saray Mahallesi Gıdacılar Caddesi No: 8 Kahramankazan - Ankara Tel: 0312 394 45 60 Belgeç: 0312 394 27 42
Dizgi Tasarım Benim Hocam Dizgi Birimi	Baskı Tarihi Temmuz 2017	Matbaa Sertifika No 13264
Öneri ve Düşünceleriniz İçin Tel: 0312 385 59 50 benimhocamyayinevi@gmail.com Ostim Mah. 1219 Sk. No: 23 Ostim / Yenimahalle / ANKARA		

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Bu kitabın basım-yayın satış hakları Benim Hocam Yayınları'na aittir. Hangi amaçla olursa olsun yayıncı kuruluşun izni olmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, mekanik, elektronik, manyetik, fotokopi ya da başka yöntemlerle basılması ve çoğaltılması yasaktır.

Değerli Arkadaşlar,

Devlet kadrolarında yer almak amacıyla başladığınız zorlu ve sabır gerektiren bir süreçle karşı karşıyasınız. Bu süreci yürütmek sizin elinizde. Unutmayın, "Başarı kuvvetli olana gülümser." BENİM HOCAM ekibi olarak bu süreçte video dersler, video ders notları, konu anlatımı, deneme sınavları ve soru bankası gibi kaynaklarla sizlerin yanında olacağız. Sizin başarınıza hizmet etmek en büyük temennimizdir.

"Benim Hocam Yayıncılık" aracılığıyla hazırlanmış olan "Vatandaşlık Bilgisi Video Ders Notları"nın sistematığında daha önce çıkmış sınav soruları analiz edilmiş, ÖSYM formatında belirlenen konu alanları taranmış, yapılan değişiklikler dikkate alınarak 2017 Anayasa değişiklikleri analiz edilmiş ve sınava uygun bir içerik oluşturulmuştur. Öğrenmenin kalıcı ve daha somut olması için kaynağımızda düz konu anlatımından ziyade kavram haritalarına yer verilerek konuya genel bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır.

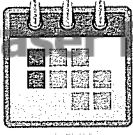
Kitabın hazırlanmasında ve yayımlanmasında emeği geçen değerli eşim Serkan Karaoğlu ve Benim Hocam ekibine teşekkür ederim.

Tüm öğrencilerime başarılar...

"Zihinlerinizi açın, dostlarım. Bizler, hepimiz anlamadıklarımızdan korkarız."

Dan Brown

*Esra ÖZKAN KARAOĞLU
Vatandaşlık Bilgisi Öğretmeni*

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

Sosyal Hayat ve Hukuk	7
Hukuk Kurallarının Yaptırımları (Müeyyideler).....	10
Hukukun Dalları	15
• Kamu Hukuku Dalları.....	15
• Özel Hukuk Dalları.....	21
• Karma Hukuk Dalları	46
Hukukta Hak Kavramı ve Türleri.....	47
Hakları Meydana Getiren Olgular.....	53
Hakların Kazanılması	53
Hakların Korunması.....	55
Hukukun Kaynakları	57
Boşluk Kavramı ve Türleri	59
Hukukun Farklı Anlamları	61
Hukuk Kurallarının Çeşit Bakımından Sınıflandırılması.....	62

2. BÖLÜM: ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

Anayasa ve Anayasa Hukuku.....	63
Devlet ve Devlet Şekilleri.....	65
Hükûmet Kavramı ve Hükûmet Sistemleri.....	68
Demokrasi Kavramı	71
Osmanlı - Türk Anayasa Tarihi.....	73

3. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NIN GENEL ESASLARI

Başlangıç Hükümleri.....	82
Genel Esaslar ve Değiştirilemez Maddeler.....	83
Seçim İlkeleri ve Siyasi Partiler	88

4. BÖLÜM: TEMEL HAK VE ÖDEVLER

Temel Hak ve Ödevler.....	93
---------------------------	----

5. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YASAMA

1982 Anayasası'nda Devletin Temel Organları	97
1982 Anayasası'nda Yasama.....	98
• Türkiye Büyük Millet Meclisi Seçimleri.....	98
• Milletvekilliği.....	100
• TBMM İç Yapısı ve Çalışma Düzeni	104
• TBMM Görev ve Yetkileri.....	109

6. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YÜRÜTME

1982 Anayasası'nda Yürütme	119
• Cumhurbaşkanı	119
• Bakanlar Kurulu	125
• Yürütmenin Düzenleyici İşlemleri.....	132
• Millî Savunma	135
• Olağanüstü Yönetim Usulleri	137

7. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YARGI

1982 Anayasası'nda Yargı	139
Genel Hükümler.....	139

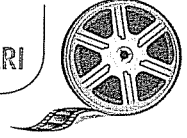
Türk Yargı Sistemi	141
Yüksek Mahkemeler	142
Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK)	152
Sayıştay	155

8. BÖLÜM: İDARE HUKUKU

İdare	157
İdare Hukuku	157
İdari Fonksiyon	159
İdare Hukukunun Kaynakları	160
Türkiye Cumhuriyeti İdaresinin Görevleri	160
Kamu Hizmeti Faaliyetleri ve Kolluk Faaliyetleri	161
İdare Hukukuna İlişkin İlke ve Esaslar	163
Türkiye Cumhuriyeti İdari Teşkilat Yapısı	168
İdarenin Mal Edinme Yöntemleri	182
Kamu Görevlileri	184
Anayasa Değişiklikleri	193

9. BÖLÜM: ULUSAL VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR

Ulusal Kuruluşlar	201
Türkiye'nin Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	202
Türkiye'nin Üyesi Olmadığı Uluslararası Kuruluşlar	209

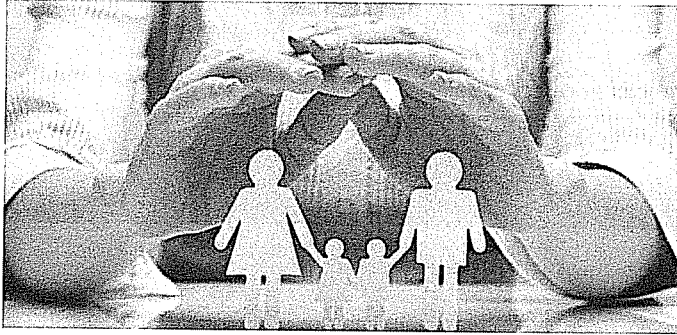

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

SOSYAL HAYAT VE HUKUK

İnsan yaratılışı gereği yeryüzünde toplu olarak bir arada yaşamış “medeni” bir varlıktır. Yaşadığı zorlu tabiat şartlarına karşı koya-bilmek ve temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için, insan toplulukları dayanışma ve birlikte yaşama gereği duymuşlardır.

Bir arada bulunma gerçeği, “aile”, “toplum” ve “devlet” dediğimiz sosyal birimlerde yaşanır. İnsanların kavgasız, kargaşasız, barış, huzur, güven, eşitlik ve özgürlük içinde bir arada yaşayabilmeleri, tüm toplum üyelerini bağlayan kuralların varlığı ile mümkündür.

Şöyle düşünelim:

Tüm insanlar, sınır konulmamış istekler, emeller ve ihtiyaçlarla iç içedir. İnsan, her şeyin en iyisini, en mükemmeli ister. Oysa herkesin elinin “en iyi”ye uzandığı yerde kavga ve çatışma kaçınılmaz olur.

İşte, toplumda var olan ve üretilen değerlerin, toplum üyeleri arasında adalet ölçüleri içinde dağıtılması için, “adalet normlarına” veya kamu vicdanından doğan “sosyal düzen kurallarına” ihtiyaç duyulur.

SOSYAL HAYATI DÜZENLEYEN KURALLAR

DİN KURALLARI

- Allah tarafından konulmuş peygamberler ve kutsal metinler aracılığıyla insanlara iletilmiş birtakım emir ve yasaklar içeren kurallardır. Din kuralları çoğunlukla Allah ile insanlar arasındaki uhrevi ilişkileri düzenler. Bununla beraber insanlar arasındaki dünyevi ilişkileri de düzenler.
Örnek: Namaz kılmak, oruç tutmak, zina yapmamak gibi.
- **Yaptırımın niteliği:** Manevi yaptırım
- **Yaptırım:** Günahkâr sayılma, cehennem korkusu gibi.

AHLAK KURALLARI

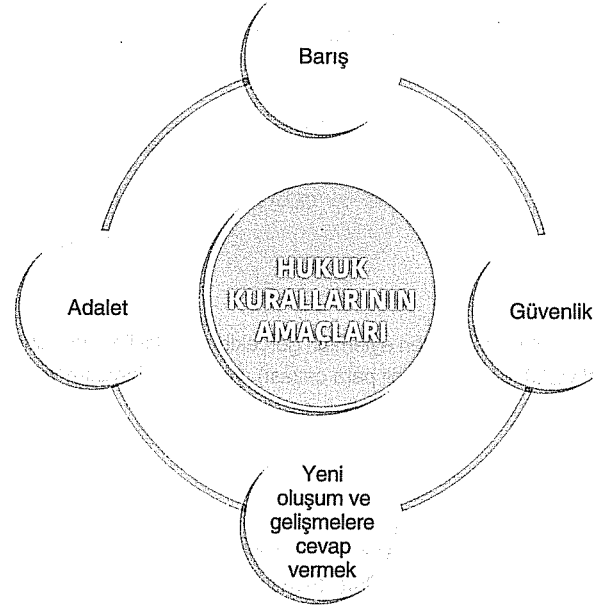
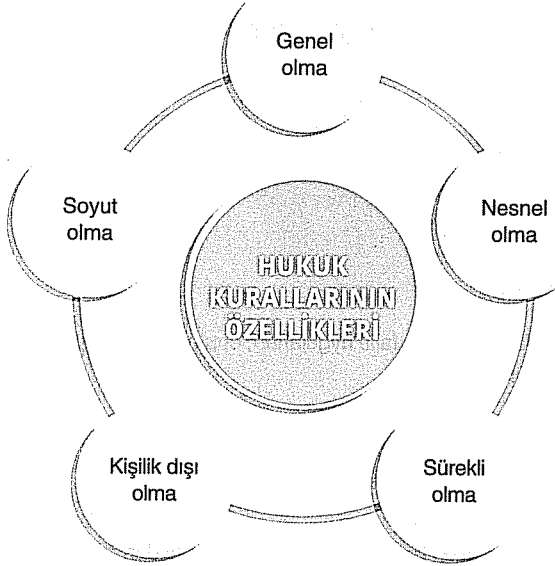
- Bir kimsenin kendi nefisine veya başkalarına karşı nasıl davranması gerektiğini belirleyen kurallardır.
 - **a) Subjektif Ahlak Kuralları:** Kişilerin kendi nefislerine karşı nasıl davranması gerektiğini belirleyen ahlak kurallardır.
Örnek: İyi insan olmak, yalan söylememek, kötü hisler beslememek gibi.
 - **b) Objektif Ahlak Kuralları:** Kişilerin birbirlerine karşı nasıl davranmaları gerektiğini belirleyen ahlak kurallardır.
Örnek: Yardımsever olmak, verilmiş söze sadık kalmak gibi.
- **Yaptırımın niteliği:** Manevi yaptırım
- **Yaptırım:** Kınama, ayıplama gibi.

GÖRGÜ KURALLARI

- Bir kimsenin belirli bir olay karşısında nasıl davranması gerektiğini belirleyen kurallardır.
Örnek: Yemek yeme şekli, hitap etme şekli gibi.
- **Yaptırımın niteliği:** Manevi yaptırım
- **Yaptırım:** Alaya alma, görgüsüz sayılma gibi.

HUKUK KURALLARI

- Kişilerin toplum içindeki davranışlarını düzenleyen uyulması devlet gücü ile desteklenen kurallardır.
Örnek: Taciz, cinayet, hırsızlık gibi.
- **Yaptırımın niteliği:** Maddi yaptırım
- **Yaptırım:** Ceza, cebrî icra, tazminat, hükümsüzlük, iptal gibi.

NOT

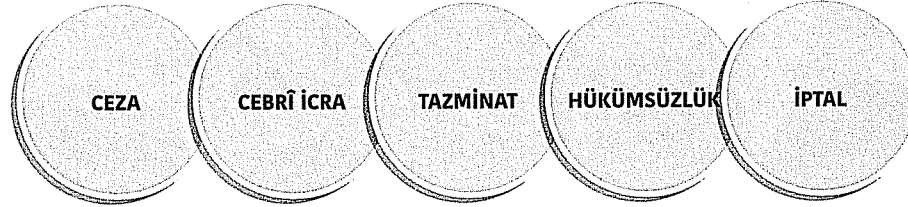
Hukuk kurallarını diğer sosyal düzen kurallarından ayıran temel özellik maddi yaptırımlar içermesidir.

HUKUK KURALLARININ YAPTIRIMLARI (MÜEYYİDELER)

Hukukun yap dediğini yapmadığında ya da yapma dediğini yaptığında karşılaşılan tepkiye **yaptırım (müeyyide)** denir.

Bu maddi yaptırımlar:

- **CEZA:** Suç teşkil eden eylemleri gerçekleştiren kişilere uygulanan yaptırımdır. Bir başka ifadeyle ceza, faile uygulanan, onu hürriyeti (hapis cezası) ve mal varlığı değerleri (adli para cezası) yönünden birtakım yoksunluklara uğratan bir tepkidir.

Türk Ceza Kanunu'nda yer alan ceza türleri:

Adli Para Cezası:

- 5 günden az, kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde 730 günden fazla olamaz. Para cezasının miktarı kişinin ekonomik ve diğer şahsi durumları göz önünde tutularak hâkim tarafından takdir edilir. Bir gün karşılığı en az yirmi, en fazla yüz TL olarak takdir edilir.

Hapis Cezaları:

- **Sürelî Hapis Cezaları:** Kanunda aksi belirtilmeyen hâllerde bir aydan az, yirmi yıldan fazla olamaz. Hükmedilen bir yıldan az sürelî hapis cezaları, kısa sürelî hapis cezasıdır.
- **Müebbet Hapis:** Hükümlünün hayatı boyunca devam eder.
- **Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis:** Hükümlünün hayatı boyunca kanunda belirtilen sıkı güvenlik rejimine göre gerçekleştirilir.

NOT

Disiplin cezaları TCK'de yer almaz. Disiplin cezaları belli statülere sahip kişilerin iç düzen kurallarına aykırı davranışları hâlinde verilir.

PDF Eraser Free

ÖRNEK

Pelin ile Bülent ailelerinin karşı çıkmasına rağmen evlenmişlerdir. Yaşadığı zorlu süreçten dolayı Bülent, Pelin'in ailesi ile görüşmesini yasaklamıştır. Pelin kocasından gizli kardeşi Fatih ile Facebook üzerinden görüşmektedir. Bülent karısının sosyal medyada fazla vakit geçirmesinden dolayı kendisini aldattığını düşünmektedir. Karısının Facebook hesabına erişen Bülent sevgi ve özlem duyguları içeren mesajları okuduğunda şüphelerinde haklı olduğunu düşünerek, bir gece karısı uykudayken 12 yerinden bıçaklayarak öldürmüş ve ardından cesedi parçalara ayırarak ormanlık bir arazinin çeşitli yerlerine gömmüştür. Burada Bülent'in eylemi Ceza Kanunu anlamında vahşice insan öldürme suçudur ve hapis cezası ile cezalandırılır.

- **CEBRİ İCRA:** Hukuki yükümlülüklerini yerine getirmeyen kişilerin devlet zoru ile yükümlülüklerini yerine getirmesinin sağlanmasıdır.

ÖRNEK

Serkan, Y Akademi'de KPSS'ye hazırlanan bir öğrencidir. Kurs ücretini taksit ile ödeyeceğini taahhüt eden Serkan, üç taksit ödemesinden başka bir ödeme yapmamıştır. Kurs tarafından yapılan tüm ihtarlara rağmen ödeme yapmayan Serkan hakkında icra takibi başlatılmış ve bunun sonucu olarak Serkan'ın kişisel mal varlığına haciz konularak mal varlığının içinden ödeme yapılmayan miktar ve icra masrafları tahsil edilmiştir.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

- **TAZMİNAT:** Herhangi bir sebeple bir başkasına maddi ya da manevi zarar veren kimselerin yol açtığı zararı ödeme yükümlülüğüdür.

- **Maddi Tazminat:** Zarar gören kimsenin mal varlığında meydana gelen eksilmenin zarar veren tarafından giderilmesidir.

- **Manevi Tazminat:** Zarar görenin kişilik değerlerinde meydana gelen eksilme sebebiyle çekilen manevi üzüntülerin telafisi için ödenir.

ÖRNEK

Sinan ile Buket uzun süren bir flörtün ardından nişanlanmışlardır. Gelinlik provası için terziye gitmekte olan Buket'e dikkatsiz bir şoför çarpmış ve ağır yaralanmasına sebep olmuştur. Tedavisi tamamlanan Buket'in yüzünde ve vücudunda kalıcı yara izleri meydana gelmiştir. Sinan, Buket'in bu yaralar sonucunda güzelliğinin yok olduğunu düşünmeye başlamış ve bu durumu kabul edemeyerek nişanlılığı tek tarafı olarak sona erdirmiştir. Buket kaza sonucu yüklü bir tedavi masrafının yanı sıra (maddi tazminat), nişanın bozulmasından dolayı da derin üzüntü yaşamaktadır. (manevi tazminat) Buket tüm bu zararlarını kazanın sorumlusu olan şoförden talep edebilir.

PDF Eraser Free

- **HÜKÜMSÜZLÜK:** Hükümsüzlük taraflarca istenmiş olan hukuki işlemin geçersiz kılınması, onun etkisiz bırakılması anlamına gelir; işlemi silip süpürücü bu özelliğiyle en tipik hukuki yaptırımlardan biridir. Öteki yaptırımlar gibi kişiyi hedef almayıp, işlemi hedef alan bir yaptırımdır.

Yokluk: Yokluk kavramı, bir hukuki işlemin kurulması için gerekli kurucu unsurların (karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarının varlığı gibi) bulunmaması durumunu ifade eder.

Yokluk hâlinde sözleşme için gerekli içerik, görünüş bakımından bile meydana gelmemiştir. Örneğin, (A) ile (B) evlilik sözleşmesini oturdukları mahallenin imamı önünde yaptıklarında, birbirine uygun irade açıklamalarını evlilik sözleşmesinin kurucu unsurlarından biri olan kanunun öngördüğü resmi memur önünde gerçekleştirmediklerinden yapılan (yapıldığı zannedilen) evlilik hukuk nazarında hiç kurulmamış olacağından yokluk ile hükümsüz sayılacaktır.

Mutlak Butlan: Kurucu unsurları mevcut olduğu için bir sözleşme kurulmuş olmakla beraber, geçerlilik şartlarından kamu düzenini ilgilendirecek önemde bulunanların gerçekleşmemiş olması hâlinde karşılaşılan yaptırımdır.

Bir sözleşmenin kesin hükümsüzlüğünü (butlanın) gerektiren sebepler genel olarak şunlardır:

- **Kanunun emredici hükümlerine aykırılık,** (Yasak derecede bulunan hısımların evlenmesi)
- **Kişilik haklarına aykırılık,** (Bir kimsenin böbreğini satacağına dair sözleşme yapması)
- **İmkânsızlık,** (Sözleşme yapılmadan önce yanarak yok olan bir arabanın satılması)
- **Tam ehliyetsizlik,** (Ayırt etme gücü olmayan bir kimsenin satım, kira vb. sözleşme yapması)
- **Muvazaa,** (Bağışlanmak istenen bir evin tapuda satış olarak gösterilmesi)
- **Şekle aykırılık,** (Taşınmaz satışının geçerli olabilmesi için sözleşmenin resmî şekilde düzenlenmesi gerekirken bu şarta uygun yapılmaması)

Butlana tabi olan bir işlem kural olarak sonradan düzelmez; (baştan batıl olan, hep batıl kalır) ancak taraflarca yeni baştan yapılabilir.

PDF Eraser Free

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

KARŞILAŞTIRMA	
YOKLUK	BUTLAN
Kurucu unsurların eksikliğidir.	Geçerlilik unsurlarının eksikliğidir.
Hukuki işlem hiç gerçekleşmemiş/hukuk âleminde hiç doğmamış sayılır.	Hukuki işlem kurulmuş olmasına rağmen başlangıçtan itibaren geçersiz olup, hiçbir hukuki sonuç doğurmaz. İşlem sonradan geçerli hâle getirilemez.
Hukuki işlemin yokluğu, her zaman herkes tarafından ileri sürülebilir.	Hukuki işlemin butlanı, her zaman herkes tarafından ileri sürülebilir.
İşlemin ortadan kaldırılması için dava açmaya gerek yoktur.	Kesin hükümsüz olan işlemlerin, yargı mercilerince kesin hükümsüzlüğü tespit edilinceye kadar söz konusu işlemler hukuk dünyasında var olmaya devam ederler.
Hâkim kendiliğinden dikkate alır.	Hâkim kendiliğinden dikkate alır.
Yokluğun ileri sürülmesi hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırılık teşkil etse de işlem geçerli hâle getirilemez.	Bazı hâllerde butlanın ileri sürülmesi hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırılık teşkil ederse, butlanı ileri süren korunmaz, işlem sanki geçerliymiş gibi hüküm ve sonuç doğurur.

Nispi Butlan (İptal Edilebilirlik): Bir sözleşme ilişkisinde, taraflardan birinin iradesinin sakat olması hâlinde, bu kimseye sakat iradesi ile kurmuş olduğu sözleşmeyi iptal edebilme hakkı tanınmaktadır. Bu hak, Borçlar Kanununun genel hükümlerinde yer alan;

- Yanılma (Hata)
- Aldatma (Hile)
- Korkutma (Tehdit)
- Gabin (Aşırı Yararlanma)

hâllerinde, sözleşmenin geçmişe etkili olarak ortadan kaldırılmasını sağlayan bozucu yenilik doğuran bir haktır.

İptal edilebilir sözleşme, başından itibaren geçerli bir sözleşme olduğundan, taraflardan birinin irade açıklamasıyla veya mahkeme kararıyla ortadan kaldırılır.

Tek Taraflı Bağlamazlık: Velayet ya da vesayet altında bulunan kimselerin velilerinin ya da vasilerinin onayını almadan hukuki bir işlem yapması sonucu ortaya çıkan hükümsüzlük türüdür.

- Ahmet ile Zeynep birbirini seven 25 yaşını doldurmuş iki gençtir. Ailelerinin izin vermemesine rağmen evlenme konusunda ısrar eden gençler evden kaçarak imam huzurunda nikâh kıymışlardır. Tarafların yaptıkları bu evlilik ilişkisi **YOKLUK** ile hükümsüzdür.
- ✓ Yasak derecede bulunan hısımların evlenmesi
- ✓ Bir kimsenin böbreğini satacağına dair sözleşme yapması
- ✓ Sözleşme yapılmadan önce yanarak yok olan bir atın satılması
- ✓ Ayırt etme gücü olmayan bir kimsenin satım, kira vb. sözleşme yapması gibi durumlar **BUTLAN** ile hükümsüzdür.
- ★ 15 yaşındaki Giray babasından yeni çıkan X marka tablet almasını istemekte ancak babası tableti kullanmak için yaşının küçük olduğunu söyleyerek bu talebi reddetmektedir. Giray biriktirdiği harçlıklarıyla velisinin izni olmadan bu tableti satın almıştır. Yapılan satım sözleşmesi **TEK TARAFLI BAĞLAMAZLIK** ile hükümsüzdür.

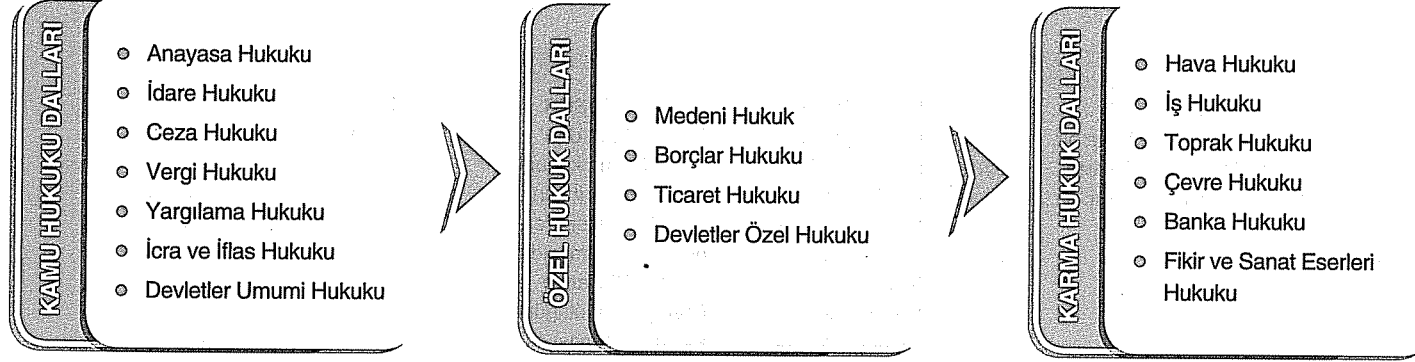
- **İPTAL:** Yapılan bir idari işlemin hukuka aykırılık gerekçesi ile mahkeme kararıyla ortadan kaldırılmasıdır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Mamak ilçesinde bulunan bazı evlerin yıkılması işlemini başlatmış ve bunun için harekete geçmiştir. Yıkım işleminin hukuken geçerli olabilmesi için yıkılacak evlerin maliklerine ihtarda bulunması gerekirken bu ihtar yapılmamıştır. Bu nedenle yıkım kararı **İPTAL** yaptırımına tabidir.

NOT

İki kişi arasında yapılmış olan sözleşmenin ortadan kaldırılmasına **fesih** denir. İptal işleminde ise ortada devlet vardır.

1. KAMU HUKUKU DALLARI

a. Anayasa Hukuku

Devletin şeklini, yapısını, temel organlarını, bu organların (yasa-yürütme-yargı) birbirleri arasındaki etkileşimini, kişilerin temel hak ve özgürlüklerini ve bu özgürlüklerin devlet karşısındaki durumunu inceleyen hukuk dalıdır.

b. İdare Hukuku

İdarenin faaliyet ve örgütlenmesine ilişkin kurallar öngören, kamuya tanınan üstünlük ve ayrıcalıklar ve bireye tanınan hak ve hürriyetlerin dengelenmesini sağlayan kamu kurum ve kuruluşları ile bunların işleyişlerini, idari eylem ve işlemleri düzenleyen hukuk dalıdır.

c. Ceza Hukuku

Türk Ceza Kanunu'nda suç olarak tanımlanan fiilleri ve bunlara bağlı yaptırımları ele alarak, suç işlenmesini önlemeyi, kamu düzenini ve güvenliğini, çevreyi korumayı, kişi hak ve özgürlüklerini korumayı amaçlayan hukuk dalıdır.

NOT

- Yürürlükte bulunan Türk Ceza Kanunu 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Suç ve Suçun Unsurları

Türk Ceza Kanunu'nun yasakladığı fiillere **suç** denir. Suçun ortaya çıkması için birtakım unsurlar gerekir.

SUÇ UNSURLARI			
KANUNİLİK (TİPİKLİK) Bir fiili suç sayan ve buna bir yaptırım öngören bir kanun maddesinin var olmasıdır.	MADDİ UNSUR (HAREKET) Dış âlemde bir değişiklik meydana getirmeye yönelik icrai veya ihmali bir hareketin var olmasıdır. Maddi unsurlar 3 başlıkta değerlendirilir. Hareket: Kanunun suç saydığı neticeye sebep olan, insan bedeninin iradi davranışdır. Hareket yapılarak suçun ortaya çıkması icra, yapılması gereken hareketin yapılmayarak suçun ortaya çıkması ihmal olarak adlandırılır. Netice (Sonuç) : Kendisine hukuken değer ve önem tanınan, icrai veya ihmali hareketle meydana gelen dış âlemdeki değişikliğin kendisidir. Nedensellik Bağı: Hareket ile netice arasında bulunması gereken neden – sonuç ilişkisidir.	MANEVİ UNSUR (KUSURLULUK) Kast: Suçun kanuni tanımındaki unsurlarının bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Taksir: Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesini öngöremeyerek gerçekleştirmesidir. Taksir şekilleri: ◦ Tedbirsizlik ◦ Dikkatsizlik ◦ Meslek ve sanatta acemilik ◦ Nizam ve talimatlara uymamak ◦ İhtiyatsızlık	HUKUKA AYKIRILIK İşlenen ve kanundaki tarife uygun bulunan fiile hukuk düzenince onay verilmemesi, bu fiilin uygun bulunmaması durumudur.

Kanun hükmünü yerine getirme	TCK'nin 24. maddesinin birinci fıkrasında; "<i>Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilemez.</i>" denilerek hukuka uygunluk sebebine yer verilmiştir. Örnek: A borçlarını ödemediği için alacaklı icra takibi yapmış ve haciz kararı çıkartmıştır. İcra memuru A'nın mal varlığı içinden borç miktarı kadar malı A'nın rızası olmadan alırsa bu durum suç oluşturmaz.
Hukuka uygun emri yerine getirme	TCK'nin 24/2. maddesinde "Yetkili bir merciden verilip yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz." denilmektedir.
Meşru savunma	Hukuka uygunluk sebebi olan meşru savunma hakkı TCK 25/1'de şöyle düzenlenmiştir: "Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez. " Örnek: Ahmet ile Mehmet alacak verecek nedeniyle aralarında husumet olan iki eski arkadaşdır. Ahmet mahalle kahvehanesinde otururken Mehmet gelmiş ve kendisine olan borcunu ödemesini Ahmet'e söylemiştir. Aralarındaki konuşma kavgaya dönüşmüş ve Mehmet küfürler ederek "Seni öldüreceğim." diyerek tehdit etmiştir. Olaydan 3 gün sonra işten dönen Ahmet'in karşısına çıkan Mehmet belindeki kuru sıkı silahı çekerek Ahmet'e doğrultmuştur. Mehmet tarafından ölüm tehdidi alan Ahmet daha önce davranarak ruhsatlı silahı ile Mehmet'i vurarak yaralamıştır. Mehmet'in davranışı meşru müdafaadır.
Hakkın kullanılması	Hukuka uygunluk sebepleri arasında yer alan hakkın kullanılması TCK'nin 26/1. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir: "Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez. " Örnek: Sınıftaki disiplini sağlamak isteyen öğretmenin öğrencinin kulağını çekmesi (bedensel zarara yol açmamak koşuluyla), tek ayak üzerinde durdurması gibi durumlar öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki eğitim içi disiplin hakkının kullanılmasına örnek gösterilir.
İlgilinin rızası	TCK'de bu durum; "Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilemez." denilerek ifade edilmiştir. Örnek: Geçirdiği trafik kazası nedeniyle ağır şekilde yaralanan ve bilinci kapalı olan kazazedeye müdahale edilerek ameliyat edilmesi durumunda kişinin vücut bütünlüğüne yapılacak olan müdahaleye rızasının olduğu kabul edilir.

Ceza Ehliyeti

a) **Ayırt Etme Gücü:** Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol ve uyuşturucu madde etkisi altında olma gibi sebeplerle ayırt etme gücü olmayanlara ceza verilmez.

b) Yaş Küçüklüğü:

- **Sağır ve dilsizlik:** TCK hükümlerine göre, bu kanunun, fiili işlediği sırada **on iki yaşını** doldurmamış olan çocuklara ilişkin hükümleri, **on beş yaşını** doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; **on iki yaşını** doldurmuş olup da **on beş yaşını** doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, **on beş yaşını** doldurmuş olup da **on sekiz yaşını** doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında; **on beş yaşını** doldurmuş olup da **on sekiz yaşını** doldurmamış olanlara ilişkin hükümleri, **on sekiz yaşını** doldurmuş olup da **yirmi bir yaşını** doldurmamış olan sağır ve dilsizler hakkında da uygulanır.

Suç ve Cezalara İlişkin Esaslar

- Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.
- Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.
- Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz (**Masumiyet Karinesi**).
- Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.
- Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.
- Ceza sorumluluğu şahsidir.
- Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.

- Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.
- İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı Kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir.
- Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez.

Ceza Yargılama Hukukunun Temel Kavramları

- **Soruşturma:** Yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evredir.
- **İddianame:** Soruşturma evresi sonunda toplanan delillerin, suçun işlendiği konusunda yeterli şüphe oluşturma hâlinde Cumhuriyet Savcısı tarafından hazırlanan belgedir.
- **Kovuşturma:** İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evredir.
- **Gözaltı:** Henüz tutuklama kararı olmadan önce, kişinin özgürlüğünün kaldırılmasıdır.
- **Tutuklama:** Kuvvetli suç şüphesi varlığını gösteren olguların

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

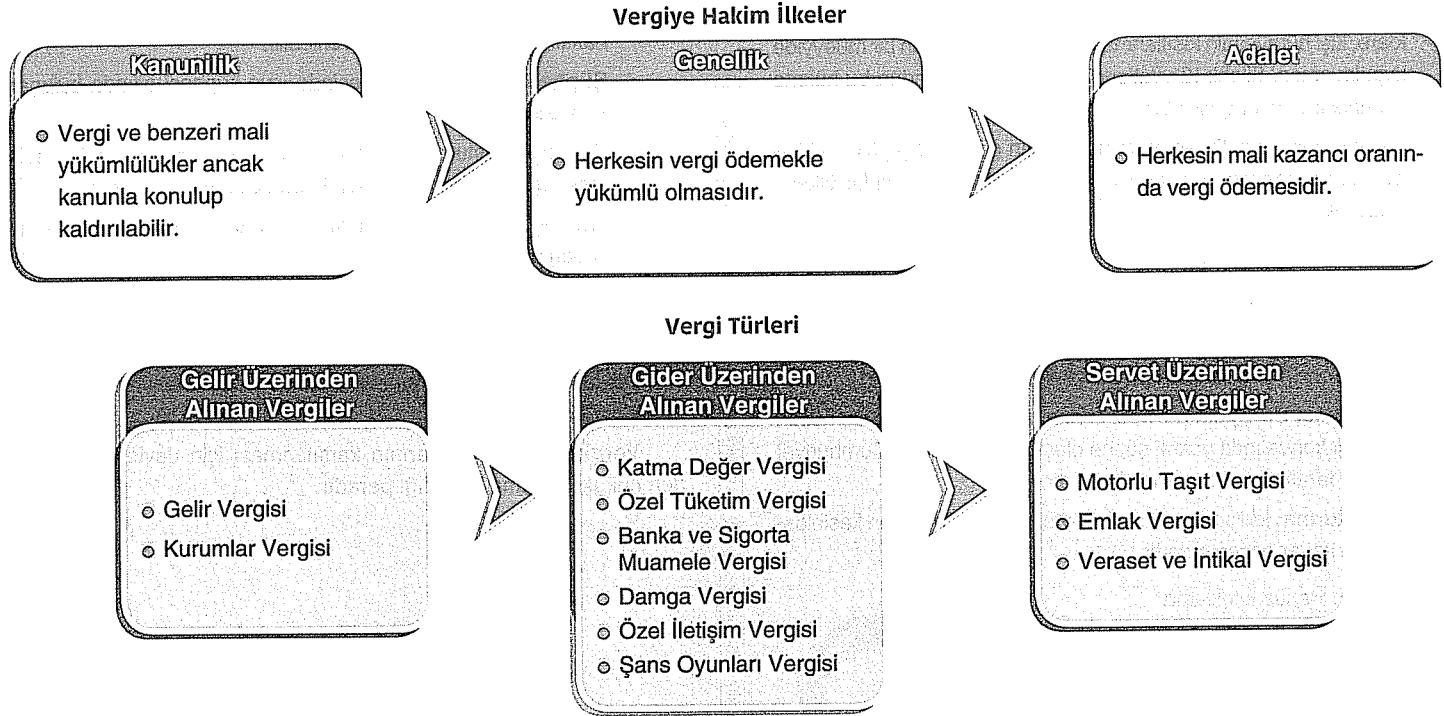
ve bir tutuklama nedeninin bulunması hâlinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir.

- **Şüpheli:** Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiye denir.
- **Sanık:** Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiye denir.
- **Müdafi:** Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukata denir.

d. Vergi Hukuku

Devletin mali faaliyetlerinin hukuki yönünü inceleyen mali hukukun bir alt dalıdır.

Vergi: Kamu ihtiyaçlarının karşılanması için devletin mükelleflerden hukuki zorlama ile aldığı paradır.

e. Yargılama Hukuku

Mahkemelerin yargı görevini yerine getirirken uyguladıkları yol ve yöntemlerle ilgili hukuk kurallarını içerir.

Türk Yargı Sistemi

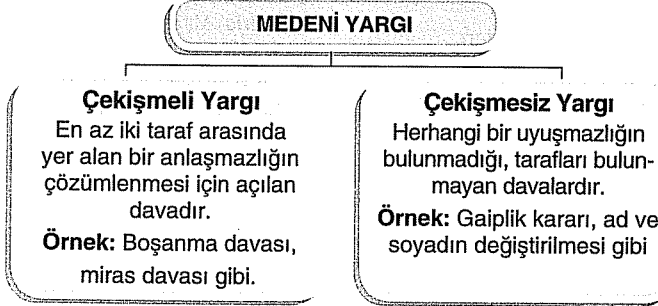
- **Anayasa Yargısı:** Kamusal işlemlerin Anayasaya uygunluğunun denetimi ile ilgilenen bir yargı koludur.

PDF Eraser Free

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

- **Adli Yargı:** İdari yargının görev alanı dışında kalan ve genel olarak hukuk mahkemelerinin özel hukuk alanındaki yargı faaliyetlerini ve ceza kanunlarına göre suç sayılan fiiller hakkında devletin cezalandırma yetkisini kullanması ile ilgili faaliyetleri kapsar. Adli yargı, medeni yargı (hukuk yargısı) ve ceza yargısı olmak üzere ikiye ayrılır.
- **Medeni Yargı:** Özel hukuk alanlarında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözülmesi ve özel hakların gerçekleştirilmesi yollarını çizer. Medeni yargı çekişmeli yargı ve çekişmesiz yargı olmak üzere ikiye ayrılır.

- **Ceza Yargısı:** Ceza hukuku kurallarıyla ilgili uyuşmazlıklardan doğan davalardır.
- **Uyuşmazlık Yargısı:** Adli ve idari yargı mercileri arasında ortaya çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının giderilmesini konu alır.
- **İdari Yargı:** İdari kuruluşların idare hukuku kapsamında olan faaliyetleri arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların giderilmesini konu alır.

- **Seçim Yargısı:** Seçimlerden önce ve seçimlerden sonra seçim kanunlarıyla ilgili tüm yolsuzluk iddialarını, şikayetlerini ve itirazlarını karara bağlamaya yönelik konuları esas alır.
- **Hesap Yargısı:** Genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarının denetlenmesi sonucunda, sorumlulukları görülenlerin hesap ve işlemlerinin kesin bir biçimde hükme bağlanmasını konu alır.

f. İcra ve İflas Hukuku

Medeni yargılama hukukunun tamamlayıcısı olarak ortaya çıkmıştır. Borcunu ödeyemeyen borçlunun borcunun, alacaklının talebi üzerine, devlet zoruyla taşınır ve taşınmaz varlıklarına el konarak karşılanmasını konu alan hukuk dalıdır.

g. Devletler Umumi (Genel) Hukuku

Uluslararası hukuktur. Egemen en az iki devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk dalıdır. En temel kaynağı milletlerarası anlaşmalardır.

2. ÖZEL HUKUK DALLARI

Özel hukuk, sosyal yaşamda ortaya çıkan eylem, davranış ve olguları bireylerin benzerleri ile olan çeşitli ilişkilerini düzenleyen hukuktur.

a. Medeni Hukuk

Kişilerin toplum hâlinde yaşaması bakımından bir hüküm ve değer ifade eden eylem ve davranışları düzenleyen hukuk kurallarının tümüdür. Medeni Kanun değiştirilerek 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Medeni hukuk, özel hukukun en geniş dalıdır.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

Medeni hukukun alt dalları:

Kişiler Hukuku

- Ehliyet Kavramı
- Kişi Türleri
- Kişisel Durum
- Hısımlık
- Yerleşim Yeri
- Kişiliğin başlangıcı, sona ermesi

Aile Hukuku

- Aile İlişkileri
- Evlenme
- Nişanlanma
- Velayet
- Vesayet
- Eşlerin Hak/Borçları
- Soy Bağı
- Aile Fertlerinin İlişkileri

Eşya Hukuku

- Kişilerin eşya üzerindeki hâkimiyet ve tasarruflarını düzenler.

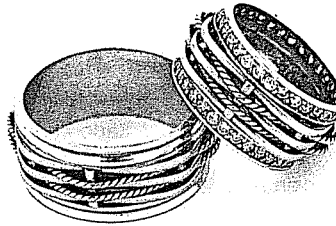
Aynı Hak: Eşya üzerinde doğrudan, mutlak egemenlik yetkisi veren, herkese karşı ileri sürülebilen haklardır.

Miras Hukuku

- Bir gerçek kişinin ölümünden sonra tüm hak ve borçlarının kime nasıl geçeceğini düzenler.

Muris: Miras bırakan kişidir.

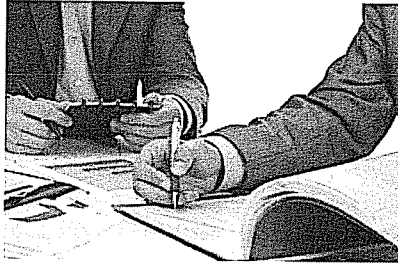
Tereke: Murisin hak ve borçlarının toplamıdır.

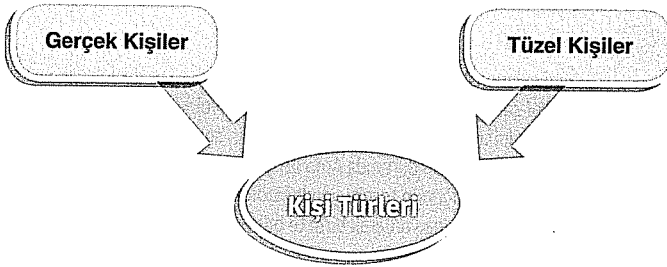

Kişiler Hukuku

Hukukun haklara ve borçlara ehil kıldığı, yani hakları ve borçları olabilen varlıklara **kişi** denir. Kişilik kavramı ise daha kapsamlıdır. Kişi, haklara ve borçlara sahip olabilen varlıkken; kişilik, kişinin bütün hukuki ehliyetlerini, maddi ve manevi değerlerini ve kişisel durumlarını içine alır.

Hukuk sistemi içerisinde “gerçek ve tüzel kişiler” olmak üzere iki kişilik türü kabul edilmiştir.

I. Gerçek Kişiler

Gerçek kişiler insanlardır.

Kişiliğin Başlangıcı

Türk Medeni Kanunu'na göre; kişilik çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar.

Tam Doğum:

Çocuğun ana rahminden tamamen ayrılmış olmasını ifade eder.

Sağ Doğum:

Çocuğun bir an bile yaşamış olmasını ifade eder.

Gerçek Kişilik Başlangıcı

Kişiliğin Sona Ermesi

Kişiliği Sona Erdiren Hâller			
• Ölüm	• Ölüm Karinesi	• Birlikte Ölüm Karinesi	• Gaiplik

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

PDF Eraser Free

Ölüm

Kişiliğin sona ermesinin en doğal hâlidir. Ölüm kişiliği sona erdiren hukuki bir olaydır. Ölümle birlikte kişilik sona erer. Ölümle kişinin kişiliğine bağlı hakları son bulurken, diğer hakları (mal varlığı hakları) mirasçılara geçer.

Karîne: Birtakım somut bulgulardan yola çıkılarak bilinmeyen bir olgunun sonuçlarının çıkarılmasıdır.

Ölüm Karînesi

- Cesedin bulunmamasına karşılık, kişi, ölümüne kesin gözüyle bakılan bir durumda kaybolmuşsa, kanun koyucu, burada ölüm karînesinden yararlanır. Bir kimse ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlarda kaybolursa, cesedi bulunmamış olsa bile ölmüş sayılır.
- Ölüm karînesinin varlığı hâlinde, cesedi bulunamayan kişinin künyesine, mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle ölü kaydı düşürülür. Ölüm karînesi adı bir karîne olup aksi ispat edilebilir.
- Ölüm karînesi ile kişinin mal varlığı mirasçılara geçer. Mirasçılar, teminat vermek zorunda değildir. Hakkında ölüm karînesi olan bir kimsenin ölmüş olduğuna karar verilmişse, kişinin evliliği kendiliğinden son bulur. Kişilik hakları sona erer.

ÖRNEK

Ankara'dan Sidney'e gitmekte olan uçak infilak ederek Hint Okyanusu'na çakılmış ve 300 yolcu ve 17 mürettebattan 125 kişinin cesetlerine ulaşılmıştır. Tüm arama kurtarma çalışmalarına rağmen diğer yolcuların cesetlerine ulaşamamıştır. Bu durumda cesetlerine ulaşamayan kişiler hakkında ölüm karînesine hükmedilecektir. Çünkü, bu kişilerin karşı karşıya kaldıkları durum yaşama ihtimalinin neredeyse imkânsız olduğu büyük bir durumdur.

Birlikte Ölüm Karînesi

- Hangisinin önce veya sonra öldüğünün tayini mümkün olmaksızın ölenler, aynı zamanda ölmüş kabul edilir.
- Birlikte ölüm karînesinin en önemli sonucu, bu kişilerin birbirlerinin mirasçısı olamamalarıdır. Birlikte ölüm karînesi ölüm zamanına karînedir.
- Haklarında birlikte ölüm karînesi işletilen kişiler kanun gereği aynı anda ölmüş kabul edileceklerinden birbirlerinin mirasçısı olamayacaklardır. Her birinin mirası (terekesi) kendi mirasçılara geçer.

ÖRNEK

Yeni evlenen Arda ile Çiğdem balayı için kendi araçları ile yola çıkmışlardır. Yol çalışması nedeniyle tek şeride düşen yolda karşıdan gelen bir tır ile kafa kafaya çarpışmışlar ve çıkan yangın sonucu feci şekilde yanarak can vermişlerdir. Bu durumda Arda ile Çiğdem'den hangisinin diğerinden daha önce öldüğünün tespiti yapılamadığından her ikisini de aynı anda öldükleri sonucuna varılarak birlikte ölüm karînesine hükmedilir.

Gaiplik

Medeni Kanun'a göre, ölüm tehlikesi içinde kaybolma veya kendinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa kişinin gaipliğine karar verilmesi hâkimden istenebilir.

ÖRNEK

Yüzme öğretmeni Ferit ve nişanlısı Emel hobi olarak su sporları yapmaktan hoşlanırlar. Rafting yapmak için bindikleri bot alabora olur. Emel olayın olduğu yerin 1500 metre ilerisinde sağ olarak bulunur ancak Ferit'e tüm aramalara rağmen ulaşamaz. Ferit'in yüzme biliyor olması, Emel'in sağ olarak kurtulması ve yaşanan olayın kişiyi kesin olarak öldürmekten uzak olması durumları göz önüne alındığında Ferit hakkında gaiplik kararının verilmesi yerinde olacaktır.

Ölüm tehlikesi hâlinde kaybolma

- Ölüm tehlikesi içinde kaybolunması durumunda ilgililerin gaiplik talebinde bulunabilmeleri için ölüm tehlikesi içinde kaybolduğu tarihin üzerinden **bir yılın** geçmiş olması gerekir.
- Kişiliği sona eren kişinin mal varlığı, teminat vermeleri karşılığında mirasçılara geçer. Teminat süresi bu durum için terekenin mirasçılara tesliminden itibaren 5 yıldır.

Uzun zamandır haber alamama

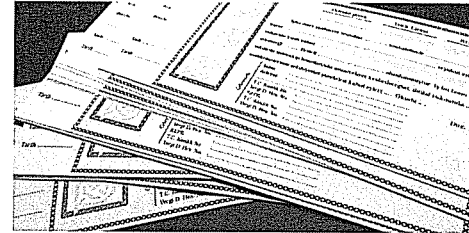
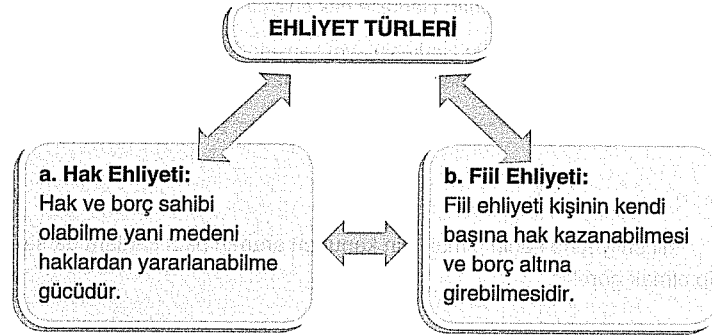
- Uzun zamandan beri haber alınamaması durumunda ilgililerin gaiplik talebinde bulunabilmeleri için son haber alma tarihinin üzerinden **beş yılın** geçmiş olması gerekir.
- Miras için verilecek teminatın süresi ise en son haber alma tarihinden itibaren 5 yıldır.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Gaiplik kararının verilmesiyle birlikte gâibin mevcut evliliği kendiliğinden ortadan kalkmaz.

Gaiplik kararını mahkeme verir.

Gerçek Kişinin Ehliyetleri

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

PDF Eraser Free

a. Hak Ehliyeti

Hak ve borç sahibi olabilme yani medeni haklardan yararlanabilme gücüdür. Hak ehliyeti tam ve sağ doğmak şartıyla ana rahmine düşüldüğü an kazanılır.

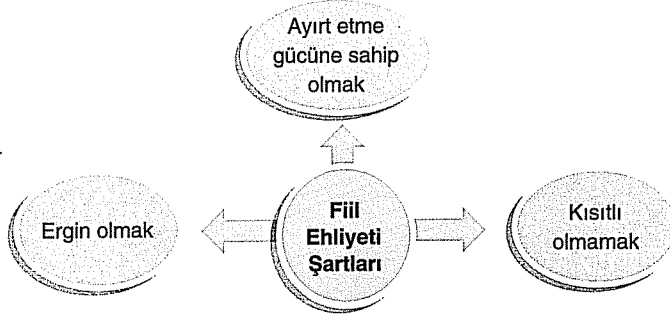

Genellik: Herkese hak ehliyeti tanınmıştır.

Eşitlik: Herkesin aynı kapsamda hak ehliyetine sahip olmasını ifade eder.

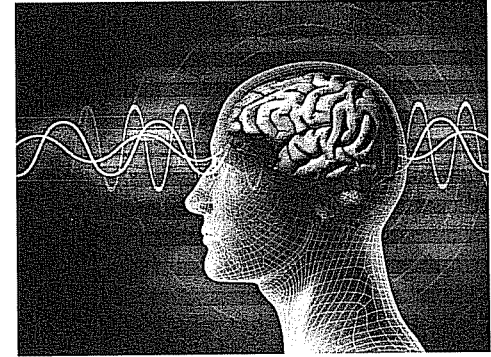
b. Fiil Ehliyeti

Fiil ehliyetine sahip olmak için kanunen aranan bazı şartlara da sahip olmak gerekir.

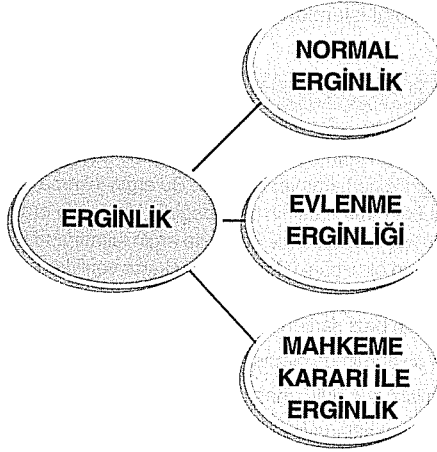
- **Ayırt etme gücüne sahip olmak:** Kişinin makul surette hareket edebilme, fiillerinin sebep ve sonuçları algılayabilme yeteneğine ayırt etme gücü denir.

Ayırt etme gücünü etkileyen hâller:

- **Ergin Olmak:** Erginlik, belli bir yaşa gelmiş olmak ya da belli hâllerde kişinin ergin olduğunun kabulü ile gerçekleşir.

- 18 yaşın doldurulmasıyla kazanılır.
- **Olağan Evlenme Erginliği:** Kadın ve erkeğin 17 yaşını doldurmaları ve yasal temsilcilerinin onayı gerekir.
- **Olağanüstü Evlenme Erginliği:** Kadın ve erkeğin 16 yaşını doldurmaları, olağanüstü bir durumun varlığı gerekir.
- Küçüğün 15 yaşını doldurmuş olması, menfaati ve talebi, velisinin izni gerekir.

Normal Erginlik

Fiil ehliyetinin bir diğer şartı da belli bir yaş düzeyine erişmiş bulunmak, yani “ergin olmaktır”. Medeni Kanun, “Erginlik on sekiz yaşın doldurulmasıyla kendiliğinden, kanun gereği kazanılır” demektedir. Kişinin ergin olması ile velayet ve vesayet durumları kendiliğinden sona erer.

Evlenme Erginliği ve Mahkeme Kararı ile Erginlik (Kaza-i Rüşt)

- **Ergin kılınmaya ilişkin olarak dikkat edilmesi gereken önemli bir husus da şudur:**

Mevcut evlilik, kişi on sekiz yaşını doldurmadan herhangi bir nedenden dolayı sona erse dahi kişinin evlenme ile sahip olduğu erginliği devam eder. Yani evlenmenin sona ermesi erginliğin de ortadan kalkmasına neden olmaz. Evlenme ile ergin kılınan kişiler tam fiil ehliyetine sahip olurlar. Bu kimseler ergin olan kişilerin yaptıkları işlemlerin tümünü yapabilirler. Ancak unutulmamalıdır ki on sekiz yaşını doldurmadan evlenme yoluyla ergin kılınan kişilerin yaşları hâlâ içinde bulundukları yaştır.

Aynı şekilde mahkeme kararı ile ergin kılınmada da aynı ilke geçerlidir.

Her iki durumda da bir yaş büyütme durumu söz konusu olmadığından kanunun yaş sınırı getirdiği işlemleri yapamazlar. Ehliyet alamama, askere gidememe, oy kullanamama gibi.

OLAĞAN EVLENME ERGİNLİĞİ	OLAĞANÜSTÜ EVLENME ERGİNLİĞİ	MAHKEME KARARI İLE ERGİN OLMA (KAZAİ RÜŞT)
Olağan durumlarda kadın ve erkeğin evlenerek ergin olabilmeleri için 17 yaşını doldurmuş olmaları gerekir. Yapılan evliliğin geçerli olabilmesi için ayrıca küçüklerin yasal temsilcilerinden izin almış olmaları gerekir.	Evlenme ile erginliğin bir başka türü ise "olağanüstü durumlarda" yapılan evliliktir. Olağanüstü bir durum ve pek önemli bir sebebin varlığı, bazen henüz olağan evlenme yaşını doldurmamış olan kimselerin de evlenmelerini zorunlu kılabilir. Kanun koyucu bu olasılığı da göz önünde tutarak hâkime evlenme yaşını daha da aşağıya çekme yetkisi vermiştir. Medeni Kanun ilgili maddesinde "..... hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple 16 yaşını doldurmuş olan kadın ve erkeğin evlenmesine izin verebilir", olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasisini dinleyebilir demiştir.	- Mahkeme kararı ile ergin kılınma, henüz on sekiz yaşını doldurmamış olan ayırt etme gücüne sahip bir küçüğün mahkeme kararı ile erginliğine karar verilmesidir. Bu ergin kılınma türü özellikle küçüğün menfaatinin bir gereğidir. Hakkında ergin kılınma kararı verilen küçük mahkeme kararı ile ergin kılındığında tam fiil ehliyetine sahip olur, çünkü küçüğün bu karar verilirken ayırt etme gücüne de sahip olması şarttır. Küçüğün mahkeme kararı ile ergin kılınabilmesinin bazı şartları vardır. Bunlar: 15 yaşını doldurulmuş olması. - Küçüğün istemde bulunması. - Küçük velayet altındaysa velisinin izninin alınmış olması. - Küçük vesayet altındaysa vesayet dairelerinin izninin alınmış olması. - Küçüğün menfaatinin bulunması. - Yetkili mahkemenin ergin kılma kararı vermiş olması.

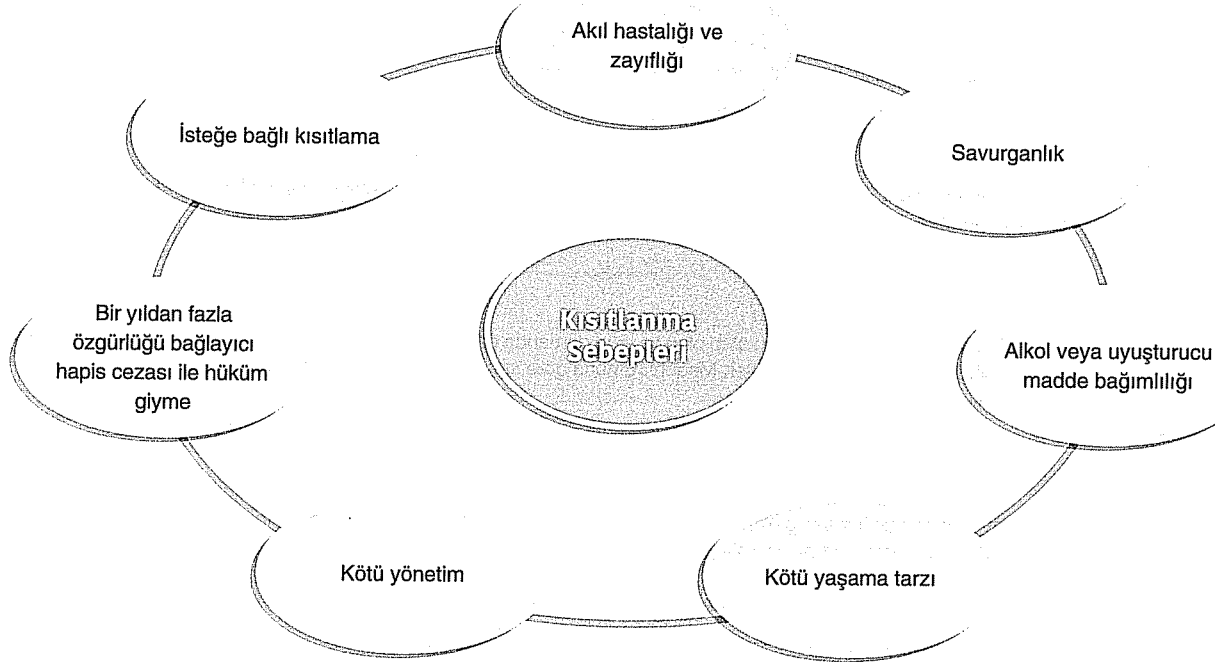
Kısıtlı Olmamak

Kısıtlı olmamak, fiil ehliyetinin olumsuz şartını oluşturur. Kısıtlılık, bir kimsenin kanunda belirtilen koşulların varlığına dayanarak kısmen ya da tamamen fiil ehliyetinden yoksun bırakılmasıdır. Kısıtlanmış olan kimsenin, kendi fiilleriyle kendi lehine hak ve aleyhine borç yaratabilme ehliyeti mahkeme kararıyla kısmen veya tamamen ortadan kaldırılmış olur.

Kısıtlanmış kişiye mahkeme kararıyla bir vasi atanır. Şayet kısıtlama kararı verilen kişi aynı zamanda ergin bir çocuk ise kural olarak vesayet altına alınmayıp ana ve babasının velayeti altında bırakılır.

Ergin bir kimsenin hangi sebeplere dayanılarak kısıtlanabileceği kanun tarafından tek tek sayılmıştır. Bunlar:

NOT

Sarhoşluk ve yaş küçüklüğü kısıtlama sebebi değildir.

Fiil Ehliyetine Göre Gerçek Kişilerin Sınıflandırılması

TAM EHLİYETLİLER

- Kısıtlı olmamak şartıyla ergin olan ve ayırt etme gücüne sahip bulunan kişilerin fiil ehliyeti tamdır; yani bunlar "tam ehliyetlidir." Bu kişiler, kendi fiilleriyle her türlü hukuki işlemi kendi başlarına yapabilirler. Aynı şekilde hukuka aykırı fiillerinden (haksız fiil) de sorumludurlar.

TAM EHLİYETSİZLER

- Ayırt etme gücünden yoksun bulunan kişilerdir. Ayırt etme gücünden yoksun olan kişilerin fiilleri hukuki sonuç doğurmaz.

SINIRLI EHLİYETLİLER

- Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olan ve aynı zamanda da kısıtlı olmayan kişilerdir. Yani bu kişiler aslında fiil ehliyetine tam olarak sahiptirler. Medeni Kanuna göre sınırlı ehliyetliler "kendilerine yasal danışman atanmış" kişilerdir.

SINIRLI EHLİYETSİZLER

- Ayırt etme gücüne sahip olan ancak "ergin olmayan" ya da ayırt etme gücüne sahip olan ancak "kısıtlanmış olan" kimseler bu grupta yer alır.

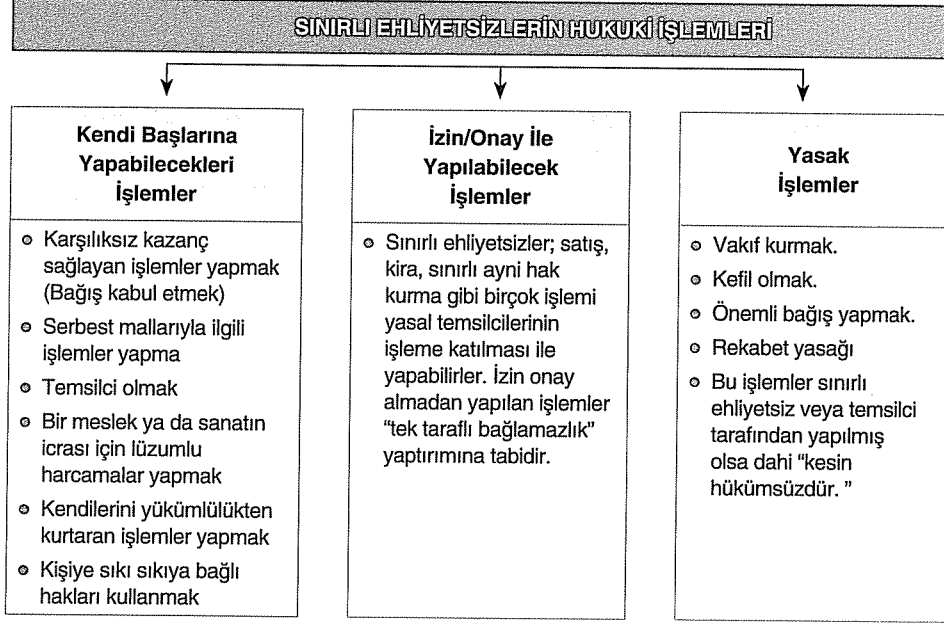

NOT

Önceki Medeni Kanun'daki düzenlemede evli kadınların sınırlı ehliyetli grubuna girip girmediği tartışmalıydı. Yeni Medeni Kanun'da evlilik birliğini koruyan hükümler arasında yer alan MK m. 194'te getirilen ve diğer eşin rızası olmadan aile konutu üzerindeki hakların sınırlandırılması veya kira sözleşmesinin feshedilememesi ile ilgili olarak MK m. 199'da getirilen sınırlamalar tasarruf yetkilerinin kanundan doğan sınırlamaları olduğundan ehliyetle ilişkin sınırlamalar getirmemektedir.

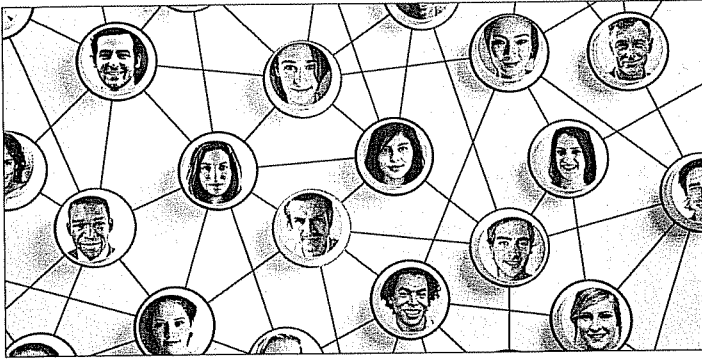
PDF Eraser Free

HISIMLIK KAVRAMI VE TÜRLERİ

Hısımlık, bir kişinin belli bir kişi grubu içinde belirli hâle gelmesini sağlayan önemli bir ilişkidir ve esas itibarıyla bir kişinin bir soya bağlılığını ifade eder. Bir başka ifadeyle hısımlık, doğal ya da belirli ilişkiler sonucu, kişi ile belirli kimseler arasında kurulan ve hukuki sonuçlar doğuran bir bağıdır.

Hısımlık Türleri

Hısımlık, kuruluş şekline göre üç türdür.

- ❑ **Kan Hısımlığı:** Kan bağından doğar.
- ❑ **Kayın Hısımlığı:** Evlenme ile kurulur.
- ❑ **Evlat Edinmeden Doğan Hısımlık:** Hâkim kararıyla kurulan hısımlıktır.

Kan Hısımlığı

Kan hısımlığı, birbirinden üreyen veya ortak bir asıldan (kökten) üreyenlerin aralarındaki bağı ifade etmektedir. Medeni Kanuna göre kan hısımlığının oluşması iki şekildedir. Bunlar;

- Biri diğerinden gelen altsoy ile üstsoy kişiler arasında oluşur ki buna **altsoy- üstsoy hısımlığı**,
- Biri diğerinden gelmeyip de ortak bir kökten gelen kişiler arasındaki hısımlığa ise **yansoy hısımlığı** denir.

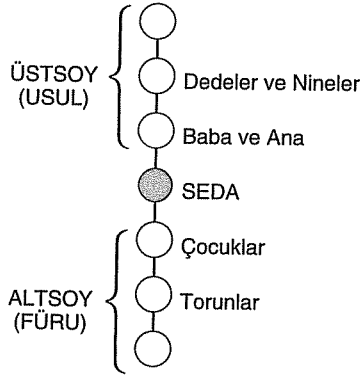

Üstsoy-Altsoy (Usul-Füru) Hısımlığı

Biri diğerinden gelen, yani birbirinden üreyenlerin hısımlığına üstsoy-altsoy hısımlığı adı verilir. Bu hısımlık hem ana, hem de baba tarafından olan bir hısımlıktır. Bu nedenle de bir kimse ile ana ve babası,

onların ana ve babaları (büyük analar ve babalar), kendi çocukları, çocuklarının çocukları (torunları) ve torunlarının çocukları arasındaki sınırsız nitelikteki bağı meydana getirir. Yukarıdan aşağı veya aşağıdan yukarı düz bir çizgi şeklinde sınırsız olarak, düz bir çizgi üzerinde uzayıp gider. Bu nedenle doktrinde üstsoy-altsoy hısımlığına “*düz çizgi hısımlığı*” da denilmektedir.

- Seda ile baba ve anne (1. dereceden üstsoy tam kan hısımlığı)
- Seda ile dedeler ve nineler (2. dereceden üstsoy tam kan hısımlığı)
- Seda ile çocuklar (1. dereceden altsoy tam kan hısımlığı)
- Seda ile torunlar (2. dereceden altsoy tam kan hısımlığı)

Yansoy (Cıvar) Hısımlığı

Medeni Kanun yansoy hısımlığını (cıvar hısımlığını), biri diğerinden gelmeyip de ortak bir kökten gelen kişiler arasındaki hısımlık şeklinde tanımlamaktadır. Daha yalın bir ifadeyle ortak bir soydan gelenler arasındaki hısımlıktır. Ortak kök, erkek olabileceği gibi, kadın da olabilir.

Yansoy hısımlığı hem ana, hem de baba tarafından söz konusu olur. Yani normal olarak yansoy hısımları arasında ister kadın ister erkek olsun, soylar (kökler) ortaktır. Örneğin, ana baba bir kardeşler (öz kardeşler) aynı ana ve babanın çocukları olduklarından, ortak kökleri ana ve babalarıdır.

Bununla beraber, bazen sadece bir tek soyun (kökün) ortak olması da mümkündür. Örneğin, ana bir veya baba bir kardeşlerde durum böyledir. İşte bu bakımdan yansoy hısımlığı aşağıdaki iki türe ayrılır.

Tam Kan Yansoy Hısımlığı

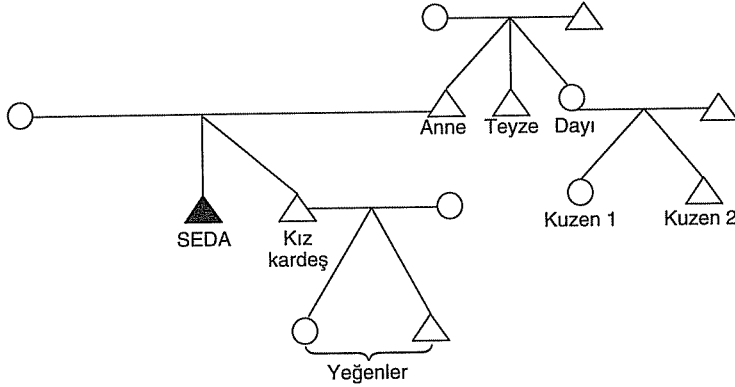
Tam kan yansoy hısımlığı, aynı ortak kökten gelen kişiler arasındaki hısımlıktır. Ana ve babaları bir olan kardeşler bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Halk arasında “öz” kavramı ile kullanılır. “Öz kardeş”, “öz amca”, “öz teyze” gibi.

Yarım Kan Yansoy Hısımlığı

Yarım kan yansoy hısımlığı, köklerden sadece birinin ortak olduğu yansoy hısımlığıdır. Anaları bir babaları ayrı ya da babaları bir anaları ayrı kardeşler arasında veya bunların yeğenleri arasındaki hısımlık bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Halk arasında “üvey” kavramı ile kullanılır. “Üvey kardeş”, “üvey dayı”, “üvey hala” gibi.

NOT

Kan hısımlığında dikkat edilmesi gereken en önemli husus kendisini evlenme yasağında gösterir. Kan hısımlığında üçüncü derece dâhil olmak üzere hısımlar birbirleriyle evlenemezler. Yani ilk üç derece kan hısımları arasında evlenme yasağı vardır. Kuzen ile evlenilebilir.

- Seda ile kız kardeş (2. dereceden yansoy tam kan hısımlığı)
- Seda ile yeğenler (3. dereceden yansoy tam kan hısımlığı)
- Seda ile teyze ve dayı (3. dereceden yansoy tam kan hısımlığı)
- Seda ile kuzen 1 ve kuzen 2 (4. dereceden yansoy tam kan hısımlığı)

Kayın Hısımlığı (Sihri Hısımlık)

Eşlerden her biri ile diğerinin kan hısımları arasında evlenme sonucunda meydana gelen hısımlıktır. Karı veya kocadan her birinin bütün kan hısımları, diğerinin kayın hısımlarıdır. Kayın hısımlığı tıpkı kan hısımlığı gibi sürekli olan bir hukuki bağıdır, bir kez doğduktan sonra ortadan kaldırılması mümkün değildir. Bir başka ifadeyle kayın hısımlığının doğmasına neden olan evlilik, sonradan bir sebeple sonlanmış olsa bile kurulan bu hısımlık sona ermez, devam eder. Kayın hısımlığı da kan hısımlığı gibi ebedî bir hısımlıktır. Eşlerden birinin önceki evliliğinden olan çocukları ile diğer eş arasında da evlenmeye birlikte kayın hısımlığı kurulmuş olur.

NOT

Kayın hısımlığının ortaya çıkardığı en önemli sonuç kendisini evlenme yasağında gösterir. Medeni Kanun uyarınca kayın hısımlığını meydana getiren evlilik sonradan bir sebeple ortadan kalkmış olsa bile, eşlerden biri diğerinin üstsoyu ve altsoyu, yani ana veya babası, büyük ana ya da büyük babası veya çocukları ve torunları ile evlenemez. Özetle eşlerden biri diğerinin üstsoyu ve altsoyu ile evlenemez.

Evlât Edinmeden Doğan Hısımlık (Yapay Hısımlık)

Mahkemeye evlat edinme kararının verilmesiyle birlikte evlatlık ile evlat edinen arasında kanun gereği doğan hısımlıktır. Kanun hükümlerine göre evlat edinmenin koşulları şunlardır:

- 30 yaşın doldurulmuş olması ve en az 5 yıldan beri evli olmak
- Evlat edinenler ile evlatlık arasında en az 18 yaş fark bulunması

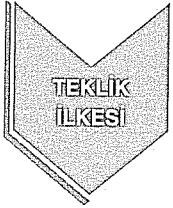
PDF Eraser Free

Evlat edinme işlemi mahkemece verilen evlat edinme kararıyla birlikte tamamlandığı anda, evlat edinen ile evlatlık arasında kanundan ötürü birinci dereceden bir üstsoy – altsoy hısımlığı oluşur.

YERLEŞİM YERİ

Yerleşim yeri, kişilerin bir ülkenin belli bir yerinde oturmak, aile ve iş ilişkilerini orada toplamak suretiyle adeta hayat ilişkilerinin merkezi durumuna getirdikleri yerdir. Medeni Kanun ise yerleşim yerini, sürekli kalma niyetiyle oturlan yer olarak tanımlamıştır.

Yerleşim Yerine Hakim Olan İlkeler

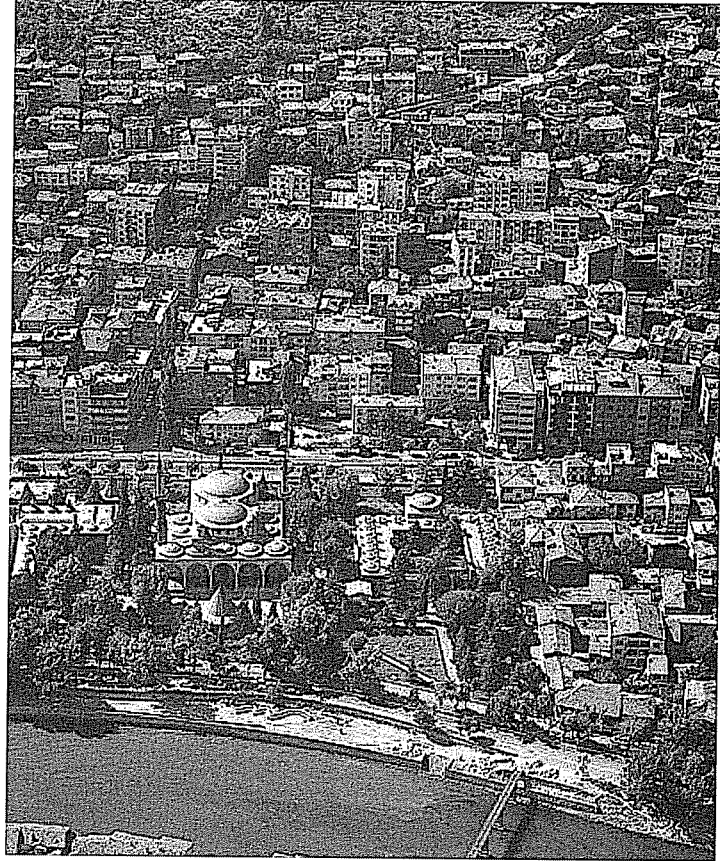

- Yerleşim yerinin teklili ilkesi, hiç kimsenin birden çok yerleşim yerine sahip olamaması demektir. Bu nedenledir ki, yeni bir yerleşim yeri seçen kimse, eski yerleşim yerini terk etmiş kabul edilir.

- Yerleşim yerinin zorunluluğu ilkesi, herkesin mutlaka bir yerleşim yerine sahip olması demektir. Önceki yerleşim yeri belli olmayan ya da yabancı ülkedeki yerleşim yerini terk etmiş fakat henüz Türkiye'de bir yerleşim yeri edinmemişse, oturduğu yer onun yerleşim yeri kabul edilir.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Yerleşim Yeri Türleri

Yasal Yerleşim Yeri	İradî Yerleşim Yeri	İtibari Yerleşim Yeri
- o Burada kişi yerleşim yerini serbest iradesi ile seçmemekte, kanunda öngörülen yeri yerleşim yeri olarak kullanmak zorundadır. Yasal yerleşim yerine kanun gereği tâbi olanlar "velayet ve vesayet altında" bulunan kişilerdir. - o Velayet altındaki çocukların yerleşim yeri, ana ve babasının ortak yerleşim yeridir. Ana babanın ortak yerleşim yerinin bulunmadığı, eşlerin ayrı yaşadığı, boşanma hâlinde henüz velayet hakkına sahip olmayan ana babanın söz konusu olduğu durumlarda çocuğun yerleşim yeri, çocuğun hukuken kendisine bırakıldığı ana ya da babanın yerleşim yeridir. - o Evlilik dışında doğan çocuğun yerleşim yeri, anasının yerleşim yeridir. - o Vesayet altında bulunan kişilerin yerleşim yeri vesayet makamının (Sulh Hukuk Mah.) bulunduğu yerdir.	- o Kişinin kendi istek ve iradesiyle seçtiği yerleşim yeridir. - o Kişilerin seçtikleri yerin yerleşim yeri sayılabilmesi için "sürekli kalmak niyeti" ve "yerleşme niyeti" bulunmalıdır.	- o İtibari yerleşim yeri belli bir yerde sürekli kalmak kast ve niyeti olmaksızın devamlı surette şurada burada gezen kimseler ile yeni bir yerleşim yeri seçmeksizin eskisini terk etmiş olanlara kanundan ötürü belirlenen yerleşim yeridir. Haklarında itibari yerleşim yeri düzenlenen kişiler şunlardır. - o Yeni bir yerleşim yeri seçmeksizin eskisini terk etmiş olanların yerleşim yeri "eski yerleşim yeridir." - o Hiçbir yerleşim yerine sahip bulunmayanların yerleşim yeri "hâlen oturmakta oldukları yerdir." - o Türkiye'de yeni bir yerleşim yeri edinmeden yabancı ülkedeki yerleşim yerini bırakmış olanların yerleşim yeri "hâlen oturmakta oldukları yerdir." - o Velayet ve koruma altında olmayan çocukların yerleşim yeri "hâlen oturmakta oldukları yerdir."

Kişisel Durum Sicilleri

Kişisel Sicil Kütükleri	
Doğum Kütüğü	Bir gerçek kişinin doğumu ve soybağıyla ilgili kayıtları içeren kütüktür.
Ölüm Kütüğü	Görevliler tarafından tutulan ölüm tutanaklarının aile kütüklerine işlendiği kütüktür.
Evlenme Kütüğü	Evlenme sözleşmelerinin tescil edildiği ve evlendirme memurları tarafından tutulan kütüktür.
Boşanma Kütüğü	Mahkemeler tarafından verilmiş olan boşanma ilamlarının tescil edilmesinden oluşan kütüktür.
Yer Değiştirme Kütüğü	Yerleşim yeri değişikliklerinin işlendiği kütüktür.
Kayıt Düzeltmeler Kütüğü	Mahkemelerce her çeşit kayıt düzeltmelerine ilişkin olarak verilen ilamların aile kütüğüne işlendiği kütüktür.

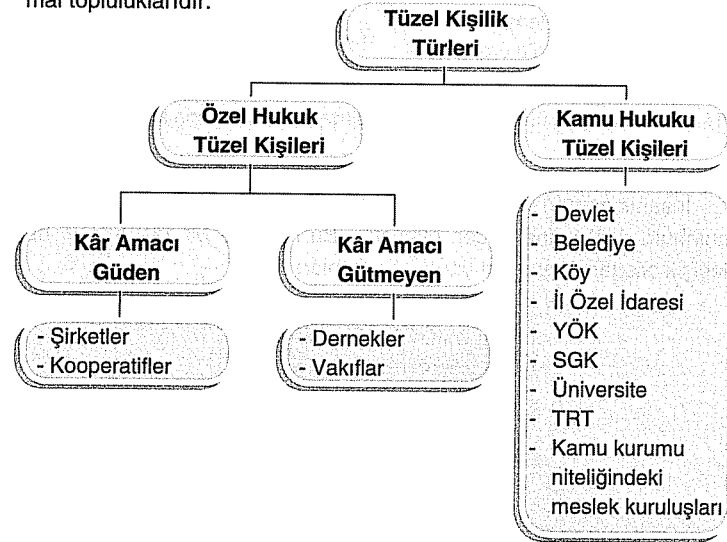
NOT

Medeni Kanun'da kişisel durum sicili olarak başlıca üç kütük öngörülmüştür. Bunlar doğum kütüğü, ölüm kütüğü, evlenme kütüğüdür.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

II. Tüzel Kişilik

Belli bir amacı gerçekleştirmek maksadıyla ve başlı başına bağımsız bir varlığa sahip olmak üzere örgütlenmiş ve hukuk düzenince kendilerine haklar ve borçlar edinebilme iktidarı tanınmış bulunan kişi ve mal topluluklarıdır.

NOT

Tüzel kişiler hak ehliyetlerini tabi olduğu kuruluş sistemine uygun olarak kuruldukları andan itibaren kişilik kazanırlar. Fiil ehliyetlerini ise zorunlu organlarını (yönetim kurulu, genel kurul gibi) oluşturdukları an kazanırlar.

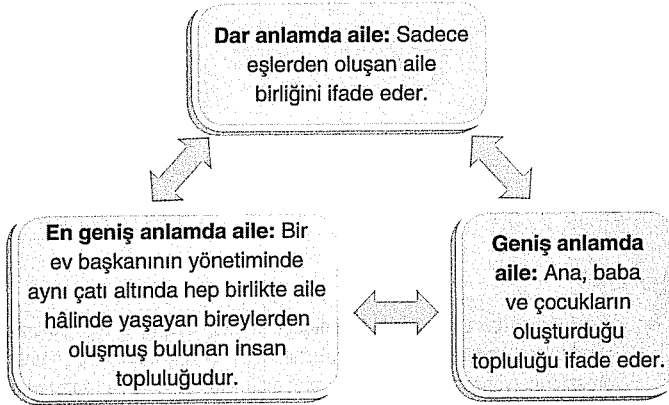
1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

PDF Eraser Free

DERNEK	VAKIF
Kişi topluluğudur.	Mal topluluğudur.
En az 7 gerçek/tüzel kişi tarafından kurulur.	En az 1 gerçek/tüzel kişi tarafından kurulur.
Genel / Yönetim / Denetim Kurulu olmak üzere 3 zorunlu organı vardır.	Yönetim Kurulu tek zorunlu organdır.
Tek bir amaç için kurulabilir.	Birden çok amaç için kurulabilir.

Aile Hukuku

İnsanın zaman içindeki değişimi hiç şüphesiz aileye bakışın ve aile tanımının değişimine neden olmuştur. Bu nedenle Medeni Kanun da değişik aile tanımlamaları yapmıştır. Bunlar:

Miras Hukuku

Miras	Miras bırakanın ölümü ile mirasçılara geçen tereke (bırakılan değerler) anlamına gelir. Genellikle miras ve tereke kavramları eş anlamda kullanılır.
Ölüm	Miras, ancak ölümle gerçekleşir. Ölüm hukuki bir olaydır.
Muris (Miras Bırakan)	Ölümüyle mal varlığını mirasçılara bırakan gerçek kişidir. Tüzel kişiler miras bırakan olamazlar.
Mirasçı	Bir gerçek kişinin muris sıfatını almasıyla (ölümüyle) terekesinin intikal edeceği (geçeceği) kişidir. Mirasçı olabilmek için, gerçek kişinin hak ehliyetine sahip olması şarttır. Bu anlamıyla mirasçı olabilmek için hak ehliyetinin varlığı yeterlidir ayrıca fiil ehliyetinin bulunması gerekmez. Mirasçı olabilecek kişiler: Gerçek ve tüzel kişiler, Tam ve sağ doğmak koşuluyla cenin, tescil edilmemesine rağmen vakıflar.
Tereke	Ölenin (murisin) geride bıraktığı, intikale elverişli mal varlığıdır.
Ölüme Bağlı Tasarruf	Murisin ölümünden sonra yerine getirilmesini istediği arzularını içeren kavramdır. Vasiyetname ve miras sözleşmesi olmak üzere iki türüdür.
Vasiyet Alacaklısı	Ölüme bağlı bir tasarrufla miras bırakanın malının verilmesini istediği kişidir.
Yasal Mirasçılık	Murisin vasiyetname ile veya miras sözleşmesi ile bir kişiyi mirasçı atamaması hâlinde, kanunda düzenlenen mirasçılıktır. Yasal mirasçılar sadece gerçek kişilerdir. Bu kuralın tek istisnası devlettir.
Atanmış (İradi) Mirasçılık	Muris tarafından ölüme bağlı tasarrufla mirasçı sıfatının kazanılmasıdır.

Mirasçılar

Miras hukuku, kanunda iki türlü mirasçılık düzenlemiştir. Bunlar kanundan doğan “yasal mirasçılık” ile murisin iradesinden doğan “atanmış mirasçılık”tır.

Miras bırakanın ölümü hâlinde kanun koyucu tarafından belirlenmiş olup onun yerine geçecek kişiler yasal mirasçılardır. Miras bırakanın vasiyetname ya da miras sözleşmesi düzenlemesi ile miras almaya hak kazananlar ise atanmış mirasçılardır.

Ölüme Bağlı Tasarruflar

• Vasiyetname

Murisin, ölümünden sonra geçerli olmak üzere tek taraflı irade beyanı ile yaptığı tasarruftur. Vasiyetname düzenleyebilmek için ayırt etme

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

gücüne sahip olmak ve 15 yaşını doldurmuş olmak gerekir. Bu iki şartın vasiyetnamenin yapıldığı sırada mevcut ve bir arada bulunması şarttır.

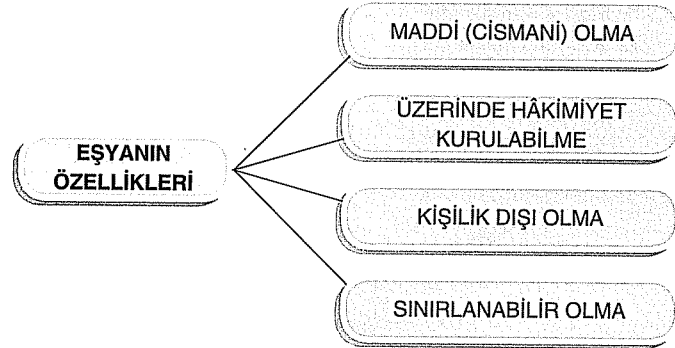
• Miras Sözleşmesi

İki taraflı olarak yapılan ölüme bağlı bir tasarruftur. Miras sözleşmesi yapabilmek için ayırt etme gücüne sahip olmak ve ergin olmak gerekir.

Eşya Hukuku

Bir şeyin eşya olabilmesi birtakım özelliklere sahip olmasına bağlıdır.

Eşyanın özellikleri şunlardır:

Eşya hukukunun en önemli kavramlarından biri “aynî hak” tır. Aynî haklar, bir kimseye bir şey üzerinde doğrudan doğruya hâkimiyet sağlayan ve bu sebeple herkese karşı ileri sürülebilen haklardır.

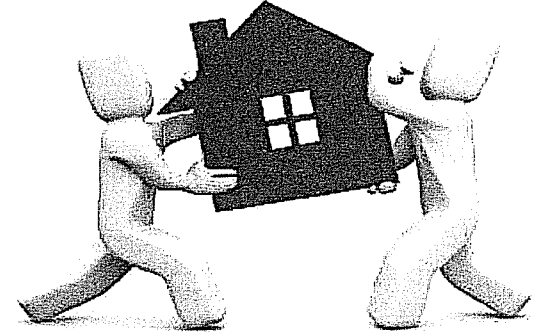

Aynı Hakların Sınıflandırılması

Eşya hukukunun bir diğer önemli kavramı ise "zilyetlik". Sözlük anlamıyla zilyetlik, bir kimsenin herhangi bir eşyayı kullanmasını, onu elinin altında bulundurmasını ifade eder.

Hukuk anlamında zilyetliği ise, bir kimsenin, bir eşyayı makul bir süre, kendi iradesiyle fiili hâkimiyetinde bulundurması olarak tanımlamak mümkün ve doğru olacaktır.

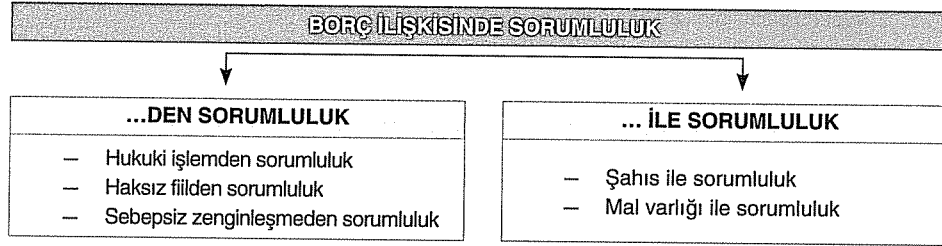
b. Borçlar Hukuku

Borçlar hukuku, Medeni Hukuk'un kişiler arasındaki borç ilişkilerini düzenleyen kısımdır.

Borç İlişkisinin Unsurları

- **Alacaklı:** Alacaklı taraf borç ilişkisinin aktif tarafını oluşturur. Yani alacaklı, borç konusunun ifasını talep etme yetkisine sahip olan kişidir.
- **Borçlu:** Borçlu taraf borç ilişkisinin pasif tarafını oluşturur. Yani borçlu, borç konusunu ifa etmekle yükümlü olan kişidir.
- **Edim:** Borç ilişkisinin konusudur. Yani, alacaklının ifasını talep etme yetkisine sahip olduğu, borçlunun da ifa altına girdiği borç konusuna verilen isimdir.

NOT

Şahıs ile sorumluluk günümüz modern hukuk sistemlerinde uygulanmamakta hatta çok istisnai hâller dışında uygulanması yasaklanmış bulunmaktadır. Günümüzde ki sistemde "şahsi sorumluluk" söz konusudur. Şahsi sorumluluk kişinin borçtan bizzat kendisinin mal varlığıyla sorumlu olmasıdır.

Borçlar Hukukuna Hâkim Olan İlkeler

Sözleşme Özgürlüğü İlkesi	Sözleşme taraflarının dilediği konuda, dilediği kişiyle, dilediği şekilde sözleşme yapabilmesini ifade eder. Bu ilke gereği sözleşme tarafları eşit güçlere sahiptirler.
Nispiyet İlkesi	Borç ilişkilerinden doğan alacak hakkı hukuki nitelik itibarıyla nispi bir haktır. Alacaklı, bu hakkı, sadece borçluya karşı ileri sürebilir. Üçüncü kişiler, borç ilişkisiyle kural olarak borç altına girmedikleri, bir hak kazanamadıkları için, bu hakkın onlara karşı ileri sürülmesi, istisnai hâller dışında söz konusu olmaz.
Dürüstlük İlkesi	Medeni Kanun'a göre "Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır." Bu ilke uyarınca borç ilişkisinin taraflarını oluşturan alacaklı ve borçlu, dürüstlük kuralına uygun davranmak zorundadır.
Kusurlu Sorumluluk İlkesi	İstisna olan kusursuz sorumluluk hâlleri dışında, ortaya çıkan zararların tazmin edilebilmesi için failin kusurlu olmasının şart olduğunu ifade eden ilkedir.
Üçüncü Kişi Aleyhine Borç Kurulamaması İlkesi	Kural olarak bir sözleşmenin tarafı olabilmek için kişinin bizzat kendisinin iradesini açıklaması gerekir. Bundan dolayı, istisna hâller dışında hiç kimse sözleşme veya başka bir sebeple borç altına sokulamaz.
Karşılıklılık (İvazlılık) İlkesi	Borçlar Hukuku, sözleşmeden doğan borç ilişkilerinde karşılık ilkesini kabul etmiştir. Buna göre alacaklı ve borçlu taraflar birbirlerine karşı bir takım edimleri yerine getirmekle yükümlüdürler.
Borçlunun Yerleşim Yeri İfa İlkesi	Kural olarak borçlu, borçlandığı edimi kendi yerleşim yerinde ifa etmek zorundadır. Burada söz konusu yerleşim yeri, borcun doğumu sırasındaki yerleşim yeridir. Para ve parça borçları dışındaki borçlar bu kural gereği borçlunun yerleşim yerinde ifa edilmelidir.
Eşitlik İlkesi	Taraflar eşittir. Taraflardan hiçbirisi daha üstün değildir.

PDF Eraser Free

1.BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

Borcu Sona Erdiren Hâller

İFA	Borcun borç ilişkisine uygun olarak yerine getirilmesidir.
İBRA (AKLAMA)	Alacaklının borçluyu borçtan kurtarması sonucu borcun sona ermesidir.
BİRLEŞME	Alacaklı ve borçlu sıfatının aynı kişide birleşmesi durumudur.
YENİLEME (TECDİT)	Mevcut bir borcun yeni bir borç yaratmak suretiyle sona erdirilmesidir.
TAKAS	İki kişinin karşılıklı ve aynı cinsten olan borçlarının, birbirini karşıladığı oranda sona erdirilmesidir.
KUSURSUZ İMKÂNSIZLIK	Borç ilişkisi kurulduktan sonra ortaya çıkan ve borçlunun kusuru olmayan nedenlere bağlı olarak borcun ifasının imkânsız hâle gelmesidir.

DİKKAT

ZAMAN AŞIMI	Borcu eksik borç hâline getirir. Alacaklının, alacağını dava yoluyla talep etme hakkını ortadan kaldırır. Eksik borç; tahsil imkânı bulunmayan borç mantığını taşımaktadır.
--------------------	---

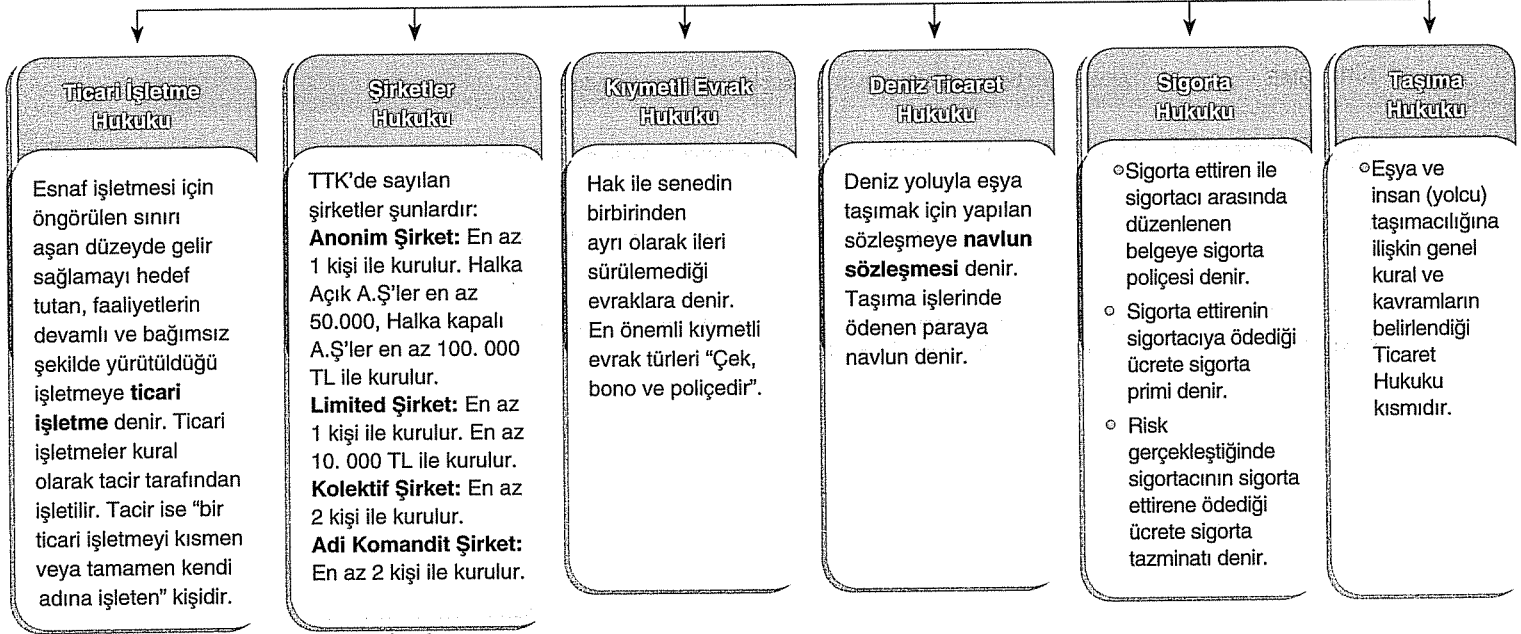
1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

PDF Eraser Free

c. Ticaret Hukuku

Ticaret hukuku ticari iş ve işletmelere uygulanan kurallar bütünü olarak tarif edilebilir.

Ticaret Hukukunun Alt Dalları

NOT

Adi şirketler TTK'de değil, Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiştir ve en az 2 kişi ile kurulur.

PDF Eraser Free

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

d. Devletler Özel Hukuku

Devletler Özel Hukuku çeşitli devletlere bağlı bulunan kişiler arasındaki özel hukuk ilişkilerine hangi devletin kanununun uygulanacağını belirleyen kurallardır.

Uyrukluk (Tabiyet) Bağı

Kişileri ve şeyleri devlete bağlayan hukuki ve siyasi bağıdır. Bir devlete uyrukluk bağı ile bağlanan gerçek kişilere vatandaş denir.

Kanunlar İhtilafı

Farklı uyruklardaki kişiler arasındaki uyumsuzluklarda uygulanacak olan kanunlar ile bu uyumsuzluğun hangi ülkenin kanunlarına göre çözüleceğini düzenler.

Yabancılar Hukuku

Yabancılar kamu haklarının tamamından yararlanamazlar. Özel hakların tamamından yararlanırlar.

Türk Vatandaşlığı

Türk vatandaşlığı, Anayasanın siyasi hak ve ödevler kısmında düzenlenmiştir. 1982 Anayasası'na göre,

- Türk Devleti'ne vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür.
- Türk babanın veya ananın çocuğu Türk'tür.

- Vatandaşlık, kanunun gösterdiği şartlarla kazanılır ve ancak kanunda belirtilen hâllerde kaybedilir.
- Hiçbir Türk, vatana bağlılıkla bağdaşmayan bir eylemde bulunmadıkça vatandaşlıktan çıkarılamaz.
- Vatandaşlıktan çıkarma ile ilgili karar ve işlemlere karşı yargı yolu kapatılamaz.
- Ergin ve ayırt etme gücüne sahip, yabancı bir devletin vatandaşlığını kazanmış veya kazanma ihtimali yüksek olan; herhangi bir suçla aranmayan, hakkında tahkikat bulunmayan kişiler İçişleri Bakanlığının kararı ile vatandaşlıktan çıkartılabilirler.
- Yabancı bir devlet adına Türkiye menfaatlerine aykırı işte çalışmakta ısrar eden, Türkiye ile savaş hâlinde olan bir devletin her türlü hizmetinde çalışmaya devam eden kişiler İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile vatandaşlıklarını kaybederler.

NOT

- Türk vatandaşlığı kazanmak isteyen yabancılar Türkiye'de 5 yıl ikamet etmelidir.
- Evlenme yolu ile Türk vatandaşlığı kazanmak isteyen yabancılar en az 3 yıl evli kalmalıdır.

Vatandaşlığın Kazanılması

- **Aslen Kazanma:** Türk ana veya babadan doğan çocuk Türk'tür.
- **Sonradan Kazanma:** evlenme, evlat edinme.

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

PDF Eraser Free

Vatandaşlığın Kaybedilmesi

- Yabancılar, Bakanlar Kurulu kararı ile Türk vatandaşlığına alınabilirler. Türk vatandaşlığından çıkma izni İçişleri Bakanlığınca verilir. Ancak vatana bağlılıkla bağdaşmayan eylemler sonucu Türk vatandaşlığını kaybetme kararı Bakanlar Kurulunca verilir.

3. KARMA HUKUK DALLARI

a. İş Hukuku

İşçi ve işveren arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarının tümüdür.

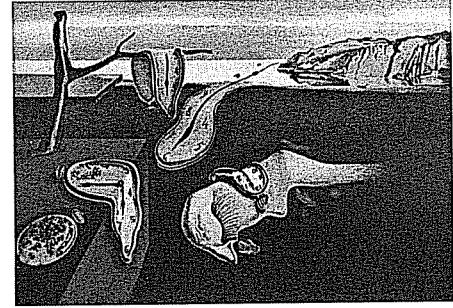
- Bir hizmet karşılığı herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kimseye **işçi** denir.
- İşçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye işveren, işin yapıldığı yere **iş yeri** denir.
- İşçilerin veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde ortak ekonomik ve sosyal faaliyetleri korumak için meydana getirdikleri tüzel kişiliğe **sendika** denir.

Toplu İş Sözleşmesi: İşçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasındaki sözleşmedir.

- İşçilerin ekonomik ve sosyal durumunu düzeltmek için topluca çalışmamak suretiyle faaliyetlerini durdurmalarına **grev** denir.
- Memurların grev hakkı yoktur.
- İşveren tarafından işçilerin topluca işten uzaklaştırılmasına **lokavt** denir.

b. Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku

Sanat ve fen alanlarında buluşları ve yapıtları olan kişilerin haklarını düzenleyen kurallardan oluşan hukuktur. Fikrî haklar, mutlak haklar kapsamındadır.

c. Bankacılık Hukuku

Bankacılık faaliyetlerinin geliştirilmesi sermaye piyasası ve taşınır- larla ilgili hukuktur.

d. Hava Hukuku

Hava trafiği ile ilgili kuralları kapsayan hukuktur.

e. Toprak Hukuku

Tarıma elverişli taşınmazlarla ilgili kuralların yer aldığı hukuktur.

f. Çevre Hukuku

Doğal çevrenin korunmasına yönelik hukuksal önlemlerin oluşturul- duğu yeni bir hukuk dalıdır.

HUKUKTA HAK KAVRAMI VE TÜRLERİ

Hukuk düzeni tarafından kişilere tanınmış olan yetkiye **hak** denir. Haklar düzenleme alanlarına göre farklı sınıflandırmalara tabi tutulmaktadır. Bu anlamda haklar öncelikle “kamu hakları” ve “özel haklar” olarak ayrılır.

Kamu haklarını özel haklardan belirgin bir şekilde ayıran bazı farklar vardır. Bu farklar daha çok haklardan yararlanabilme açısından ortaya çıkmaktadır. Buna göre;

Kamu haklarından yararlanabilmek için, o ülkenin vatandaşı olma gereği vardır. Yabancılar bir kısım kamu haklarından yararlanamazlar. Örneğin; Türkiye’de yaşayan bir yabancı seçme ve seçilme hakkından faydalanamadığı gibi kamu hizmetlerinde çalışma hakkından da kural olarak yararlanamaz.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

A. KAMU HAKLARI

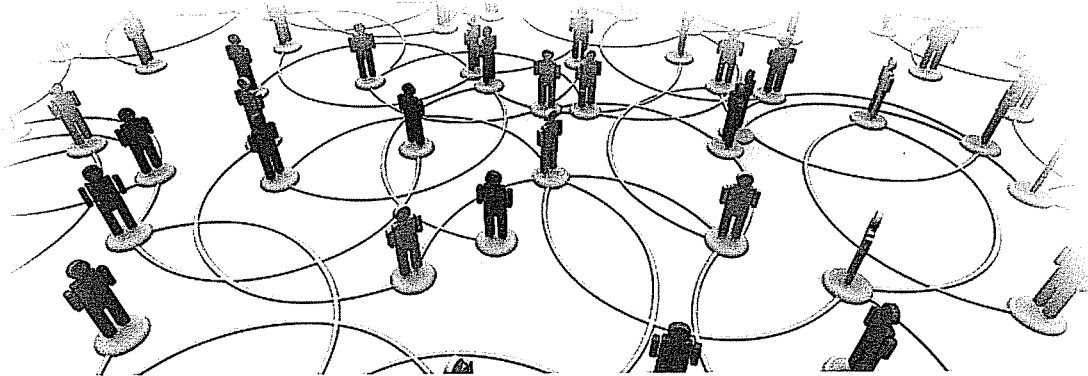
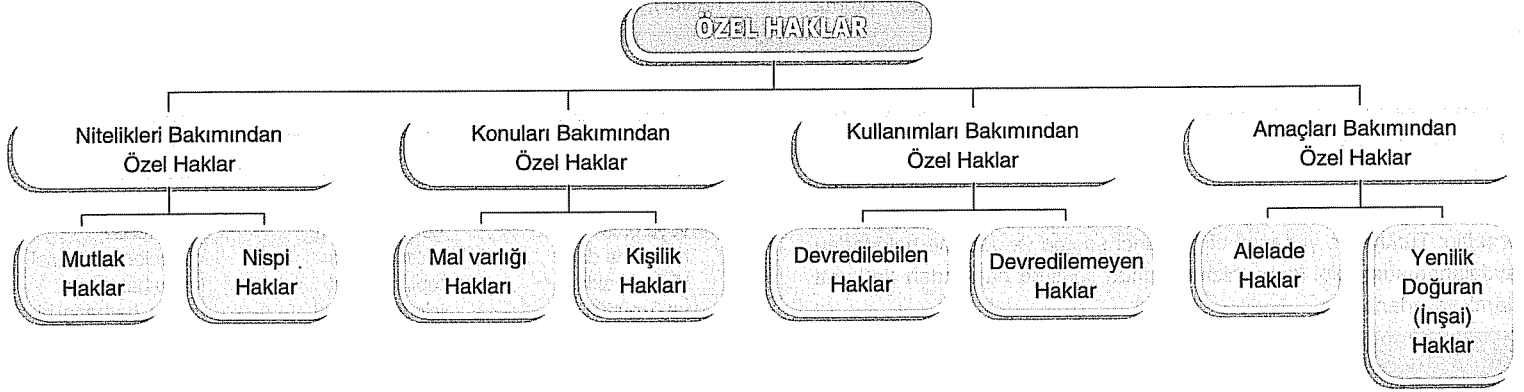
Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetler üç gruba ayrılır: Negatif statü hakları (kişisel haklar), pozitif statü hakları (sosyal ve ekonomik haklar), aktif statü hakları (siyasi haklar).

Kişisel Haklar	Sosyal ve Ekonomik Haklar	Siyasi Haklar
- Bu haklara koruyucu haklar veya önleyici haklar da denir. Kişisel haklar ve özgürlükler, kişinin belirli hayat alanını saklı tutar ve dolayısıyla devletin bu alana karışmasını önleyici nitelik taşır. Örnek: Kişi dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği, yaşama hakkı, düşünce özgürlüğü.	- Sosyal devlet ilkesinin bir gereği olan bu haklar, kişinin toplum hayatı içindeki sosyal ve ekonomik faaliyetleri ile ilgili olan kamu haklarıdır Örnek: Ailenin korunması hakkı, sağlık hakkı, öğretim hakkı, sosyal güvenlik hakkı.	- Anayasada “siyasi haklar ve ödevler” bölümünde düzenlenen siyasal kamu haklarının amacı, herhangi bir şekil ve derecede devletin siyasal kuruluşuna ve yönetimine katılmaktır. Örnek: Vatandaşlık hakkı, seçme ve seçilme hakkı, siyasi partilerle ilgili haklar bunlardan bazılarıdır.

B. ÖZEL HAKLAR

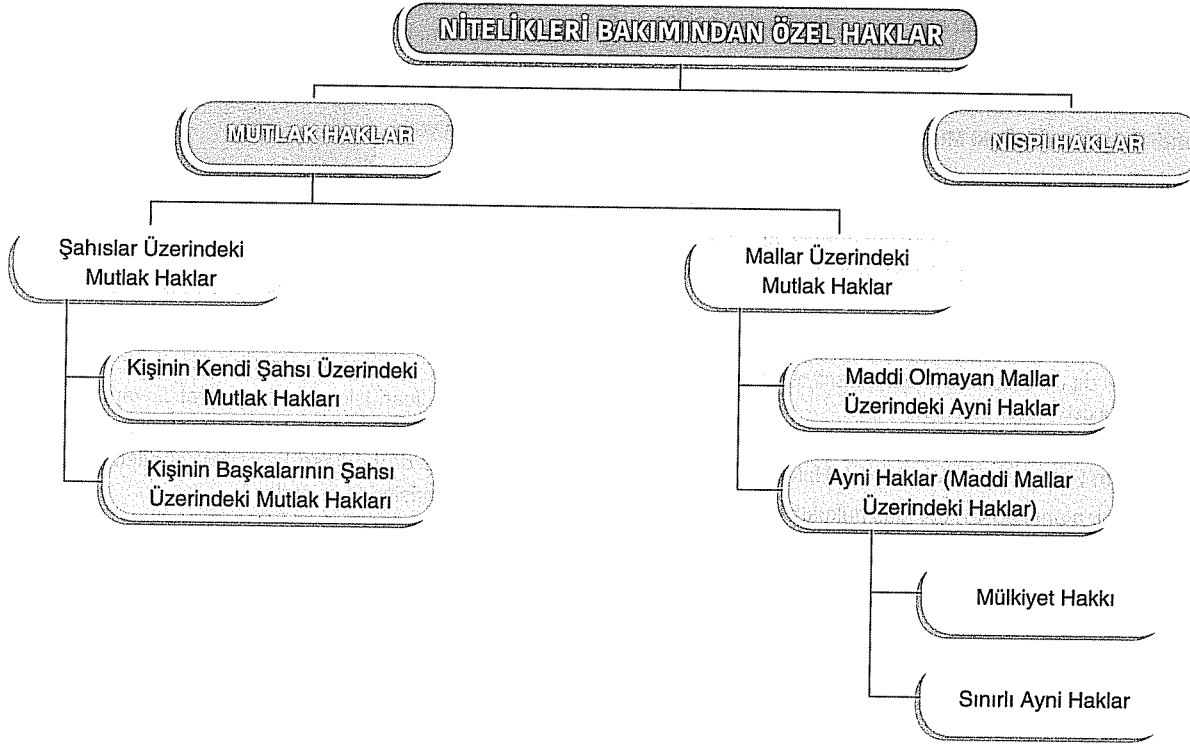
Genellikle kişilerin birbirleri ile olan ilişkilerinden doğan ve daha çok özel hukuk alanını ilgilendiren haklara **özel haklar** denir.

1. Nitelikleri Bakımından Özel Haklar

Bu haklar genellikle etki doğurduğu alana göre değerlendirilirler. Bunlardan **mutlak haklar** herkese karşı ileri sürülüp etkili olurken, **nispi haklar** sadece ilgili kişi ya da kişilere karşı ileri sürülebilir ve etkili olur. Mutlak haklar kendi arasında alt gruplara ayrılırlar.

a. Mutlak Haklar

Bu haklar, sahibine maddi ve maddi olmayan mallar ile şahıslar üzerinde en geniş yetkileri veren ve hak ihlal edildiğinde herkese karşı ileri sürülebilen haklardır. Mutlak hakların herkese karşı ileri sürülebilmesi, bunlara herkesin uyma zorunluluğu anlamına gelir. Mutlak haklar da kendi aralarında bir sınıflandırmaya tabi tutulur.

1. Şahıslar Üzerindeki Mutlak Haklar

o Kişinin Kendi Şahsı Üzerindeki Mutlak Hakları

Bu haklar, kişinin kendi bedensel ve manevi varlıkları üzerinde tanınmış haklardır ve buna dayanarak bedeni ve manevi varlıklara saldırıdan kaçınılmasını herkesten isteyebilir. Bu haklar para ile ölçülemediği gibi başkasında da devredilemez ve miras ile geçmezler.

ÖRNEK

Kişinin sağlığı, vücut tamlığı, şeref ve haysiyeti, ismi, aile itibarı, sırları kendi şahsı üzerindeki mutlak haklardır.

o Kişinin Başkasının Şahsı Üzerindeki Mutlak Hakları

Bu haklar çok sınırlı bir alanı kapsar. Çağdaş hukukla birlikte kölelik kesin olarak kaldırıldığından, şahıslar artık hakların konusu değil sadece sahibi olabilirler.

ÖRNEK

Velayet Hakkı / Vesayet Hakkı

2. Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar

Mallar üzerindeki mutlak haklar da kendi arasında ikiye ayrılır.

o Maddi Mallar (Eşyalar) Üzerindeki Mutlak Haklar

Maddi mallar; otomobil, kalem, telefon, bina gibi taşınır ve taşınmaz mallar olarak, insan hâkimiyeti altına alınıp tasarrufa konu edilebilen eşyalardır.

o Maddi Olmayan Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar

Genellikle düşünce ve sanat ürünü olan eserler maddi olmayan mallardan kabul edilmektedir. Örneğin marka ve patent, sanat eserleri, fikir eserleri, ticari işletme adı, ticaret unvanı, maddi olmayan mallardandır. İşte maddi varlığı olmayıp, mal gibi düşünülen bu konular üzerindeki haklar da herkese karşı ileri sürülebilmesi bakımından mutlak haklar kategorisinde yer alırlar.

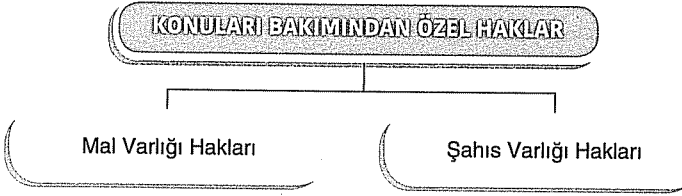
b. Nispi Haklar

Mutlak haklar “herkese karşı ileri sürülebilme” özelliğine sahiptir. Buna karşın nispi haklar herkese karşı değil, sadece belli kişi veya kişilere karşı ileri sürülebilen haklardır. Nispi hakların en önemli örneğini **alacak hakları** oluşturur. Burada alacak hakkı herkese değil, yalnız borçluya karşı ileri sürülebildiği için nispi haklardandır.

2. Konuları Bakımından Özel Haklar

Konuları bakımından haklar ikiye ayrılır. Ayrımın temelinde hakkın değerinin para ile ölçülüp ölçülememesi yatar. Bunu göre konuları bakımından haklar “mal varlığı hakları ve şahıs varlığı hakları” olarak ayrılır.

a. Mal Varlığı Hakları

Mal varlığı hakları, kişinin para ile ölçülebilen haklarıdır. Mal varlığı hakları kural olarak başkalarına devredilebilir ve mirasçılara geçebilir.

ÖRNEK

Alacak hakları, ayni haklar ve fikri haklar mal varlığı haklarına örnek gösterilebilir.

b. Şahıs Varlığı Hakları

Şahıs varlığı hakları, kişinin para ile ölçülemeyen, manevi değer taşıyan ve başkalarına devredilemeyen haklarıdır. Bu haklar kişiye sıkı sıkıya bağlı olduğundan mal varlığı haklarının aksine kural olarak, ölüm-

le sona erer, mirasçılara geçmez, başkasına devredilmez. Kişi bu haklarından vazgeçemez. Şahıs varlığı haklarına, kişinin vücut tamlığı, onur ve haysiyeti, bilimsel ve mesleki kimliği, sırları, adı ve resmi gibi manevi varlıkları üzerindeki hakları örnek gösterilebilir.

3. Kullanımları Bakımından Özel Haklar

Devredilebilme bakımından haklar, kişiye bağlı haklar ve kişiye bağlı olmayan haklar olarak ayrılabilir. Kişiye bağlı haklara devredilemeyen haklar, kişiye bağlı olmayan haklara ise devredilebilen haklar denir.

a. Devredilebilen Haklar

Özel hakları oluşturan hakların büyük bir çoğunluğunu devredilebilen haklar oluşturur. Bu haklar başkalarına devredilebildiği gibi miras yoluyla da geçerler ve bu haklar temsilciler aracılığıyla kullanılabilir.

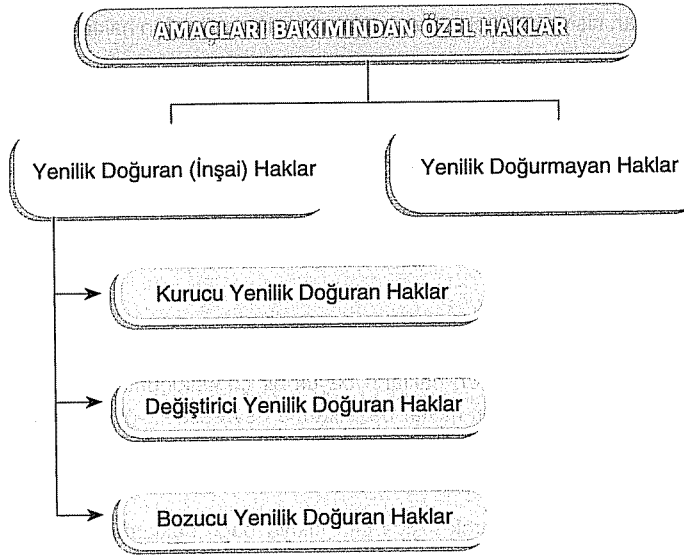
b. Devredilemeyen Haklar

Bu haklar kural olarak kişiye sıkı sıkıya bağlı haklardır ve devri mümkün olmayan hakları kapsar. Bu hakların kural olarak hak sahibi tarafından kullanılması gerekir, bir temsilci aracılığıyla kullanılamazlar.

4. Amaçları Bakımından Özel Haklar

Hakların bir kısmı kullanıldıklarında yeni bir hukuksal durum yaratırken, bir kısmının kullanılması yeni bir hukuksal durum ortaya çıkarmaz. Bu anlamda haklar kullanılmalarına göre **yenilik doğuran haklar** ve **yenilik doğurmeyen haklar** olmak üzere iki gruba ayrılırlar.

a. Yenilik Doğuran (İnşai) Haklar

Yenilik doğuran haklar, hak sahibine tek taraflı irade açıklaması ile yeni bir hukuksal ilişki kurmak, var olan bir hukuksal ilişkiyi değiştirmek veya sona erdirmek yetkisini veren haklardır. Buradan hareketle yenilik doğuran haklar üç gruba ayrılabilir.

1. Kurucu Yenilik Doğuran Haklar

Bir hakkın kullanılması yeni bir hukuksal ilişkinin doğmasına yol açmakta ise buna kurucu yenilik doğuran hak denir.

2. Değiştirici Yenilik Doğuran Haklar

Var olan bir hukuksal durumun tek taraflı irade açıklaması ile değiştirilmesini sağlayan haklara değiştirici yenilik doğuran haklar denir.

3. Bozucu Yenilik Doğuran Haklar

Kişilere, var olan bir hukuksal durumu sona erdirmek yetkisi tanıyan haklara ise bozucu yenilik doğuran haklar denir.

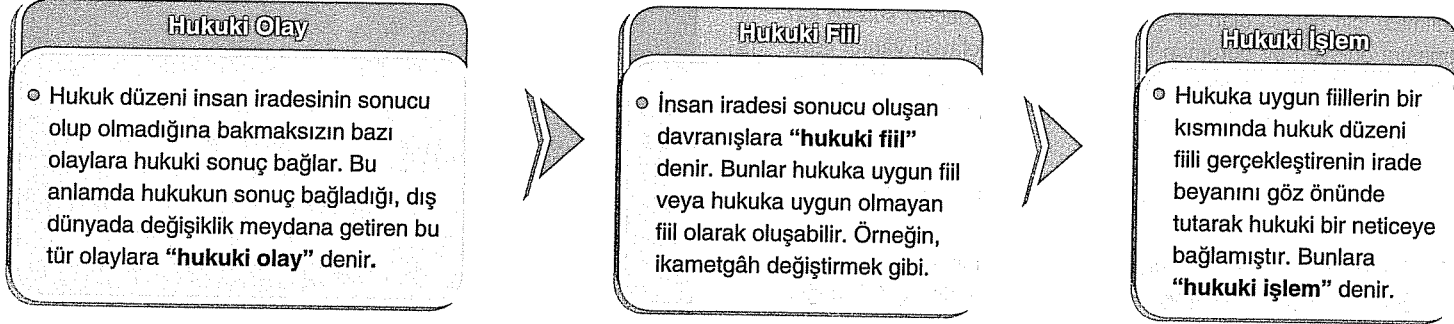
b. Yenilik Doğurmeyen (Alelade) Haklar

Yenilik doğurmeyen haklar, kullanılmakla yeni bir hukuksal durum yaratmazlar. Bunlara hâkimiyet içeren haklar da denir.

ÖRNEK

Anne-babanın velayet hakkını kullanmaları hâlinde yeni bir hukuksal durum ortaya çıkmaz.

HAKLARIN KAZANILMASI

Bir hak aslen, devren veya tesisen kazanılabilir.

Aslen Kazanma	Devren Kazanma	Tesisen Kazanma
○ Daha önce hiç kimsenin üzerinde mülkiyet hakkına sahip olmadığı bir eşya üzerinde mülkiyet hakkının kurulmasıdır. Örneğin, (A) 'nın ormanda tavşan avlaması sonucu kazanımı aslen kazanımdır.	○ Bir kimsenin, sahip olduğu hakkını bir başkasına devretmesi ile devralan kişinin hakkı kazanma durumudur. Örneğin, (A) kendisine ait kolyeyi (B) 'ye satarsa veya bağışlarsa (B) 'nin hak kazanımı devren kazanma ile gerçekleşmiş olur.	○ Eşya üzerinde mülkiyet hakkına sahip olan bir kimsenin, bu hakkını saklı tutmak koşuluyla başka bir kişiye eşya üzerinde hak tanımasıdır. Örneğin, (A) evini (B) 'ye kiraladığında (B) kiracılık hakkını tesisen kazanmış olur.

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

PDF Eraser Free

Hakların Kazanılmasında Geçerli İlke (Subjektif İyi Niyet)

Hakların kazanılması için aranan **iyi niyet**, hakkın geçerli surette kazanılması için gerekli olan bir şartın veya hakkın geçerli surette kazanılmasını önleyen bir durumun hak kazanılırken olayda varlığı veya yokluğu hakkında kişide mevcut olan hatalı ve yanlış bilgidir. Kısaca iyi niyet, hakkı kazanması söz konusu olan kişideki mazur görülebilir bilgi eksikliğidir.

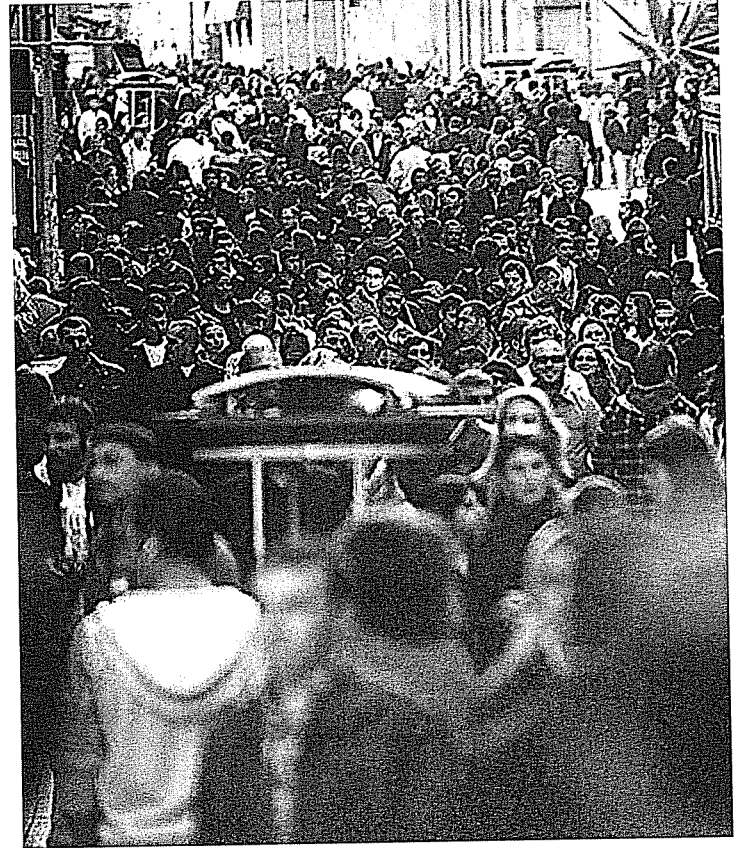
Hakların Kullanılmasında ve Borçların Yerine Getirilmesinde Geçerli İlke (Objektif İyi Niyet)

Dürüstlük kuralı, hakların nasıl ve hangi kurallara uyularak kullanılacağını ve borçların nasıl ve nelere uyularak yerine getirileceğini gösterir; böylece de hakların içeriğini ve kapsamını belirler.

Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılma Yasağının Uygulama Alanı

- Hakların kullanılmasında.
- Borçların ifasında.
- Kanunun yorumlanmasında ve boşlukların doldurulmasında.
- Sözleşme öncesi görüşmelerde.
- Hukuki işlemin kurulmasında.
- Hukuki işlemin yorumlanmasında.
- Hukuki işlemin tamamlanmasında.
- Hukuki işlemin tahvilinde (dönüştürülmesinde).
- Hukuki işlemin uyarlanmasında.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

HAKLARIN KORUNMASI

DEVLET ELİ İLE KORUMA

Dava hakkı, bir kimsenin devletin bağımsız ve tarafsız yargı organlarına, yani mahkemelere başvurarak hakkının elde edilmesini isteme yetkisidir. Bir kimsenin yetkili makama başvurarak hakkının korunması veya elde edilmesi için devletin harekete geçmesini istemesine dava denir. Bir kimsenin hakkını elde edebilmek için mutlaka dava açması gerekmez. Gerçekten, bir hak sahibinin, dava hakkı yanında, talep hakkı da vardır.

Talep hakkı: Bir kişinin hakkını elde etmek veya hakkına saygı gösterilmesini sağlamak üzere karşısındaki kişiye yönelttiği isteme yetkisidir. Hak sahibi ilk önce talep hakkını kullanarak hakkını elde etme yoluna gider. Eğer bu yoldan hakkını elde etme imkanını bulamazsa, o zaman dava hakkını kullanma zorunluluğu ortaya çıkar.

HAK SAHİBİ TARAFINDAN KORUMA

Meşru Müdafaa (Haklı Savunma): Kişinin kendisinin ya da başkasının canına veya mallarına yönelen, halen var olan haksız bir saldırıyı orantılı güç kullanarak başından def etmesidir. Borçlar Kanunu'na göre; meşru müdafaa hâlinde saldırganın kişiliğine veya mallarına yapılan zarardan dolayı tazminat ödenmez. Meşru müdafada sınır, ölçülü ve uygun savunmadır.

NOT

Bir hakkın, ona uymak zorunda olanlar tarafından ihlal edilmesi, "hakkın korunmasını" gündeme getirir.

Hakkın korunması bizzat ihkaki hak yoluyla olmaz. İhkaki hak, kişinin hakkına yönelmiş saldırıyı kendi eliyle defetmesidir. Ancak bu durumun bazı istisnaları vardır.

Bunlar: Meşru müdafa, zaruret hâli, kuvvet kullanma

Kuvvet Kullanma: Devlet müdahalesinin zamanında yetişmediği durumlarda kişinin, hakkını korumak için kuvvet kullanmasıdır.

Kişiliği Dışa Karşı Koruyan Davalar

Tespit Davası

- Mevcut bir fiil ve davranışın kişiliğe yönelik hukuka aykırı bir saldırı mahiyetinde olduğunun mahkemece karar altına alınmasını sağlayan davadır.

Önleme Davası

- Henüz mevcut olmamakla beraber, bir takım eylem ve belirtilerden çok yakın bir gelecekte kişilik hakkına karşı gerçekleşmesi pek mümkün ve olası görülen hukuka aykırı saldırılara karşı açılan davadır.

Saldırıya Son Verme (Men) Davası

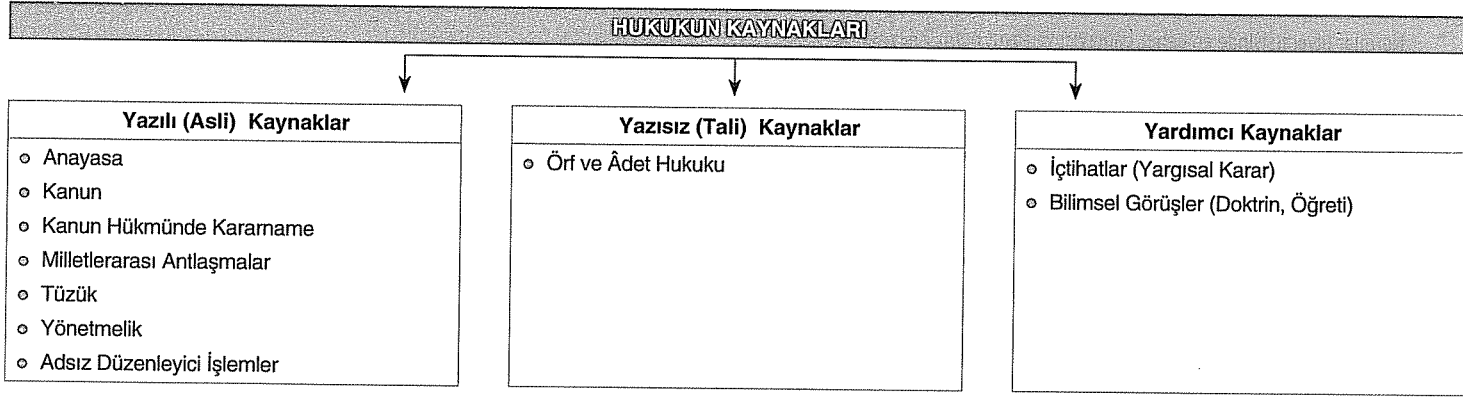
- Kişilik hakkına yönelmiş ve hâlâ devam etmekte olan saldırının durdurulması ve tekrarının engel olunması amaçlanır. Bu dava, gerçekleşmiş olup davanın açıldığı tarihte hâlâ devam etmekte olan saldırılar için açılır.

Tazminat davaları

- Kişilik hakkı hukuka aykırı bir saldırıya uğrayan kimsenin, bu saldırı yüzünden mal varlığında meydana gelmiş olan eksilmenin giderilmesi amacıyla açılan davalardır. Tazminat davaları "maddi ve manevi" tazminat davaları olarak iki türdür.

HUKUKUN KAYNAKLARI

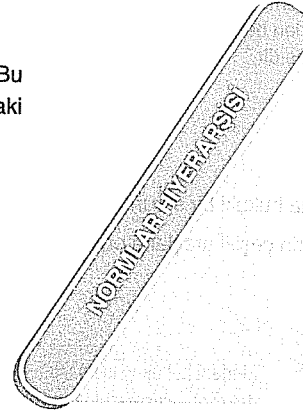
I. Yazılı Kaynaklar

Devletin yetkili makamları tarafından oluşturulmuş hukuk kurallarıdır. Bu kuralların diğer adı mevzuattır. Yazılı kaynaklar arasındaki hiyerarşi yandaki şekilde gibidir.

NOT

İçtihatı Birleştirme Kararları Resmî Gazete'de yayımlanır ve bağlayıcı niteliktedir ve asli kaynaklar arasında yer alır.

- o Anayasa
- o Kanun/Kanun Hükmünde Kararname/ Milletlerarası Antlaşmalar
- o Tüzük
- o Yönetmelik
- o Adsız düzenleyici işlemler (Tebliğ, Tamim, Sirkü vb.)

NOT

Normlar hiyerarşisinde en genel, bağlayıcı ve soyut norm "Anayasa"dır.

II. Yazısız Kaynaklar

Yazısız kaynak olarak kabul edilen örf ve adet hukuku ile "örf ve adet" kavramları aynı şey değildir. Bir örf ve âdetin hukuk kaynağı hâline dönüşebilmesi için üç unsurun bir arada bulunması gerekir.

Maddi Unsur	Manevi Unsur	Hukuki Unsur
Süreklilik ve Tekrarlanma	Genel İnanç	Maddi Yaptırım
Söz konusu âdetin ilk defa kimin tarafından uygulanmış olduğunun bilinmemesi ve uzun bir süreden beri uygulanıyor olmasıdır.	Söz konusu âdetin toplumun genelinde öyle davranılması gerektiğine dair inancın oluşmasıdır.	Uzun zamandan beri tekrarlanan ve toplumun kendisini uymaya mecbur hissettikleri âdetin, devlet gücüyle desteklenmesidir.

III. Yardımcı Kaynaklar

- İçtihat:** Mahkemelerin verdiği kararlarda hukuki bir sorunun çözümü için izlediği yolu ifade eder.
- Doktrin:** Hukuk bilimi ile uğraşan kişilerin çeşitli araçlarla ortaya koydukları görüşlerdir.

NOT

Medeni hukukun kaynakları arasında yer alan yardımcı kaynakların (İçtihat, doktrin) uyuşmazlıkların çözümünde hâkimi bağlayıcı niteliği yoktur.

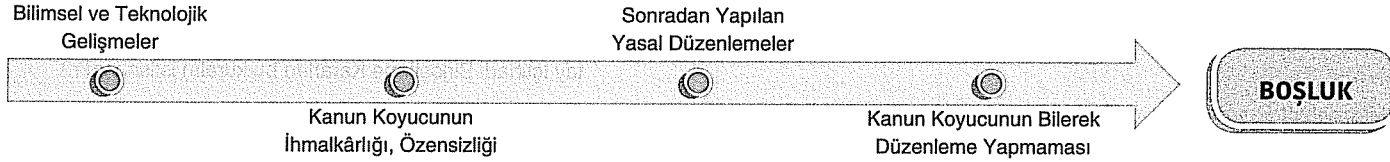
PDF Eraser Free

1. BÖLÜM: HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI

BOŞLUK KAVRAMI VE TÜRLERİ

Herhangi bir eylem, davranış veya ilişkinin çözülmesine yarayacak bir hükmün kanundan yorum yoluyla dahi çıkarılamadığı durumlar “boşluk” olarak tanımlanır.

BOŞLUK SEBEPLERİ OLARAK KABUL EDİLEN DURUMLAR

Boşluk Türleri

Kanun boşluğu ve hukuk boşluğu olmak üzere iki boşluk vardır.

KANUN BOŞLUĞU

KURAL DIŞI BOŞLUK

Açık (Gerçek) Boşluk

- Hukuken bir çözüme varılması gereken bir konuda uygulanabilir hiçbir hukuk kuralının bulunmadığının açıkça belli olması durumunda ortaya çıkan boşluktur.

Örtülü Boşluk

- Bu tür boşluklarda aslında kanunda somut olaya ilişkin bir kural yer almakla beraber, bu kural yanlışlıkla fazla geniş tutulmuştur. Somut olaya ilişkin sınırlandırıcı istisna kuralı gözden kaçırılmıştır.
- Bu tür boşluklar hâkimin kuralı somut olayı daraltarak yorumlaması ile doldurulur.

KURAL İÇİ BOŞLUK

- Kural içi boşluklarda aslında kanunda somut olaya uygulanacak bir hüküm vardır ancak bu düzenleme sadece genel hatları belirleyici niteliktedir. Kanun koyucunun bu şekilde davranması somut olayın çözümünde adalet ve hakkaniyet ilkelerine göre sonuca ulaşmaktır. (Kural içi boşluk, yazılı kaynaklarda bilerek ve isteyerek bırakılan boşluktur.) Bu şekilde düzenlenen kanun hükümlerinde hâkime takdir yetkisi tanınmıştır.
- Bu tür boşluklar hâkimin “takdir yetkisi”ni kullanması ile doldurulur.

HUKUK BOŞLUĞU

- Bir hukuki uyumsuzluğun çözümlenmesinde yazılı ve yazısız kaynaklarda hüküm bulunmaması durumunda karşılaşılan boşluk türüne "hukuk boşluğu" adı verilir.

Boşlukların Doldurulması Yöntemleri

Hâkimin Hukuk Yaratma Yetkisi

Hâkim, yazılı kaynaklarda önünde bulunan anlaşmazlığı çözüme kavuşturacak bir hüküm bulamazsa, öncelikle bu konuda kendisine yardımcı olacak bir örf âdet hukuku kuralının mevcut olup olmadığını araştıracaktır. Şayet somut olaya uygun düşen bir örf âdet kuralı bulursa o kuralı uygulayarak sorunu çözüme kavuşturacaktır. Ancak uygulanabilir bir örf âdet kuralı bulamazsa ki günümüz koşullarında böylesi bir kural yok denecek kadar az olduğundan, aranan kural hâkim tarafından bulunamayacak ve ortaya bir hukuk boşluğu çıkacaktır.

Hukuk Yaratma Yetkisinin Özellikleri

- Hukuki ilişkiye uygulanabilir yazılı ve yazısız hukuk kuralının bulunmaması gerekir.
- Hâkim hukuk yaratırken önce kıyas yoluna başvurulmalıdır.
- Hâkim hukuk yaratırken genel ve soyut nitelikte kural koymak zorundadır.
- Hâkim hukuk yaratırken kanun koyucu gibi hareket ederek, tarafların karşılıklı menfaatlerini tespit etmelidir.

- Hâkim hukuk yaratırken mevcut hukuk düzeni ile bağdaşacak bir kural koymalıdır.
- Hâkimin hukuk yaratarak koyduğu kural kanun hükmünde değildir.
- Hâkimin hukuk yaratma yetkisi kuvvetler ayrılığı ilkesi ile çelişmez.
- Hâkimin hukuk yaratarak koyduğu kural üst yargı denetimine tâbidir. (Yargıtay)
- Hâkimin hukuk yaratarak koyduğu kural bağlayıcı değildir. (Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararları bu kuralın istisnasıdır.)

Hâkimin Takdir Yetkisi

Hâkimin takdir yetkisinin söz konusu olduğu hâllerde, kanunda somut olaya uygulanabilecek bir hüküm vardır. Ancak bu hükümde, olaya uygulanabilecek çözüm yolu sadece genel hatlarıyla detaylandırılmadan düzenlenmiştir. Takdir yetkisinin söz konusu olduğu durumlarda hâkim, düzenlemenin içeriğine göre az çok kanunla bağlıdır. Zira takdir yetkisinin hangi hususlarda kullanılacağını kural olarak bizzat kanun belirlemiştir.

Hâkim takdir yetkisini kullanırken keyfilikten uzak biçimde tavır almalı, somut olayın bütün özelliklerini göz önünde tutmalı, tarafların hangisinin menfaatinin daha fazla korunmaya değer olduğunu incelemeli ve sonunda hukuka ve hakkaniyete uygun biçimde hareket etmelidir.

HUKUKUN FARKLI ANLAMLARI

Mevzu Hukuk (Mevzuat)	Bir ülkede belli bir dönem yürürlükte olan hukuk kaynaklarının sadece yazılı olanlarıdır. Mevzu hukuk, yetkili bir makam tarafından konulmuş kuralların tamamıdır. Kanunlar, kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, yönetmelikler mevzu hukukun içeriğini oluşturur. Bunlara kısaca mevzuat da denir.
Pozitif Hukuk (Müspet Hukuk)	Belli bir ülkede belli bir dönem yürürlükte bulunan, yazılı ve yazısız kaynakların tamamıdır. Örf ve âdet hukuku pozitif hukuk kapsamında yer alır.
Objektif Hukuk	Yazılı kaynaklar içerisinde herkes tarafından uyulması gereken kuralları içeren hukuktur.
Subjektif Hukuk	Yazılı kaynaklar içerisinde hak ve yetki tanımlayan kurallardan oluşan hukuktur.
Maddi Hukuk	Hukuki uyumsuzluğun çözümüne yönelik hükümlerin tamamıdır.
Şeklî Hukuk	Hukuki uyumsuzluğun çözümünde izlenecek yolu gösteren hükümlerin tamamıdır.
Tabii (İdeal-Doğal) Hukuk	Pozitif hukuktan bağımsız olan onun üstünde ya da yanında olan ulaşılması istenen hukuktur. Bu hukuk her zaman yürürlüktedir.
Tarihî Hukuk	Yürürlükten kalkmış hukuktur. Bilimsel ve teknik gelişmeler toplumun ihtiyaçlarını değiştirmektedir.

HUKUK KURALLARININ ÇEŞİT BAKIMINDAN SINIFLANDIRILMASI

HUKUK KURALLARININ ÇEŞİTLERİ

EMREDİCİ KURALLAR

- Uyulması mecburi olan, başka bir ifadeyle kişilerin bu nitelikteki kuralların aksini kararlaştırmayacağı kurallardır. Bu kurallara aykırılığın yaptırımı kesin hükümsüzlüktür. Hangi hükümlerin emredici nitelikte olduğu, kanundaki hükmün amacından veya yazılış biçiminden anlaşılabilir. Genelde hüküm olumsuz şekilde düzenlenmiştir. Örneğin, hukuki sonucu “doğurmaz”, “yapılamaz”, “yasaktır”, “yükümlüdür”, “yapamaz” gibi ifadeler yazılış biçiminden hükmün emredici olduğunu gösterir.

TANIMLAYICI KURALLAR

- Belirli bir kavramın veya kurumun anlamını, ayırt edici şartlarını, unsurlarını göstermek amacıyla getirilmiş kurallardır. Ayırt etme gücünün, örneğin nişanlanmanın ne olduğunu açıklayan Medeni Kanun hükümleri bu kapsamda değerlendirilir.

YEDEK KURALLAR

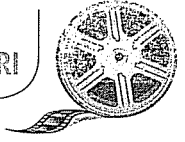
- Uygulanması tarafların iradesine bırakılan ve aynı şekilde tarafların iradeleriyle aksini serbestçe kararlaştırabildikleri hukuk kurallardır. Bu tür kurallarda düzenleme yetkisi taraflara bırakıldığından ancak ihtiyaç duyulduğunda devreye girerler. Genel kabule göre yedek hukuk kuralları “tamamlayıcı” ve “yorumlayıcı” hukuk kuralları olmak üzere iki grupta değerlendirilir.

TAMAMLAYICI KURALLAR

- Kişilerin yaptıkları hukuki işlemlerde eksik bıraktıkları, serbest iradeleri ile düzenlemedikleri hususları tamamlayan kurallardır. Örneğin, borcun ifa yerinin taraflarca belirlenmemesi durumunda ortaya çıkan çözümsüzlüğün kanun koyucu tarafından giderilmesi bu kapsamda değerlendirilir.

YORUMLAYICI KURALLAR

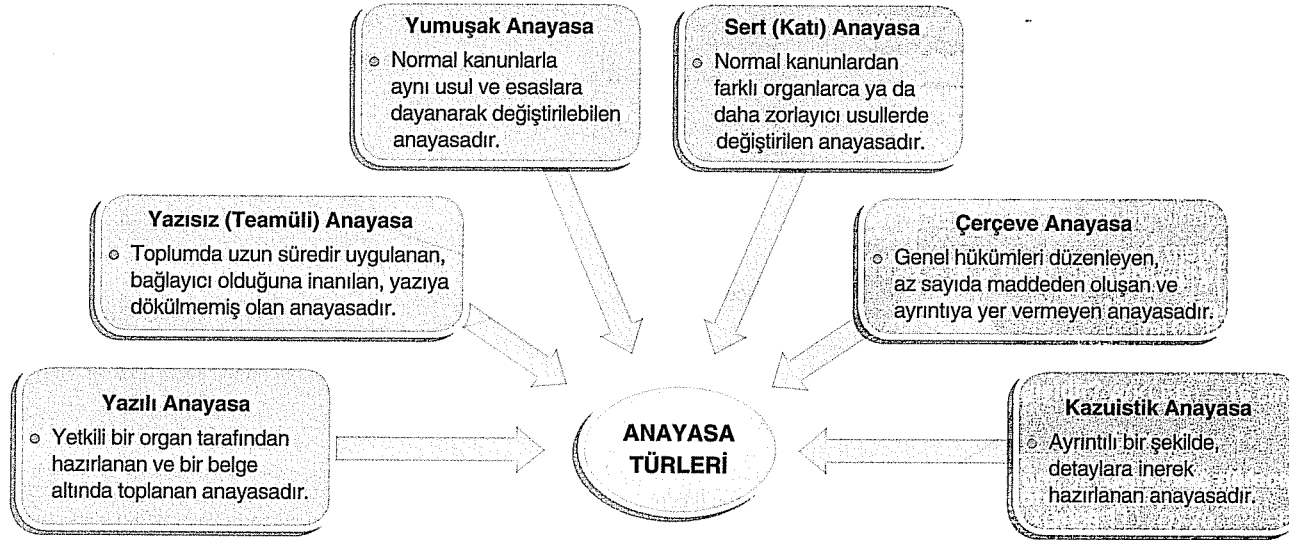
- Bir hukuki ilişkideki taraf iradelerinin anlamlandırılmasına yarar. Tarafların, çoğu zaman hukuki ilişkilerde kullandıkları ifadeler açık ve anlaşılır değildir. Yorumlayıcı hukuk kuralları, hukuki ilişkilerde kullanılan kavramla ne kastedilmek istendiğini açıklar. Örneğin, tarafların borcun ifa zamanına ilişkin olarak kullandıkları ifadenin iki taraf içinde farklı anlamlar taşıması durumunda (ayın ortası ifadesinden kastedilenin ayın on beşi mi yoksa on dördü mü olduğu gibi) kanun koyucunun ifadede ne anlaşılması gerektiğini belirtmesi bu kapsamda değerlendirilir.

2. BÖLÜM: ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

ANAYASA VE ANAYASA HUKUKU

Anayasa, bir devletin temel yapısını, kuruluşunu, iktidarın devrini ve devlet iktidarı karşısında bireylerin özgürlüklerini düzenleyen temel mettir. Dünyadaki ilk anayasa 1787 tarihli ABD Anayasası, ikinci anayasa 1791 Fransız Anayasası'dır.

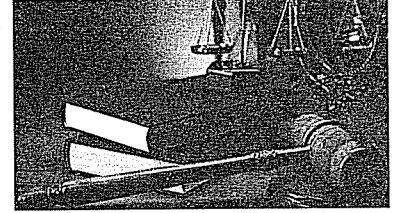
**Bir
anayasayı
sert (katı)
yapan
özellikler**

- Değiştirilemeyecek maddeler içermesi.
- Halk oylaması usulüne yer verilmesi.
- Değiştirilmesi için nitelikli bir çoğunluğun aranması.
- Anayasanın kabulünden sonra belli süre değiştirilmesinin yasaklanması.
- Özel görüşme usullerinin olması.

1921
ANAYASASI

- Tek yumuşak ve çerçeve anayasadır.

Anayasa hukuku, yasama, yürütme ve yargı gibi devletin temel organlarının kuruluşunu, işleyişini ve bu organlar arasındaki karşılıklı ilişkileri ve devlet karşısında vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini düzenleyen hukuk kurallarını inceleyen hukuk dalıdır.

İktidar Tipleri (Anayasayı Yapan Güç)

İktidar, yönetme gücünü elinde bulunduran kişi ya da kişilerdir.

İKTİDAR TİPLERİ

Kurucu İktidar

Asli Kurucu İktidar

Yeni bir anayasa yapabilir.
Hukuk dışıdır.

Tali Kurucu İktidar

Mevcut anayasanın izin verdiği ölçüde değişiklik yapabilir.
Hukukidir.

Kurulmuş İktidar

Kurucu iktidarın anayasa ile çizdiği sınırlar içinde kalarak devletin yasama, yürütme ve yargı yetkilerini kullanan iktidardır.

PDF Eraser Free

Anayasa hukukunun konusunu devletin organları ve temel hak ve hürriyetler oluşturur.

Devlet Organları

Temel Hak ve
Hürriyetler

**ANAYASA
HUKUKUNUN
KONUSU**

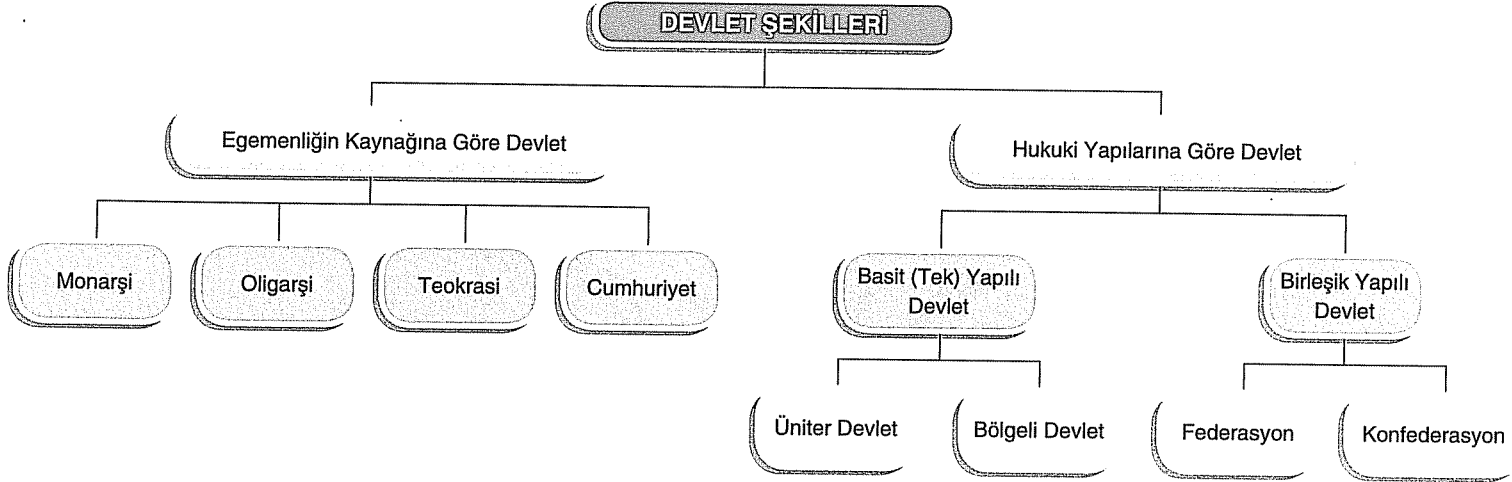
2. BÖLÜM: ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

DEVLET VE DEVLET ŞEKİLLERİ

Belirli bir toprak parçası üzerinde yaşayan ve belli bir otoriteye bağlı olan insan topluluklarının örgütlenmiş biçimine devlet denir.

DEVLET UNSURLARI

Millet (İnsan Topluluğu, Ulus)	Toprak (Ülke, Vatan, Yurt)	Egemenlik (İktidar)
-----------------------------------	-------------------------------	------------------------

A. EGEMENLİĞİN KAYNAĞINA GÖRE DEVLET

MONARŞİ

- Devlet başkanlığının irsi olarak üstsoydan altsoya geçtiği devlet şeklidir.
- Mutlak Monarşi: Hükümdarın (monarkın) saltanat haklarının kanuni bir sınırlandırmaya tabi tutulmadığı monarşi türüdür.
- Meşruti Monarşi: Hükümdarın (monarkın) saltanat haklarının kanuni bir sınırlamaya tabi tutulduğu monarşi türüdür.

OLİGARŞİ

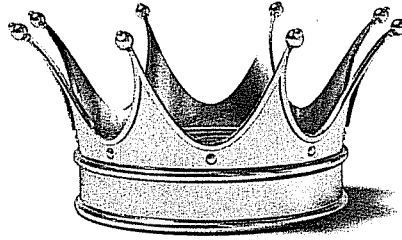
- Egemenliğin bir grup ya da zümre ait olduğu devlet şeklidir.

TEOKRASİ

- Egemenliğin dinsel ve kutsal yollarla kullanıldığı devlet şeklidir. Tanrı kuvvetiyle yönetilen devlet anlayışı vardır.

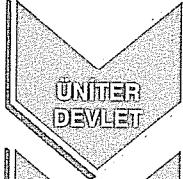
CUMHURİYET

- Egemenliğin bir kişiye değil millete ait olduğu sistemin kabul edildiği devlet şeklidir. Halk kendini çoğunluk esasına göre yönetir.

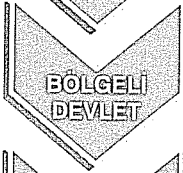

B. HUKUKİ YAPILARINA GÖRE DEVLET

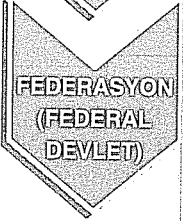
- Tekçi devlet modelidir. Devlet ile millet bölünemez bir bütündür. Tek devlet, tek millet, tek bayrak, tek vatan...

Örnek: Türkiye, Fransa, İngiltere, İsveç gibi.

- Ülkenin bölünmez bütünlüğünün korunmasının yanı sıra milletlerin özerkliklerini tanıyan devlet şeklidir.

Örnek: İspanya gibi.

- Egemen en az iki devletin ortak amaçlar doğrultusunda bir araya gelerek oluşturduğu devlettir.
- Anayasa ile kururlar.
- Üye devletler iç ilişkide serbest dış ilişkide federal devlete bağlıdır.
- Üye devletlerin ayrılma hakları yoktur.
- Federal devlet, federe devletlerden oluşur ve ayrı tüzel kişilikleri vardır.
- Yasa birliği yoktur.
- Federe devletlerin ayrılma hakları yoktur.
- Federal ve federe devlet olmak üzere iki ayrı vatandaşlık vardır.

NOT: Çift meclis, sert ve yazılı anayasa federal devletin en önemli özelliğidir.

Örnek: ABD, Kanada, Almanya, İsviçre, Brezilya, Avusturya gibi.

- Egemen en az iki devletin savunma ya da ekonomi amaçları doğrultusunda bir araya gelerek oluşturduğu devlettir.
- Anlaşma ile kururlar.
- Üye devletler iç ve dış ilişkide bağımsızdır.
- Üye devletlerin ayrılma hakları vardır.

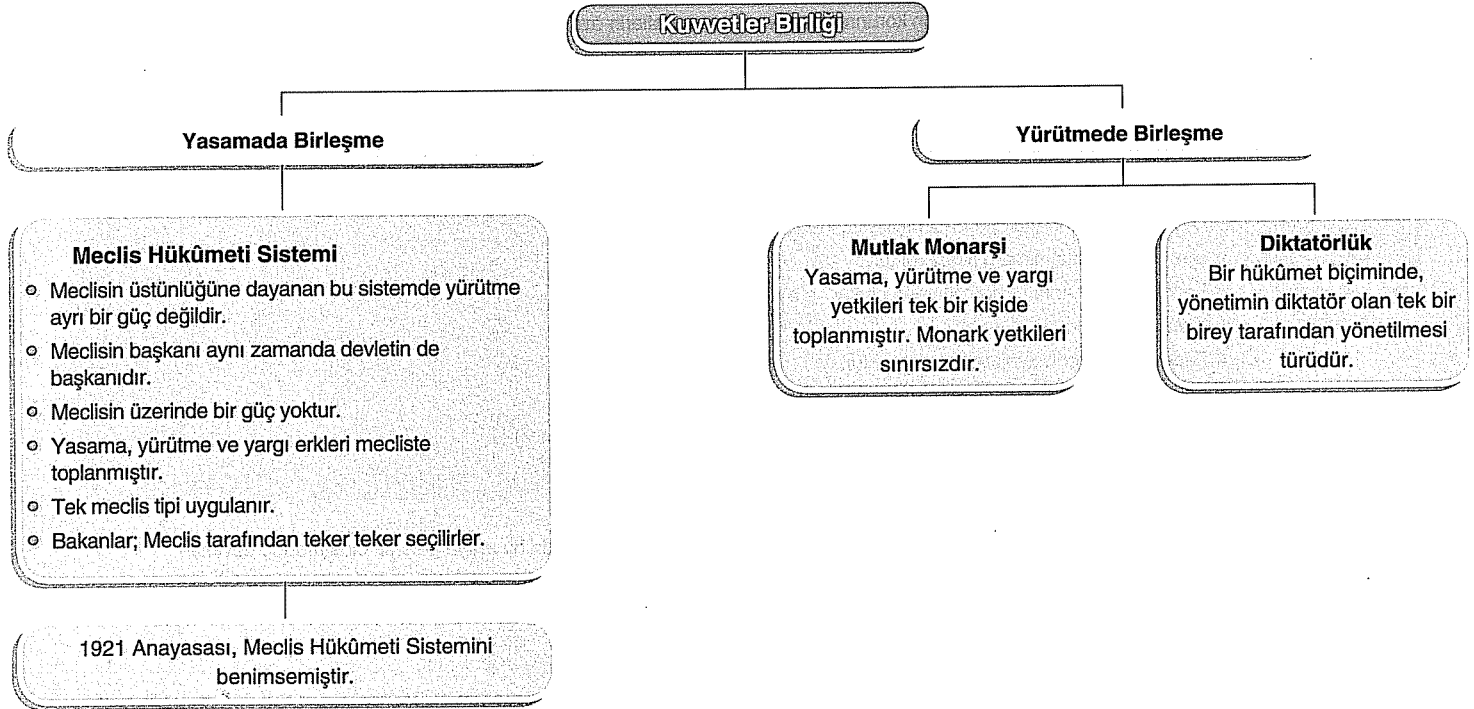

HÜKÜMET KAVRAMI VE HÜKÜMET SİSTEMLERİ

Hükûmet, bir devletin yönetimi ve yönetimden sorumlu gruptur. Hükûmet, politik bir aygıt içindeki görevliler tarafından politika ve kararların uygulanması sürecidir. Aynı zamanda bağlayıcı politik kararların alınmasından sorumlu görevlilerden oluşmuş gruba da hükûmet denir.

Hükûmet sistemleri kuvvetler birliği ve kuvvetler ayrılığı olmak üzere ikiye ayrılır.

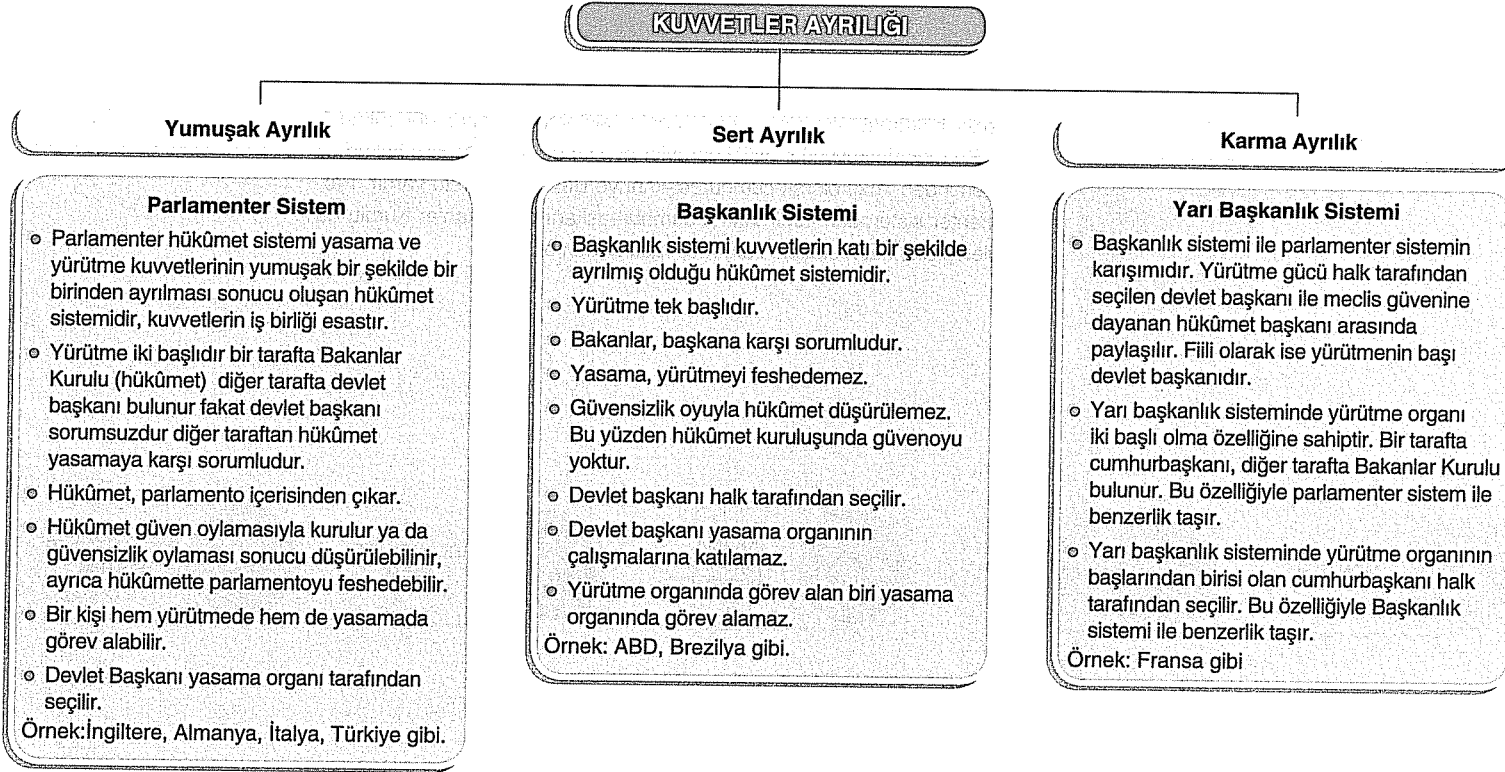
A. Kuvvetler Birliği: Yasama, yürütme ve yargı yetkilerinin tek bir yerde toplanmasıdır.

PDF Eraser Free

B. Kuvvetler Ayrılığı: Yasama, yürütme ve yargı yetkilerinin farklı yerlerde toplanmasıdır.

- Meclis hükûmeti sistemi ve parlamenter sistemin beraber götürülmesidir. Bu modele kuvvetler birliği görevler ayrılığı da denir. Meclis hükûmeti sisteminden farklı olarak cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu vardır. Parlamenter sistemden farklı olarak cumhurbaşkanı da Bakanlar Kurulu da milletvekillerinden oluşur. Yürütme, yasamadan oluşur.

1876
KANUNİ
ESASİ

MONARŞİ

1921
ANAYASASI

MECLİS
HÜKÜMETİ
SİSTEMİ

1924
ANAYASASI

KARMA
HÜKÜMET
SİSTEMİ

1961
ANAYASASI

PARLAMENTER
SİSTEM

1982
ANAYASASI

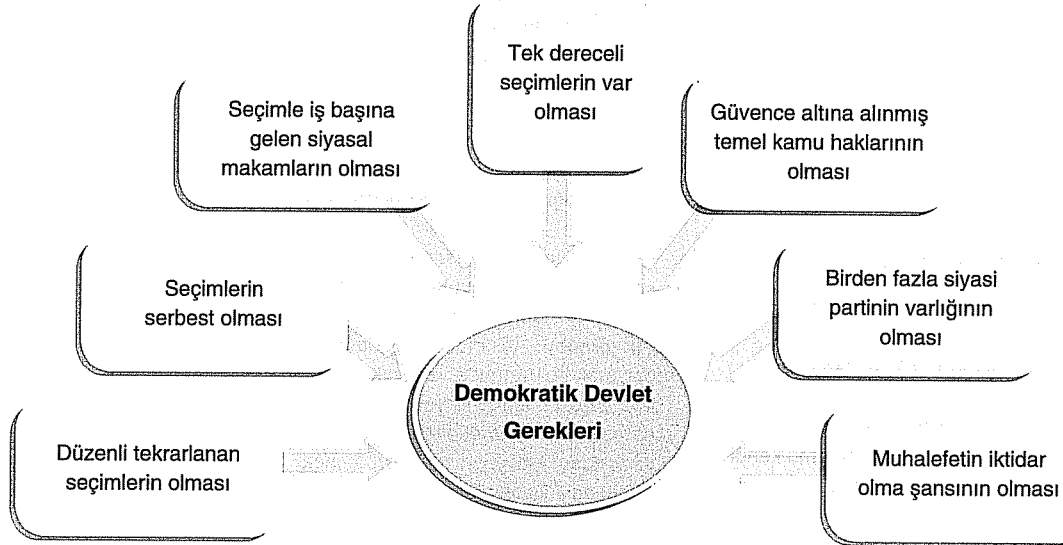
PARLAMENTER
SİSTEM

PDF Eraser Free

DEMOKRASİ KAVRAMI

Halkın, halk tarafından, halk için idaresidir. Eski Yunanca “halk idaresi” anlamına gelen “demokratia” sözünden gelir.

Demokrasi Türleri

Doğrudan Demokrasi

Bu sistemde halk egemenliğini doğrudan doğruya kullanır.

Örnek: 1924 Köy Kanunu

Yarı Doğrudan Demokrasi

Egemenliğin kullanılması halk ile temsilciler tarafından paylaşılır.

Örnek: İsviçre, İtalya gibi

Temsili Demokrasi

Egemenliğin kullanılması genel seçikle seçilmiş ulus adına veya halk adına hareket eden temsilcilere tanınmıştır.

Örnek: Türkiye, İngiltere, Almanya, ABD gibi.

NOT

Demokrasi Anlayışları

Çoğulcu Demokrasi

İktidarı elinde bulunduran gücün yetkilerini halkla paylaşması.

Çoğunlukçu Demokrasi

İktidarı elinde bulunduran gücün azınlık haklarına saygı göstermeksizin toplumu kendi eksenine göre yönlendirmesi.

Yarı Doğrudan Demokrasinin Araçları

Halk oylaması: Yasama işlemi konusunda halkın oyuna başvurma yöntemidir.

Halk girişimi: Halkın belli sayıda imza toplayarak belli konuda yasa çıkarması veya yasada değişiklik yapılması için yasama organını harekete geçirmesidir.

Halk vetosu: Halkın yasama organınca kabul edilmiş olan bir yasaya hayır diyebilmesidir.

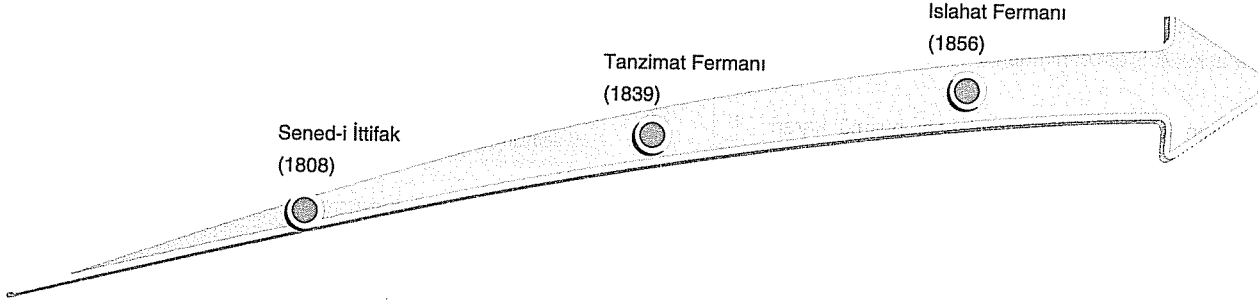
Temsilcilerin azlığı: Halkın çalışmasından memnun olmadığı temsilcileri görevden almasıdır.

OSMANLI – TÜRK ANAYASA TARİHİ

Osmanlı İmparatorluğu'nda, devlet yönetimi bakımından mutlak monarşi görülmekte, padişahın yetkilerini sınırlayacak hukuk kuralları ve bu kuralları etkili kılacak mekanizmalar bulunmamakta, tüm yetkiler de padişah'ta toplanmakta idi. Anayasacılık hareketlerinin temelinde devlet iktidarının sınırlandırılması yatmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki anayasal gelişmeler;

ANAYASAL GELİŞMELER

a. 1808 SENED-İ İTTİFAK

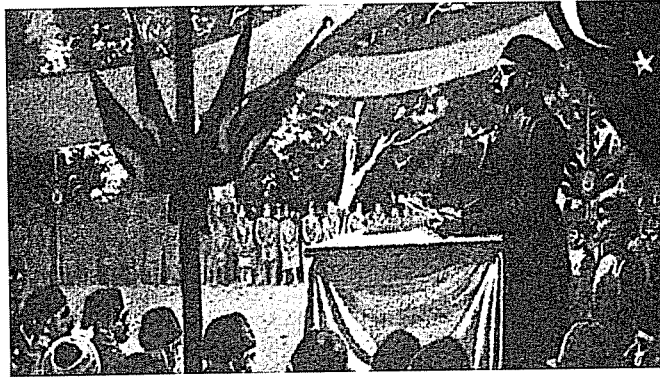
- Osmanlı İmparatorluğu'ndaki anayasal gelişmenin ilk adımıdır.
- 1808 yılında (II. Mahmut Dönemi'nde) merkezi hükûmetin temsilcileri ile ayan temsilcileri arasında kabul edilip, imzalanmıştır.
- Padişahın yetkileri ilk kez sınırlandırılmıştır.
- Hukuki nitelikli bir misak(anlaşma) tır.

2. BÖLÜM: ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

b. 1839 TANZİMAT FERMANI

- Osmanlı İmparatorluğu'nun ikinci anayasal gelişmesidir.
- Padişah (Abdülmecit) ilk kez hukukun üstünlüğünü kabul etmiş ve yetkilerini kendi fermanı ile sınırlandırmıştır.
- Anayasacılığa ve demokrasiye atılan ilk adım olmuştur.
- Hukuki biçim olarak ferman niteliği taşır.
- Bu fermanla, devletin uyrukları için can, mal ve ırz güvenliği vadedilmiş, vergi ve askerlik işlemlerinin de bir düzene bağlanacağı söylenmiştir.
- Devlet harcamalarının kanunlara dayandırılacağı hükmü kararı alınmıştır.

Tanzimat Fermanı'nın Okunuşu

c. 1856 ISLAHAT FERMANI

- Tanzimat Fermanı'nda düzenlenen konular tekrarlanmış ve din farkı gözetilmeksizin bütün devlet uyruklarının eşit işlem görmesi ilkesi de getirilmiştir.
- Gayrimüslimlere karşı küçük düşürücü sözler söylenmesi yasaklanmıştır.
- Hukuki biçim olarak ferman niteliği taşır.

NOT

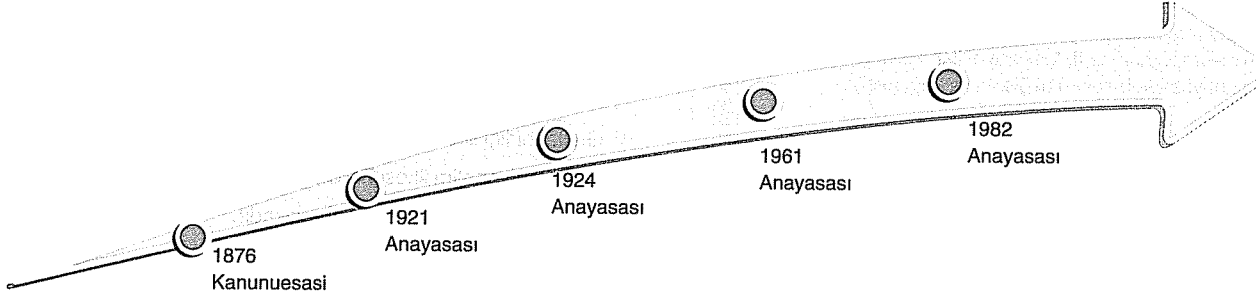
- Senedi İttifak'ın hukuki niteliği misak iken, Tanzimat ve Islahat Fermanları ferman niteliği taşır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde yaşanan anayasal gelişmeler anayasacılığa geçişin temellerini atmıştır. Genç Osmanlılar adı verilen bir grup, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküntüden kurtulabilmesi için anayasalı bir monarşiye geçilmesi ve padişahın yetkilerinin sınırlandırılmasını savunuyordu. Bu akımın etkisiyle, 1876 yılında ilk Osmanlı anayasası (Kanunuesası) ilan edilmiştir.

ANAYASALAR

a. 1876 KANUNUESASİ (I. MEŞRUTİYET)

- II. Abdülhamit tarafından kabul ve ilan edilmiştir.
- Meşrutiyet ilan edilmiş ve Osmanlı İmparatorluğu'nda mutlak monarşiden meşrutî monarşîye geçilmiştir.
- İlk Osmanlı-Türk anayasasıdır. Belçika, Prusya anayasalarından yararlanılarak hazırlanmıştır.
- Yasama ve yürütme yetkileri padişah'ta toplanmıştır.
- Yürütme yetkisi padişahın başkanlığında Heyeti Vükela'ya (Bakanlar Kuruluna) aittir.
- Bakanlar Kurulunun başkan ve bakanlarını padişah seçer, atamalarını yapar ve gerektiğinde azleder.

- Padişahın; mutlak veto, sürgün, sansür, meclisi feshetme yetkileri vardır.
- Yasama görevi Âyan Meclisi ve Mebusan Meclisinden oluşan çift yapılı Meclisi Umumiye verilmiştir.
- Osmanlı Devleti'nin resmî dini İslam'dır.
- Başkent İstanbul'dur.
- Resmî dil olarak Türkçe kabul edilmiştir.
- Yüce Divan oluşturulmuştur.
- İlk kez yerel yönetimler düzenlenmiştir.

- Kanunuesasi, Osmanlı-Rus savaşı (1877-1878) (93 Harbi) gerekçe gösterilerek padişah tarafından feshedilmiş ve Kanunuesasi rafa kaldırılmıştır. 1908 yılında padişahın tahttan indirilmesi sonrasında II. Meşrutiyet ilan edilmiş ve 1909 yılında anayasada birtakım değişiklikler yapılmıştır.

1909 Değişiklikleri

- Padişahın yetkileri daraltılmış, Meclis-i Mebusan yetkileri artırılmıştır.
- Bakanlar hükümet siyasetinden dolayı meclise karşı sorumlu olmuştur.
- Kanun teklif etmek için padişah izni şartı kaldırılmıştır.
- Padişahın mutlak veto yetkisi geciktirici ve zorlaştıracı veto yetkisine çevrilmiştir.
- Basına sansür yasaklanmıştır.
- Padişahın sürgün yetkisi kaldırılmıştır.
- Padişahın, meclisi feshetme yetkisi sınırlandırılmıştır.

- Son Osmanlı Meclisi 18 Mart 1920 günü son toplantısını yapmış ve çalışmalarına ara vermiştir. İstanbul'un işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal, ilk defa Büyük Millet Meclisi adı altında 23 Nisan 1920 tarihinde Meclisi toplamıştır. Bu Meclisin öncülüğünde 20 Ocak 1921 tarihinde Teşkilat-ı Esasiye Kanunu kabul edilmiştir.

b. 1921 ANAYASASI (TEŞKİLATI ESASİYE)

- Kanunuesasi'yi yürürlükten kaldırmamıştır. (İkili anayasal süreç yaşanmıştır.)
- "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" diyerek millî egemenlik ilkesi ilk kez kabul edilmiştir.
- Güçler birliği ilkesi ve meclis hükûmeti sistemi kabul edilmiştir.
- Yerinden yönetim ilkesi benimsenmiştir.
- Yargıdan söz etmeyen tek anayasadır.
- Tek yumuşak ve çerçeve anayasadır.
- Bakanlar Kurulu doğrudan doğruya meclis tarafından kendi üyeleri arasından seçilir.
- Seçimler iki yılda bir yapılır.
- Temel hak ve hürriyetlerden söz etmeyen tek anayasadır.

- 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilmiş ve anayasada bir takım değişikliklere gidilmiştir.

1923 Değişiklikleri

- Türkiye Devleti'nin hükümet şekli Cumhuriyet olarak kabul edilmiştir.
- Cumhurbâşkanlığı makamı oluşturulmuştur.
- Cumhurbaşkanının TBMM tarafından kendi üyeleri arasından seçileceği kabul edilmiştir.

PDF Eraser Free

2. BÖLÜM: ANAYASA HUKUKUNA GİRİŞ

- “Başbakan, cumhurbaşkanı tarafından ve meclis üyeleri arasından seçilir.” hükmü getirilmiştir.
- Bakanlar,
- Başbakan tarafından meclis üyeleri arasından seçilecek ve cumhurbaşkanınca meclisin onayına sunulacak hükmü getirilmiştir.
- Devletin dininin İslam ve resmî dilinin Türkçe olduğu ifadesi anayasada yer almıştır.

- 1924 Anayasası ikinci TBMM tarafından hazırlanarak 20 Nisan 1924 günü Meclis tarafından kabul edilmiştir.
- 1924 Anayasası, Kanunuesasi ve 1921 Anayasasını yürürlükten kaldırmıştır.

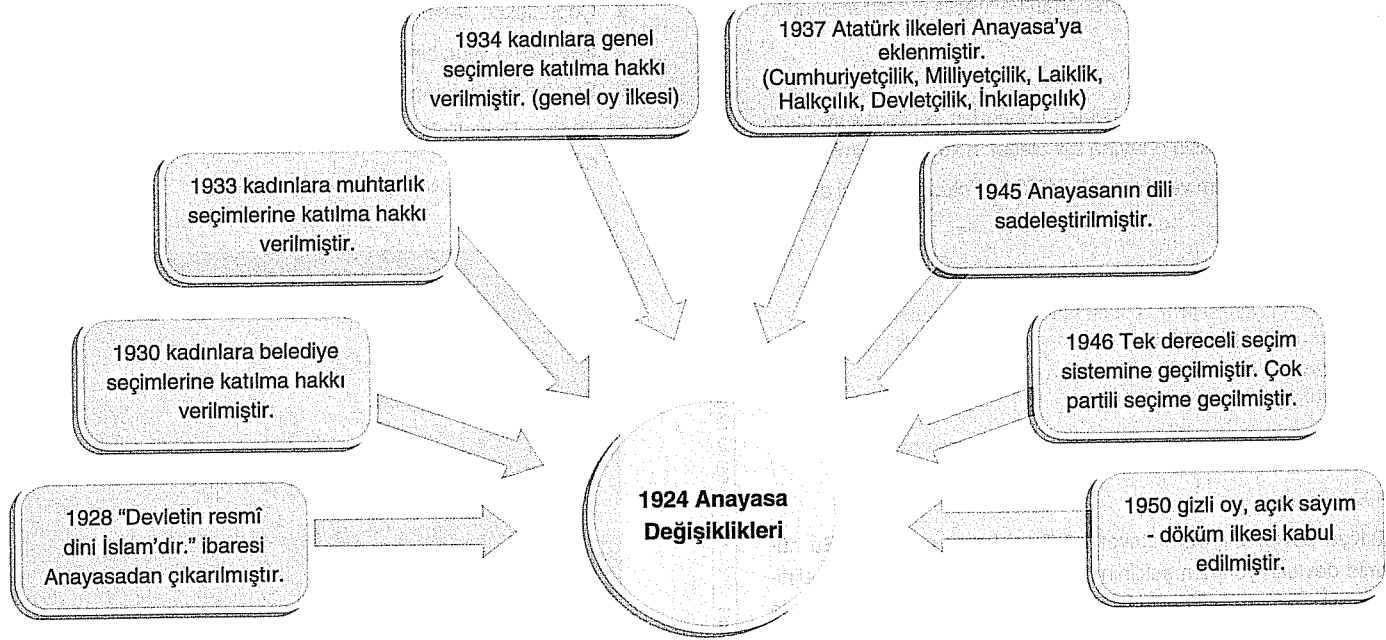
c. 1924 ANAYASASI

- “Türkiye devleti bir Cumhuriyet’tir.” ilkesi kabul edilmiştir. Bu hükümle devletin yönetim şeklinin “Cumhuriyet rejimi olduğu” belirtilerek, ülkeyi idare edeceklerin ancak seçim yoluyla bu hakkı elde edebilecekleri kabul edilmiştir.
- Karma hükümet sistemi benimsenmiştir. Kuvvetler birliği ve görevler ayrılığı ilkesi kabul edilmiştir. Başbakan meclis üyeleri arasından cumhurbaşkanınca atanır. Bakanlar, başbakanca seçilip tamamı cumhurbaşkanı tarafından onaylandıktan sonra meclise sunulur ve güvenoyu istenir. Bakanlar Kurulu meclise karşı sorumludur. Bu özelliğinden dolayı parlamenter sisteme benzer bir özellik taşır.

- Çoğunlukçu demokrasi anlayışı benimsenmiştir.
- Seçimler 4 yılda bir yapılır.
- Sert bir anayasadır.
- Türkiye Devleti’nin dini İslam, resmî dili Türkçe ve başkenti Ankara’dır.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

- o 27 Mayıs 1960 yılında TSK yönetime el koymuştur. Yeni bir anayasa hazırlanması için Kurucu Meclis oluşturulmuş ve 1961 Anayasası hazırlanmış ve halk oylamasına sunulurak kabul edilmiştir.

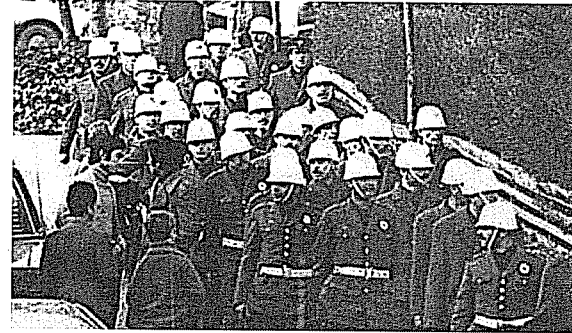

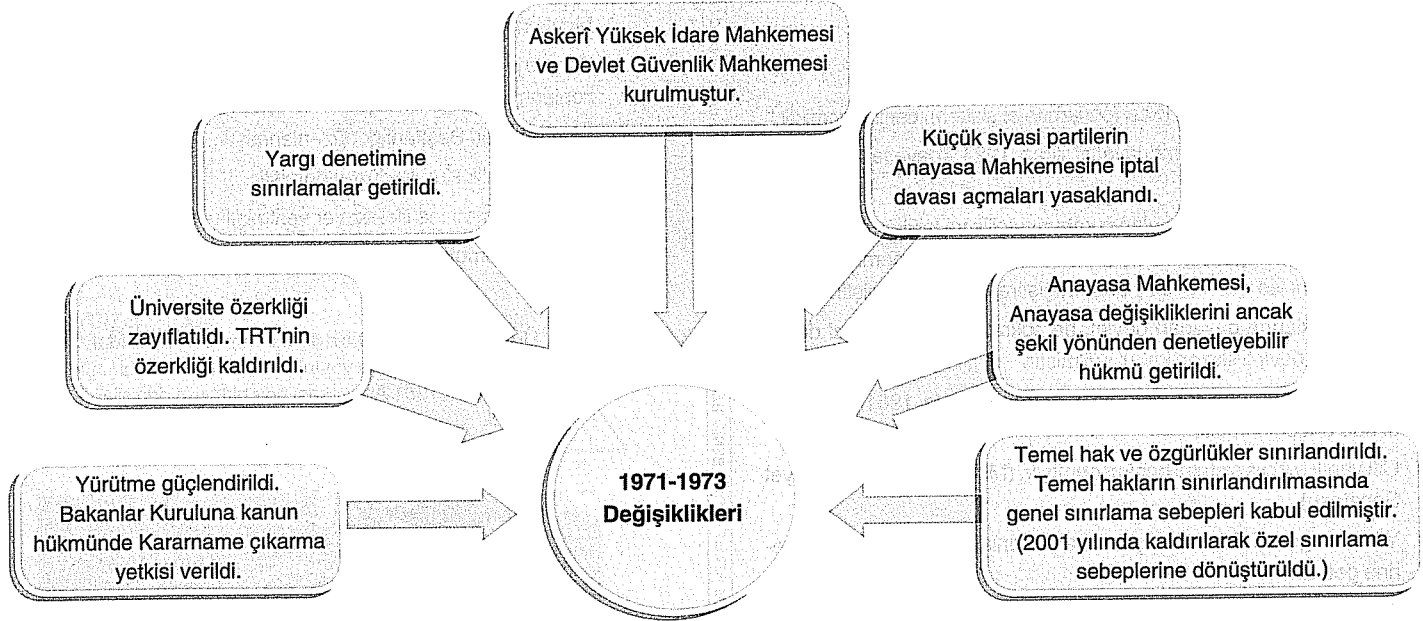
d. 1961 ANAYASASI

- Darbe anayasasıdır.
- Anayasanın üstünlüğünü kabul eden bir anayasadır.
- İlk defa kuvvetler ayrılığı ilkesi (parlamentar sistem) benimsenmiştir.
- "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir" ilkesi 1924 Anayasası'ndaki yerini korumuştur.
- 1924 Anayasası'nda yer alan cumhuriyetçilik ve laikliği kabul etmiş, halkçılık, devletçilik ve inkılapçılık ilkelerini kabul etmemiş, milliyetçilik ilkesini ise millî devlet olarak değiştirerek kabul etmiştir.
- İnsan haklarına dayanan devlet, demokratik devlet, sosyal devlet ve hukuk devleti ilkeleri kabul edilmiştir.
- Sosyal hak ve ödevler sistematik olarak ilk defa 1961 Anayasası'nda düzenlenmiştir.
- Çift yapılı meclis sistemi benimsenmiştir. (Millet Meclisi- Cumhuriyet Senatosu)
- Yürütme görevi Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir.
- Bakanlar, TBMM üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanı'nca atanır.
- Yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.
- Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı tanınmıştır.
- Yüksek Hâkimler Kurulu kurulmuştur.

- Anayasanın üstünlüğü ilkesi güvence altına alınarak Anayasa Mahkemesi kurulmuştur.
- Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Uyuşmazlık Mahkemesi düzenlenmiştir.
- Diyanet İşleri Başkanlığı düzenlenmiştir.
- Millî Güvenlik Kurulu düzenlenmiştir.
- Başlangıç metnine ilk kez yer verilmiştir.
- Çoğulcu demokrasi anlayışı benimsenmiştir.

- Ülkede siyasi şiddet olaylarının artmasıyla 12 Mart 1971 tarihinde bir muhtıra yayınlandı. Partiler üstü bir hükümet kuruldu ve 1961 Anayasası'nda birtakım değişikliklere gidildi.

- 1975 yılından itibaren siyasi şiddet ve terör olayları artmış ve kaosların önüne geçilememiştir. Siyasi sistemde de ciddi tikanıklıklar yaşanmıştır. 1980 yılında 6 ay süreyle cumhurbaşkanı seçilememiştir. Bu dönemde meclisler kanun çıkaramaz, hükümetler karar alamaz hâle gelmiştir. Bunun üzerine 12 Eylül 1980 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri yönetime el koymuştur. 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında Danışma Meclisi tarafından hazırlanmış ve halk oylamasına sunulacak yürürlüğe girmiştir.

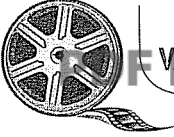
e. 1982 ANAYASASI

- Darbe anayasasıdır.
- Geçiş dönemi öngörmüştür.
- Otorite – hürriyet dengesinde otoritenin ağırlığı artırılmıştır.
- Katı ve serttir.
- Anayasa değişikliklerinde cumhurbaşkanı onay safhası getirilmiştir.
- Yürütme organı güçlendirilmiştir.
- Siyasi karar alma mekanizmalarındaki tikanıkları giderici hükümler getirilmiştir. (Cumhurbaşkanına TBMM seçimini yenileme yetkisi)
- Siyasi partilerin grup kurabilmesi için gereken sayı 20 milletvekili olarak belirlenmiştir.
- Daha az katılımcı demokrasi modeli benimsenmiştir.

1961 VE 1982 ANAYASALARININ KARŞILAŞTIRILMASI

1961 Anayasası
◦ Askerî müdahaleler sonucu oluşmuştur. ◦ Bir kanadını Askerî (Millî Birlik Komitesi), diğer kanadını sivil kesimin (Temsilciler Meclisi) oluşturduğu kurucu meclis vardır. ◦ Halk oyuna sunularak kesinleşmiştir. ◦ Halk oylaması Cumhurbaşkanlığı seçimi ile birleştirilmemiştir. ◦ Otorite - hürriyet dengesinde hürriyetin ağırlığı artmıştır. ◦ İnsan haklarına dayalı devlet ilkesini benimsemiştir.

1982 Anayasası
◦ Askerî müdahaleler sonucu oluşmuştur. ◦ Bir kanadını Askerî (Millî Güvenlik Konseyi), diğer kanadını sivil kesimin (Danışma Meclisi) oluşturduğu kurucu meclis vardır. ◦ Meclisin sivil kanadı seçimle oluşmamıştır. ◦ Halk oyuna sunularak kesinleşmiştir. ◦ Halk oylaması Cumhurbaşkanlığı seçimi ile birleştirilmiştir. ◦ Otorite - hürriyet dengesinde otoritenin ağırlığı artmıştır. ◦ İnsan haklarına saygılı devlet ilkesini benimsemiştir.

VATANDASLIK BİLGİSİ VIDEO NOTLARI

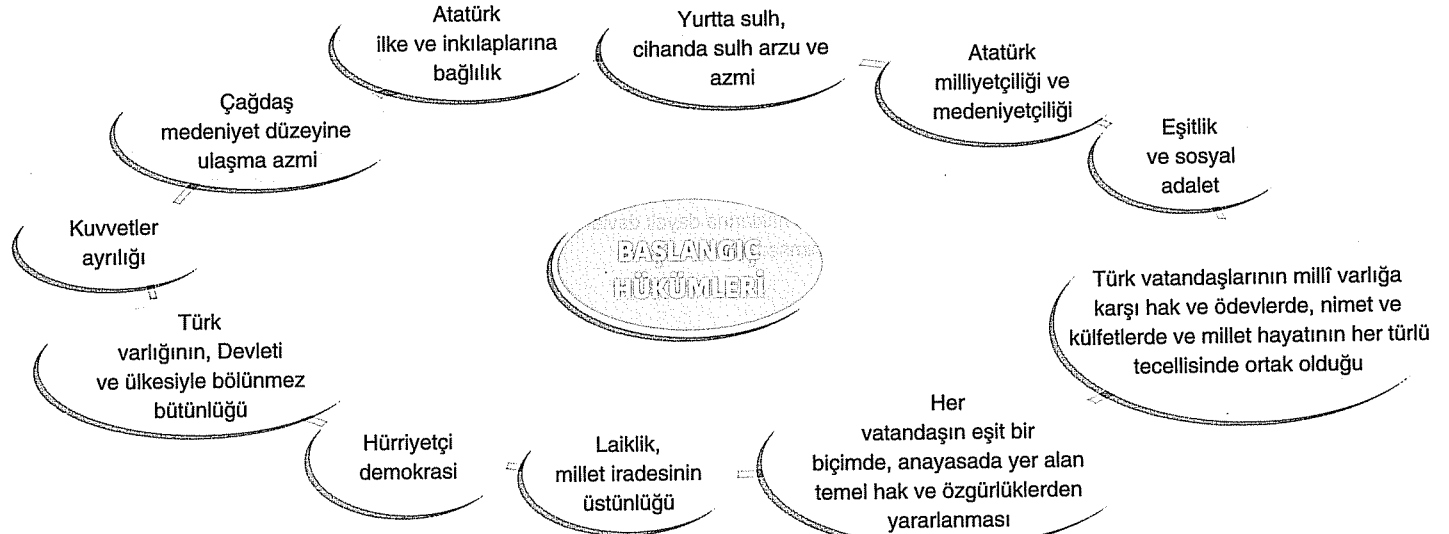
3. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NIN GENEL ESASLARI

1982 ANAYASASI'NIN GENEL ESASLARI

1982 Anayasası başlangıç ve 7 kısımdan oluşur.

A. BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Başlangıç metnine yer veren ilk anayasa 1961 Anayasası'dır. 1982 Anayasası'nda da başlangıç metnine yer verilmiştir.

B. GENEL ESASLAR VE DEĞİŞTİRİLEMEZ MADDELER

I. Devletin şekli

Madde 1- Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

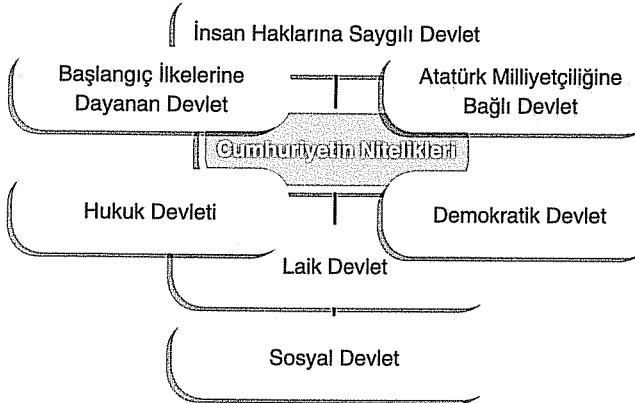

NOT

Cumhuriyetçilik ilkesi 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarının ortak değiştirilemez tek hükmüdür.

II. Cumhuriyetin nitelikleri

Madde 2- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir.

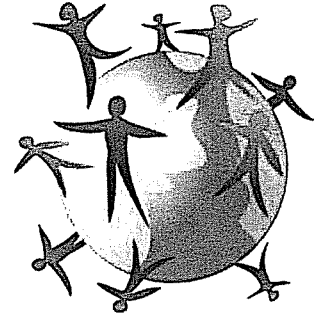

a. Cumhuriyetçilik İlkesi

Cumhuriyetçilik halkın doğrudan doğruya seçtiği temsilciler aracılığıyla egemenliği elinde tuttuğu yönetim şeklidir.

b. İnsan Haklarına Saygılı Devlet

Temel hak ve özgürlüklerin anayasal güvence altında olmasını ifade eder.

c. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet

Atatürk Milliyetçiliği, ırkçılığı reddeden, insancıl, barışçıl, birleştirici, bütünleştirici bir milliyetçiliktir. Objektif milliyetçilik anlayışına göre, millet, maddi yani elle tutulur, gözle görülür bağlarla birbirine bağlanmış insan topluluğudur. Irksal, dilsel veya dinsel bağlar objektif niteliktedir. Atatürk milliyetçiliğinde millet, manevi bağlarla birbirine bağlanır. Atatürk milliyetçiliği objektif millet anlayışını değil, sübjektif millet anlayışını benimsemiştir.

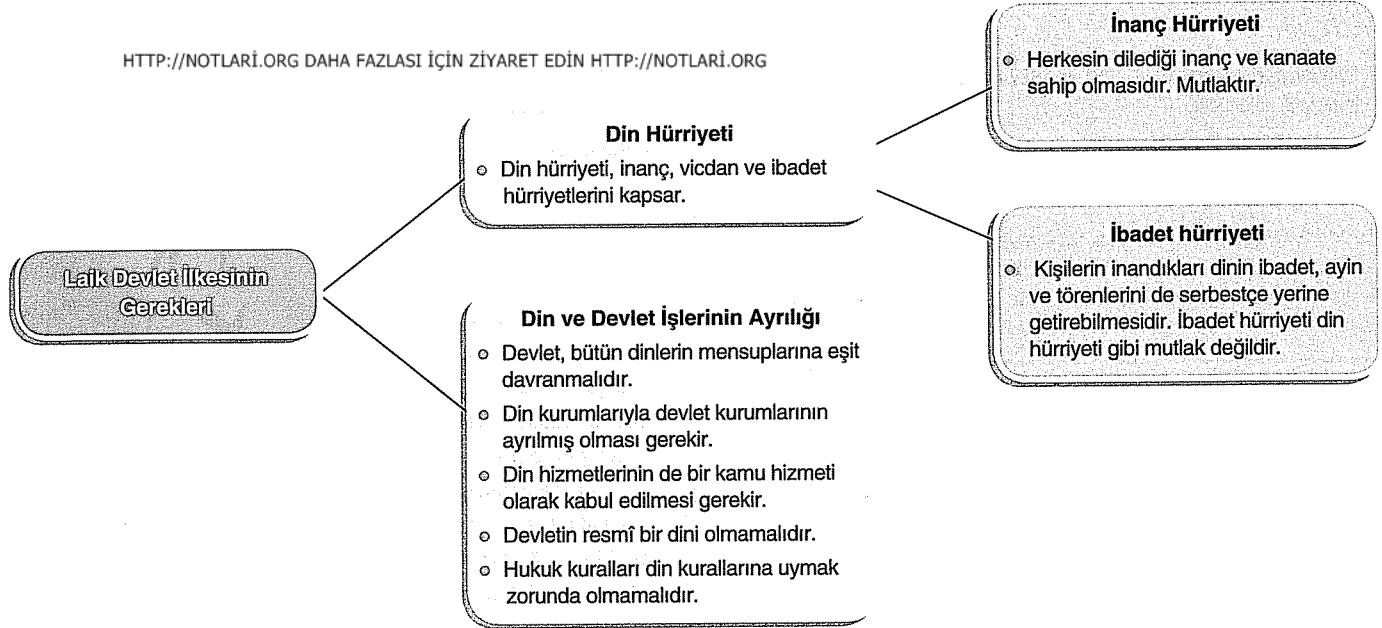

d. Laik Devlet

Bir devletin laik olabilmesi için, o devletin bütün dinler karşısında tarafsız olması, bu dinlerden birini himaye etmemesi veya bu dinlerden bazıları üzerinde baskı uygulamaması gerekir.

Laiklik ilkesi ilk kez 1924 Anayasası'nda yapılan 1937 değişikliği ile Anayasaya girmiştir.

[HTTP://NOTLARI.ORG](http://NOTLARI.ORG) DAHA FAZLASI İÇİN ZİYARET EDİN [HTTP://NOTLARI.ORG](http://NOTLARI.ORG)

e. Sosyal Devlet

Sosyal devlet, devletin sosyal barışı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla sosyal ve ekonomik hayata aktif müdahalesini gerekli ve meşru gören bir anlayıştır.

Sosyal devlet ilkesi hukukumuzda 1961 Anayasası ile girmiştir.

Sosyal Devletin Amaçları

Fırsat eşitliği sağlamak

İşsizliği önlemek

Sosyal güvenliği sağlamak

İnsanca bir yaşam için tedbirler almak

Emek – sermaye dengesi sağlamak

Millî gelirin adaletli bir şekilde dağıtılmasını sağlamak

Sosyal Devletin Araçları

Vergi Adaleti (Artan Oranlı Vergi Sistemi)

Herkesin mali gücüne göre vergi ödemesidir.

Kamulaştırma

Özel mülkiyet altındaki bir taşınmazın, sahibinin isteği dışında ve ancak belli bedel karşılığında, kamu mülkiyetine geçirilme işlemidir.

Devletleştirme

Kamu hizmeti niteliği taşıyan özel girişimlerin kamu yararının zorunlu kıldığı durumlarda devlete aktarılmasına yönelik işlemdir.

Planlama

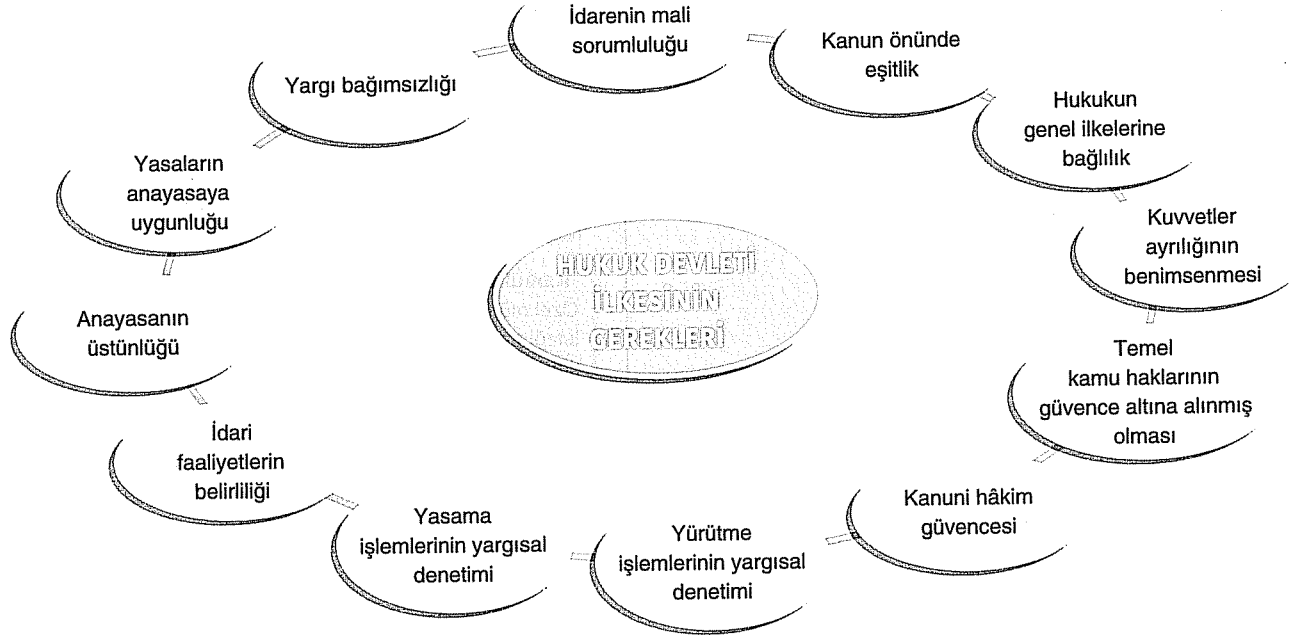
Ekonomik kaynakların, kalkınmayı sağlamak amacıyla kullanılmasıdır.

Anayasal Güvence Altına Alınmış Sosyal ve Ekonomik Haklar

f. Hukuk Devleti

Faaliyetlerinde hukuk kurallarına bağlı olan, vatandaşlarına hukuki güvenlik sağlayan devlet anlayışıdır.

Hukuk devleti ilkesi gereğince idarenin yapmış olduğu işlem ve eylemlere karşı yargı yolu açıktır. Ancak bu kuralın istisnaları vardır ve yargı yolu kapalıdır. Bu durum **yasama kısıntısı** olarak da adlandırılır.

- Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler
- Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma işlemleri (2010)
- Hâkimler ve Savcılar Kurulunun meslekten çıkarma haricindeki kararları (2010)
- Sıkıyönetim Komutanının işlemleri
- Yüksek Seçim Kurulu kararları
- Sayıştay kararları
- Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları
- Yüksek Hakem Kurulu kararları
- Tahkim Kurulu kararları
- Silahlı Kuvvet mensuplarına verilen disiplin cezaları

g. Demokratik Devlet

Demokratik devlet, "demokrasiye uygun devlet" demektir. Demokratik devlet ilkesi hukukumuzda 1961 Anayasası ile girmiştir.

SEÇİM İLKELERİ VE SİYASİ PARTİLER

Ülkemizde seçimlerde “**nispi temsil sistemi**” uygulanmaktadır. Yani her parti aldığı oy oranında milletvekili çıkarabilir. Nispi Temsil Sistemi yanında D'Hont Usulü'nde benimsenmiştir.

Seçim Kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak şekilde düzenlenir.

Seçim kanunlarında yapılacak değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **bir yıl** içinde yapılacak seçimlere uygulanmaz.

SEÇİM İLKELERİ

Genel oy İlkesi

- Öğrenim durumu, ekonomik gelir, cinsiyet ve vergi gibi sınırlamalar gözetmeksizin bütün vatandaşların oy hakkına sahip olmasını ifade eder.

Eşit oy İlkesi

- Her seçmenin tek bir oya sahip olmasını ifade eder. Yani her seçmenin oyunun aynı derecede olmasıdır.

Gizli oy ve Açık Sayım Döküm İlkesi

- Seçmenin iradesini serbestçe ve her türlü baskıdan uzak biçimde kullanabilmesidir.
- Seçimdeki oyların sayım ve dökümünün açık olarak yapılmasını ifade eden ilkedir. Türkiye'de açık sayım ve döküm ilkesi 1950 yılında yapılan seçimlerde uygulanmıştır.

Tek Dereceli Seçim İlkesi

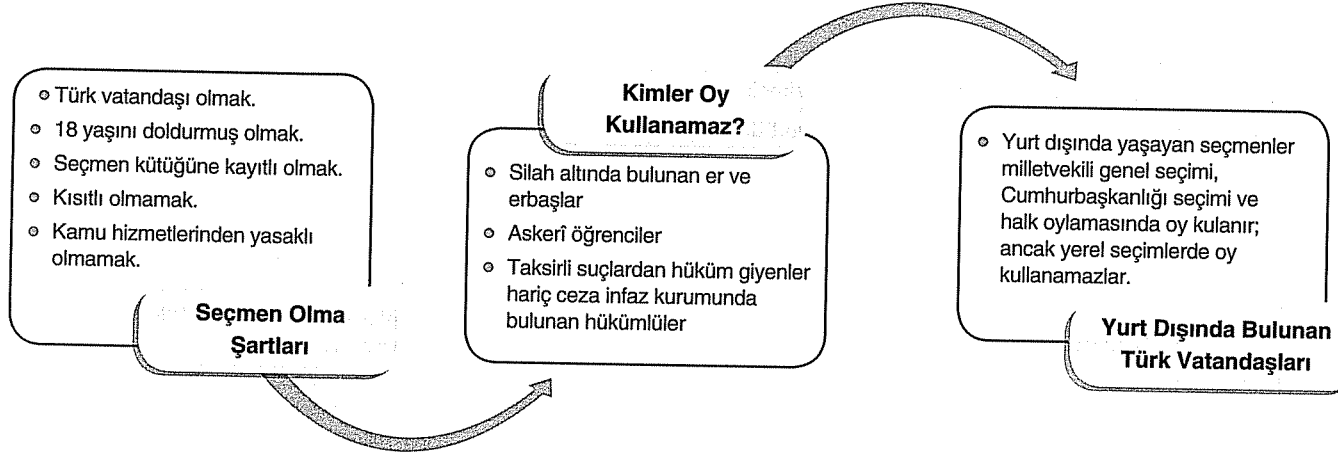
- Seçmenlerin kendilerini temsil edecek kişileri doğrudan doğruya seçmesidir. Ülkemizde 1946 yılına kadar iki dereceli seçim sistemi uygulanmıştır. Tek dereceli seçim sistemi 1946 yılında yapılan seçimlerde uygulanmıştır.

Seçimlerin Serbestliği İlkesi

- Vatandaşların hiçbir baskı ve zorlama altında kalmadan oy kullanabilmesidir.

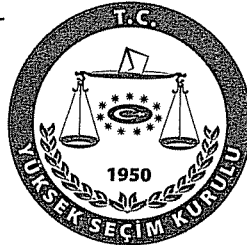
Seçimlerin Yargısal Denetimi

- Seçimlerin serbest ve dürüst bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla seçimler yargı organlarının yönetim ve denetiminde yapılır. Seçimlerin yargısal yönetim ve denetimini **Yüksek Seçim Kurulu** yapar.

Yüksek Seçim Kurulu

Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğüyle ilgili bütün işlemleri yapmak, seçim süresince de seçimden sonra seçimle ilgili bütün yolsuzlukları şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ve Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul etme görevi Yüksek Seçim Kuruludur.

Yüksek Seçim Kurulunun kararları aleyhine başka bir makama başvurulamaz yani Yüksek Seçim Kurulunun kararlarına karşı yargı yolu kapalıdır.

Yüksek Seçim Kurulu yedi asıl ve dört yedek üyeden oluşur. Üyelerin altısı Yargıtay, beşi Danıştay Genel Kurullarınca kendi üyeleri arasından üye tam sayılarının salt çoğunluğunun gizli oyu ile seçilir. Bu üyeler salt çoğunluk ve gizli oyla aralarından bir başkan ve bir başkanvekili seçerler.

Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir.

Siyasi Partiler

Siyasi parti: Benzer siyasi görüşleri paylaşan kişilerin bir ülkenin yönetiminde söz sahibi olmak üzere kurdukları örgütlere verilen isimdir.

Siyasi partilerin merkezi Ankara'da bulunur. Siyasi partiler yurt dışında teşkilatlanabilir.

Kimler Siyasi Parti Üyesi Olamaz?

- Yükseköğrenim öncesi öğrenciler
- Devlet memurları
- Yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri
- Silahlı Kuvvet mensupları
- Hâkimler ve savcılar
- Sayıştay dâhil yüksek yargı mensupları

Siyasi Partilere İlişkin Esaslar

- Ticari faaliyette bulunamazlar.
- Yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan ve Türk tabiiyetinde olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alan siyasi partiler temelli olarak kapatılır.
- Temelli kapatılan siyasi partiler başka ad altında kurulamazlar.
- Siyasi partiler demokrasi ilkelerine aykırı hareket edemez
- Siyasi partiler eski Türk devletlerine ait bayrak, amblemleri kullanamaz.
- İnsan haklarına, eşitlik ve hukuk devleti ilkelerine, demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine aykırı faaliyetlerde bulunamazlar.
- Diktatörlüğü savunamaz.
- Devletin bağımsızlığına ve bölünmez bütünlüğüne aykırı faaliyetlerde bulunamazlar.
- Siyasi partilerin mali denetimini Sayıştay aracılığıyla **Anayasa Mahkemesi** yapar.
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açtığı dava üzerine siyasi partilerin kapatılmasıyla ilgili karar **Anayasa Mahkemesi** 2/3 çoğunluğun kararı ile verir.

- Siyasi partilerin TBMM'ye girme barajı %10, siyasi partilerin devletten mali yardım alabilmeleri için gerekli baraj %3'tür.

III. Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti

Madde 3- Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.

- o Resmî dili Türkçedir.
- o Bayrağı, şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.
- o Millî marşı "İstiklal Marşı"dır.
- o Başkenti Ankara'dır.

IV. Değiştirilemeyecek hükümler

Madde 4- Anayasanın 1'inci maddesindeki Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile, 2'nci maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3'üncü maddesi hükümleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

V. Devletin temel amaç ve görevleri

Madde 5- Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

VI. Egemenlik

Madde 6- Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılmaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

VII. Yasama yetkisi

Madde 7- Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez.

VIII. Yürütme yetkisi ve görevi

Madde 8- Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

IX. Yargı yetkisi

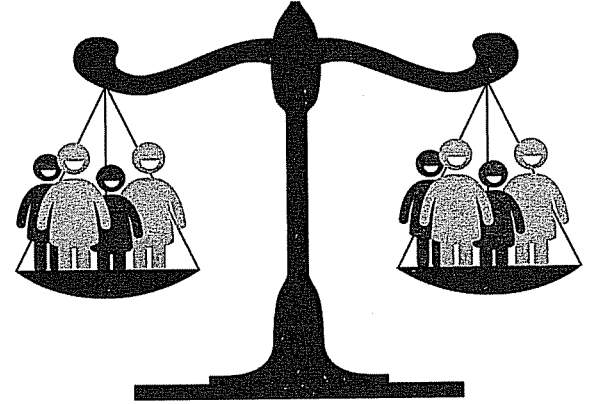
Madde 9- Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

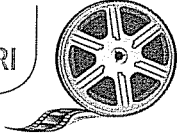

X. Kanun önünde eşitlik

Madde 10- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde ve her türlü kamu hizmetlerin den yararlanılmasında kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

Anayasanın 10. maddesinde 2004 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. " hükmü eklenmiştir. 2010 değişikliği ile "Çocuklar, yaşlılar, özürllüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. " ifadesi getirilmiştir.

4. BÖLÜM: TEMEL HAK VE ÖDEVLER

TEMEL HAK VE ÖDEVLER

1. Kişinin Hakları ve Ödevleri (Negatif Statü Hakları)

- Kişinin Dokunulmazlığı, Maddi ve Manevi Varlığı
- Zorla Çalıştırma Yasağı
- Kişi Hürriyeti ve Güvenliği
- Özel Hayatın Gizliliği
- Konut Dokunulmazlığı
- Haberleşme Hürriyeti
- Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti
- Din ve Vicdan Hürriyeti
- Düşünce ve Kanaat Hürriyeti
- Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti
- Bilim ve Sanat Hürriyeti
- Basın Hürriyeti
- Süreli ve Süresiz Yayın Hakkı
- Basın Araçlarının Korunması
- Kamu Tüzel Kişilerin Elindeki Basın Dışı Kitle Haberleşme Araçlarından Yararlanma Hakkı
- Düzeltme ve Cevap Hakkı
- Demek Kurma Hürriyeti
- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı
- Mülkiyet Hakkı
- Hak Arama Hürriyeti
- Kanuni Cezalara İlişkin Esaslar
- Suç ve Cezalara İlişkin Esaslar
- İspat Hakkı
- Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması

2. Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler (Pozitif Statü Hakları)

- Ailelerin Korunması ve Çocuk Hakları
- Eğitim ve Öğretim Hakkı ve Ödevi
- Kıyılardan Yararlanma
- Toprak Mülkiyeti
- Tarım, Hayvancılık ve Bu Üretim Dallarında Çalışanların Korunması
- Kamulaştırma
- Devletleştirme
- Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti
- Çalışma Hakkı ve Ödevi
- Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakkı
- Sendika Kurma Hakkı
- Sendikal Faaliyet
- Toplu İş Sözleşmesi ve Toplu Sözleşme Hakkı
- Grev Hakkı ve Lokavt
- Ücrette Adalet Sağlanması
- Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması
- Konut Hakkı
- Gençliğin Korunması
- Sporun Geliştirilmesi
- Sosyal Güvenlik Hakkı
- Sosyal Güvenlik Bakımından Özel Olarak Korunması Gerekenler
- Yabancı Ülkelerde Çalışan Türk Vatandaşlar
- Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması
- Sanatın ve Sanatçının Korunması
- Devletin İktisadi ve Sosyal Ödevlerinin Sınıfı

3. Siyasi Haklar ve Ödevler (Aktif Statü Hakları)

- Türk Vatandaşlığı
- Seçme, Seçilme ve Siyasi Faaliyette Bulunma Hakları
- Parti Kurma, Partilere Girme ve Partilerden Ayrılma
- Siyasi Partilerin Uyacakları Esaslar
- Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı
- Mal Bildirimi
- Vatan Hizmeti
- Vergi Ödevi
- Dilekçe, Bilgi Edinme ve Kamu Denetçisine Başvurma Hakkı

Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması

- Sınırlama ancak kanunla yapılabilir.
- Sınırlama, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olmak zorundadır.
- Demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmalıdır.
- Ölçülülük ilkesine uygun olmalıdır. Ölçülülük ilkesi; temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında sınırlama aracının amacı gerçekleştirmeye elverişli olması ve araç ile amaç arasında ölçülü bir oranın olmasıdır. (2001)
- Hakkın özü kavramının gereklerine uygun yapılmalıdır. Hakkın özüne dokunmak ise, sınırlamanın hakkı kullanılamaz hâle getirmesi anlamına gelmektedir. (2001)
- Sınırlama, Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen özel nedenlere dayanmalıdır. (2001)
- Sınırlama, laik Cumhuriyet gereklerine aykırı olmamalıdır. (2001)

Temel Hak ve Hürriyetlerin Düzenlenmesi

- Olağan dönem kanun hükmünde kararname ile yalnızca sosyal ve ekonomik haklar düzenlenebilir.
- Olağanüstü hâl kanun hükmünde kararname ile çekirdek haklar hariç temel hak ve hürriyetlerin tamamı düzenlenebilir.

Çekirdek Haklar

- Kişinin yaşam hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz.
- Kimse, din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz.
- Suç ve cezalar geçmişe yürütülemez.
- Suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz. (Masumiyet Karinesi)

Temel Hak ve Hürriyetlerin Durdurulması

- Olağanüstü hâl
- Sıkıyönetim
- Seferberlik
- Savaş gibi durumlarda temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen ya da tamamen durdurulabilir.
- Milletlerarası hukuftan doğan yükümlülükler ihlal edilmemelidir.
- Ölçülülük esas alınmalıdır.

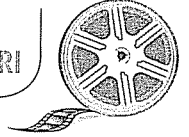
4. BÖLÜM: TEMEL HAK VE ÖDEVLER

Yerleşme Hürriyetini Sınırlama Sebepleri

- Suç işlenmesini önlemek
- Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak
- Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek
- Kamu mallarını korumak

Seyahat Hürriyetini Sınırlama Sebepleri

- Suç soruşturma ve kovuşturması
- Suç işlenmesini önlemek

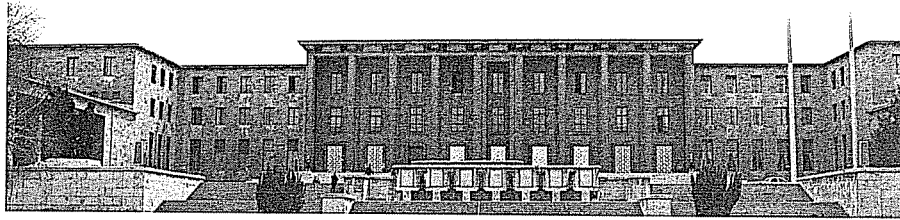

5. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YASAMA

1982 ANAYASASI'NDA DEVLETİN TEMEL ORGANLARI

1982 Anayasası, devletin temel organlarını yasama, yürütme ve yargı olmak üzere üçe ayırarak düzenlemiştir. Devlet, yönetme görevini; yasama, yürütme ve yargı organları ile gerçekleştirir. **Yasama**, kanun yapma demektir. Anayasamız kanun yapma yetkisi-

ni TBMM'ye vermiştir. **Yürütme**, TBMM tarafından çıkarılan kanunların uygulanmasıdır. Kanunları uygulama görevi cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kuruluna aittir. **Yargı**, Devletin yargı görevi bağımsızdır. Anayasamıza göre bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından yürütülür.

YASAMA

Türkiye Büyük
Millet Meclisi

YÜRÜTME

Cumhurbaşkanı
Bakanlar Kurulu

YARGI

Bağımsız ve tarafsız
mahkemeler

1982 ANAYASASI'NDA YASAMA

1982 Anayasası'na göre yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Yasama yetkisi, TBMM'nin kanun yapmak, değiştirmek, kaldırmak ve parlamento kararı alma yetkisi olarak da tanımlanabilir.

YASAMA YETKİSİNİN ÖZELLİKLERİ			
Genelliği (Sınırsızlığı) TBMM'nin anayasaya aykırı olmamak kaydıyla her konuda ayrıntılı düzenleme ve kanun yapabilmesidir.	Asliliği (İkelliliği) - TBMM'nin ele aldığı konuyu araya başka bir işlem girmeden düzenlenmesidir. İstisna: - Cumhurbaşkanlığı Karamamesi - Olağanüstü Hâl ve Sıkıyönetim Kanun Hükmünde Karamamesi	Devredilmezliği Yasama yetkisinin TBMM'ye ait olması ve devredilmesidir.	Sürekliliği TBMM'nin sahip olduğu yasama yetkisinin kesintiye uğramasıdır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 23 Nisan 1920'de Osmanlı Devleti'nin İtilaf Devletlerince işgali sırasında direniş gösteren Türk milletinin oluşturduğu irade ile kurulan, (asli kurucu iktidar) ve yine bu iradenin

sahibi olan Türk milletinin anayasa ile verdiği yetki ile yasama görevi yapan Türkiye Cumhuriyeti anayasal devlet organıdır. "Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir" ilkesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin varoluşunun temel dayanağını oluşturur.

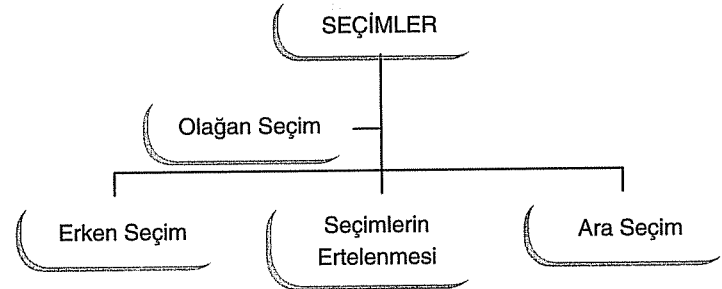
TBMM genel oyla seçilen 550 milletvekilinden oluşur. 1982 Anayasası'ndaki ilk düzenlemeye göre, milletvekili sayısı 400 idi, 1987 yılında yapılan bir değişiklik ile milletvekili sayısı 450'ye yükseltilmiştir. Son yapılan 1995 değişikliği ile milletvekili sayısı 550'ye yükseltilmiştir.

NOT

Milletvekili sayısını Anayasa belirler. Milletvekillerinin illere dağılımı ise nüfusa göre Yüksek Seçim Kurulu tarafından belirlenir.

I. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ SEÇİMLERİ

PDF Eraser Free

◦ Olağan Seçimler

TBMM seçimleri 2007 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile 4 yılda bir yapılmaktadır. Seçim Kanunu'na göre 4 yıl dolmadan önceki son Pazar seçim yapılır.

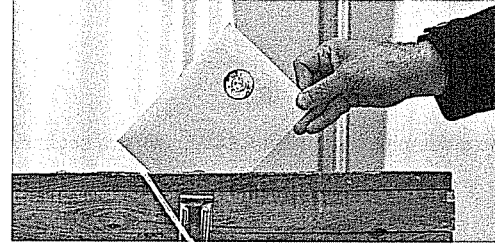
◦ Erken Seçim

Dört yıllık yasama dönemi sona ermeden de seçim yapılabilir. TBMM kararı ile ya da Anayasada belirtilen şartlar gerçekleştiğinde Cumhurbaşkanı kararı ile seçimlerin vaktinde önce yapılması kararı alınabilir.

TBMM Kararı ile Erken Seçim ◦ TBMM'nin erken seçim kararı alması herhangi bir şartın gerçekleşmesine bağlı değildir. ◦ Erken seçim kararı basit çoğunluğun oyu ile parlamento kararı şeklinde alınır. ◦ Seçim tarihini TBMM belirler. ◦ TBMM erken seçim kararından vazgeçebilir.	Cumhurbaşkanının Seçimleri Yenilemesi ◦ Başbakanın istifa etmesi üzerine 45 gün içinde Bakanlar Kurulunun kurulamaması ◦ Yeni Bakanlar Kurulunun göreve başlaması sırasındaki güvenoyu alamamasından itibaren 45 gün içinde Bakanlar Kurulunun kurulamaması veya kurulduğu hâlde güvenoyu alamaması ◦ Yeni seçilen TBMM'de Başkanlık Divanı seçiminden sonra 45 gün içinde Bakanlar Kurulunun kurulamaması gibi durumlar gerçekleştiğinde cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı'na danışarak seçimleri yenileyebilir. ◦ Seçim yenileme kararını izleyen 90 gün sonraki ilk pazar yapılır.
--	--

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Yenilenmesine karar verilen meclisin yetkileri, yeni meclisin seçilmesine kadar devam eder.

◦ Seçimlerin Geriye Bırakılması

Seçimlerin Geriye Bırakılması (Ertelenmesi)	◦ 1982 Anayasası'na göre savaş sebebiyle yeni seçimler yapılabilecek durumda değilse, TBMM seçimlerin 1 yıl geriye bırakılmasına karar verebilir. ◦ Bir yıl sonunda savaş durumu devam ederse erteleme kararı her defasında bir yıl yenilenir.
---	---

◦ Ara Seçim

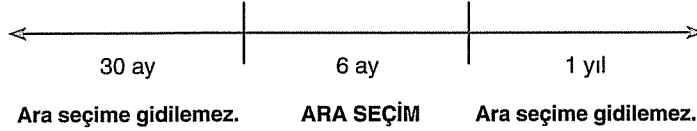
Ara Seçim	◦ TBMM üyeliklerinin herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, sadece boşalan üyeliklerin doldurulması için yapılan seçimdir.
-------------------------	---

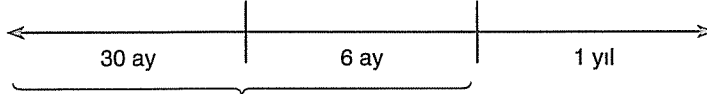
PDF Eraser Free

Ara seçim kural olarak;

- Bir yasama döneminde bir defa yapılabilir.
- Genel seçimlerden 30 ay geçmedikçe ve seçimlere 1 yıl kala ara seçime gidilemez.

Ancak bu durumun iki istisnası vardır.

TBMM üye tam sayısının yüzde beşi eksilirse (28 milletvekili), ilk otuz ay süre dikkate alınmadan, boşalmayı takip eden üç ay içinde ara seçim yapılır. Bu durumda son 1 yıl kala ara seçim yapılamaz.

Bir ilin veya seçim çevresinin, TBMM'de üyesinin kalmaması hâlinde boşalmayı takip eden 90 gün sonraki ilk pazar ara seçim yapılır. Bu durumda süre şartı yoktur. Her durumda ara seçim yapılır.

II. MİLLETVEKİLLİĞİ

Milletvekili, bir parlamentoda oy verenleri temsil eden kişidir. 1982 Anayasası'na göre TBMM üyeleri tüm milleti temsil eder.

Milletvekili Seçilme Yeterlilikleri

Milletvekili seçilme şartları 1982 Anayasası'nın 76'ncı maddesinde yer alır.

- Türk vatandaşı olmak
- 18 yaşını doldurmuş olmak (2017 Anayasa değişikliği)
- En az ilkokul mezunu olmak
- Kısıtlı olmamak
- Askerlikle ilişkisi bulunmamak (2017 Anayasa değişikliği)
- Kamu hizmetinden yasaklı olmamak
- Taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha üstü hapis ile ağır hapis cezasından hüküm giymemiş olmak
- Zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla; kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırmış olmak (Af'a uğramış olsalar bile seçilemezler.)
- Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymemiş olmak (Af'a uğramış olsalar bile seçilemezler.)

Milletvekili Seçilme Yeterlilikleri

↓ 2017 Anayasa Değişikliği

Anayasanın 76. maddesinde “**On sekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir**” hükmü kabul edilmiştir.

Değişiklikle, yirmi beş olan milletvekili seçilme yaşı on sekiz olarak belirlenmiştir. Aynı maddede yapılan değişiklikle, milletvekili seçilmeyi engelleyen “yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar” ifadesi, “**askerlikle ilişkisi olanlar**” şeklinde değiştirilmiştir. Böylece, milletvekili seçilebilmek için artık askerlik hizmetini yapmış olma koşulu aranmayacak, askerlikle ilişkisi olmayanlar milletvekili seçilebilecektir.

Milletvekilliği İçin Görevinden Çekilmesi Gerekenler

- Hâkimler ve savcılar
- Yüksek yargı organları mensupları
- Silahlı kuvvetler mensupları
- Yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları
- Yüksek Öğretim Kurulu üyeleri
- Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri

Milletvekili Seçilmemeleri Durumunda Tekrar Görevine Dönemeyecek Olanlar

- Hâkimler ve savcılar
- Yüksek yargı organları mensupları
- Silahlı kuvvetler mensupları

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Milletvekilliği Sıfatının Kazanılması

Milletvekilliği sıfatı, kişi hakkında, İl Seçim Kurulu tarafından, milletvekili seçildiğine dair tutanağın düzenlendiği an kazanılır. Parlamentoda görevlerini yapabilmeleri için ise TBMM’de yemin etmeleri gerekir.

NOT

Bir kimsenin milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olup olmadığına karar veren YSK’dır. Mazbata ise İl Seçim Kurulu tarafından verilir.

Ödenek ve Yolluklar

TBMM üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri **kanunla** düzenlenir. Ödenek ve yollukların en çok üç aylığı önceden ödenebilir. Ödeneğin aylık tutarı, en yüksek statülü devlet memurunun almış olduğu miktarı, yolluk da ödenek miktarının yarısını aşamaz.

Milletvekilinin Mali Statüsü

TBMM üyelerinin aylıkları kanunla tespit edilir ve kanun TBMM tarafından yapılır. Yani milletvekilleri kendi maaşlarını belirleyebilir. Bu yüzden Anayasamız, milletvekili ödeneklerini en yüksek devlet memurunun almakta olduğu miktarla sınırlandırmıştır.

Yasama Muafiyetleri

Yasama Sorumsuzluğu

1982 Anayasası'na göre TBMM üyeleri, meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine başka bir karar alınmadıkça, bunları meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

Yasama Dokunulmazlığı

1982 Anayasası'na göre seçimden önce veya sonra, bir suç işlediği ileri sürülen milletvekilleri meclisten karar alınmadıkça, tutulamaz, sorgulanamaz, tutuklanamaz ve yargılanamazlar.

İstisnaları

- Ağır cezayı gerektiren suçüstü hâli
- Seçimden önce soruşturmasına başlamış olmak şartıyla Anayasanın 14. maddesindeki durumlar yasama dokunulmazlığı kapsamı dışındadır.

NOT

Milletvekili olmayan bakanlar da yasama muafiyetlerinden faydalanmaktadır.

NOT

Yasama dokunulmazlığı TBMM Genel Kurulu tarafından basit çoğunluğun alacağı karar ile kaldırılır. Dokunulmazlığın kaldırılması kararlarına karşı ilgili milletvekili ya da başka bir milletvekili 7 gün içinde Anayasa Mahkemesinden iptalini isteyebilir. Anayasa Mahkemesi kararını 15 gün içinde açıklar. Dokunulmazlığın kaldırılması milletvekilliği sıfatını sona erdirmez; ancak milletvekilliği sona erdiğinde dokunulmazlıkta biter.

Yasama sorumsuzluğu mutlak koruma sağlar, kaldırılamaz.

Yasama dokunulmazlığı nispi koruma sağlar, kaldırılabilir.

PDF Eraser Free

Milletvekilliği Sıfatının Sona Ermesi

Milletvekilliğini Sona Erdiren Durumlar

Kendiliğinden Sona Erme

- Cumhurbaşkanı seçilme
- Ölüm

TBMM Kararı ile Sona Erme

- İstifa (Basit çoğunluk)
- Devamsızlık (Üye tam sayısının salt çoğunluğu)
- Milletvekilliği ile bağdaşmayan görevi sürdürmekte ısrar etme (Basit çoğunluk)

Mahkeme Kararı ile Sona Erme

- Kısıtlanma
- Kesin hüküm giyme

Milletvekilliğinin sona erdirilmesi kararlarına karşı ilgili milletvekili ya da başka bir milletvekili 7 gün içinde Anayasa Mahkemesinden iptalini isteyebilir. Anayasa Mahkemesi kararını 15 gün içinde açıklar.

Üyelik, mahkeme kararının TBMM Genel Kuruluna bildirimi ile düşer.

Milletvekilliğinin Düşmediği Hâller

- Bakan atanma
- Başbakan atanma
- TBMM Başkanı seçilme
- Dokunulmazlığının kaldırılması
- Partisinden istifa etme
- Partisinin kapatılmasına sebep olma

PDF Eraser Free

Milletvekilliği ile Bağdaşmayan Görevler (Yasama Bağdaşmazlığı)

- Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri ve bunlara bağlı kuruluşlarda
- Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan ya da dolaylı olarak katıldıkları teşebbüs ve ortaklıklarda
- Özel gelir kaynakları ve özel imkânları yasa ile sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerde
- Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıflarda
- Üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs ve ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar. Bu kuruluşlarda, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

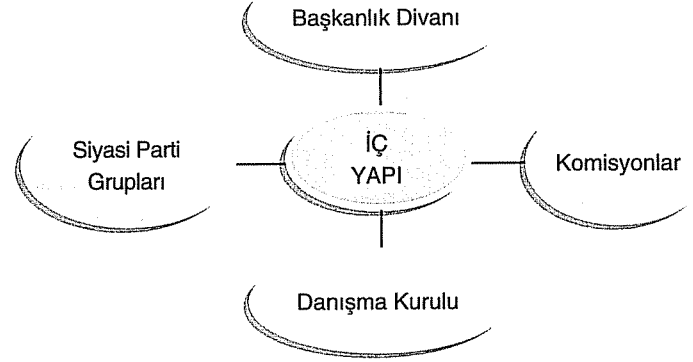
Milletvekillerinin belli konuda ve 6 ayı geçmemek üzere Bakanlar Kurulu tarafından verilecek görevi kabul etmeleri TBMM'nin kararına bağlıdır. (Yasama uyumsuzluğu)

III. TBMM İÇ YAPISI VE ÇALIŞMA DÜZENİ

TBMM'nin iç yapısı ve çalışma düzeni kısmen Anayasada ve büyük çoğunlukla iç tüzükte düzenlenmiştir.

- **İç tüzük:** TBMM'nin parlamento kararı şeklinde kendi iç çalışmalarını düzenlemek amacıyla koyduğu kurallardır. TBMM çalışmalarını kendi yaptığı iç tüzük hükümlerine göre yürütür. İç tüzüğün yargısal denetimini Anayasa Mahkemesi yapar.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

TBMM Başkanlık Divanı

TBMM Başkanlık Divanı, meclis üyeleri arasından seçilen üyelerden oluşur. Başkanlık Divanı, mecliste bulunan siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında katılmalarını sağlayacak şekilde kurulur.

TBMM Başkanı Başkanvekilleri Kâtip Üyeler İdare Amirleri

TBMM Başkanlık Divanı üyelerinin tamamı milletvekili olmak zorundadır.

PDF Eraser Free

TBMM Başkanlık Divanı Görev Süresi

Bir yasama yılı içinde 2 defa seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi 2 yıl, ikinci seçilenlerin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadardır. Başkan hiçbir zaman, başkanvekilleri ise yönettikleri oturumda oy kullanamazlar.

TBMM Başkanı Seçimi

Meclis Başkanının seçimi en fazla 4 turda, gizli oylama ile gerçekleşir. Başkanlık için meclisin toplandığı günden itibaren 5 gün içinde adaylıklar açıklanır ve 5 gün içinde seçim tamamlanır.

1. TUR

TBMM üye tam sayısının 2/3'ünün (367) oyunu alan aday seçilir, yoksa 2. tura geçilir.

2. TUR

TBMM üye tam sayısının 2/3'ünün (367) oyunu alan aday başkan seçilir, yoksa 3. tura geçilir.

3. TUR

TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunu (276) alan aday başkan seçilir, yoksa 4. tura geçilir.

4. TUR

En çok oy alan iki aday katılır, bunlar arasından fazla oy alan aday TBMM Başkanı seçilir.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

NOT

TBMM Başkanı seçilen kimsenin milletvekilliği ve siyasi partisi ile ilişkisi devam eder.

Meclis Başkanının Görev ve Yetkileri

- Meclisi temsil etmek
- Genel kurul görüşmelerini yönetmek
- Başkanlık Divanına başkanlık etmek
- Meclis toplantılarına başkanlık etmek
- Meclisin kolluk ve yönetim hizmetlerini yürütmek
- Meclisi olağanüstü durumlarda doğrudan ya da dolaylı olarak toplantıya çağırarak
- Cumhurbaşkanına seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde görüş bildirmek
- Cumhurbaşkanına vekâlet etmek

Cumhurbaşkanına Vekâlet

Cumhurbaşkanının görev süresinin sona ermesi ve yerine yenisinin seçilememesi durumunda yeni cumhurbaşkanı seçilinceye kadar eski cumhurbaşkanı göreve devam eder.

İstifa

Ölüm

Yurt dışı
seyahat

Hastalık

PDF Eraser Free

Siyasi Parti Grupları

Siyasal partilerin Meclis çalışmalarına katılmaları, Meclisteki parti grupları yolu ile olmaktadır. Siyasi parti grupları en az 20 milletvekilinden oluşur. Üye sayıları oranında Meclis Başkanlık Divanına katılırlar.

Anayasaya Göre Siyasi Parti Gruplarında Yapılması Yasak Olan İşler:

- Yasama dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili görüşme yapmak ve karar almak
- Meclis soruşturmasıyla ilgili görüşme yapmak ve karar almak
- Meclis Başkanlığı için aday göstermek.

TBMM Çalışma Düzeni

Yasama Dönemi:

Türkiye Büyük Millet Meclisinin iki milletvekili genel seçimi arasındaki süre olup, bu süre, Anayasa uyarınca uzatılmadığı veya seçimler yenilenmediği takdirde, dört yıldır.

Yasama yılı: 1 Ekimde başlayıp 30 Eylülde sona eren süredir.

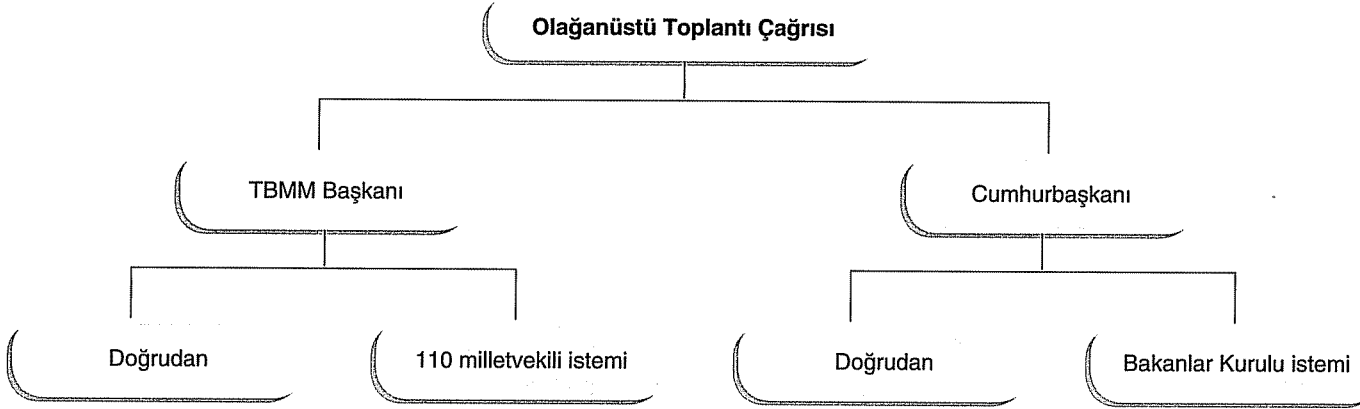
Birleşim: Genel Kurulun belli bir gününde açılan toplantısıdır.

Oturum: Bir birleşimin ara ile bölünen kısımlarından her biridir.

Tatil: 3 ay
Ara verme: 15 gün

○ Olağanüstü Toplantı:

TBMM'nin ara verme ya da tatil döneminde toplanmasına **olağanüstü toplantı** denir. TBMM'yi olağanüstü toplantıya doğrudan TBMM Başkanı ve cumhurbaşkanı çağırabilir. TBMM Başkanı, en az 110 milletvekilinin istemi üzerine ve cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine TBMM'yi olağanüstü toplantıya çağırır.

TBMM Toplantı ve Karar Yeter Sayıları

TBMM üye tam sayısı: 550

Toplantı yeter sayısı: TBMM üye tam sayısının en az 1/3 'ü (184 milletvekili)

Karar yeter sayısı: Toplantıya katılanların salt çoğunluğu (adi-basit çoğunluk) karar yeter sayısı üye tam sayısının 1/4'ünün bir fazlasından (139 milletvekili) az olamaz.

5. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YASAMA

PDF Eraser Free

Nitelikli Çoğunluk: Basit çoğunluk değil, özel karar yeter sayılarıdır.

**Salt Çoğunluk
(276)**

- Meclis Başkanı seçiminin 3. turu
- Kamu başdenetçi seçiminin 3. turu
- Devamsızlık nedeniyle milletvekilliğinin düşürülmesi
- Gensoru sonucunda güven oylaması
- Güven isteminin reddi
- Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında Yüce Divana sevke ilişkin oylama

**Beşte üç
Çoğunluk (330)**

- Genel ve özel af kanunu oylaması
- Anayasanın değiştirilmesi

**Üçte iki
Çoğunluk (367)**

- Meclis Başkanı seçiminin 1. ve 2. turu
- Kamu başdenetçi seçimin 1. ve 2. turu
- Anayasanın değiştirilmesi

**Dörtte üç
Çoğunluk (413)**

- Cumhurbaşkanının vatana ihanetten suçlandırılması

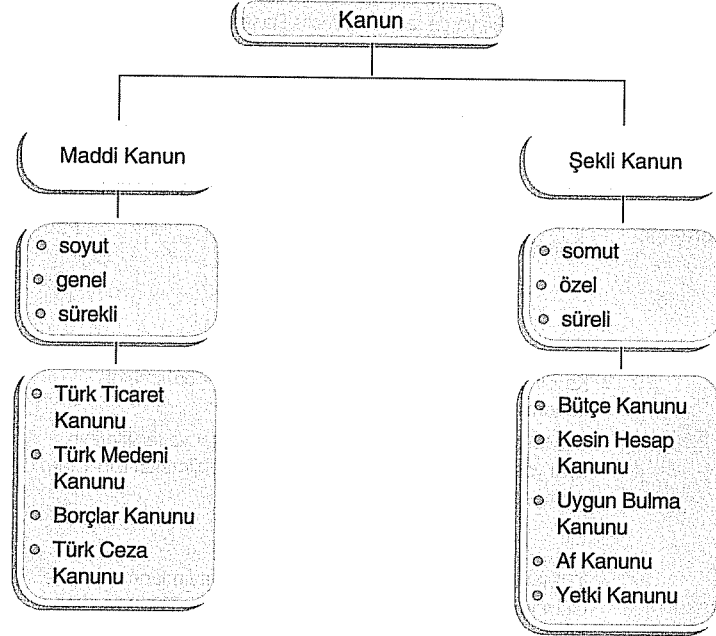

IV. TBMM GÖREV VE YETKİLERİ

- ☐ Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak
- ☐ Anayasa değiştirmek
- ☐ Bütçe ve Kesin Hesap Kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek
- ☐ Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisi vermek
- ☐ Bakanları ve Bakanlar Kurulunu denetlemek
- ☐ Savaş ilanı kararı vermek
- ☐ Para basılmasına karar vermek
- ☐ Genel ve özel af ilanı kararı vermek
- ☐ Kamu başdenetçisi seçmek
- ☐ Meclis Başkanı seçmek
- ☐ Sayıştay Başkan ve üyelerini seçmek
- ☐ Anayasa Mahkemesine üye seçmek
- ☐ RTÜK üyelerini seçmek
- ☐ Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak
- ☐ Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçmek (2017 Anayasa değişikliği)

✓ Kanun Koymak, Değiştirmek ve Kaldırmak

Kanun veya yasa, bir anayasal hukuk sisteminde, yetkili organlarca meydana getirilen hukuk kurallarıdır.

Kanunların yapılması sürecini "öneri", "görüşme", "kabul" ve "yayın" şeklinde dört aşamada inceleyebiliriz.

Öneri

- Görüşme**

-
- Kabul

-
- Yayım**

- BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

```

graph TD
    KO[Kanun Önerisi] --> BK[Bakanlar Kurulu  
(Kanun Tasarısı)]
    KO --> MK[Milletvekilleri  
(Kanun Teklifi)]
    KO --> BD[Başkanlık Divanı]
    BD --> TBMM[TBMM Genel Kurulu]
    BD --> IK[İlgili Komisyon]
    IK --> R[Rapor]
    R --> TBMM
    TBMM --> Red
    TBMM --> Kabul
    Red --> RedText[1 yıl geçmeden  
tekrar önerilemez.]
    Kabul --> CB[Cumhurbaşkanı]
    CB --> Y1[Yayımlama]
    CB --> GG1[Geri Gönderme]
    Y1 --> RGZ[Resmî Gazete'de  
yayınlanır.]
    GG1 --> TBMM2[TBMM]
    TBMM2 --> AK[Aynen Kabul]
    TBMM2 --> DGK[Değiştirerek Kabul]
    AK --> AKText[Cumhurbaşkanı,  
TBMM'nin aynen  
geri gönderdiği  
kanunu 2. kez veto  
edemez. Yayımlamak  
zorundadır.]
    DGK --> CB2[Cumhurbaşkanı]
    CB2 --> Y2[Yayımlama]
    CB2 --> GG2[Geri Gönderme]
    Y2 --> RGZ2[15 gün]
    GG2 --> RGZ2

```


Kadük Olma

Bir yasama döneminde sonuçlandırılmayan kanun tasarısı ve tekliflerinin hükümsüz sayılmasına **kadük olma** denir.

Parlamento Kararları

TBMM'nin kanun çıkarmaya gerek duymadan sadece karar alma ile yapabildiği işlemlerdir.

- ☐ TBMM iç tüzüğünde değişiklik yapmak
- ☐ Yasama dokunulmazlığının kaldırılması
- ☐ Milletvekilliğinin düşürülmesi
- ☐ TBMM Başkanlık Divanı seçimleri
- ☐ Seçimlerin yenilenmesi kararı
- ☐ Meclis çalışmalarına ara verme ve tatile ayrılma
- ☐ Güven oylaması
- ☐ Meclis araştırması, meclis soruşturması, gensoru
- ☐ Yüce Divana sevk kararı
- ☐ Savaş ilan etmek
- ☐ Cumhurbaşkanı'nın vatana ihanet ile suçlandırılması

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Kural olarak parlamento kararları Anayasal denetime tabi değildir. Bu kuralın 3 istisnası vardır ve Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenir.

- ❑ Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü
- ❑ Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması
- ❑ Milletvekili sıfatının düşürülmesi kararı

✓ Anayasa Değiştirmek

- Anayasanın değiştirilmesi TBMM üye tam sayısının en az 1/3'ünün teklifi ile mümkündür.
- Anayasa değişikliği teklifi önce Anayasa Komisyonunda görüşülür, görüşmelerden sonra bir rapor hazırlanır ve TBMM Başkanlığına gönderilir. TBMM Başkanlığı raporu TBMM Genel Kuruluna gönderir. Anayasa değişikliği teklifi Genel Kurulda iki defa görüşülür. İki görüşme arasında 48 saatlik bir serinleme süresi olur.

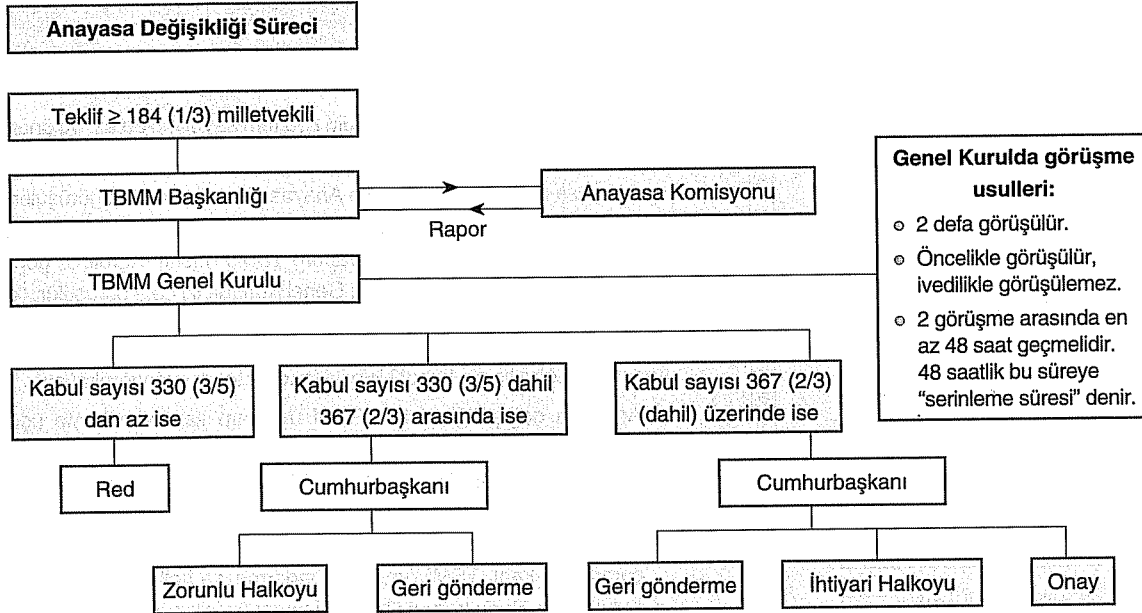
Anayasa değişikliğinin kabulü için iki farklı yeter sayı öngörülmüştür.

- Anayasa değişikliği teklifi TBMM üye tam sayısının beşte üçü (330) veya üçte ikisinden (367) az bir oyla kabul edilmiş ise, yani kabul edilen oylar 330 (dahil) ile 367 arasında ise cumhurbaşkanı Anayasa değişikliğine ilişkin kanunu bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderme ya da göndermeme yetkisine sahiptir. cumhurbaşkanı, TBMM'ye geri göndermezse halkoyuna sunmak zorundadır. Buna zorunlu halk oylaması (referandum) denir.

TBMM kendisine gönderilen kanunu üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla aynen kabul ederse, Cumhurbaşkanı Anayasa değişikliği kanununu ya onaylar ya da halkoyuna sunar. TBMM kendisine geri gönderilen kanunu üye tamsayının beşte üç çoğunluğuyla aynen kabul ederse Cumhurbaşkanı onaylayabilir, TBMM'ye geri gönderebilir ya da halkoyuna sunabilir.

- Anayasa değişikliği teklifi TBMM üye tam sayının en az üçte ikisi (367) ile kabul edilmişse, Cumhurbaşkanı onaylayabilir, TBMM'ye geri gönderebilir veya halkoyuna sunabilir. TBMM kendisine geri gönderilen kanunu beşte üç çoğunluk ile aynen kabul etmişse Cumhurbaşkanı kanunu halk oyuna sunmak zorundadır. TBMM kendisine geri gönderilen kanunu üçte iki çoğunluk ile aynen kabul ederse, Cumhurbaşkanı onaylayabilir ya da halkoyuna sunabilir.

NOT

Anayasa değişiklikleri gizli oylama ile yapılır.

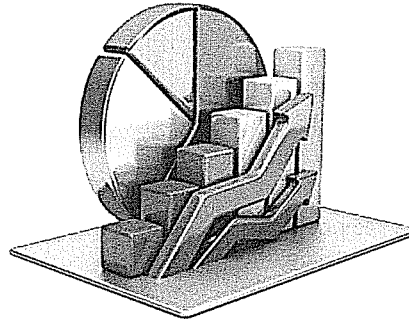
- ✓ Bütçe ve Kesin Hesap Kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek

Bütçe Kanunu

- Bakanlar Kurulu, merkezî yönetim bütçe tasarısı ile millî bütçe tahminlerini gösteren raporu, malî yıl başından en az yetmiş beş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.
- Bütçe tasarıları ve rapor, kırk üyeden kurulu Bütçe Komisyonunda incelenir. Bu komisyonun kuruluşunda, iktidar grubuna veya gruplarına en az yirmi beş üye verilmek şartı ile, siyasi parti gruplarının ve bağımsızların oranlarına göre temsili göz önünde tutulur.
- Bütçe Komisyonunun elli beş gün içinde kabul edeceği metin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve mali yıl başına kadar karara bağlanır.
- Bütçe Kanunu'nun yargısal denetimini Anayasa Mahkemesi yapar.
- Cumhurbaşkanının veto edemediği tek kanun Bütçe Kanunu'dur.

Kesin Hesap Kanunu

- Bütçe Kanunu'nu denetlemek için çıkarılır.
- Bütçeye uygunluk denetimini TBMM adına Sayıştay yapar.
- Sayıştay, genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesin hesap kanunu tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

✓ Milletlerarası Anlaşmaların Onaylanmasını Uygun Bulmak

Usulüne uygun olarak onaylanmış ve yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşmalar kanun değerindedir. Yani bunlar da kanunlar gibi bağlayıcıdır. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş anlaşmaları mahkemeler ve idari makamlar aynı bir kanun gibi uygulamak zorundadırlar.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşmalar **kanun hükmündedir**. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyumsuzluklarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır(2004) . Dolayısıyla son Anayasa değişikliğiyle temel hak ve hürriyetler alanındaki milletlerarası anlaşmaların Türk normlar hiyerarşisinde kanunların üstünde yer alır.

TBMM, Uygun Bulma Kanunu ile uygun bulur.

Cumhurbaşkanı onaylar ve yayımlar.

✓ Genel ve Özel Af İlan Etmek

TBMM'nin af ilan edebilmesi, meclis üye tam sayısının 3/5 (330) çoğunluğunun kararı ile olur. Orman suçları af kapsamında yer almaz.

Genel Af
Suçu ve cezaı ortadan kaldırır.

Özel Af
Cezayı ortadan kaldırır; ancak suçluluk ortadan kalkmaz.

✓ Para Basılmasına Karar Vermek

Türkiye Büyük Millet Meclisi, para basılmasına karar vermek yetkisini "parlamento kararı" şeklinde değil, "kanun" biçiminde kullanır.

Madenî para
Darphane (Hazine Müsteşarlığı) basar.

Kâğıt para
Merkez Bankası basar.

✓ Savaş İlan Etmek ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kullanılmasına Karar Vermek

Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine veya yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Ancak TBMM tatil ya da ara verme döneminde ise bu yetkiyi cumhurbaşkanı kullanır.

✓ Kamu Başdenetçisini Seçmek

Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye'nin Kamu ile idarenin her türlü eylem, işlem, tutum ve davranışlarını, insan haklarına dayalı, adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden inceleyen, araştıran ve önerilerde bulunan kurumdur. 2010 Anayasa değişikliği ile Kamu Denetçiliği Kurumu kurulmuştur. TBMM Başkanlığına bağlıdır. Kamu başdenetçisi (Ombudsman) en fazla 4 turda ve gizli oy ile seçilir.

1. TUR

TBMM üye tam sayısının 2/3'ünün (367) oyunu alan aday seçilir, yoksa 2. tura geçilir.

2. TUR

TBMM üye tam sayısının 2/3'ünün (367) oyunu alan aday başkan seçilir, yoksa 3. tura geçilir

3. TUR

TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunu (276) alan aday başkan seçilir, yoksa 4. tura geçilir.

4. TUR

En çok oy alan iki aday katılır, bunlar arasından fazla oy alan aday Başdenetçi seçilir.

✓ Anayasa Mahkemesine Üye Seçmek

Anayasa Mahkemesi 15 üyeden oluşmaktadır. (2017 Anayasa değişikliği). Üyelerin 12'sini Cumhurbaşkanı, kalan 3 üyeyi TBMM seçer. Anayasa Mahkemesi üyeleri en fazla 3 turda ve gizli oy ile seçilir.

1. TUR

TBMM üye tam sayısının 2/3'ünün (367) oyunu alan aday seçilir, yoksa 2. tura geçilir.

2. TUR

TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunu (276) alan aday başkan seçilir, yoksa 3. tura geçilir.

3. TUR

En çok oy alan iki aday katılır, bunlar arasından fazla oy alan aday seçilir.

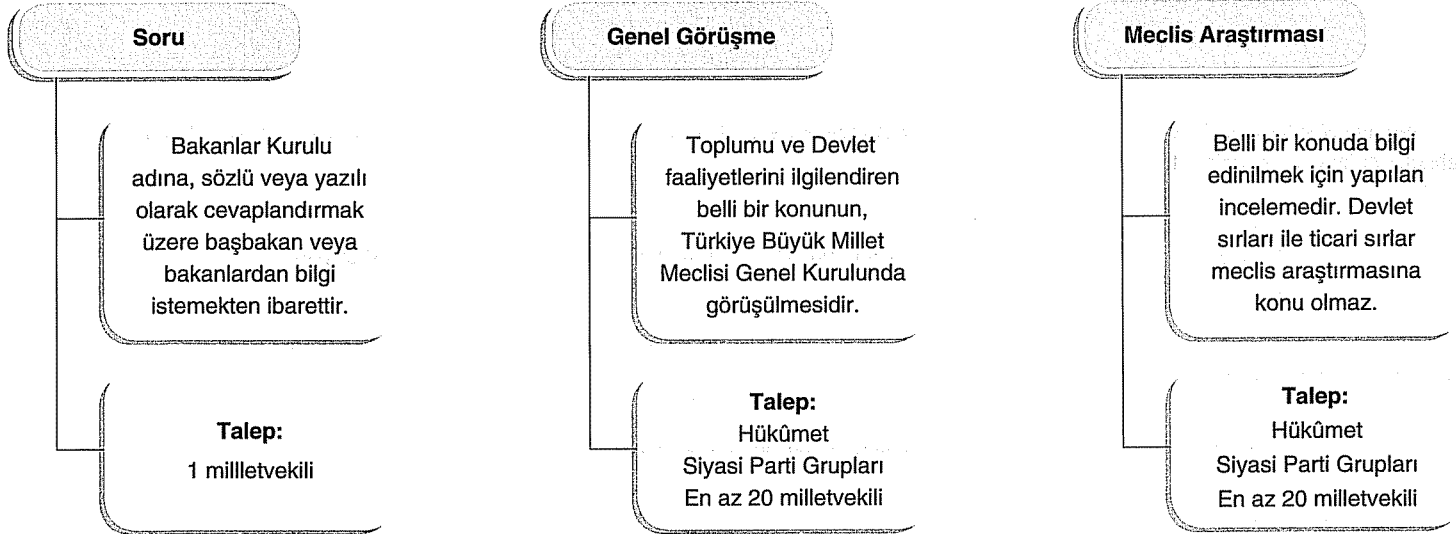
TBMM, Anayasa Mahkemesine üç üyeyi; ikisi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar içinden gösterecekleri adaylar arasından seçer.

NOT

Kamu başdenetçisini seçmek ve Anayasa Mahkemesine 3 üye seçmek TBMM'nin görev ve yetkileri arasına 2010 yılında eklenmiştir.

✓ **Bakanları ve Bakanlar Kurulunu Denetlemek**

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Hükûmeti denetlemesini sağlayan araçlara “denetim yolları” denir.

Meclis Soruşturması

Başbakan ve bakanların görevleriyle ilgili cezai sorumluluklarının araştırılmasını sağlayan bir denetim aracıdır.

Talep:

TBMM üye tam sayısının en az onda biri (55 milletvekili)

Yaptırımı Yüce Divana sevtir. Meclis soruşturması sonucunda Yüce Divana sevk edilen bakan, bakanlıktan düşer. Yüce Divana sevk edilen başbakan ise hükümet düşer. Yüce Divana sevk edilen başbakanın ve milletvekili ise bakanın milletvekilliği düşmez.

Gensoru

Bakanlar Kurulu ya da herhangi bir bakan hakkında siyasi sorumluluk doğurmaya yönelik bir denetim aracıdır.

Talep:

Siyasi Parti Grupları
En az 20 milletvekili

Gensorunun yaptırımı güven oylamasıdır. Güven oylamasında üye tam sayısının salt çoğunluğunun güvensizlik oyu gerekir. Bakanlar Kurulu güvensizlik oyu ile karşılaşırsa hükümet düşer. Bakan güvensizlik oyu ile karşılaşırsa bakanlığı düşer.

NOT

Meclis soruşturması ve gensoru hükümetin düşmesine neden olan denetim araçlarıdır.

5. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YASAMA

PDF Eraser Free

✓ Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçmek

2017 Anayasa değişikliği ile

Hâkimler ve Savcılar Kurulu on üç üyeden oluşur.

Kurulun dört üyesi cumhurbaşkanı tarafından, Kurulun kalan yedi üyesi ise TBMM tarafından seçilir.

TBMM;

- Üç üyeyi Yargıtay üyeleri arasından,
- bir üyeyi Danıştay üyeleri arasından,
- Üç üyeyi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçer.

TBMM'nin HSK'ye üye seçim usulü:

- HSK üyeliği için başvurular TBMM Başkanlığına yapılır.
- Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir.
- Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler.

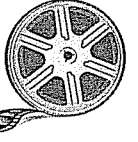
- Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması hâlinde ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar.
- Birinci oylamada üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması hâlinde, ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

NOT

Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçmek TBMM'nin görev ve yetkileri arasına 2017 Anayasa değişikliği ile eklenmiştir.

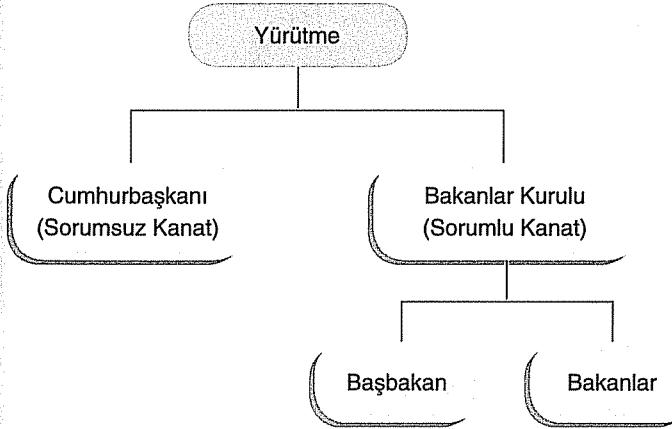
BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

6. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YÜRÜTME

1982 ANAYASASI'NDA YÜRÜTME

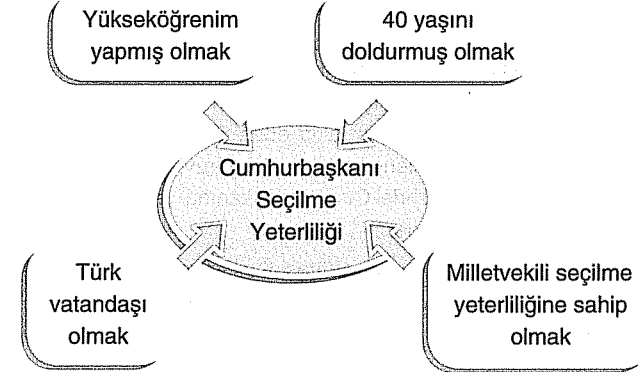
Yürütme erki; devlet kamu yönetiminin günlük yönetimi için tek yetkiyi ve sorumluluğu alan devlet gücüdür. Anayasaya göre, yürütme yetkisi ve görevi cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir. Yürütme, düalist (iki başlı) yapıdadır.

I. CUMHURBAŞKANI

Cumhurbaşkanı, Türkiye Cumhuriyetinin bütünlüğünü ve birliğini temsil eder.

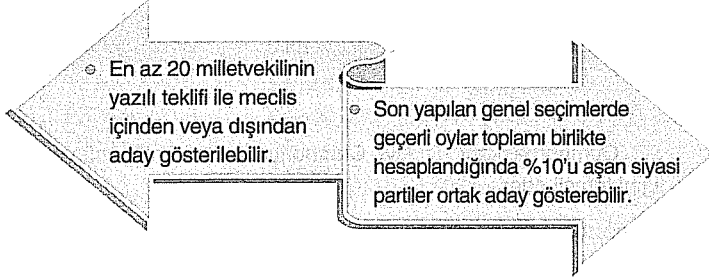
Cumhurbaşkanı Seçilme Yeterliliği

Cumhurbaşkanı, Meclisin içinden ya da dışından seçilebilir; yani cumhurbaşkanı, milletvekili olmak zorunda değildir. (1982 Anayasası)

Cumhurbaşkanlığına Aday Gösterme

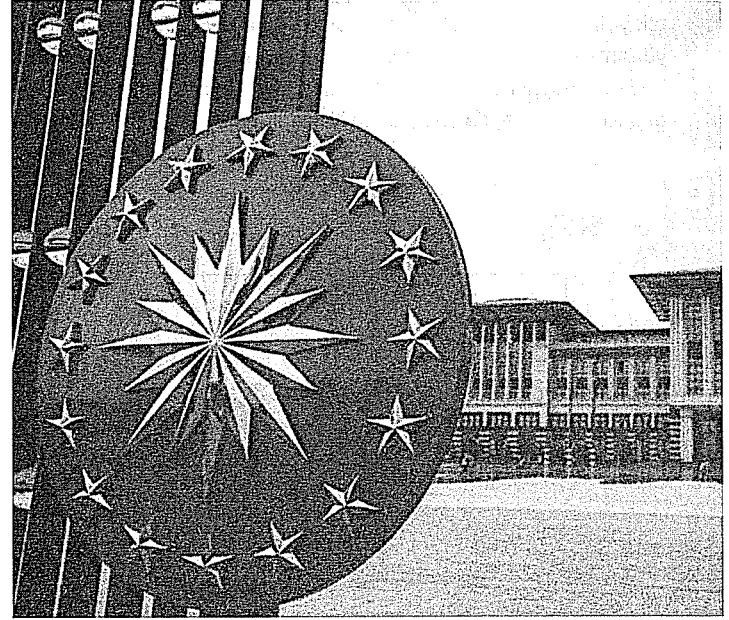

Cumhurbaşkanı Seçimi Usulü

Cumhurbaşkanı seçimi, cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması hâlinde ise boşalmayı takip eden 60 gün içinde tamamlanır. Yeni Cumhurbaşkanı seçilene kadar eskisi görevine devam eder; ancak makamın boşalması hâlinde Cumhurbaşkanına yenisi seçilene kadar Meclis Başkanı vekalet eder.

- Cumhurbaşkanının görev süresi 5 yıldır ve halk tarafından seçilir. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.
- Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.
- Cumhurbaşkanlığı seçimi genel oyla yapılır. Cumhurbaşkanı seçimi en fazla iki turda tamamlanır. Birinci turda geçerli oyların salt

çoğunluğunu alan aday cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, birinci turu izleyen ikinci pazar ikinci tur oylamaya geçilir. Bu oylamaya ilk oylamada en çok oy alan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

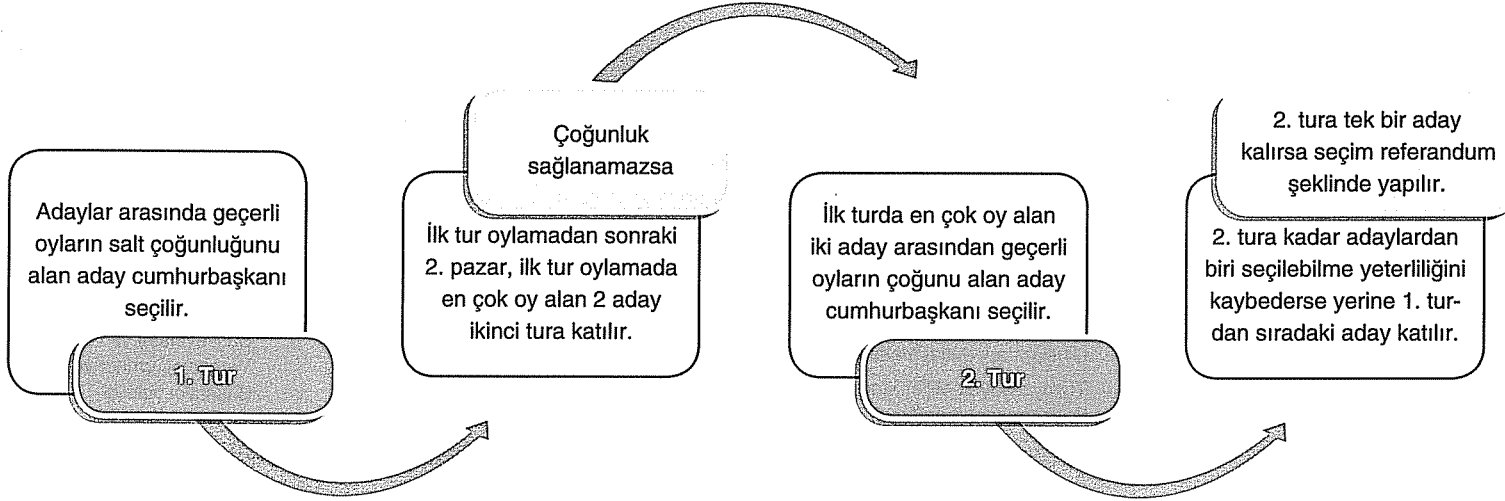

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

PDF Eraser Free

6. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YÜRÜTME

NOT

1982 Anayasası'nda yapılan 2017 Anayasa değişikliği ile cumhurbaşkanının nitelikleri ve tarafsızlığına ilişkin 101. maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanının siyasi parti üyesi olabilmemesinin önü açılmıştır.

PDF Eraser Free

Cumhurbaşkanı'nın Görev ve Yetkileri

Yasama İle İlgili Görev ve Yetkileri

- Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapmak
- Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak
- Yasaları yayımlamak
- Yasaları yeniden görüşmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek
- Anayasa değişikliklerine ilişkin yasaları halkoyuna sunmak
- Anayasa Mahkemesine iptal davası açmak
- Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

Yürütme İle İlgili Görev ve Yetkileri

- Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek
- Başbakanın önerisi üzerine Bakanları atamak ve görevlerine son vermek
- Gerekli gördüğünde Bakanlar Kuruluna Başkanlık etmek ya da Bakanlar Kurulunu Başkanlığı altında toplantıya çağırmak
- Yabancı devletlere Türk Devleti'nin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek
- Uluslararası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
- Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek
- Genelkurmay Başkanı atamak
- Millî Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak
- Millî Güvenlik Kuruluna Başkanlık etmek
- Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim ya da olağanüstü hâl ilan etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak
- Kararnameleri imzalamak
- Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafifletmek ya da kaldırmak
- Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve başkanını atamak,
- Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırmak
- Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek
- Üniversite rektörlerini atamak

Yargı İle İlgili Görev ve Yetkileri

- Anayasa Mahkemesine 12 üye seçmek
- Danıştay üyelerinin 1/4'ünü seçmek
- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekilini seçmek
- Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçmek

2017 Anayasa Değişikliği

Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesini düzenleyen Anayasanın 156 ve 157. maddeleri tamamen yürürlükten kaldırıldığı için cumhurbaşkanının yargı ile ilgili görevleri arasında yer alan “Askerî Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini seçmek” çıkarılmıştır.

Cumhurbaşkanının Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu

Cumhurbaşkanının sorumluluk ve sorumsuzluk hâlleri 1982 Anayasası'nın 105. maddesinde belirlenmiştir.

Cumhurbaşkanının Anayasa ve diğer yasalarda başbakan ve ilgili bakanın imzalarına gerek olmaksızın tek başına yapabileceği belirtilen işlemleri dışındaki bütün kararları başbakan ve ilgili bakanlarca imzalanır. Bu kararlardan başbakan ve ilgili bakanın sorumlu olmasına **karşı imza kuralı** denir. Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil yargı mercilerine başvurulamaz; yani Cumhurbaşkanının tek başına yapmış olduğu işlem ve eylemlere karşı yargı yolu kapalıdır.

Cumhurbaşkanının Tek Başına Yaptığı İşlemler

- o Yüksek yargı organlarına üye seçmek
- o Kanunları tekrar görüşülmek üzere TBMM'ye geri göndermek
- o Anayasa Mahkemesine iptal davası açmak
- o Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek
- o Bakanlar Kurulunu toplantıya çağırmak
- o Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek
- o MGK'yı toplantıya çağırmak ve başkanlık etmek
- o Devlet Denetleme Kurulu Başkan ve üyelerini seçmek
- o Anayasa'da sayılan hâllerde TBMM seçimlerinin yenilenmesine karar vermek

Cumhurbaşkanının Tek Başına Yapamadığı İşlemler (Karşı imza kuralı işlemleri)

- o Bakanları atamak ve görevlerine son vermek
- o Yabancı devletlere Türk Devleti'nin temsilcilerini göndermek
- o Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak
- o Genelkurmay Başkanını atamak
- o Karamameleri imzalamak
- o Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek
- o Sürekli hastalık nedeniyle bazı kişilerin cezalarını affetmek

Cumhurbaşkanı vatana ihanetten dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az üçte birinin (184) önerisi üzerine üye tam sayısının en az dörtte üçünün (413) vereceği kararla suçlandırılır. Bu durumda cumhurbaşkanını yargılayacak makam, Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesidir.

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı

Cumhurbaşkanlığı teşkilatı; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Devlet Denetleme Kurulundan oluşmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği

Kuruluşu, teşkilat ve çalışma esasları, personel atama işlemleri *Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*'yle düzenlenir.

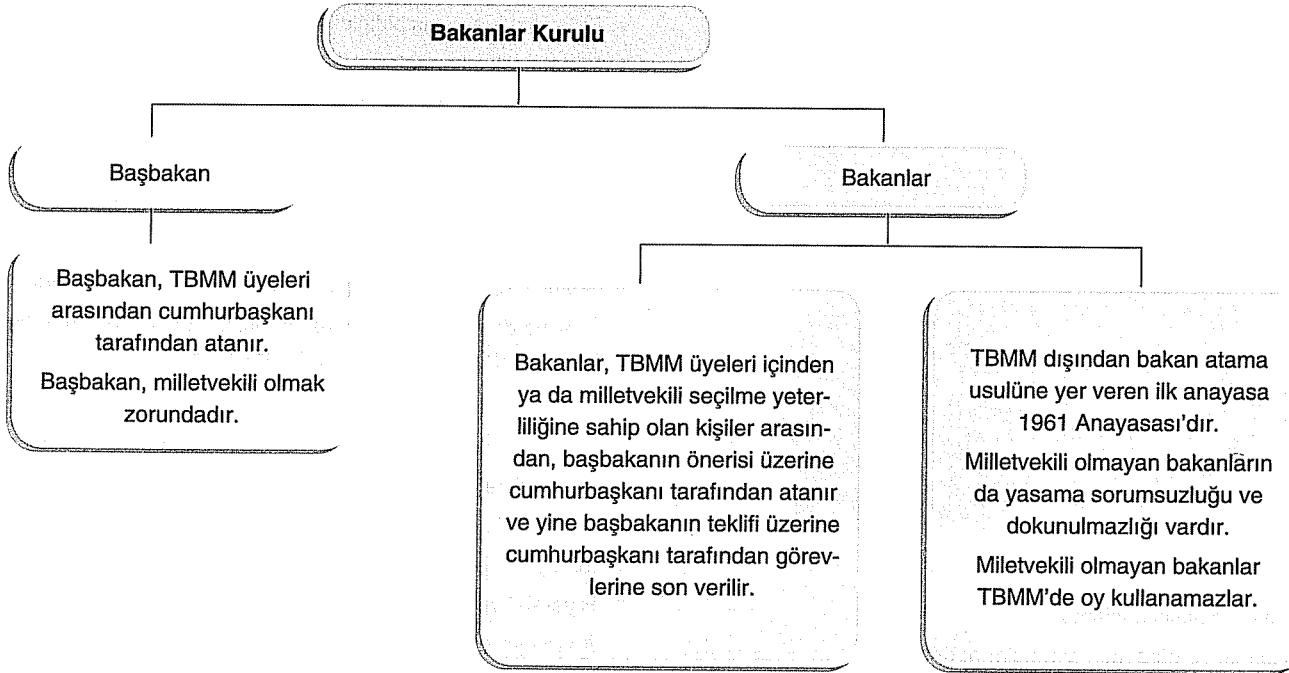
1982 Anayasası ile kurulmuştur ve Cumhurbaşkanlığına bağlıdır.

Devlet Denetleme Kurulu

- Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.
- Görevi cumhurbaşkanının isteği üzerine, Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı organları dışındaki tüm kamu kuruluş ve kurumlarında, kamu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek teşekküllerinde ve kamuya yararlı derneklerde her türlü inceleme, araştırma ve denetlemelerde bulunmaktır.
- Üyelerini ve üyeleri içinden başkanını cumhurbaşkanı seçer.
- Cumhurbaşkanının istemi üzerine harekete geçer.
- Bağlayıcı karar alamaz.
- Raporlarını gizli olarak cumhurbaşkanına sunar.
- 1982 Anayasası ile kurulmuştur ve Cumhurbaşkanlığına bağlıdır.

Bakanlar Kurulu, Hükûmet ya da **Kabine** Türkiye Cumhuriyeti'nde başbakanın başkanlık ettiği ve tüm bakanların bir araya gelip kararlar aldığı kuruldur.

Başbakan

Başbakan, Bakanlar Kurulunun başıdır; ancak hiyerarşik amiri değildir. Eşitler arası birincidir.

Başbakanın Görev ve Yetkileri

- Bakanlar arası iş birliğini sağlamak
- Bakanları seçmek ve görevden alınmalarını önermek

- Hükûmetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetmek
- Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek
- Millî Güvenlik Kuruluna katılmak
- Cumhurbaşkanının katılmadığı Millî Güvenlik Kurulu toplantılarına başkanlık etmek
- Bakanlıklar arası iş birliğini sağlamak
- Yönetmelik çıkarmak
- Bakanların görevlerinin yerine getirilmesini gözetmek

Bakanlıklar

- Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatı **kanunla** düzenlenir.
- Boşalan bir bakanlık en geç 15 gün içinde doldurulmalıdır.
- İzinli ya da özürlü bir bakana bir başka bakan vekalet eder. Bir bakan birden fazla bakana vekalet edemez.

Bakanın Görev ve Yetkileri

- Devlet tüzel kişiliğini temsil etmek
- Yönetmelik çıkarmak
- İdari vesayet yetkisi
- Hiyerarşi yetkisi
- Atama yetkisi

PDF Eraser Free

6. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YÜRÜTÜLE

Bakanlar Kurulunun Kurulması

Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından başbakan atar.

Başbakan, Bakanlar Kurulu listesini hazırlayarak cumhurbaşkanının onayına sunar.

Cumhurbaşkanının Bakanlar Kurulu listesini onaylamasıyla liste Resmî Gazete'de yayımlanır ve Meclise sunulur ve Bakanlar Kurulu göreve başlar.

Göreve başlayan Bakanlar Kurulunun programı, kuruluşundan en geç bir hafta içinde başbakan veya bir bakan tarafından TBMM'de okunur ve güvenoyuna başvurulur.

Güvenoyu için görüşmeler programın okunmasından iki tam gün geçtikten sonra başlar ve görüşmelerin bitiminden bir tam gün geçtikten sonra oylama yapılır.

Bakanlar Kurulunun göreve başlarken Meclisten güvenoyu alması toplantıya katılanların salt çoğunluğu (basit çoğunluk) ile olur.

NOT

Cumhurbaşkanının, Bakanlar Kurulu listesini imzalaması ile Bakanlar Kurulu kurulur ve göreve başlar; ancak göreve devam edebilmesi için TBMM'den güvenoyu alması gerekir.

Göreve başlarken;
Basit çoğunluğun
güvenoyu gerekir.

Görev sırasında;

Başbakan, gerekli görürse, Bakanlar Kurulunda görüşükten sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisinden güven isteyebilir. Güven istemi, ancak üye tam sayısının salt çoğunluğuyla reddedilebilir

Gensoru görüşmeleri sırasında;

TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğunun güvensizlik oyu gerekir.

Güvenoyu Türleri

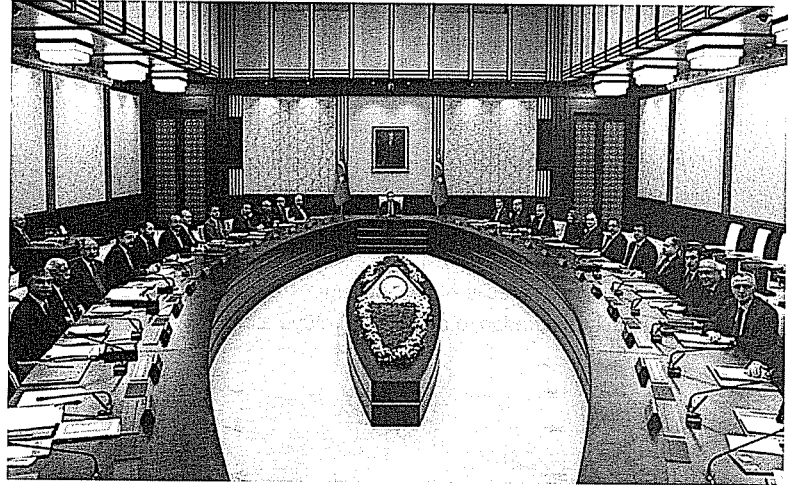
PDF Eraser Free

Bakanlar Kurulunun Görev ve Yetkileri

- Genel siyaseti yürütmek
- Kanun hükmünde karamame çıkarmak
- Kanun tasarısı hazırlamak
- Genelkurmay Başkanı seçmek (Cumhurbaşkanı atar)
- Türk Silahlı Kuvvetlerini yurt savunmasına hazırlamak
- Tüzük çıkarmak
- Cumhurbaşkanı başkanlığında olağanüstü hâl ve sıkıyönetim ilan etmek
- Millî güvenliği sağlamak (TBMM'ye karşı sorumludur)
- Anayasada verilmiş diğer görev ve yetkiler kanunlarla verilmiş görev ve yetkiler

Geçici Bakanlar Kurulu

Seçimlerde geçici Bakanlar Kuruluna gidilmesinin nedeni, seçimlerin dürüst ve her türlü şaibeden uzak geçmesini sağlamaya yöneliktir.

2017 Anayasa Değişikliği

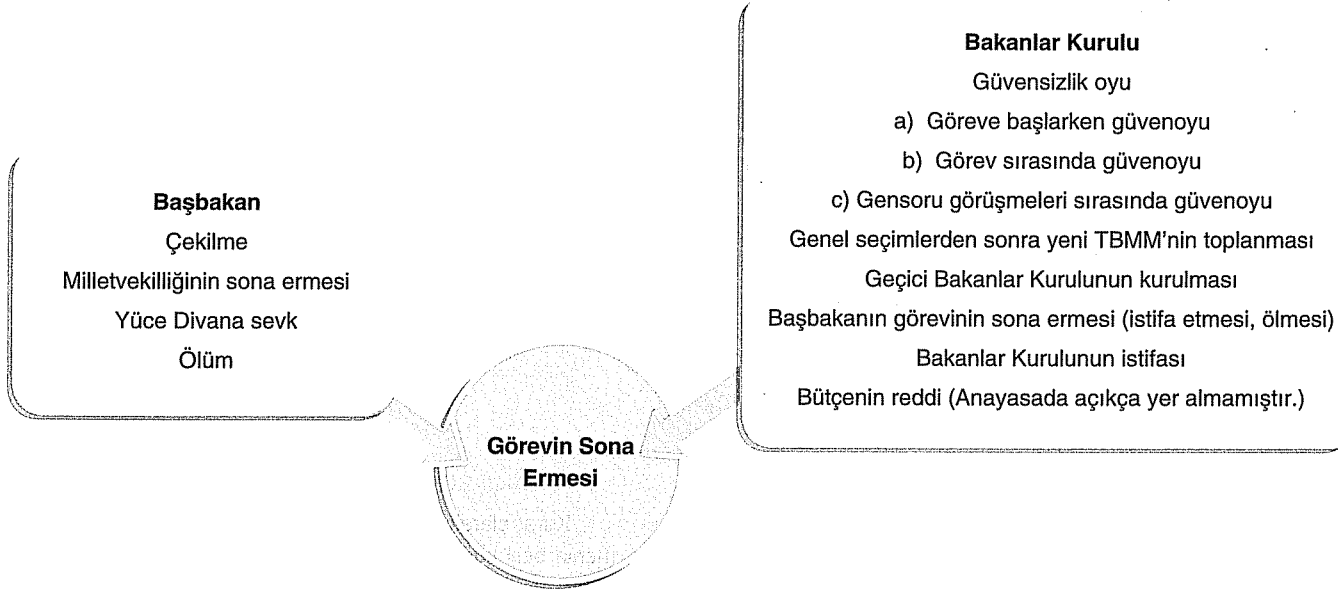
Geçici Bakanlar Kurulu yeniden düzenlenmiştir. Seçimlere kadar sadece 2. paragraf (116 ile başlayan) yürürlükte kalacaktır. 1. ve 3. paragraflar yürürlükten kaldırılmıştır.

- Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları çekilir. Seçimin başlangıç tarihinden üç gün önce; seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde ise, bu karardan başlayarak beş gün içinde, bu bakanlıklara Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar Başbakanca atanır.
- 116'ncı madde gereğince seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinde Bakanlar Kurulu çekilir ve cumhurbaşkanı geçici Bakanlar Kurulunu kurmak üzere bir başbakan atar. Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasi parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır.

- Siyasi parti gruplarından alınacak üye sayısını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tespit ederek Başbakana bildirir. Teklif edilen bakanlığı kabul etmeyen veya sonradan çekilen partililer yerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışarıdan bağımsızlar atanır. Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının Resmî Gazetede ilânından itibaren beş gün içinde kurulur. Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulmaz. Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür.

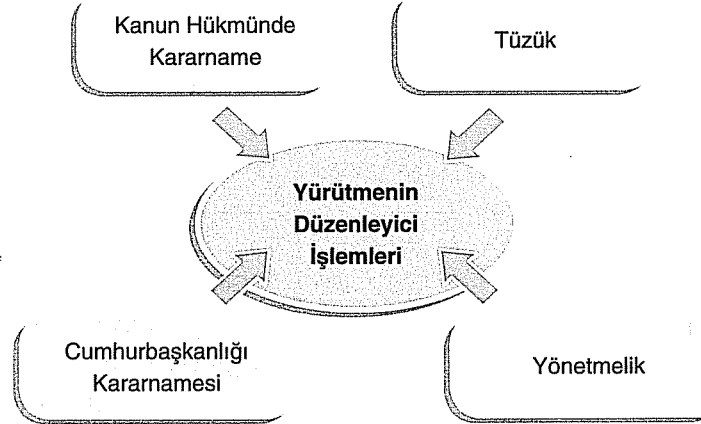

Başbakan ve Bakanlar Kurulunun Görevinin Sona Ermesi

III. YÜRÜTMENİN DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ

✓ Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

- Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin kuruluşunu, teşkilat ve çalışma esasları ile personel atama işlemlerinin cumhurbaşkanı tarafından gerçekleştirilmesini sağlayan bir kararname türüdür.
- İlk kez 1982 Anayasası ile benimsenmiştir.
- Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı bir işlem olduğu için yargı yolu kapalıdır.

✓ Kanun Hükmünde Kararname

Kural olarak önemli ve acil durumlarda başvurulmak üzere, yürütmenin belli konularda, TBMM'nin vermiş olduğu yetki kanununa dayanarak, kanun hükmünde düzenleme yapmasını sağlayan yürütme işlemidir.

PDF Eraser Free

İki tür kanun hükmünde kararname vardır.

Olağan Dönem Kanun Hükmünde Kararnamesi

1961 Anayasasında yapılan 1971 değişiklikleri ile hukukumuzda girmiştir.

Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılır.

TBMM'den Yetki Kanunu alınır.

Sosyal ve ekonomik hak ve ödevler düzenlenebilir.
(Kişi hakları ve siyasi haklar düzenlenemez.)

Yargısal denetimini Anayasa Mahkemesi yapar.

Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnamesi

1982 Anayasası ile hukukumuzda girmiştir.

Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılır.

TBMM'den Yetki Kanunu alınmaz.

Temel hak ve hürriyetlerin tamamı düzenlenebilir.
(Çekirdek haklar hariç)

Yargısal denetimi yapılamaz.

Kanun hükmünde kararnameler cumhurbaşkanı tarafından imzalanır ve Resmî Gazete'de yayımlanır. Aksine bir hüküm yoksa Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer ve TBMM onayına sunulur. Resmî Gazete'de yayımlandığı gün TBMM'ye sunulmayan KHK'ler o tarihte yürürlükten kalkar. TBMM tarafından reddedilen KHK'ler ise red kararının Resmî Gazete'de yayımlanması ile yürürlükten kalkar.

PDF Eraser Free

Yetki Kanunu KHK'nin:

Amacı, Kapsamı, İlkeleri, Süresi
Bir defada birden fazla çıkıp çıkamayacağı

✓ Tüzük (Nizamname)

- Kanunun uygulanmasını göstermek ya da emrettiği işleri belirtmek üzere Danıştay'ın incelemesinden geçirilmek koşuluyla **Bakanlar Kurulu** tarafından çıkarılan işlemlerdir.
- Tüzükler kanuna dayanır. Kanuna dayanmayan tüzük çıkarılamaz.

Danıştay incelemesinden geçirilerek Bakanlar Kurulu hazırlar. (Danıştay incelemesinden geçirilmeden çıkarılan tüzükler yok hükmündedir.)

Cumhurbaşkanı tarafından imzalanır ve Resmî Gazete'de yayımlanır.

Yürürlük tarihi belirtilmeyen tüzükler Resmî Gazete'de yayımını izleyen 45 gün sonra yürürlüğe girer.

Yargısal denetimini **Danıştay** yapar.

NOT

KHK ve tüzük çıkarma yetkisi yalnızca Bakanlar Kuruluna aittir.

✓ Yönetmelik

- Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmayacak biçimde kanunların ve tüzüklerin uygulanması amacıyla çıkarılır.

1982 Anayasası'na göre yönetmelik çıkarabilecekler; Başbakanlık, Bakanlıklar Kamu Tüzel Kişileri

Anayasa'da açıkça yetki verilmemesine rağmen Bakanlar Kurulu da yönetmelik çıkarabilir.

- Kanunda belirtilen yönetmelikler cumhurbaşkanı tarafından imzalanır.
- Hangi yönetmeliklerin Resmî Gazete'de yayımlanacağı kanunla belirlenir.
- Kamuyu ilgilendiren, kamu personeline ait esasları kapsayan, başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin yetki ve görev-

PDF Eraser Free

lerine ilişkin yönetmelikler Resmî Gazete'de yayımlanır ve kanunda belirtilen yönetmelikler cumhurbaşkanı tarafından imzalanır.

- Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelikler aksi belirtilmemişse Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

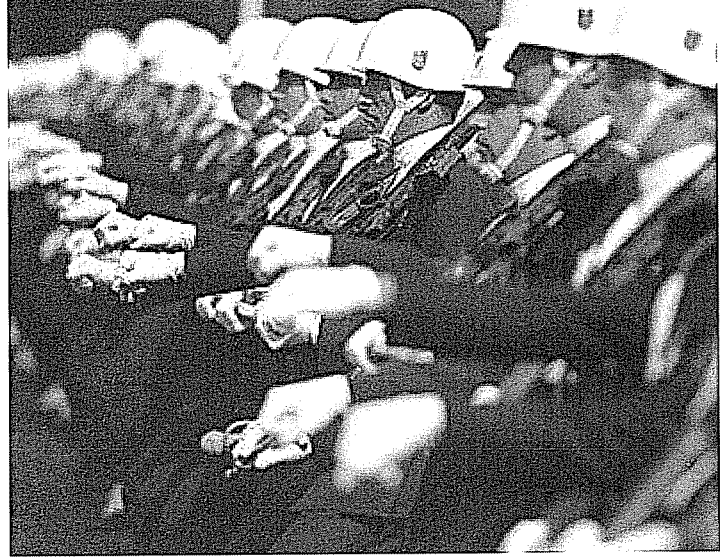
Ülke çapı yönetmeliklerin yargısal denetimini **Danıştay** yapar.

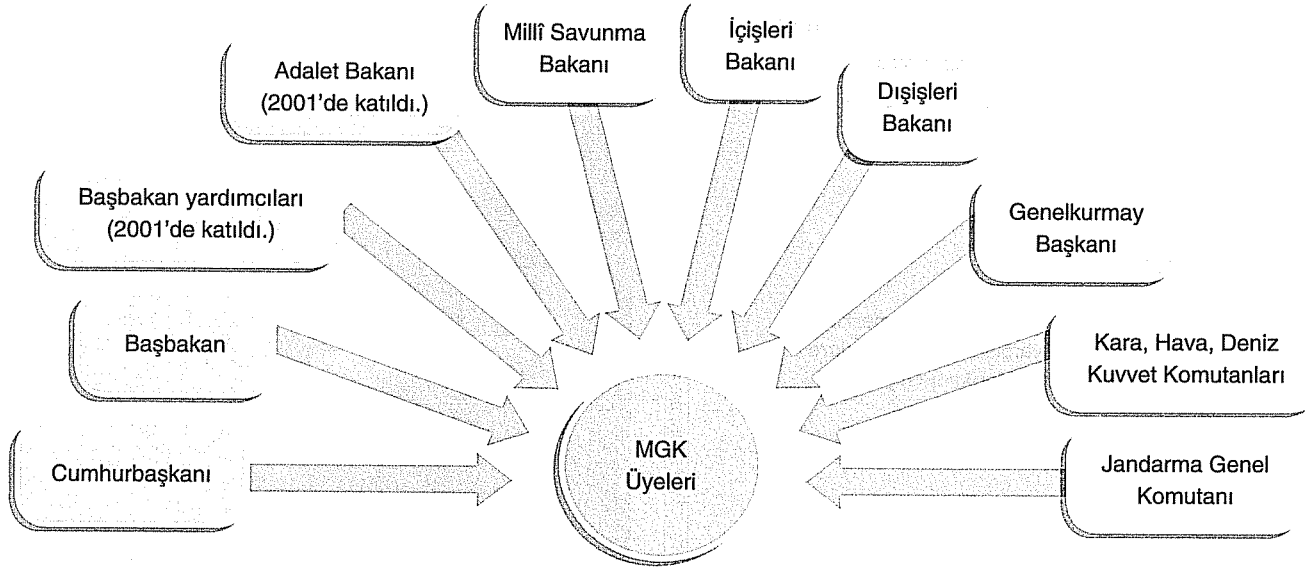
Bölge çapı yönetmeliklerin yargısal denetimini **idare Mahkemesi** yapar.

IV. MİLLÎ SAVUNMA

Millî Güvenlik Kurulu

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulaması ile ilgili kararların alınmasını ve gerekli kurumlar arası eşgüdümün sağlanması konusundaki görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirmekle görevli olan kuruldur.

MGK Genel Sekreteri üye değildir. MGK Genel Sekreterliği, Başbakanlığa bağlıdır.

MGK;

- o Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanır. Cumhurbaşkanının katılmadığı toplantılara Başbakan başkanlık eder.
- o Gündemi Genelkurmay Başkanı ve Başbakanın görüşünü alarak Cumhurbaşkanı belirler.
- o 2 ayda bir toplanır.
- o Kararları tavsiye niteliği taşır.

Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı

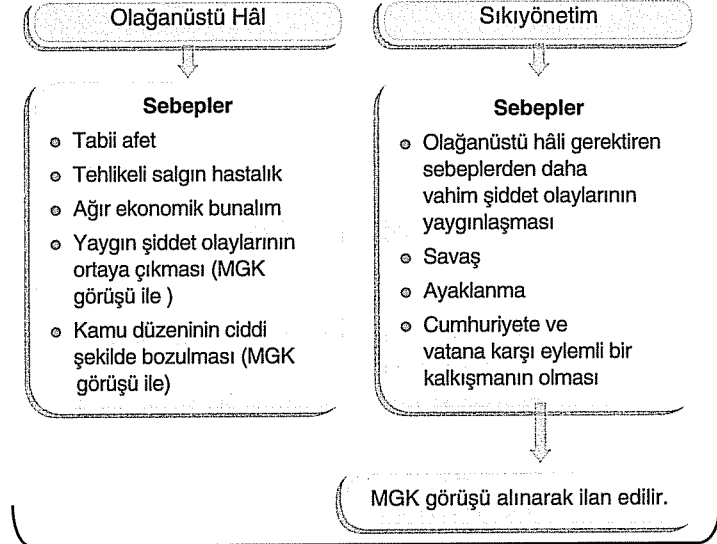
Başkomutan, savaşta bir devletin bütün Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerine komuta eden en büyük komutandır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde Cumhurbaşkanının, TBMM adına temsil ettiği kurumdur.

- o Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevî varlığından ayrılamaz ve cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur. Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.
- o Bakanlar Kurulu, millî güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludur.
- o Genelkurmay Başkanı, Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir. Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, cumhurbaşkanınca atanır, görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

V. OLAĞANÜSTÜ YÖNETİM USULLERİ

Anayasa "olağanüstü hâl" ve "sıkıyönetim" olmak üzere iki tür olağanüstü yönetim usulü öngörmüştür.

Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim yurdun tüm bölgesinde ya da belirli yerlerde en çok **6 aylığına Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu** tarafından ilan edilir. Olağanüstü hâl ve sıkıyönetim süresi TBMM tarafından 4 aylığına uzatılabilir. Ancak savaş durumunda 4 aylık süre kısıtlaması aranmaz.

Sonuçları

Olağanüstü Hâl

- Temel hak ve hürriyetlerin kullanılması sınırlanabilir ve durdurulabilir.
- Olağanüstü hâl kanun hükmünde karamamesi çıkarılabilir.
- Vatandaşlar için para, mal ve çalışma yükümlülükleri getirilebilir.

Sıkıyönetim

- Temel hak ve hürriyetlerin kullanılması sınırlanabilir ve durdurulabilir.
- Sıkıyönetim kanun hükmünde karamamesi çıkarılabilir.
- Kolluk yetkileri askerî makamlara geçer.

7. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YARGI

1982 ANAYASASI'NDA YARGI

1982 Anayasası'na göre yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelere aittir.

2017 Anayasa Değişikliği

Anayasanın 9. maddesi, “**Yargı yetkisinin bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı**” şeklinde değiştirilmiştir.

Değişiklikle maddeye “**ve tarafsız**” ifadesi eklenmiştir.

Mahkeme, taraflar arasındaki hukuki anlaşmazlıkları (*davaları*) hukukun üstünlüğüne uygun olarak sivil ya da askerî, adli veya idarî konularda adaleti sağlamak üzere yetkilendirilmiş, toplum yapısına ve kültüre göre değişiklikler gösterebilen bir yargılama formudur.

Hâkim: Devlet tarafından atanan veya devletin tanıdığı usulle seçilen, kendisine sunulmuş bir hukuki uyuşmazlığı çözmekle görevli kişidir.

GENEL HÜKÜMLER

Mahkemelerin Bağımsızlığı

Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

Hâkimlik ve Savcılık Teminatı

Hâkimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz.

PDF Eraser Free

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır.

Hâkimlik ve Savcılık Mesleği

Hâkimler ve savcılar adli ve idari yargı hâkim ve savcıları olarak görev yaparlar.

Hâkimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.

Hâkimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, resmî ve özel hiçbir görev alamazlar.

Hâkimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdır.

Duruşmaların Açık ve Kararların Gerekçeli Olması

Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde karar verilebilir.

Mahkemelerin Kuruluşu

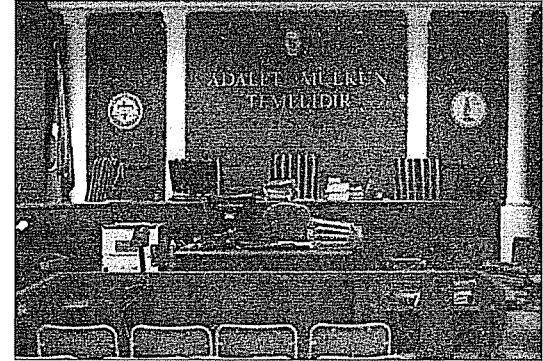
Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri **kanunla** düzenlenir.

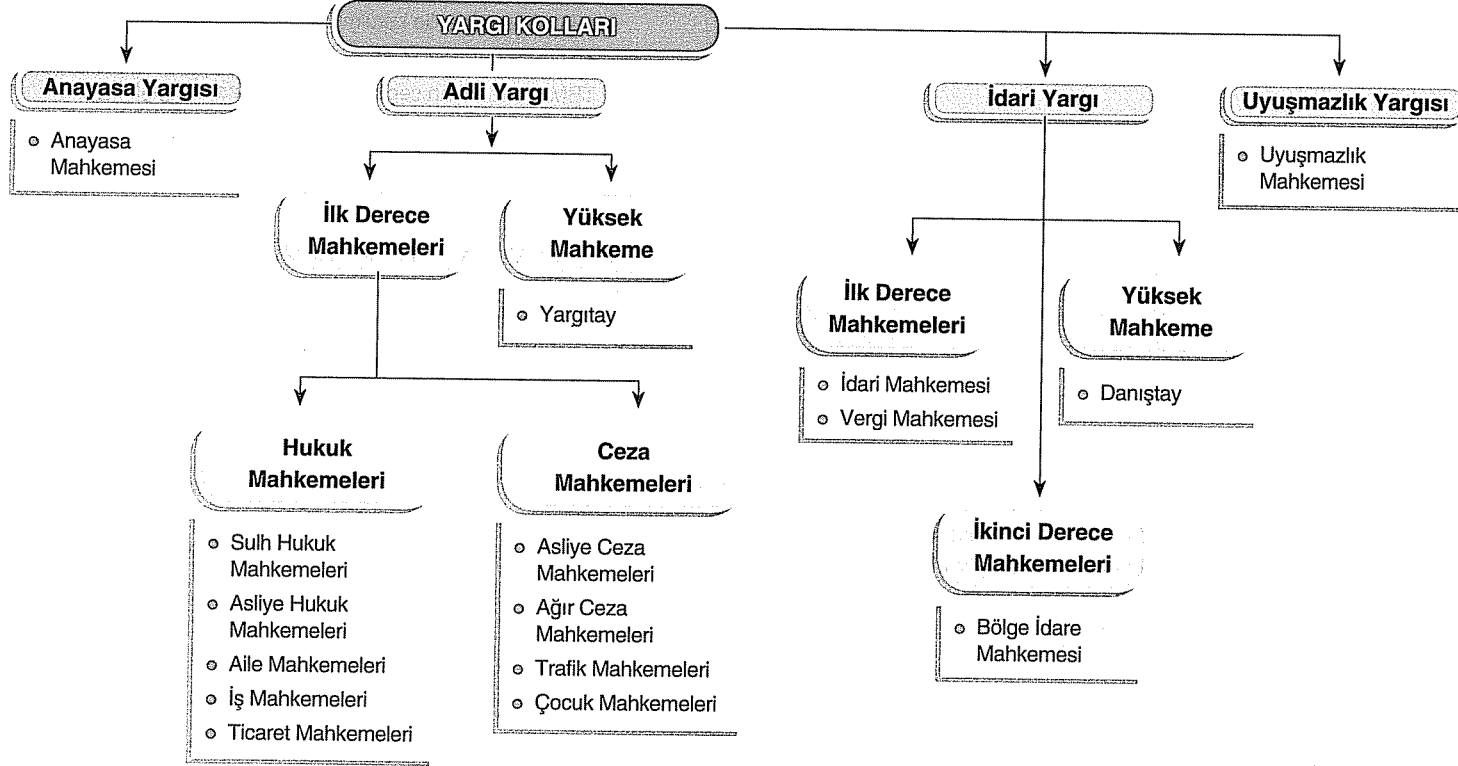

2017 Anayasa Değişikliği

Değişiklik ile mahkemelerin kuruluşuna ilişkin Anayasanın 142. maddesine bir fıkra eklenmiştir. Maddenin değişiklikten sonraki hükmü şu şekildedir: Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş hâlinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler kurulabilir.

Değişiklikle, Türk yargı sistemi alanında ayrı bir yargı kolu olarak askerî yargı düzenine son verilmiştir. Böylelikle sadece disiplin mahkemelerinin görev yapacağı hükme bağlanmış olup, özel bir durum olarak, askerî ceza yargılamasına ilişkin sadece savaş durumunda ve asker kişileri görevleriyle ilgili suçlarda yargılamakla görevli askerî mahkemelerin kurulacağı öngörülmüştür.

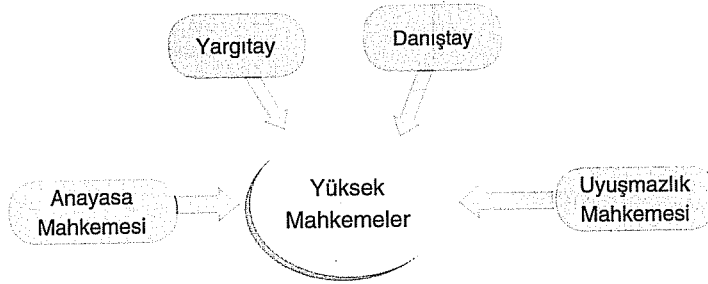

YÜKSEK MAHKEMELER

1982 Anayasası'nda yüksek mahkeme olarak belirtilen dört mahkeme bulunur.

2017 Anayasa Değişikliği

Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesini düzenleyen Anayasanın 156 ve 157. maddeleri tamamen yürürlükten kaldırılarak Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kaldırılmış ve yüksek mahkemeler arasından çıkarılmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİ

- **Anayasa Mahkemesi**, Türkiye'deki en yüksek anayasal organdır.
- 1961 Anayasası ile kurulmuştur.
- 15 üyeden oluşur. Üyelerin 12'si Cumhurbaşkanı, kalan 3 üyesi ise TBMM tarafından seçilir. **(2017 Anayasa değişikliği)**

2017 Anayasa Değişikliği

Anayasa Mahkemesinin kuruluşuna ilişkin Anayasanın 146. maddesinde değişiklikler yapılmıştır. Anayasa Mahkemesi üye sayısı on yediden **on beşe indirilmiştir**. (Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kaldırıldığından bu mahkemelerden Anayasa Mahkemesi ne üye seçilmemektedir.)

PDF Eraser Free

7. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YARGI

2017 Anayasa
Değişikliği ile

15 üye

12 üyeyi Cumhurbaşkanı;

- üç üyeyi Yargıtay,
- iki üyeyi Danıştay
- genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden;
- en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan ve yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden;
- dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.

3 üyeyi TBMM;

- iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden,
- bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatları arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer.

Anayasa Mahkemesine Üye Seçilmek İçin Aranılan Şartlar

- 45 yaşı doldurmuş olmak
- Avukatların en az 20 yıl fiilen avukatlık yapmış olması
- Anayasa Mahkemesi raportörlerinin en az 5 yıl raportörlük yapmış olması
- Yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör ya da doçent unvanı kazanmış olması
- Birinci sınıf hâkim ve savcılarının adaylık dahil en 20 yıl çalışmış olması

Anayasa Mahkemesi Başkanı ve Başkan Vekilleri

Anayasa Mahkemesi üyeleri kendi aralarından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir Başkan ve iki başkanvekili seçer. Süresi bitenler yeniden seçilebilir.

Anayasa Mahkemesi Üyelerinin Görev Süresi

- Üyeler 12 yıl için seçilirler. (2010 Anayasa değişikliği)
- Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez. (2010 Anayasa değişikliği)
- Üyeler 65 yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar.

Anayasa Mahkemesinin kuruluş ve yargılama usulleri kanunla, çalışma esasları ise iç tüzük ile düzenlenir.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

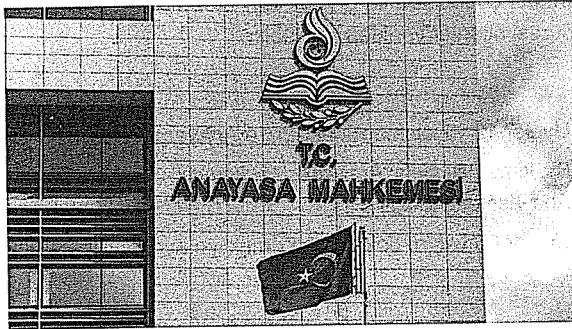
Anayasa Mahkemesi Çalışma Esasları

- Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul hâlinde çalışır. (2010 Anayasa değişikliği)
- Bölümler, başkan vekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır.
- Genel kurul, mahkeme başkanının veya başkanın belirleyeceği başkan vekilinin başkanlığında en az on üye ile toplanır. (2017 Anayasa değişikliği)

2017 Anayasa Değişikliği

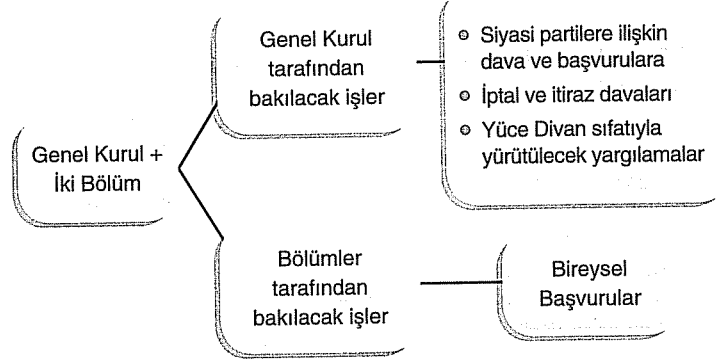
Değişiklikle Anayasa Mahkemesinin toplantı sayısında da düzenleme yapılmış ve genel kurulun 10 üye ile toplanacağı düzenlenmiştir.

- Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. (2010 Anayasa değişikliği)
- Anayasa değişikliğinde iptale, siyasi partilerin kapatılmasına ya da devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için

toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır. (2010 Anayasa değişikliği)

- Siyasi partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır.
- Bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır. (2010 Anayasa değişikliği)

- Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır.
- Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler.
- Bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verebilir. (2010 Anayasa değişikliği)
- Mahkeme ayrıca gerekli gördüğü hâllerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir.

PDF Eraser Free

Anayasa Mahkemesinin Görev ve Yetkileri

TBMM üyelerinin dokunulmazlığının kaldırılması ve üyeliğin düşürülmesi kararlarına karşı açılan davalara bakmak

Siyasi partilerin mali denetimini yapmak

Siyasi partilerin kapatılması davalarına bakmak

Kanunların, kanun hükmünde kararname ve meclis iç tüzüğünün şekil ve esas bakımından ve Anayasa değişikliklerinin ise şekil bakımından anayasaya uygunluğunu denetlemek

Bireysel başvuruları karara bağlamak

Kendi üyeleri arasından Uyuşmazlık Mahkemesine başkan seçmek

Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapmak

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

7. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YARGI

Yüce Divanda Yargılanacaklar

- Cumhurbaşkanı
- Bakanlar Kurulu üyeleri
- Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan, üye ve başsavcılar
- Cumhuriyet Başsavcısı vekili
- HSK Başkan ve üyeleri
- Sayıştay Başkan ve üyeleri
- TBMM Başkanı
- Genelkurmay Başkanı
- Kara, Hava, Deniz Kuvvet Komutanları

Yüce Divanda yargılanacaklar arasına 2010 yılında eklenmiştir.

2017 Anayasa Değişikliği

Değişikle, Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yargıdığı kişiler arasından mahkemeleri kaldırıldığı için "Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyeleri" çıkarılmıştır.

Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yaptığı yargılamada, yargılanabilecek kişiler arasına 2010 yılında eklenen, Jandarma Genel Komutanı da çıkarılmıştır.

7. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YARGI

PDF Eraser Free

Yüce Divanda, savcılık görevini Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Başsavcı vekili yapar.
Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurulun yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir. (2010 Anayasa Değişikliği)

NOT

Milletvekilleri, Yüce Divanda yargılanmaz.

NOT

Yüce Divanda yargılanan tek müsteşar Adalet Bakanlığı Müsteşarıdır.

Anayasaya Uygunluk Denetimi

Normlar hiyerarşisinin mevcut olduğu bir sistemde, bu hiyerarşide alt düzeyde yer alan norm geçerliliğini üst normdan alır ve ona uygun olmak zorundadır. Genelde normlar hiyerarşisinde normlar, anayasa, kanun ve diğer normlar olarak sıralanır. Bu hiyerarşide sadece diğer normlar kanun ve anayasaya değil, aynı zamanda kanunlar da anayasaya uygun olmak zorundadır. İşte kanunların anayasaya uygunluğunun denetlenmesine “anayasa yargısı” denir.

Anayasaya Uygunluk Denetimi Kapsamı

Anayasa Mahkemesi kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve meclis iç tüzüğünün şekil ve esas bakımından ve Anayasa değişikliklerinin ise şekil bakımından anayasaya uygunluğunu denetler.

Şekil Bakımından

Şekil bakımından denetim kanunların Anayasada belirtilmiş şekil ve usul kurallarına uygun olarak yapılıp yapılmadıklarının araştırılmasıdır. Şekil bakımından denetlenenler olanlar;

- Anayasa değişiklikleri
- Kanun
- Kanun hükmünde kararname
- TBMM içtüzüğü

Esas Bakımından

Bir kanunun esas bakımından denetimi o kanunun içeriğinin Anayasa hükümlerine uygun olup olmadığının araştırılmasıdır. Esas bakımından denetlenenler olanlar;

- Kanun
- Kanun hükmünde kararname
- TBMM içtüzüğü

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

PDF Eraser Free

NOT

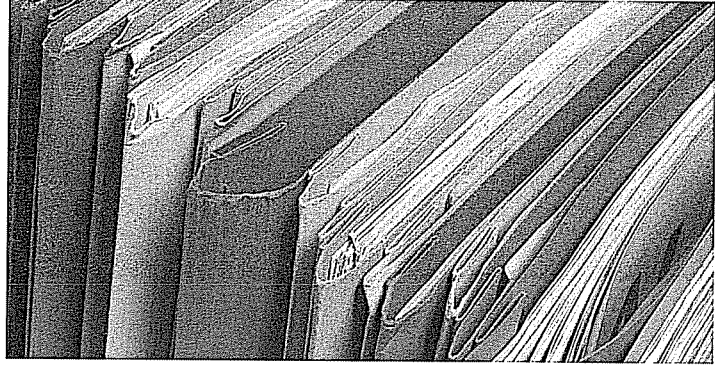
Anayasa Mahkemesi şekil bozukluğuna dayalı iptal davalarını öncelikli görüşür ve karara bağlar.

NOT

Anayasa değişiklikleri esas bakımından denetlenemez.

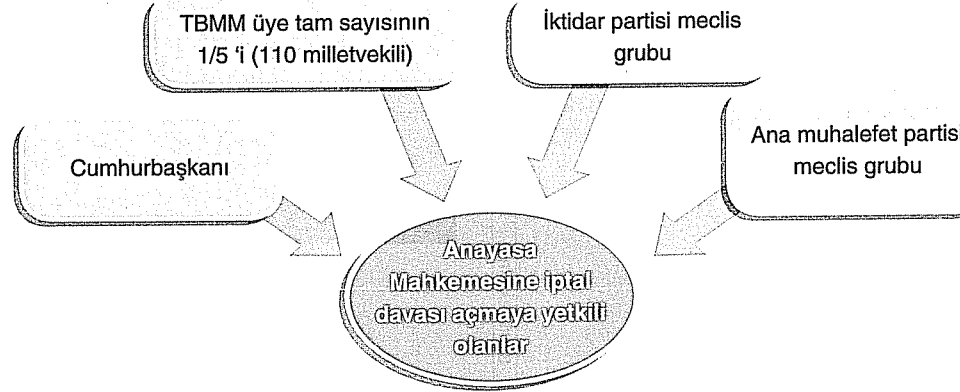
BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

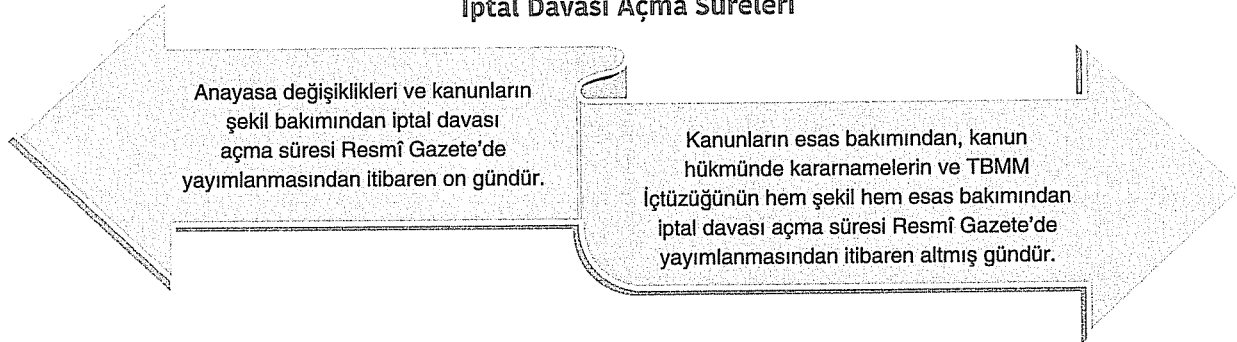

Soyut Norm Denetimi (İptal Davası)

İptal davası, Anayasada belirtilen bazı organların bir kanun aleyhinde doğrudan doğruya Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmalarıyla gerçekleştirilen denetimdir.

İptal Davası Açma Süreleri

PDF Eraser Free

KISA YOL (Soyut Norm Denetimi)

Anayasa değişiklikleri ve kanunların şekil bakımından denetimi;

- Cumhurbaşkanı
- TBMM üye tam sayısının 1/5'i (110 milletvekili)

Süre: 10 gün

Kanunların esas, KHK ve TBMM İçtüzüğü'nün şekil ve esas bakımından denetimi;

- Cumhurbaşkanı
- TBMM üye tamsayısının 1/5'i (110 milletvekili)
- İktidar partisi meclis grubu
- Ana muhalefet partisi meclis grubu

Süre: 60 gün

Somut Norm Denetimi (İtiraz-Def'i Yolu)

Somut norm denetimi, bir mahkemede görülmekte olan bir davanın karara bağlanmasının, o davada kullanılacak hukuk normunun anayasaya uygun olup olmamasına bağlı olması hâlinde yapılan denetimdir.

Somut norm denetimine ancak **kanun** ve **kanun hükmünde karar-nameler** konu olabilir.

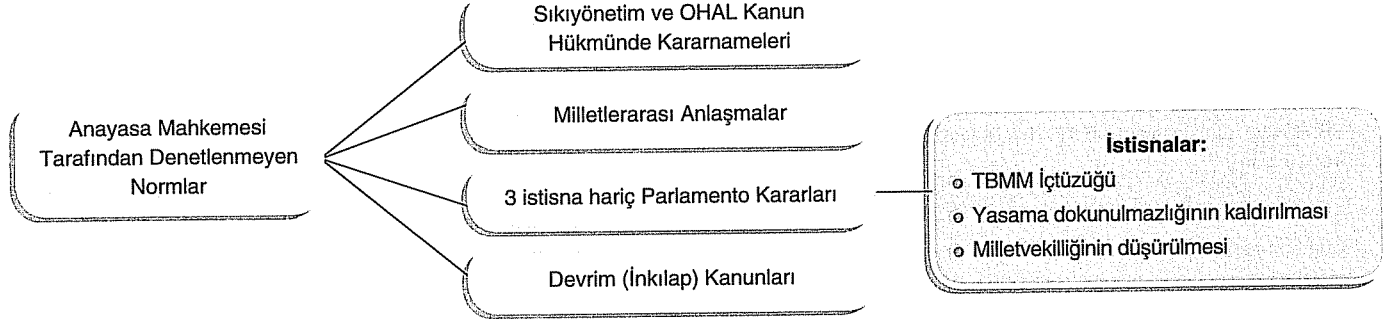
"Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu

kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır".

Somut norm denetiminin şartları

- Görülmekte olan bir dava olmalıdır.
- Davaya bakan bir mahkeme olmalıdır.
- Dava konusu uygulanan kanun veya KHK'nin Anayasaya aykırılığı iddiası olmalıdır. İddia, mahkeme tarafından haklı görülmeli ve Anayasa Mahkemesine götürülmelidir.
- Hâkim, Anayasa mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı erteler. Anayasa mahkemesi işin kendisine gelişinden başlamak üzere 5 ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar vermezse, mahkeme, mevcut kanun veya KHK'ye göre davayı sonuçlandırır.
- Anayasa mahkemesi, Anayasaya aykırılık iddiasını reddederse, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından itibaren 10 yıl geçmedikçe aynı kanunun Anayasaya aykırılığı iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.

Devrim (İnkılap) Kanunları

- Tevhid-i Tedrisat Kanunu
- Şapka İktisası Kanunu
- Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile bir takım ünvanların men ve ilgasına dair kanun
- Evlenme akdinin evlendirme memuru önünde yapılacağına dair hüküm.
- Beynelmilel Erkamının Kabulü Hakkında Kanun
- Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun
- Efendi, bey, paşa gibi lakab ve ünvanların kaldırılmasına dair kanun
- Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun

Anayasa Mahkemesi Kararlarının Özellikleri

- Anayasa Mahkemesinin kararları Resmî Gazete'de yayımlanır.
- Anayasa Mahkemesi kararları **1 yıl** ertelenebilir.
- Anayasa Mahkemesi kararları kesin ve bağlayıcıdır.
- Anayasa Mahkemesi kararları yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.
- Anayasa Mahkemesinin iptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.
- Anayasa Mahkemesinin iptal kararları geriye yürümez.
- Anayasa Mahkemesinin iptal kararları Anayasa Mahkemesince yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde verilemez.

PDF Eraser Free

NOT

Anayasa Mahkemesi kararları ile diğer yüksek mahkemeler arasında uyumsuzluk olması durumunda Anayasa Mahkemesi kararları esas alınır.

YARGITAY

Adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı mercine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercidir.

Yargıtay üyeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunca üye tam sayısının salt çoğunluğun gizli oyuyla 12 yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcısı vekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

DANIŞTAY

İdare Mahkemelerince verilen kanunun başka bir idari yargı mercine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercidir. Danıştay üyelerinin 1/4'nü Cumhurbaşkanı kalan 3/4'nü Hakimler ve Savcılar Kurulu seçer. Danıştay üyeleri 12 yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi seçilemez.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

7. BÖLÜM: 1982 ANAYASASI'NDA YARGI

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

Uyuşmazlık mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlmeye yetkili mahkemidir.

Üyeleri Yargıtay, Danıştay Genel Kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından seçilir. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığını, Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar.

2017 Anayasa Değişikliği

Uyuşmazlık Mahkemesine ilişkin Anayasanın 158. maddesinde değişiklik yapılmıştır.

Değişiklikle, “adli, idari ve askerî yargı mercileri arasında görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözmekle” görevli olan Yüksek Mahkemenin görevi, askerî mahkemeler kaldırıldığı için “adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözmek” şeklinde değiştirilmiştir.

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU (HSK)

Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

2017 Anayasa Değişikliği

1982 Anayasası'nda yapılan 2017 Anayasa değişikliği ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunu düzenleyen Anayasanın 159. maddesinde değişiklik yapılmıştır.

- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ismi, “**Hâkimler ve Savcılar Kurulu**” olarak değiştirilmiştir.
- Kurulun üye sayısı “**on üç**” üyeye düşürülmüş, yedek üyelik kaldırılmıştır. Değişiklikten önce Kurulun yirmi iki asıl ve on iki yedek üyeden kurulacağı düzenleniyordu.

Adalet Bakanı Kurulun
doğal başkanıdır.

Adalet Bakanlığı
Müsteşarı Kurulun
doğal üyesidir.

Dört üyesi **cumhurbaşkanı** tarafından, kalan yedi üyesi ise **TBMM** tarafından seçilir.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Cumhurbaşkanı

- üç üyeyi birinci sınıf adli yargı hâkim ve savcılar arasından,
- bir üyeyi birinci sınıf idari yargı hâkim ve savcılar arasından seçer.

TBMM

- üç üyeyi Yargıtay üyeleri arasından,
- bir üyeyi Danıştay üyeleri arasından,
- üç üyeyi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçer.

NOT

Eskiden olduğu gibi Hâkimler ve Savcılar Kurulunun doğal başkanı Adalet Bakanı, doğal üyesi ise Adalet Bakanlığı Müsteşarıdır.

TBMM'nin HSK'ye üye seçim usulü

o HSK üyeliği için başvurular TBMM Başkanlığına yapılır.
o Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir.
o Komisyon her bir üyelik için üç aday, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler.
o Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması hâlinde ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır.
o Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar.
o Birinci oylamada üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması hâlinde, ikinci oylamada üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

- o Üyeler eskiden olduğu gibi dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.
- o Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır. Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır. (2017 değişikliği öncesi 60 gün olan süre 30 güne indirilmiştir.)

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

- o Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki asıl üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.
- o Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz.
- o Kurulun daire sayısı iki daireye düşürülmüştür. Değişiklikten önce Kurul üç daireden oluşuyordu. (2017 Anayasa değişikliği)
- o Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkan vekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkan vekiline devredebilir.
- o Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.
- o Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur. Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafınca atanır. Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.
- o Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.
- o Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve iş bölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu görevleri:

- ◉ Yargıtay üyelerini seçmek
- ◉ Danıştay üyelerinin 3/4'ünü seçmek
- ◉ Adli ve idari yargı hâkim ve savcılarını:
 - ▣ mesleğe kabul etme,
 - ▣ atama ve nakletme,
 - ▣ geçici yetki verme,
 - ▣ yükselme ve birinci sınıfa ayırma,
 - ▣ kadro dağıtma,
 - ▣ meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme,
 - ▣ disiplin cezası verme,
 - ▣ görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar;
- ◉ Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

NOT

Hâkimler ve Savcılar Kurulunun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz. (2010 Anayasa değişikliği)

NOT

- ◉ Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun, yönetmeliklere ve genelgelere (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır.
- ◉ Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.

NOT

Hâkim ve savcılar özlük işi bakımından Hâkimler ve Savcılar Kuruluna, idari görevleri bakımından Adalet Bakanlığına bağlıdır.

PDF Eraser Free

SAYIŞTAY

Sayıştay, merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarda verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.

Sayıştay, inceleme ve denetlemelerini TBMM Genel Kurulu adına yapar.

Sayıştay başkan ve üyeleri TBMM tarafından seçilir.

Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler.

Vergi vb. mali yükümlülükler konusunda Danıştay kararlarıyla Sayıştay kararları çatışırsa Danıştayın kararları esas alınır.

Sayıştay ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu,
Anayasanın yargı bölümünde yer alır.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

PDF Eraser Free

NOTLAR

8.BÖLÜM: İDARE HUKUKU

İDARE

İdare, organik anlamda devlet yapılanması içerisinde belli görevleri yerine getirmek için oluşturulan örgüt ve bu örgütte istihdam edilenler olarak tanımlanır. Fonksiyonel anlamda ise idare ile kastedilen kamu hizmetlerini hayata yansıtmak için sahip olunması gereken nitelikler ve bu örgütün çalışma sistemiğidir.

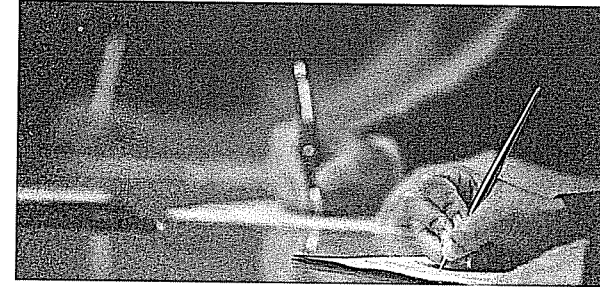
İdarenin var oluş amacı kamu yararının gerçekleştirilmesidir. İdare hukuku da, kamu yararını oluşturmaya, bozulan yarar dengesini yeniden kurmaya yardımcı olarak idarenin faaliyet ve örgütlenmesini kurallara tabi kılar ve böylece bireyin hak ve hürriyetlerinin güvence altına alınmasını sağlar.

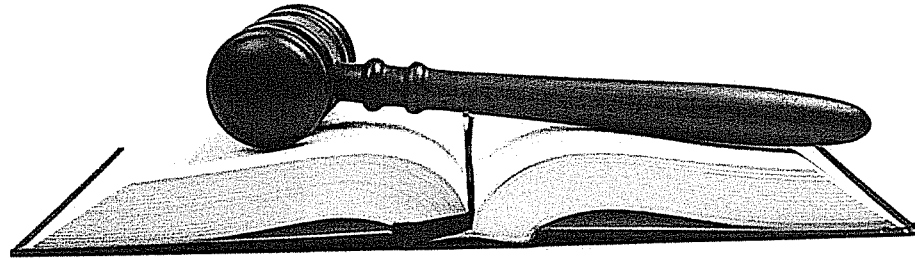
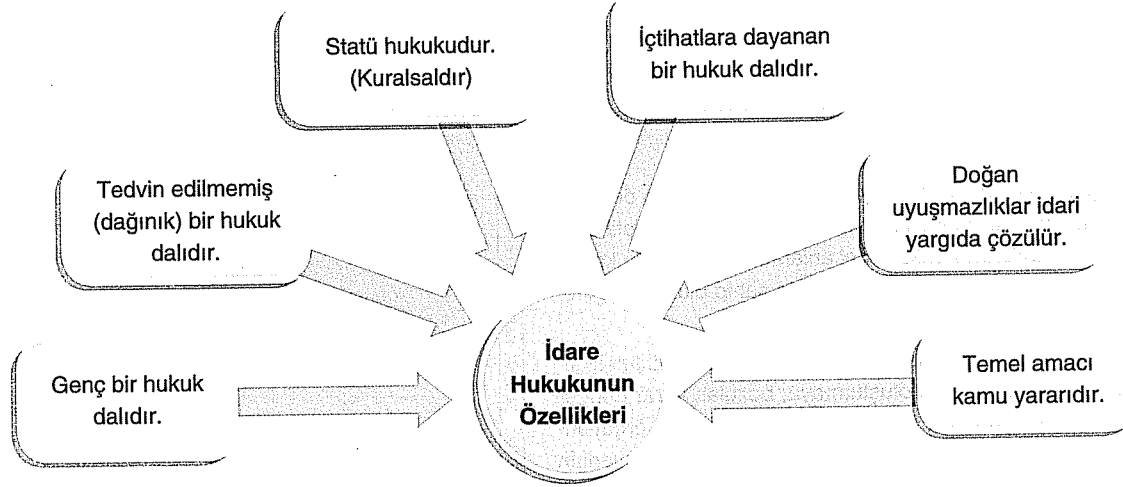
İDARE HUKUKU

İdare hukuku, temeli anayasada belirlenen, idarenin faaliyet ve örgütlenmesine ilişkin kurallar öngören, kamuya tanınan üstünlük ve ayrıcalıklar ile bireye tanınan hak ve hürriyetlerin dengelenmesini sağlayan hukuk dalıdır.

İdare hukukunun
konusunu **devlet idaresi**
oluşturur.

İdare hukukunun temel
amacı **kamu yararının**
sağlanmasıdır.

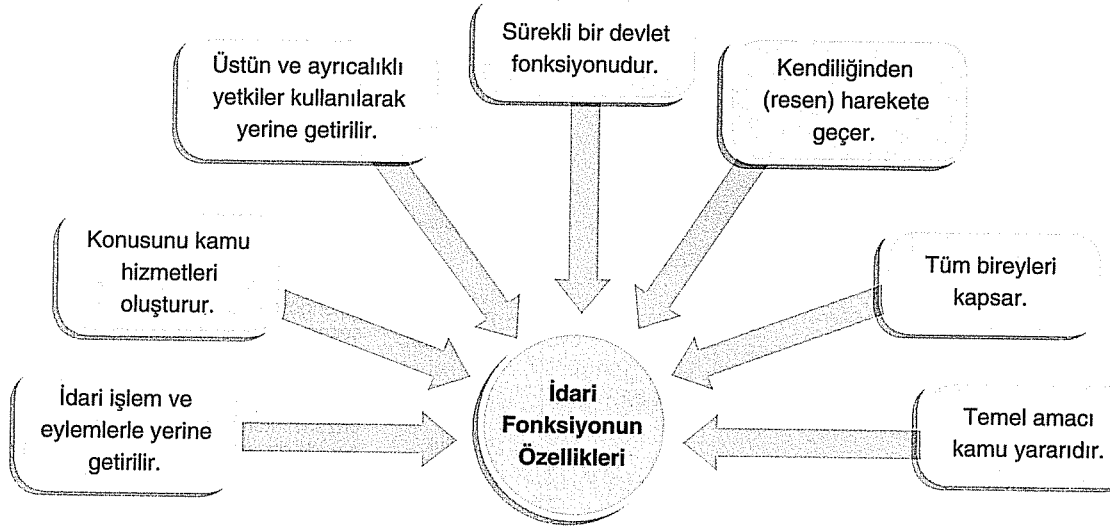

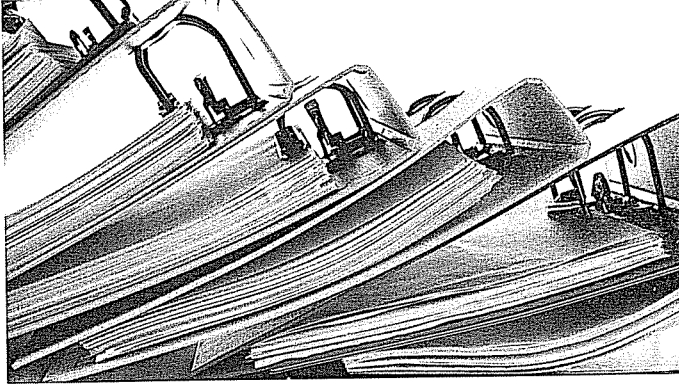
PDF Eraser Free

İDARİ FONKSİYON

İdari fonksiyonun konusunu, devletin yasama ve yargı işlemleri ile yürütme organının siyasi işlemleri dışında kalan ve toplumun günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yürütülen tüm kamusal faaliyetler oluşturur.

İDARE HUKUKUNUN KAYNAKLARI

Anayasa Kanun Kanun Hükmünde Karaname Tüzük Yönetmelik Yargısal Kararlar Bilimsel Görüşler

NOT

- Örf ve âdet hukuku, idare hukukunun kaynakları arasında yer almaz.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İDARESİNİN GÖREVLERİ

Millî Güvenliği Sağlamak

- T.C. idaresinin temel görevi T.C. Devletin bağımsızlığını ve egemenliğini korumaktır.

Özendirme ve Destekleme (Teşvik) Faaliyetleri

- İdare bazı alanlarda kamusal fayda görmesine rağmen bu alanlarda kendi çalışma yapmaz. Ancak bu alanlarda çalışmak isteyen bireylere destek ve kolaylıklar sağlar.

Kamu Hizmetleri

- Eğitim, sağlık, haberleşme, bayındırlık gibi idari faaliyetler kamu hizmetleridir.

Plânlama Faaliyetleri

- İdarenin toplumsal hayatın her kesiminde inceleme, araştırma ve öngörme çalışmaları yaparak yasama ve yürütme organına seçenekler belirlediği faaliyetleridir.

Kolluk Faaliyetleri

- İdare Millî güvenliği sağlamanın yanı sıra toplumun gündelik düzenini koruyarak toplumsal hayatın güvenli ve huzurlu bir şekilde devam etmesini sağlamakla görevlidir.

İç Düzen (Özyönetim) Faaliyetleri

- İdare görevlerini yerine getirebilmek için teşkilat, personel, taşınır ve taşınmaz mallar gibi unsurlara sahiptir. İdarenin, teşkilatını yürütmek, personel temini ve personeli yetiştirmek için bulunduğu faaliyetler iç düzen faaliyetlerini oluşturur.

PDF Eraser Free

NOT

İdarenin doğrudan kamuya yönelik olmayan tek faaliyeti iç düzen (özyönetim) faaliyetleridir.

KAMU HİZMETİ FAALİYETLERİ VE KOLLUK FAALİYETLERİ

Kamu Hizmeti

Bir kamu tüzel kişisi tarafından üstlenilen ve doğrudan doğruya onun tarafından veya onun görevlendirmesi ve denetimi altında özel kişi tarafından da kamu yararı amacıyla yürütülen faaliyetlerdir.

Kamu Hizmetlerinin Özellikleri

Süreklilik ve Kesintisizlik (Devamlılık)

Kamu hizmetleri, tatmininde kamu yararı bulunan bir gereksinimi karşılayan faaliyetler olarak kabul edildiklerinden, bunların sürekli ve düzenli bir biçimde yürütülmesi gerekir. Aksi takdirde kamu gereksinimi karşılanmaz ve kamu yararı gerçekleşmez.

Nesnellik (Tarafsızlık - Genellik)

Kamu hizmetleri bireysel değil fakat toplumsal gereksinimlerin giderilmesi için yürütüldüklerinden, İdare bu hizmetleri yürütürken nesnel (objektif) davranmak ve yan tutmamak (tarafsız olmak) zorundadır.

Değişkenlik ve Uyarlama

Bir faaliyetin kamu hizmeti hâline getirilmesi, o konudaki kamusal gereksinimin en iyi ve uygun bir biçimde karşılanması amacına yönelik olduğundan, kamu hizmetleri değişken olmak; yani değişen ve gelişen koşullara ve teknik verilere kendilerini uydurmak zorundadırlar.

Bedelsizlik

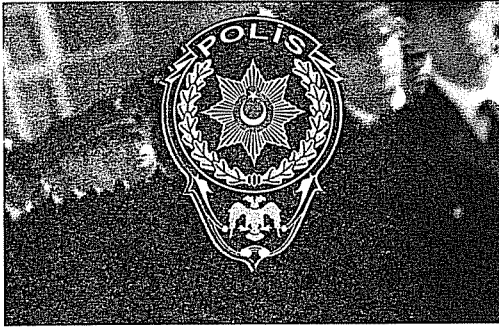
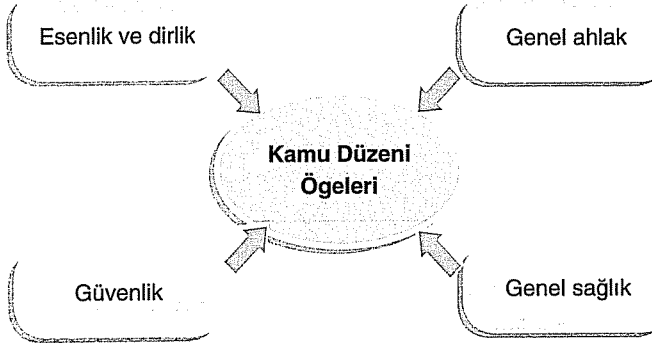
Kamu hizmetlerinin finansmanı vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler çerçevesinde sağlanır.

Bazı kamu hizmetlerinden bedel istenebilir. (Doğalgaz, elektrik gibi)

Kolluk

İdarenin kamu düzenini sağlamak, bozulmasını önlemek ve bozulduğunda eski hâle geri getirmek için üstlendiği faaliyetleri yürütmek için kurduğu yapıya **kolluk** denir.

Kolluk Türleri

Kolluk kuruluşları adli kolluk ve idari kolluk olmak üzere iki türe ayrılır.

Adli Kolluk

- Mevcut olan kamu düzeni bozulduktan sonra harekete geçen kolluk türüdür.
- Adli kolluk, bastırıcı kolluktur.
- Adli kolluk, adli makamların emri altındadır.
- Adli kolluk faaliyetlerinden doğan uyuşmazlıklar adli yargıda çözülür.

İdari Kolluk

- Mevcut olan kamu düzeni bozulmadan önce faaliyette olan ve kamu düzeninin bozulmaması için gerekli tedbirleri alan kolluktur.
- İdari kolluk, önleyici kolluktur.
- İdari kolluk, idari makamların emri altında çalışır.
- İdari kolluk faaliyetlerinden doğan uyuşmazlıklar idari yargıda çözülür.

Genel İdari Kolluk Makamları

- Bakanlar Kurulu
- İçişleri Bakanı
- Vali
- Kaymakam

Kolluk Personeli

- Polis
- Bekçi
- Jandarma

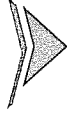
NOT

Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı, İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır.

İDARE HUKUKUNA İLİŞKİN İLKE VE ESASLAR

Genel İlkeler

- Hukuk devleti ilkesi
- Sosyal devlet ilkesi
- Demokratik devlet ilkesi
- Cumhuriyetçilik ilkesi
- Laiklik ilkesi
- Atatürk milliyetçiliğine bağlı devlet ilkesi
- İnsan haklarına saygılı devlet ilkesi
- Üniter devlet ilkesi
- Eşitlik ilkesi

İdare Hukukuna Özgü İlke ve Esaslar

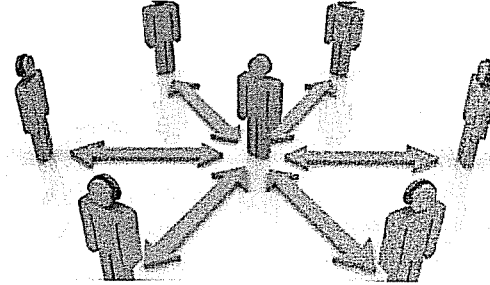
- İdarenin kanuniliği ilkesi
- Merkezden yönetim ilkesi
- Yetki genişliği ilkesi
- Yerinden yönetim ilkesi
- Kamu Tüzel kişiliği kavramı
- İdarenin bütünlüğü ilkesi
- Kamu hizmeti görevlileri
- Kanunsuz emir

İdarenin Kanuniliği İlkesi

İdarenin kuruluş, teşkilatlanma, görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi **kanunla** yapılır.

Merkezden Yönetim İlkesi

Merkezden yönetim, kamu hizmetlerinde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacıyla söz konusu hizmetlere ilişkin karar ve faaliyetlerin merkezi hükümet ve onun hiyerarşik yapısı içinde yer alan örgütlerce yapılmasıdır.

Merkez teşkilatça alınan kararların ülke çapında uygulanabilmesi için merkezin hiyerarşisi altında taşra teşkilatları var olmuştur.

Yerinden Yönetim İlkesi (Ademimerkeziyetçilik)

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde karar alma ve uygulama yetkisinin merkezî idare teşkilatı dışında, merkezden bağımsız tüzel kişiliği olan idarelere verilmesine yerinden yönetim (ademi merkeziyet) denir. Yerinden yönetim ilkesi, ya belli bir yöre ya da belli bir hizmet itibarıyla, iki biçimde uygulanmaktadır. Yerinden yönetim ilkesinin belli bir yöre itibarıyla uygulanmasına yerel yerinden yönetim (mahalli ademi merkeziyet), belli bir hizmet itibarıyla uygulanmasına ise hizmet yerinden yönetimi (hizmet ademi merkeziyeti) denilmektedir.

Merkezden / Yerinden Yönetimlerin Fayda ve Sakıncaları

Merkezden Yönetimin Faydaları

- Güçlü bir devlet yönetimi sağlar.
- Hizmetlerin daha az harcama ile yürütülmesini sağlar.
- Hizmetlerin daha rasyonel bir biçimde yürütülmesini sağlar.
- Hizmetlerin yeknesak bir biçimde yürütülmesini sağlar.
- Mali denetim kolaydır.
- Kamu görevlileri yerel etkilerden kurtulur.

Merkezden Yönetimin Sakıncaları

- Yöresel gereksinimler göz ardı edilir.
- Bürokrasi ve kırtasiyecilik artar.
- Demokratik ilkelere uygun değildir.

Yerinden Yönetimin Faydaları

- Bürokrasi ve kırtasiyeciliği azaltır.
- Hizmetler yöresel gereksinimlere uygun yürütülür.
- Demokratik ilkelere uygundur.

Yerinden Yönetimin Sakıncaları

- Ülke bütünlüğü bölünmesi tehlikesi yaratır.
- Mali denetim güçtür.
- Partizanca uygulamalara yol açar.

Yetki Genişliği ilkesi

Yetki genişliği; merkezdeki kuruluşların, merkezden uzakta bulunan bir örgüte, belli işlevleri yerine getirmelerine yetecek bir ya da daha çok yetkiyi, kendi adlarına kullanmak üzere devretmesidir.

Merkezden yönetimin sakıncalarını kaldırmak ve bu yönetim biçiminin yol açtığı kırtasiyeciliği engellemek, hizmetlerin taşrada gecikmeden yürütülmesini sağlamak amacıyla yetki genişliği ilkesinin uygulanması yoluna gidilmiştir. İl idaresinin amiri olan vali, merkezî idare adına merkeze danışmadan kendiliğinden kararlar alabilmekte ve bu kararları uygulatabilmektedir.

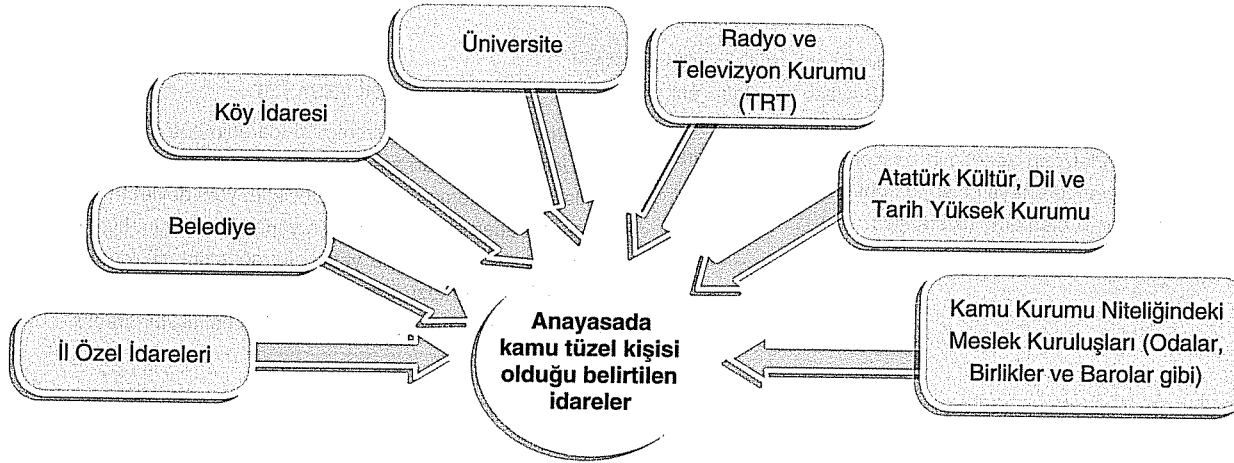

NOT

Yetki genişliği yalnızca illerde valiye tanınmış bir yetkidir.

Kamu Tüzel Kişiliği

Kamu tüzel kişiliği, kanunla ya da kanunun açıkça verdiği bir yetkiye dayanarak kurulan, üstün ve ayrıcalıklı yetkilerle donatılmış, malları, gelirleri ve personeli ayrı bir statüye tabi tutulmuş kuruluşlardır.

NOT

YÖK ile RTÜK kamu tüzel kişiliklerinin yasal temelini anayasadan değil kendi kuruluşlarından alır ancak yapılan anayasal düzenlemeler ile 1982 Anayasası'na girmiş ve anayasal statü kazanmışlardır.

İdarenin Bütünlüğü İlkesi (Hiyerarşi-İdari Vesayet)

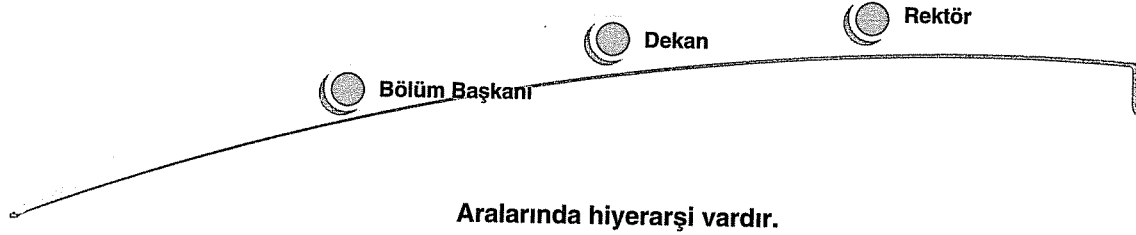
İdari teşkilat, merkezden ve yerinden yönetim olarak iki ana bölüme, bu bölümler de aralarında çeşitli birimlere ayrılmaktadır. Anayasamıza göre "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür." Bu bütünlük ise hiyerarşi ve idari vesayet ile sağlanmaktadır.

HİYERARŞİ

Hiyerarşi, idari makam ve görevlilerin ast üst ilişkisiyle aşağıdan yukarıya bağlanmasıdır. Böylece teşkilatın en üstündeki yönetici tüm örgütü yönlendirebilmek imkânına sahiptir. Merkezden yönetimin başkent teşkilatı ile taşra teşkilatı arasında ortaya çıkan idarenin bütünlüğünü sağlamaya yönelik olan araç hiyerarşidir.

İDARİ VESAYET

İdari vesayet, kamu düzenini ve idarenin bütünlüğünü sağlamak için, kamu yararı amacıyla yerinden yönetim idarelerinin işlemlerini denetleme yetkisidir. Devletin, yani devlet tüzel kişiliğini temsil eden merkezî idarenin yerinden yönetim kuruluşlarını belli ölçüde denetleme yetkisi ile donatılması zorunludur. İdari vesayet, merkezî idare ile yerinden yönetim kuruluşları arasındaki bütünlüğü sağlamaya yarayan hukuki bir araçtır.

Hiyerarşi Örnekler

- Adalet Bakanı – Müsteşar → Hiyerarşi
İçişleri Bakanı – Emniyet Genel Müdürü → Hiyerarşi
Vali - Kaymakam → Hiyerarşi
Kaymakam - İlçe Tarım Müdürü → Hiyerarşi
Rektör – Dekan → Hiyerarşi
Dekan – Bölüm Başkanı → Hiyerarşi
Üniversite - Fakülte → Hiyerarşi

İdari Vesayet Örnekler

- Adalet Bakanlığı – Türkiye Barolar Birliği → İdari Vesayet
Türkiye Barolar Birliği – Antalya Barosu → İdari Vesayet
Ankara Valiliği - Ankara Büyükşehir Belediyesi → İdari Vesayet
İzmir Büyükşehir Belediyesi – Karşıyaka Belediyesi → İdari Vesayet
Mamak Kaymakamlığı – Mamak Belediyesi → İdari Vesayet
YÖK – Üniversite → İdari Vesayet

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İDARİ TEŞKİLAT YAPISI

Merkezden Yönetim

Başkent Teşkilatı

- Cumhurbaşkanı
- Başbakan
- Bakanlar
- Bakanlar Kurulu

Yardımcı Kuruluşlar

- Millî Güvenlik Kurulu
- Danıştay
- Sayıştay

Taşra Teşkilatı

İl Genel İdareisi

- Vali
- İl İdare Şube Başkanları
- İl İdare Kurulu

İlçe İdareisi

- Kaymakam
- İlçe İdare Şube Başkanları
- İlçe İdare Kurulu

Bölgesel Kuruluşlar

Yerinden Yönetim

Yerel Yerinden Yönetimler

İl Özel İdareisi

- Vali
- İl Genel Meclisi
- İl Daimi Encümeni

Belediye İdareisi

- Belediye Başkanı
- Belediye Meclisi
- Belediye Encümeni

Köy İdareisi

- Muhtar
- Köy Derneği
- Köy İhtiyar Heyeti

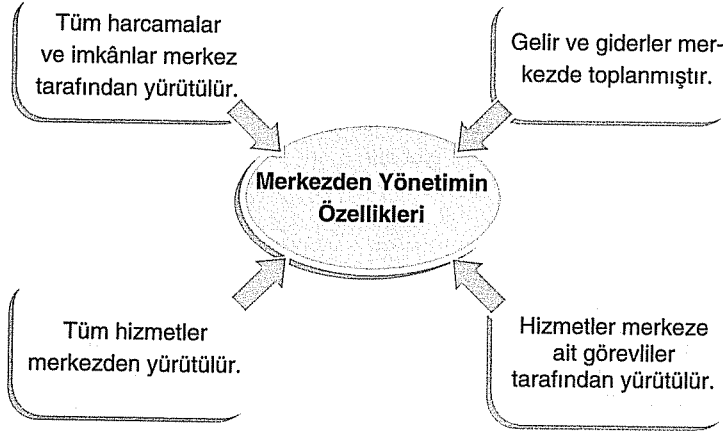
Hizmet Yerinden Yönetimler

- İktisadi Kamu Kurumları
- İdari Kamu Kurumları
- Sosyal Kamu Kurumları
- Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları
- Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Kurumları

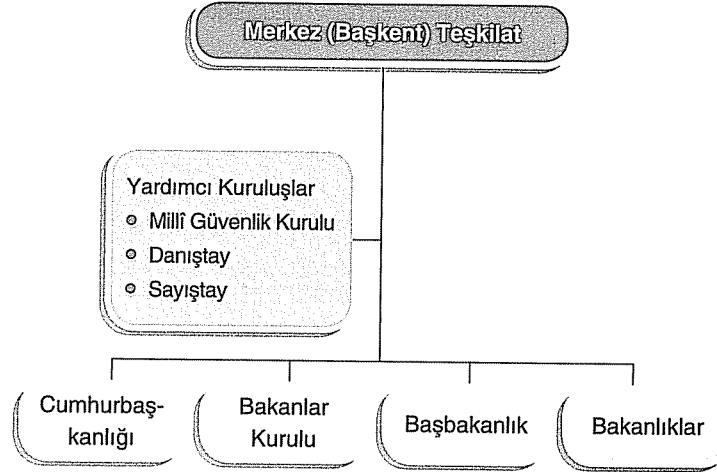
1. MERKEZİ İDARE TEŞKİLATI

Merkezî idare, merkez (başkent) teşkilatı ve taşra teşkilatı şeklinde iki bölümden oluşmaktadır. Merkezi idare de yer alan birimlerin hepsi Devlet tüzel kişiliği içinde yer alır.

A. Merkez (Başkent) Teşkilat

Merkez teşkilatı Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Bakanlıklar ve Bakanlar Kurulundan oluşur.

NOT

Merkezdeki en üst hiyerarşik amir bakandır.

8. BÖLÜM: İDARE HUKUKU

PDF Eraser Free

Başbakanlığa Bağlı Kuruluşlar

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
- Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı
- Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
- Diyanet İşleri Başkanlığı
- Hazine Müsteşarlığı
- Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı
- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
- Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- Vakıflar Genel Müdürlüğü

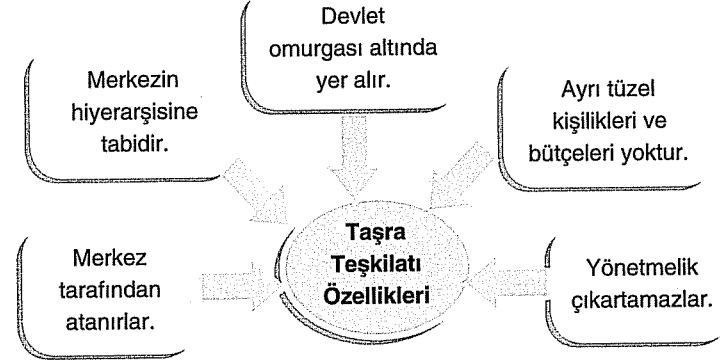

T.C. BAŞBAKANLIK
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

B. Taşra Teşkilatı

Merkezî idare, üstlendiği kamu hizmetlerini tüm ülke düzeyinde yürütmek için taşrada da örgütlenmiştir. Taşra teşkilatı, merkezi idarenin taşradaki bir uzantısıdır. Taşra örgütleri, tek bir bütünün parçasıdır ve devlet tüzel kişiliği içinde yer alırlar.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

PDF Eraser Free

İl Genel İdareesi

İllerin kurulması, kaldırılması, ad ve merkez sınırlarının belirtilmesi ve değiştirilmesi **kanunla** olur. İl idaresi üç bölümden oluşur. Bunlar; vali, il idare şube başkanları ve il idare kuruludur.

İl Genel İdareesi Bölümleri

VALİ

İl idaresinin en üst hiyerarşik amiridir.

Görevleri

- İlde devlet tüzel kişiliğini temsil etmek
- Açılış ve törenlere katılmak
- Genel emirler çıkarmak
- İl içinde devlet tüzel kişiliği aleyhine olan davalarda devlet tüzel kişiliğini temsilen yer almak
- İldeki memurlar üzerinde hiyerarşi yetkilerini kullanmak
- İl içindeki yerel yönetim birimleri üzerinde idari vesayet yetkilerini kullanmak
- Yabancı devlet temsilcileri ile görüşme yapmak
- Sınır ülke idari makamları ile iletişim kurmak
- İlde kolluk yetkilerini kullanmak

İl İdare Şube Başkanları

Bakanlıkların ildeki yüksek memurlarıdır.

Valinin hiyerarşisi altındadırlar.

- Hukuk İşleri Müdürü
- Defterdar
- İl Jandarma Komutanı
- Emniyet Müdürü
- Sağlık Müdürü
- İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü
- Kültür ve Turizm Müdürü
- İl Millî Eğitim Müdürü
- İl Çevre ve Şehircilik Müdürü
- İl Aile ve Sosyal Politikalar Müdürü gibi

İl İdare Kurulu

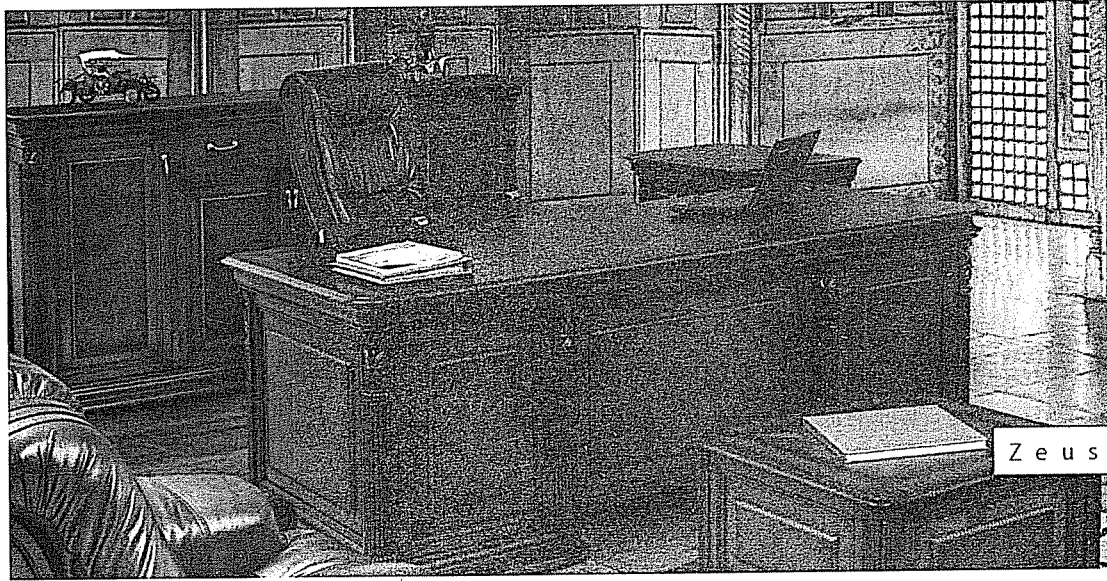
İstişari ve idari nitelikte görevleri olan danışma kuruludur.

- Defterdar
- İl Millî Eğitim Müdürü
- Çevre ve Şehircilik Müdürü
- Hukuk İşleri Müdürü
- İl Sağlık Müdürü
- İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü gibi

Vali, istisnai memurdur ve müşterek kararname ile atanır. (İçişleri Bakanı önerisi, Bakanlar Kurulu kararı, cumhurbaşkanı onayı ve Resmî Gazete’de yayım) Vali atanabilmek için en az orta okul mezunu olmak yeterlidir. Vali, yetki genişliğine sahip olan tek kişidir.

Vali, il de; Devleti, hükümeti ve tek tek tüm bakanlıkları temsil eder.

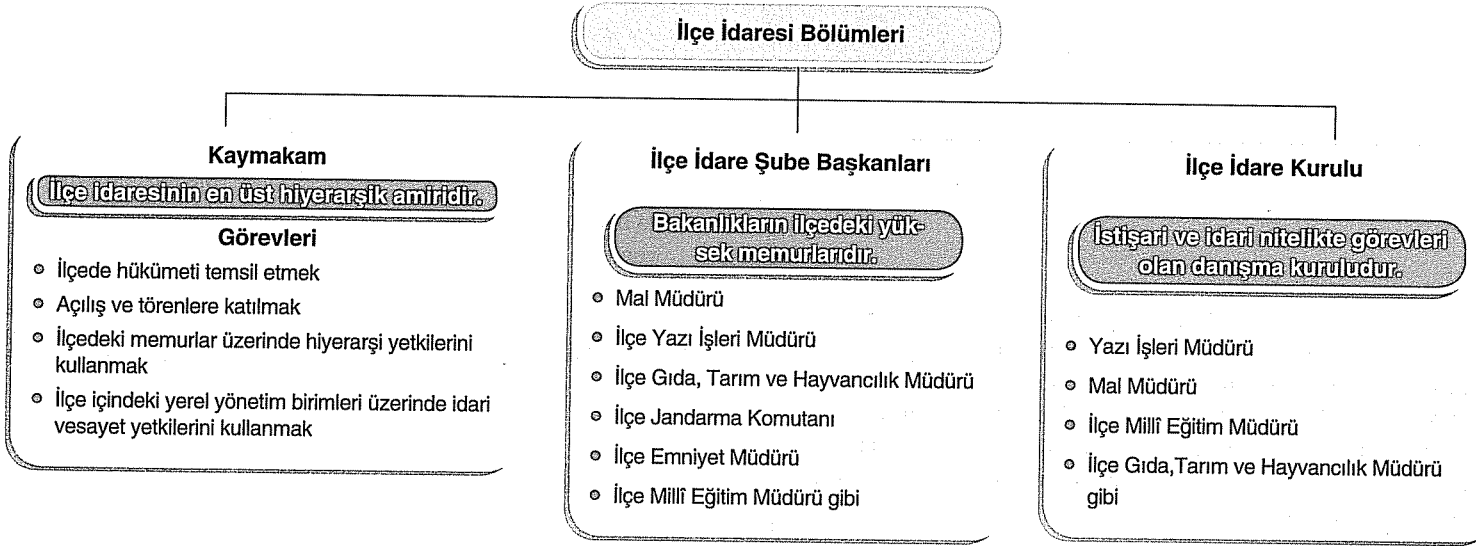
Zeus

PDF Eraser Free

İlçe İdaresi

İlçelerin kurulması kaldırılması ad ve merkezlerinin belirlenmesi ve değiştirilmesi **kanunla** olur. İlçe idaresi üç bölümden oluşur. Bunlar; kaymakam, ilçe idare kurulu ve ilçe idare şube başkanlarıdır.

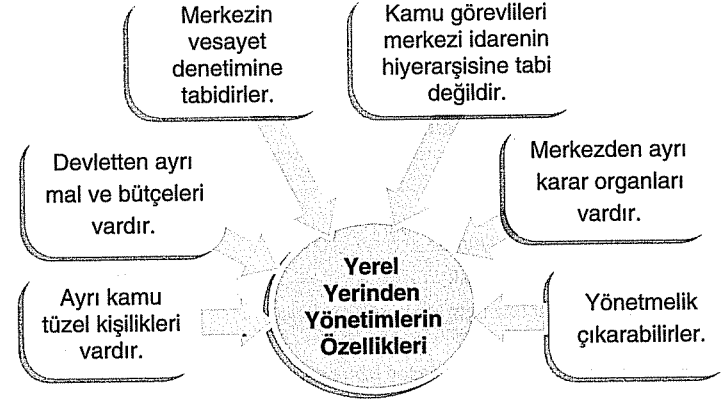
- Kaymakam, güvenceli meslek memurudur ve müşterek karamame (İçişleri Bakanının, başbakanın ve cumhurbaşkanının imzasını taşıyan bir karamame) ile atanır.
- Kaymakam olarak atanabilmek için 35 yaşını doldurmamış olmak gerekir.
- Kaymakamlar, ilçede hükûmeti ve tek tek tüm bakanlıkları temsil eder.

2. YERİNDEN YÖNETİMLER

Yerinden yönetim sisteminin belli bir yöre itibarıyla uygulanması sonucu ortaya çıkan yerel yönetimler Anayasamıza göre "... il, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen, seçmenler tarafından oluşturulan kamu tüzel kişilikleri..." olarak tanımlanmıştır. Yerel yerinden yönetimler ve hizmet yerinden yönetimler olmak üzere iki bölümden oluşur.

A. Yerel Yerinden Yönetimler (Mahalli İdareler)

Yerel yerinden yönetimler; İl Özel İdaresi, belediye idaresi ve köy idaresinden oluşur.

İl Özel İdaresi

Merkezi idarenin taşra örgütü olan ilin kurulmasını öngören kanun ile; yani ayrı bir kanuna gerek duyulmadan kurulur ve onunla aynı sınırlara sahip olur. İl sınırları içinde yaşayan insanların yerel ortak ihtiyaçlarının karşılanması için kurulmuştur.

İl Özel İdaresi Bölümleri

Vali

- İl özel idaresinin başıdır.
- İl özel idaresinin yürütme organı ve temsilcisidir.
- İl özel idaresinin vesayet makamıdır.

İl Genel Meclisi

- İl özel idaresinin en yüksek görüşme ve karar organıdır.

İl Encümeni

- Danışma ve ikinci derece karar organıdır.
- Yıllık kamulaştırma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararı alır ve uygular.

Belediye İdaresi

Belediye, belde sakinlerinin mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir.

Nüfusu **beş bin** ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde nüfusa bakılmaksızın belediye kurulması zorunludur.

Belediyeler, **müşterek kararname** ile kurulur. (Danıştay görüşü, İçişleri Bakanı kararı ve Resmî Gazete'de yayım)

Belediye İdaresi Bölümleri

Belediye Başkanı

- Belediye idaresinin başıdır.
- Belediye idaresinin en büyük mülki amiridir.
- Belediye idaresinin yürütme organı ve temsilcisidir.
- Belde seçmenleri tarafından doğrudan seçilir.

Belediye Meclisi

- En yüksek görüşme ve karar organıdır.
- Beldedeki seçmenler tarafından seçilir.
- Başkanı, Belediye Başkanındır.
- Belediye meclisinin feshedilmesi İçişleri bakanı bildirisi ve Danıştay kararı ile gerçekleşir.

Belediye Encümeni

- Belediye meclis üyeleri ve belediye çalışanlarından oluşur.
- Danışma organıdır.
- Başkanı, Belediye Başkanındır.

Belediye Başkanını geçici olarak görevden uzaklaştıran İçişleri Bakanlığıdır.

Belediye Başkanının görevine nihai olarak son veren Danıştaydır.

Büyükşehir Belediyesi

Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sağlayan; idari ve mali özerkliğe sahip olan, karar organları seçmenler tarafından oluşturulan kamu tüzel kişisidir.

Büyükşehir belediyesi oluşturulabilmesi için nüfusun en az **yedi yüz elli bin** olması gerekir.

Büyükşehir belediyeleri kanunla kurulur.

Büyükşehir belediyesi bulunan illerde ; il özel idaresi, belde belediyeleri, bucaklar kaldırılmıştır. Köyler mahalleye dönüşmüştür. Mahalleye dönüşen köyler idari sınırları içindeki ilçe belediyesine mahalle olarak bağlanmıştır.

Köy İdaresi

Nüfusu iki binden az ve yüz elliden fazla olan; camii, okul, otlak gibi ortak malları bulunan bağ, bahçe ve tarlalarıyla birlikte, bir yerden bir yere götürülebilen veya götürülemeyen mallara sahip olup da kanunla kendisine verilen işleri yapan tüzel kişiliktir.

Köy, **idari karar** ile kurulur.

İl İdare Kurulu ve
İl Genel Meclisi
görüşü

Sağlık Bakanlığı ile
Çevre ve Şehircilik
Bakanlığı
Mütalaası

İçişleri
Bakanlığı
Kararı

Köy İdaresi Bölümleri

Muhtar

- Köy derneği tarafından seçilir.
- Köy idaresinin başı, yürütme organı ve temsilcisidir.
- Muhtar seçilebilmek için 25 yaşını doldurmuş olmak ve en az 6 aydan beri o köyde oturmak gerekir.
- Siyasi partiler muhtarlık seçiminde aday gösteremez.

İhtiyar Heyeti

- Köy derneği tarafından seçilmiş üyeler ile doğal üyelerden oluşur.
- Öğretmen ve imam doğal üyeleridir.
- Köyün işlerini sıraya sokar.
- Salmaya ve imeceye karar verir.

Köy Derneği

- Köydeki seçmenlerdir.
- Köy tüzel kişiliğinin karar organıdır.
- Muhtar ve ihtiyar heyetini seçer.
- Köyün isteğe bağlı işlerini zorunlu hâle getirir.

İmece: Köy işlerinin köy halkı tarafından el birliği ile gerçekleştirilmesidir.

Salma: Köyün ortak işlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla köy halkından toplanan paradır.

Mahalle

Belediye sınırları içerisinde yer alan, ortak ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan insanların yaşadığı birimdir.

Mahalle yönetiminin organları seçim ile oluşmasına rağmen, köy yönetiminde olduğu gibi tüzel kişiliğe sahip değildir.

Özerk bütçeye sahip değildir.

Mahalle yönetiminin organları seçimle iş başına gelen muhtar ve ihtiyar heyetidir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, mahallenin kaldırılması, mahallelerin birleştirilmesi belediye meclisinin kararı, kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

B. HİZMET YERİNDEN YÖNETİM KURULUŞLARI

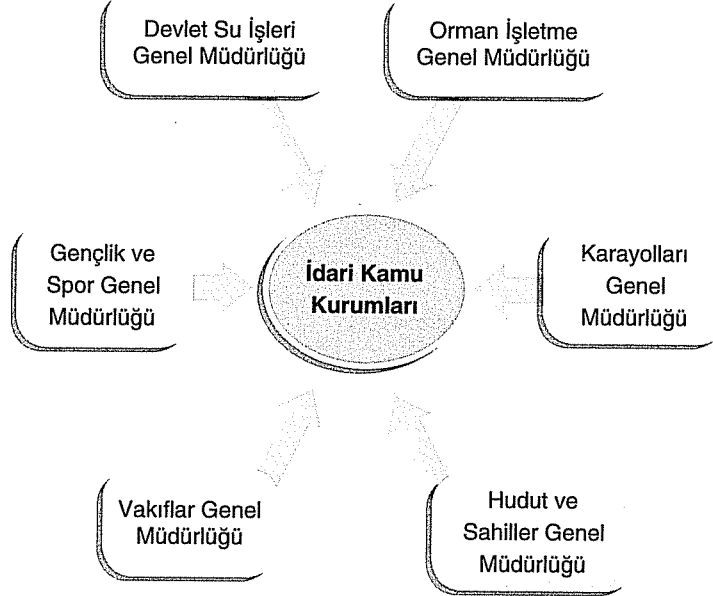
Teknik bilgi ve uzmanlık isteyen hizmetin devlet tüzel kişiliği dışında örgütlenmesi ve tüzel kişiliğe kavuşturulması sonucu ortaya çıkan kuruluşlardır. Kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütleri olarak ikiye ayrılır.

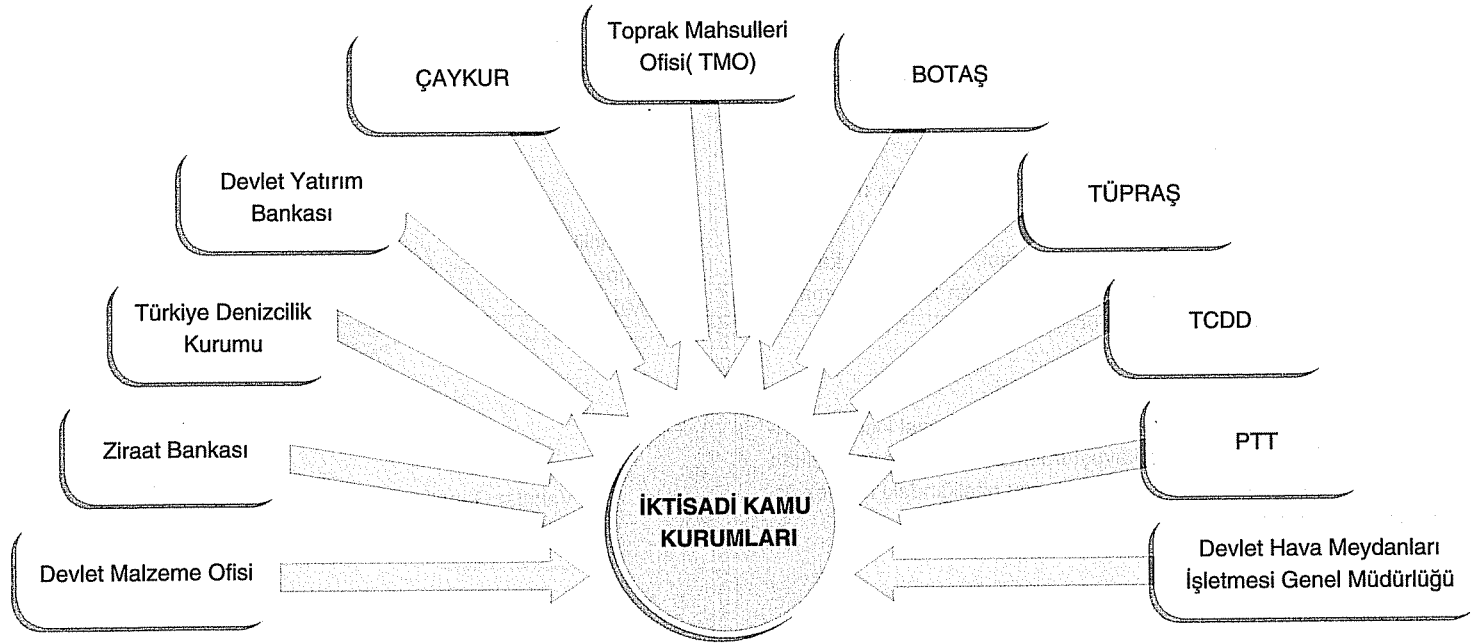
Kamu Kurumları

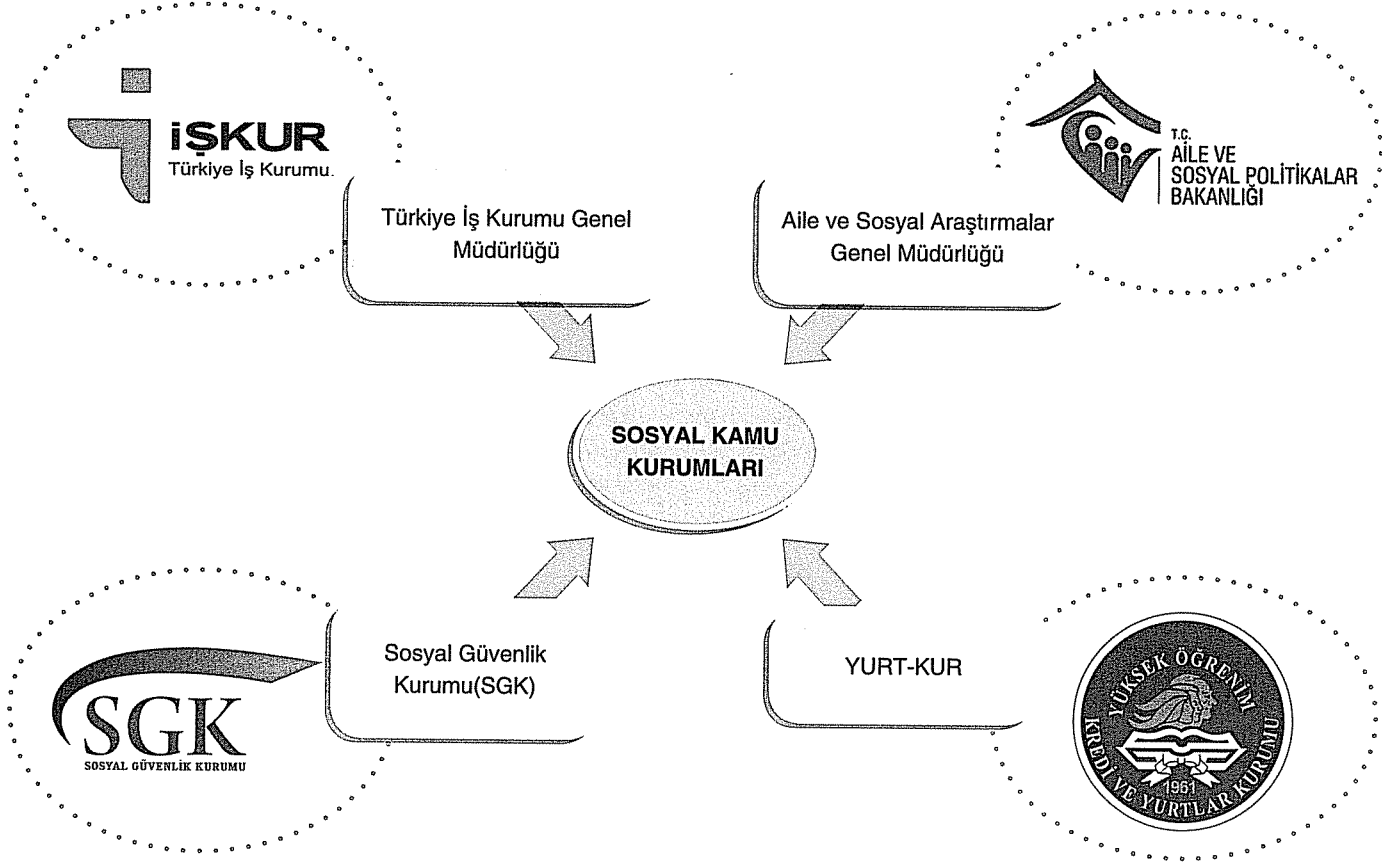
Devlet ve mahalli idareler dışında kalan ve kamu kurumu niteliğinde meslek örgütü statüsü bulunmayan kamu tüzel kişileridir.

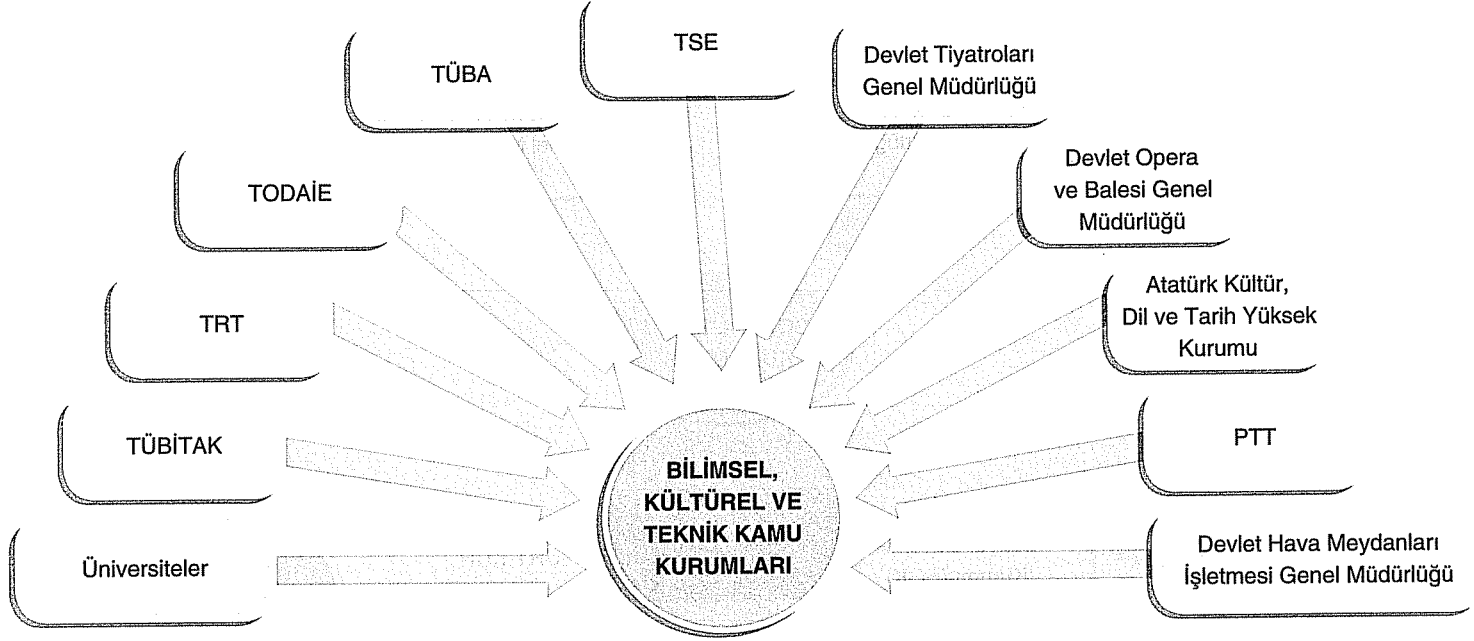
Kanunla ya da kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanarak kurulurlar.

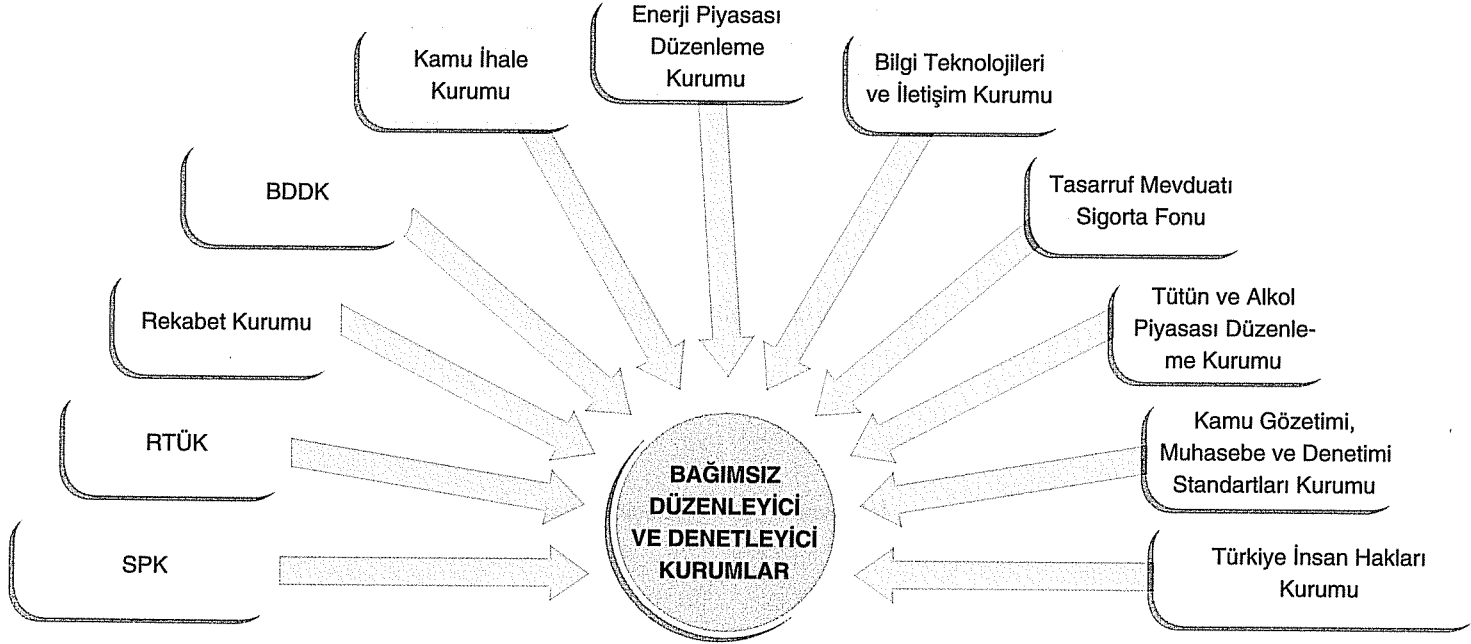
BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Örgütleri

Anayasada, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, meslek mensuplarının oluşturduğu, tüzel kişilikleri olan, bir kısım kamu görevlerini yerine getiren, üyeleri üzerinde kamu hukukundan doğan bazı yetkilere sahip olan kişi toplulukları olarak belirtilmiştir. Yapısı ve görevleri yönünden diğer kamu kurumlarından ayrılan, kamu tüzel kişileridir.

Kanunla yapılan işlemler:

- Bakanlıkların kurulması ve kaldırılması
- İllerin kurulması ve kaldırılması
- İlçelerin kurulması ve kaldırılması
- Büyükşehir belediyelerinin kurulması
- İl ve ilçelerin ad ve merkezlerinin değiştirilmesi
- Üniversitelerin kurulması

İDARENİN MAL EDİNME YÖNTEMLERİ

Kamulaştırma
(İstimlak)

İstimval

Geçici İşgal

Devletleştirme

PDF Eraser Free

8. BÖLÜM: İDARE HUKUKU

Kamulaştırma (İstimlak)

Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinin, kamu yararının gerektirdiği hâllerde, karşılığı kural olarak peşin ödenen, özel mülkiyette bulunan taşınmaz bir malın tamamına veya bir kısmına, kanunda gösterilen esas ve usullerle zorla el koymasidir.

Kamulaştırmanın konusunu özel mülkiyetteki taşınmaz mallar oluşturur.

Kamulaştırma ancak kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılır.

Kamulaştırmalarda kamu yararı almaya yetkili makamlar

- Birden fazla ili içine alan devlet lehine kamulaştırmalarda **Bakanlar Kurulu**
- Bir il içinde devlet lehine **il İdare Kurulu**
- Bir il içinde bir ilçe veya birden fazla ilçede devlet lehine **il İdare Kurulu**
- Belediye lehine **Belediye Encümeni**
- Köy lehine **İhtiyar Meclisi**

Kamulaştırılacak taşınmazın karşılığı kural olarak peşin ödenir.

Ancak;

- Tarım reformunun uygulanması kapsamında yapılan kamulaştırmalarda

- Büyük enerji ve sulama projeleri ile iskân projelerinin gerçekleştirilmesine ilişkin yapılan kamulaştırmalarda
- Kıyılarının korunması kanunu kapsamındaki kamulaştırmalarda
- Turizm amaçlı kamulaştırmalarda taksitlendirme yoluna gidilebilir.
- Taksit süresi 5 yılı aşamaz.

İstimval

Olağanüstü durumlarda, idarenin gereksinim duyduğu taşınır malları kamu gücü kullanarak elde etmesidir. İstimval olağan bir yetki olmayıp, olağanüstü durumlarda kullanılan bir yetkidir.

Geçici İşgal

Bir bayındırlık hizmetinin görülmesi sırasında, bu hizmetin yapılabilmesi için ihtiyaç duyulan maddelerin (taş, kum vb.) elde edilmesi amacıyla özel mülkiyette bulunan taşınmaza idarece el konulmasıdır.

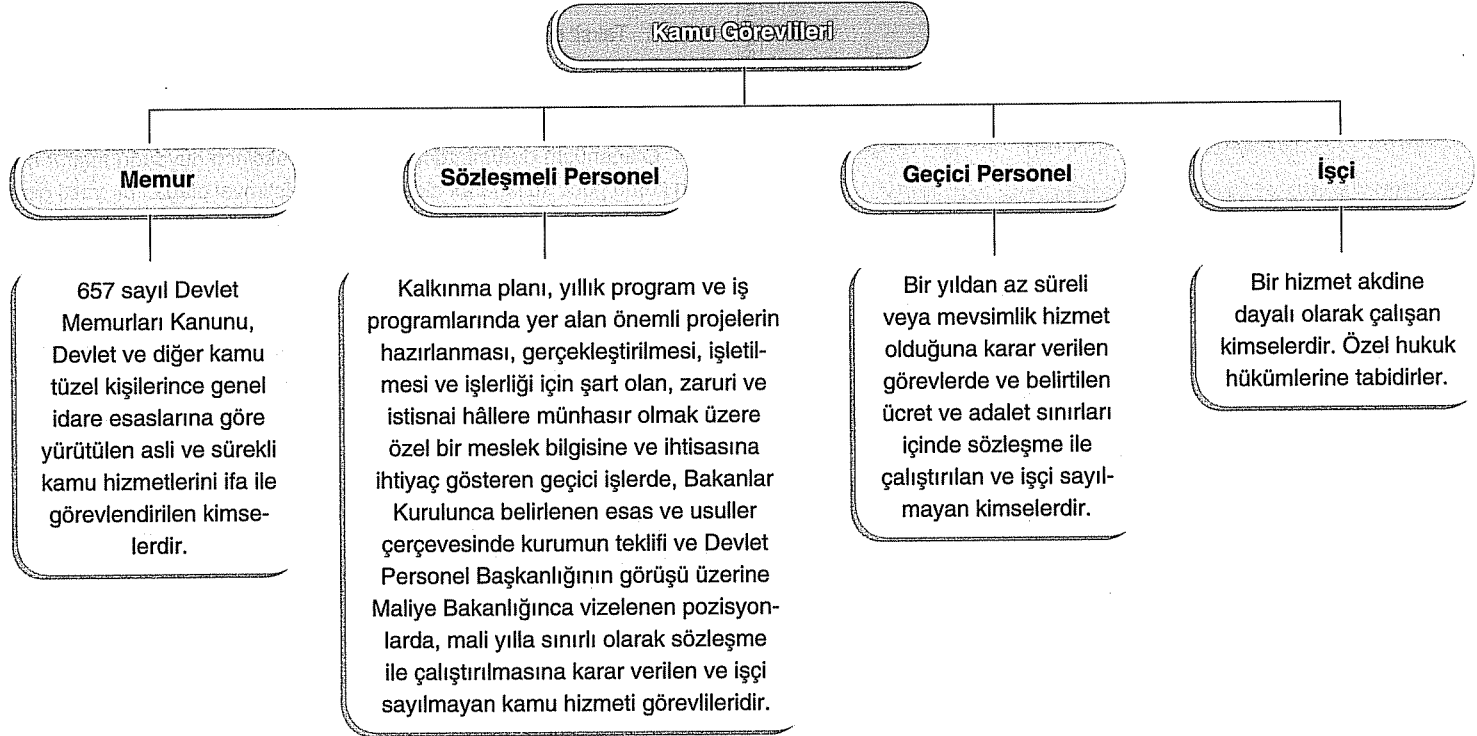
Devletleştirme

Kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla özel mülkiyette bulunan işletmelere idarece el konulmasıdır.

KAMU GÖREVLİLERİ

Devlet Memurları Kanunu'na göre, kamu idare ve kuruluşlarınca yürütülen kamu hizmetleri memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler tarafından görülür.

DEVLET MEMURLUĞU

Devlet ve öteki kamu tüzel kişilerin genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmeti yürüten kamu görevlileridir.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Memurluk Mesleğinin İlkeleri**Sınıflandırma**

Devlet kamu hizmetleri görevlerini ve bu görevlerde çalışan devlet memurlarını görevlerin gerektirdiği niteliklere ve mesleklere göre sınıflara ayırmaktır.

Liyakat

Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkânlarla uygulanmasında, devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır.

Kariyer

Devlet memurlarına, yaptıkları hizmetler için lüzumlu bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun şekilde, sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânını sağlamaktır.

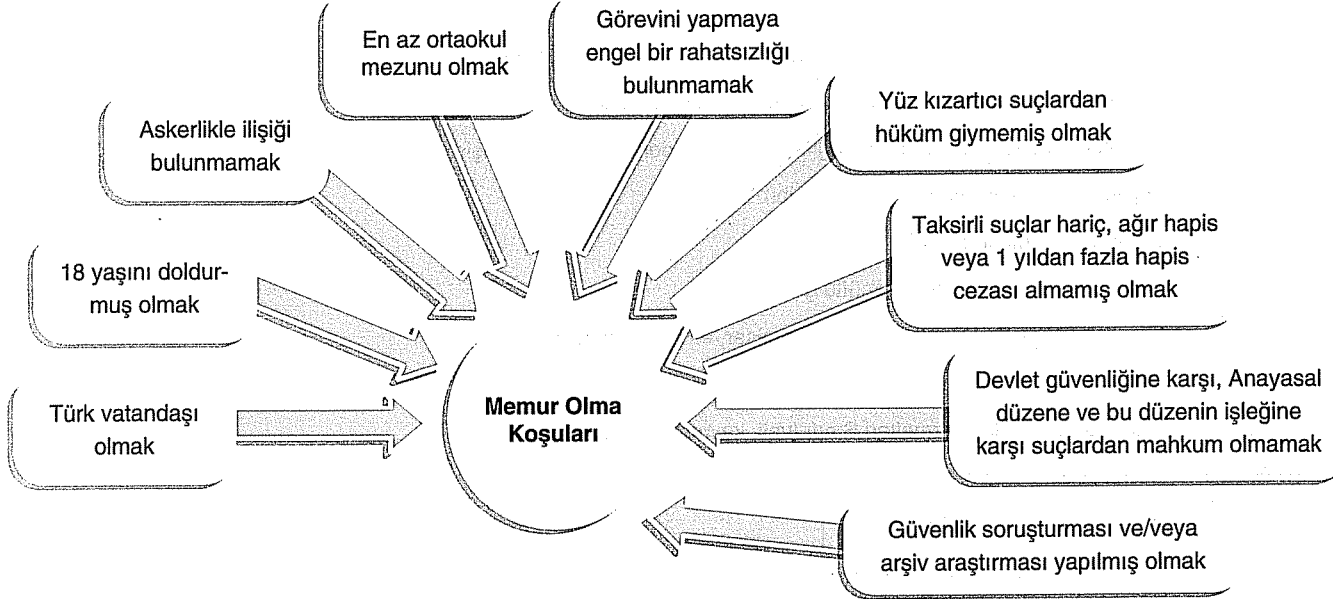
Memurluk Mesleğinin Sınıfları

- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı (B sınıfı kadrolar, masa başı memurları gibi)
 - Teknik Hizmetler Sınıfı (mimar, mühendis, kimyager gibi)
 - Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri (doktor,eczacı, hemşire gibi)
 - Eğitim ve Öğretim Sınıfı (öğretmen gibi)
 - Avukatlık Hizmetleri Sınıfı
 - Din Hizmetleri Sınıfı (imam, müftü gibi)
 - Emniyet Hizmetleri Sınıfı (polis, başkomiser, emniyet amiri gibi)
 - Yardımcı Hizmetler Sınıfı (temizlik, aydınlatma gibi)
 - Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı (vali, kaymakam gibi)
 - Millî İstihbarat Hizmetleri Sınıfı
 - Jandarma Hizmetleri Sınıfı
 - Sahil Güvenlik Hizmetleri Sınıfı
- } 2016'da eklenmiştir.

Devlet Memurluğuna Giriş

Memurluğa girişte “eşitlik” ve “serbestlik” ilkeleri hâkimdir. Kamu hizmetlerine girişte görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilmez.

NOT

Memurluk sınıfının gerektirdiği özel nitelikleri taşımak gibi koşullarda aranabilir. (Bazı memuriyetler için yabancı dil biliyor olmak gibi)

Aday Memurluk

Sınavı kazananlar aday memur statüsü ile göreve başlar. Adaylık süresi en az **1 yıl**, en çok **2 yıldır**. Aday memur, adaylığı süresince yalnızca kendi kurumunda çalışabilir. Adaylık süresi içinde aday memur süre sona ermeden adaylıktan çekilirse **3 yıl** süreyle tekrar memuriyete alınmaz.

Asli Memurluğa Başlama

Ataması yapılan memurun göreve başlaması;

Aynı Kurum İçinde Atanma

- Atama görev yapılan kuruma yapılmışsa atama işleminin yazılı olarak tebliğini izleyen ilk iş günü göreve başlanır. Aksi takdirde istifa etmiş sayılır ve 1 yıl memurluğa alınmaz.

Aynı Kurumun Başka Bir Yerde Bulunan Birimine Atanma

- Atama görev yapılan yerden başka bir yere yapılmışsa bildirimin yapılmasından itibaren yol hariç 15 gün içinde göreve başlamalıdır.
- Aksi takdirde istifa etmiş sayılır ve 1 yıl memurluğa alınmaz.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

Memurların Tabi Olduğu Yükümlülükler

Memuriyet Ödevleri

- Anayasa ve kanunlara uygun davranma
- Hizmeti kişisel olarak ve kesintisiz yürütme
- Hiyerarşik üste bağlılık ve itaat etme
- Kıyafet sorumluluğu
- Mal bildirme ödevi (5 yıl)
- Resmî belge, araç ve gereçleri iade ödevi

Memuriyet Yasakları

- Başka bir görev alma yasağı
- Bir sanat ve ticaretle uğraşma yasağı
- Tarafı davranma yasağı
- Siyasi faaliyette bulunma ve siyasi partilere girme yasağı
- Hediye ve çıkar sağlama yasağı
- Gizli bilgileri açıklama yasağı
- Ayrıldığı kuruma karşı görev alma yasağı
- Grev yasağı
- Denetimindeki teşebbüsten menfaat sağlama yasağı

Memurların Hak ve Ayrıcalıkları

Mesleki Haklar

Güvenlik hakkı

İzin hakkı

Hizmet hakkı

Terfi hakkı

Sendika hakkı

Mali Haklar

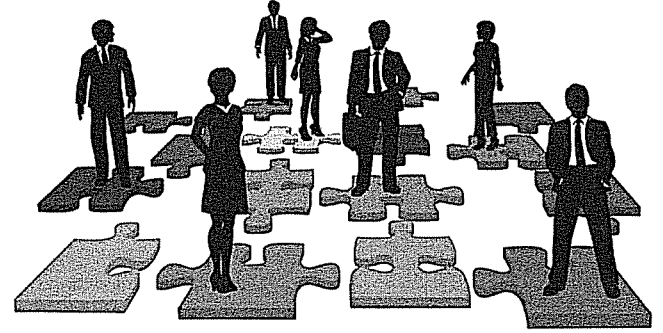
Maaş hakkı

Emekli maaşı hakkı

Emekli ikramiyesi

Dul ve yetim maaşı

Toptan ödeme

PDF Eraser Free

Devlet Memurlarına Uygulanan Disiplin Cezaları

Memurlar bulundukları kurumun iç düzenini bozmaya yönelik davranışta bulunurlarsa disiplin cezaları uygulanır.

Disiplin Cezaları

Uyarma

Memura görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olmasının yazı ile bildirilmesidir.

Özürsüz ve izinsiz olarak göreve geç gelmek

Kınama

Memura görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazıyla bildirilmesidir.

Emre itiraz, amire saygısız davranmak

Aylıktan kesme

Memurun brüt aylığından 1/30-1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Özürsüz olarak göreve bir veya iki gün gelmemek

Kademe ilerlemesinin durdurulması

Memurun bulunduğu kademedeki ilerlemesinin 1-3 yıl durdurulmasıdır.

Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkol almak, Özürsüz olarak göreve 3-9 gün gelmemek

Memuriyetten çıkarma (ihraç)

Bir daha devlet memurluğuna alınmamak üzere memurluktan çıkarmadır.

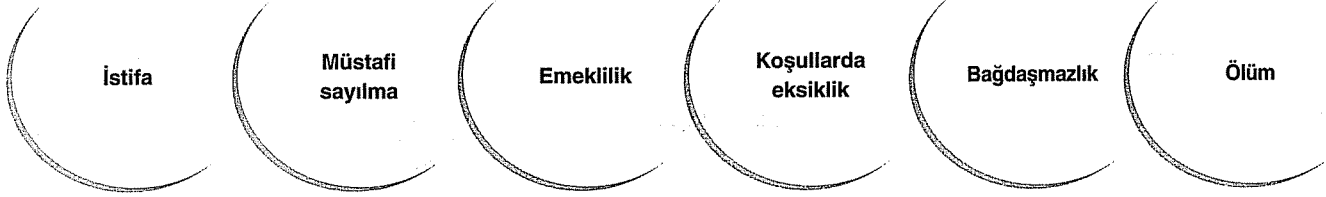
Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek, siyasi partiye üye olmak

Memuriyetten çıkarma cezasını Yüksek Disiplin Kurulu alır.

NOT

Memurlara verilen disiplin cezalarına karşı yargı yolu açıktır.

Memur;

- Usullere uygun istifa ederse 6 ay,
- Yerine yenisinin gelmesini beklemeden istifa ederse 1 yıl,
- Devir teslim işlemlerini gerçekleştirilmeden istifa ederse 3 yıl memur olamaz.

Memur, adaylıktan asillığe atandığında göreve vaktinde başlamazsa müstafi (istila etmiş sayılmak) sayılır. Müstafi sayılan memur 1 yıl memur olamaz.

ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ

6771 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a İlişkin,

16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandum sonrasında kabul edilen bazı değişiklikler **referandum ile** bazı değişiklikler, **TBMM ve cumhurbaşkanlığı seçimleri ile** bazı değişiklikler ise **cumhurbaşkanının göreve başlamasıyla**, yürürlüğe girecek olarak kabul edilmiştir.

REFERANDUM İLE YÜRÜRLÜĞE GİREN 2017 YILI ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ

- Anayasanın 9. maddesi, **“Yargı yetkisinin bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı”** şeklinde değiştirilmiştir.
 - Değişiklikle maddeye **“ve tarafsız”** ifadesi eklenmiştir.
- Anayasanın 76. maddesinde **“On sekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir”** hükmü kabul edilmiştir.
 - Değişiklikle, yirmi beş olan milletvekili seçilme yaşı on sekiz olarak belirlenmiştir. Aynı maddede yapılan değişiklikle, milletvekili seçilmeyi engelleyen **“yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar”** ifadesi, **“askerlikle ilişkili olanlar”** şeklinde değiştirilmiştir. Böylece, milletvekili seçilebilmek için artık askerlik hizmetini yapmış olma koşulu aranmayacak, askerlikle ilişkili olmayanlar milletvekili seçilebilecektir.
- Cumhurbaşkanının nitelikleri ve tarafsızlığına ilişkin 101. maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.
 - Değişiklikle, önceki düzenlemede, Cumhurbaşkanının tarafsızlığını sağlamaya yönelik hükümlerden birisi kaldırılmış, partili Cumhurbaşkanlığının önü açılmıştır.
- Değişiklik ile mahalli idarelere ilişkin Anayasanın 127. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.
 - Değişiklikle, milletvekili seçimleri ile mahalli idareler seçimlerinin maddede öngörülen koşullar altında birlikte yapılması kuralı kaldırılmıştır.

- Değişiklik ile Geçici Bakanlar Kurulu yeniden düzenlenmiştir. Seçimlere kadar sadece 2. paragraf (116 ile başlayan) yürürlükte kalacaktır. 1. ve 3. paragraflar yürürlükten kaldırılmıştır.
 - ▢ Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinden önce, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları çekilir. Seçimin başlangıç tarihinden üç gün önce; seçim dönemi bitmeden seçimin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde ise, bu karardan başlayarak beş gün içinde, bu bakanlıklara Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışardan bağımsızlar Başbakanca atanır.
 - ▢ 116 ncı madde gereğince seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinde Bakanlar Kurulu çekilir ve Cumhurbaşkanı geçici Bakanlar Kurulunu kurmak üzere bir Başbakan atar. Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasî parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır.
 - ▢ Siyasî parti gruplarından alınacak üye sayısını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tespit ederek Başbakana bildirir. Teklif edilen bakanlığı kabul etmeyen veya sonradan çekilen partililer yerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden veya dışardan bağımsızlar atanır. Geçici Bakanlar Kurulu, yenilenme kararının Resmî Gazetede ilânından itibaren beş gün içinde kurulur. Geçici Bakanlar Kurulu için güvenoyuna başvurulmaz. Geçici Bakanlar Kurulu seçim süresince ve yeni Meclis toplanıncaya kadar vazife görür.
- Değişiklik ile mahkemelerin kuruluşuna ilişkin Anayasanın 142. maddesine bir fıkra eklenmiştir. Maddenin değişiklikten sonraki hükmü şu şekildedir: Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş hâlinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler kurulabilir.
 - ▢ Değişiklikle, Türk yargı sistemi alanında ayrı bir yargı kolu olarak askerî yargı düzenine son verilmiştir. Böylelikle sadece disiplin mahkemelerinin görev yapacağı hükme bağlanmış olup, özel bir durum olarak, askerî ceza yargılamasına ilişkin sadece savaş durumunda ve asker kişileri görevleriyle ilgili suçlarda yargılamakla görevli askerî mahkemelerin kurulacağı öngörülmüştür.
- Anayasa Mahkemesinin kuruluşuna ilişkin Anayasanın 146. maddesinde değişiklikler yapılmıştır. Anayasa Mahkemesi on beş üyeden kurulur. Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkilerini düzenleyen Anayasanın 148/6. maddesinde değişiklik yapılmıştır.
 - ▢ Değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yargıladığı kişiler arasından mahkemeleri kaldırdığı için "Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyeleri" çıkarılmıştır. Değişiklikle Anayasa Mahkemesinin toplantı sayısında da düzenleme yapılmış ve genel kurulun 10 üye ile toplanacağı düzenlenmiştir.
- Askerî Yargıtay ile Askerî Yüksek İdare Mahkemesini düzenleyen Anayasanın 156 ve 157. maddeleri tamamen yürürlükten kaldırılmıştır.
 - ▢ Değişiklikle, Anayasada belirtilen yüksek mahkemelerin sayısı dörde düşmüştür.

PDF Eraser Free

- o Uyuşmazlık Mahkemesine ilişkin Anayasanın 158. maddesinde değişiklik yapılmıştır.
 - Değişiklikle, "adli, idari ve askerî yargı mercileri arasında görev ve hüküm uyumsuzluklarını çözmekle" görevli olan Yüksek Mahkemenin görevi, askerî mahkemeler kaldırıldığı için "adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyumsuzluklarını çözmek" şeklinde değiştirilmiştir.
- o Düzenleme ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu düzenleyen Anayasanın 159. maddesinde değişiklik yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu on üç üyeden oluşur; iki daire hâlinde çalışır.

Değişiklikle:

- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ismi, "Hâkimler ve Savcılar Kurulu" olarak değiştirilmiştir.
 - Kurul'un üye sayısı "on üç" üyeye düşürülmüş, yedek üyelik kaldırılmıştır. Değişiklikten önce Kurulun yirmi iki asıl ve on iki yedek üyeden kurulacağı düzenleniyordu. Adalet Bakanı Kurulun doğal başkanı, Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun doğal üyesidir.
 - Kurulun daire sayısı iki daireye düşürülmüştür. Değişiklikten önce Kurul üç daireden oluşuyordu.
 - Kurulun dört üyesi Cumhurbaşkanı tarafından seçilecektir (Üç üye birinci sınıf adli yargı hâkim ve savcıları arasından, bir üye birinci sınıf idari yargı hâkim ve savcıları arasından olmak üzere).
 - Kurulun kalan yedi üyesi ise TBMM tarafından seçilecektir (Üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından olmak üzere). Böylece TBMM'ye Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçme yetkisi tanınmıştır.
- o Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla yaptığı yargılamada yargılanabilecek kişiler arasından Jandarma Genel Komutanı çıkarılmıştır.

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ VE CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİNE İLİŞKİN
TAKVİMİN BAŞLADIĞI TARİHTE YÜRÜRLÜĞE GİRECEK HÜKÜMLER**

- Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki altmış gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması hâlinde ise boşalmayı takip eden altmış gün içinde tamamlanır. Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış bulunan iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday cumhurbaşkanı seçilmiş olur. İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin ölümü veya seçilme yeterliğini kaybetmesi hâlinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır. İkinci oylamaya tek adayın kalması hâlinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilmiş olur. cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder.
- Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin usûl ve esaslar kanunla düzenlenir.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altı yüz milletvekilinden oluşur.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır.
- Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir.
- Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması hâlinde 101 inci maddedeki usule göre ikinci oylama yapılır.

PDF Eraser Free

CUMHURBAŞKANININ GÖREVE BAŞLAMASIYLA YÜRÜRLÜĞE GİRECEK HÜKÜMLER

- TBMM'nin görevleri arasında "Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde karamame çıkarma yetkisi vermek" hükmü anayasadan çıkartıldı.
- Cumhurbaşkanı tarafından TBMM'ye geri gönderilen kanunların "üye tam sayısının salt çoğunlukla" aynen kabul edilmesi hâlinde kanun metninin Cumhurbaşkanınca yayınlanacağı hükmü kabul edildi.
- TBMM'nin ara vermesi ya da tatil sırasında Bakanlar Kurulunun TBMM'yi cumhurbaşkanı eliyle toplantıya çağırması hükmü anayasadan çıkartıldı.
- TBMM'nin bilgi edinme ve denetim yolları arasında "Gensoru" çıkartıldı.
- Cumhurbaşkanının yasamaya, yürütmeye ve yargıya ilişkin görevleri ayrımına son verilerek görev ve yetkileri aşağıdaki gibi düzenlendi.
 - Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.
 - Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyeti'ni ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.
 - Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.
 - Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.
 - Kanunları yayımlar.
 - Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.
 - Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.
 - Cumhurbaşkanı yardımcılarını atar ve görevlerine son verir.
 - Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanı karamamesi ile düzenler.
 - Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder.
 - Milletlerarası antlaşmaları onaylar ve yayımlar.
 - Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.
 - Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.
 - Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder.

- ❑ Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.
- ❑ Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.
- Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı karamamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı karamamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı karamamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması hâlinde kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı karamamesi hükümsüz hâle gelir. Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir. Karamameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.
- Cumhurbaşkanı ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.
- Cumhurbaşkanına cezai sorumluluk getirildi. Madde metni aşağıdaki gibi düzenlendi.
 - ❑ Cumhurbaşkanı hakkında, bir suç işlediği iddiasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tam sayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, Meclisteki siyasî partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak on beş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi hâlinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren on gün içinde dağıtılır, dağıtımdan itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması üç ay içerisinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır. Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen cumhurbaşkanı seçim kararı alamaz. Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen cumhurbaşkanının görevi sona erer. Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.
- Cumhurbaşkanı yardımcılığı makamı anayasaya eklendi.
- Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması hâlinde kırk beş gün içinde cumhurbaşkanı seçimi yapılır.
- TBMM Başkanının cumhurbaşkanına vekâlet etme yetkisi anayasadan çıkartılarak, bu yetki cumhurbaşkanı yardımcılarına verildi.
- Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri ile teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile düzenlenir hükmü getirildi.

PDF Eraser Free

- o “Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanırlar” hükmü getirildi.
- o Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanan milletvekillerinin meclis üyeliklerinin sona ereceği hükmü kabul edildi.
- o TBMM ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesine ilişkin aşağıdaki düzenlemeler anayasaya dahil edildi. Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğu ile seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu hâlde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır. Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır, Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir. Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder. Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır.
- o Olağanüstü hâl yönetim usullerine ilişkin aşağıdaki düzenlemeler yapıldı.
 - Cumhurbaşkanı, savaş hâli, savaş gerektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma vatan veya cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık yada ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hâllerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hâl ilân edebilir. Olağanüstü hâl ilanı kararı verildiği gün Resmî Gazete’de yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağınır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü hâlin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hâli kaldırabilir.
 - Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ayı geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hâllerinde bu dört aylık süre aranmaz. Olağanüstü hâllerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlandıracağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir. Olağanüstü hâllerde cumhurbaşkanı, olağanüstü hâlin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı karamamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu karamameler Resmî Gazete’de yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur. Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; olağanüstü hâl sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı karamameleri üç ay içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi hâlde olağanüstü hâllerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı karamamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.
- o Bakanlar Kurulu yapılanmasına son verilerek, yürütme yetkisi sadece cumhurbaşkanına tanındı. Böylelikle yürütmeye yer alan iki başlılık sona erdirildi.
- o Devlet Denetleme Kuruluna “idari soruşturma” yapma yetkisi tanındı. Aynı şekilde Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri, Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile düzenlenir hükmü getirildi.
- o Bakanlar Kurulu yapısı sona erdiğinden Genelkurmay Başkanı cumhurbaşkanı tarafından atanır hükmü kabul edildi. Aynı şekilde, Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, cumhurbaşkanı sorumludur.

- Millî Güvenlik Kurulu ile ilgili aşağıdaki değişiklikler anayasa hükmüne dâhil edildi. Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri komutanlarından kurulur. Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini cumhurbaşkanına bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Cumhurbaşkanınca değerlendirilir. Millî Güvenlik Kurulunun gündemi; Cumhurbaşkanı yardımcıları ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir. Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Millî Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkanı yardımcısının başkanlığında toplanır. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile düzenlenir.
- Bakanlar Kurulu yapısına son verildiğinden idarenin düzenleyici işlemlerinden olan TÜZÜKLER ve KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER kaldırıldı.
- Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı karamamesiyle kurulur hükmü anayasaya dâhil edildi.
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, cumhurbaşkanının görevlendireceği bir bakana bağlandı.

UYARI

Konuların içine yürürlüğe giren 2017 Anayasa değişiklikleri işlenmiştir. Yürürlüğe giren Anayasa değişikliklerinden sorumlu olduğu unutulmamalıdır.

9. BÖLÜM: ULUSAL VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR

ULUSAL KURULUŞLAR

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

1930 yılında anonim şirket olarak kurulmuştur.

Temel amacı, fiyat istikrarını sağlamaktır.

Ülkemizde banknot basma ve ihraç imtiyazı tek elden bankaya aittir.

Ülkemizin altın ve döviz rezervlerini saklamak ve yönetmekle görevli olan kurum Merkez Bankasıdır.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (BDDK)

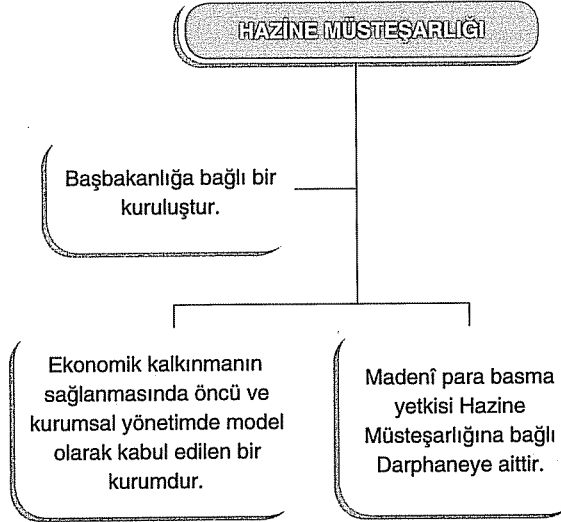
BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (BDDK)

- Türkiye'de tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, bankalar ve özel finans kurumlarının piyasa disiplini içerisinde sağlıklı, etkin ve dünya ölçeğinde rekabet edebilir bir yapıda işleyişi için uygun ortamı yaratmak bu sayede ülkenin uzun vadeli büyümesine ve istikrarına katkıda bulunmak amacıyla kurulmuştur.

- Türkiye'de bir bankanın kurulmasına veya yurt dışında kurulmuş bir bankanın Türkiye'deki ilk şubesinin açılmasına izin vermek en önemli görevidir.

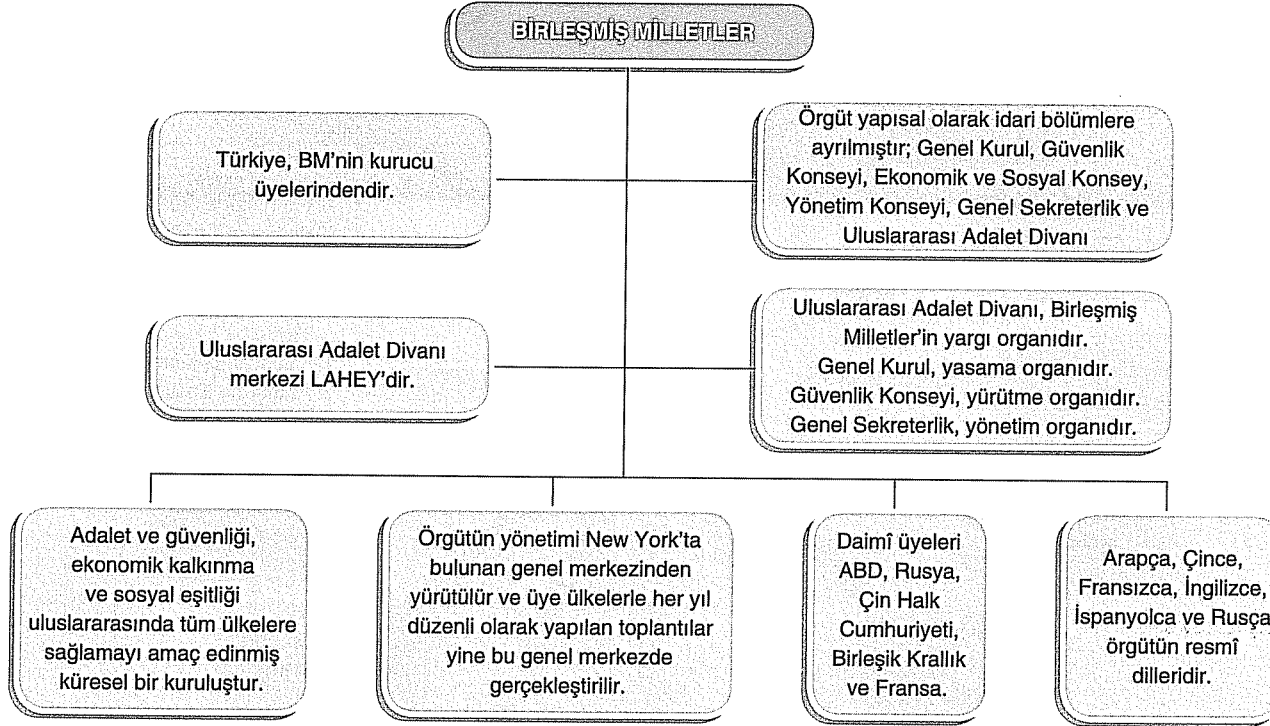

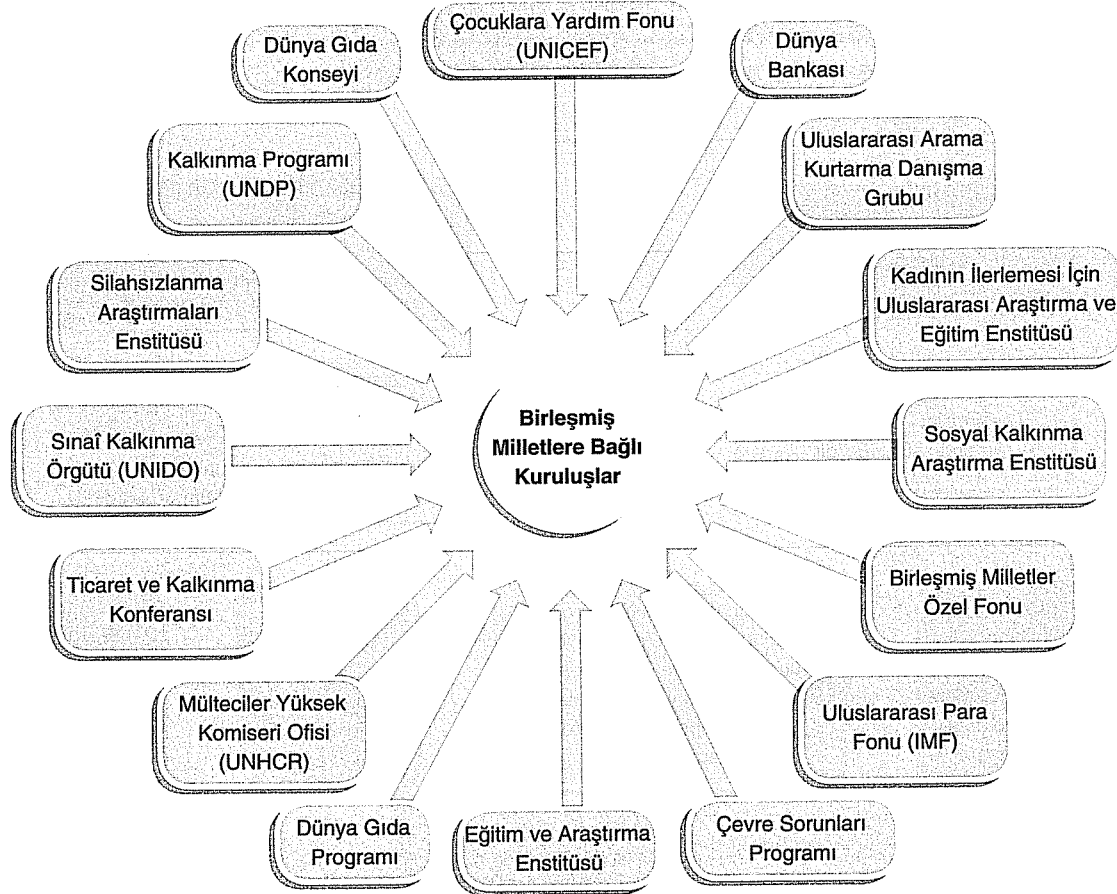
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

TÜRKİYE’NİN ÜYESİ OLDUĞU ULUSLARARASI KURULUŞLAR

- ☐ Birleşmiş Milletler (BM)
- ☐ Avrupa Konseyi
- ☐ Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)
- ☐ D-8 (Gelişmekte Olan 8 Ülke)
- ☐ Uluslararası Türk Kültür Teşkilatı (TÜRKSOY)
- ☐ Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı
- ☐ Ekonomik İş Birliği Örgütü
- ☐ İslam İş Birliği Teşkilatı
- ☐ İslam Kalkınma Bankası
- ☐ Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı
- ☐ Türk Konseyi
- ☐ Dünya Ticaret Örgütü (WTO)
- ☐ Dünya Bankası
- ☐ Uluslararası Para Fonu (IMF)
- ☐ Avrasya Askerî Statülü Kolluk Kuvvetleri Teşkilatı (TAKM)
- ☐ Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)
- ☐ Karadeniz Donanma İşbirliği Görev Grubu (BLACKSEAFOR)

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLARA YARDIM FONU (UNICEF)

Amacı; savaş içindeki çocuklara yardım etmek, eğitim ve ders kitapları dağıtmaktır.

Merkezi; New York'tur.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SINAI KALKINMA ÖRGÜTÜ (UNIDO)

Amacı; sanayiye desteklemek ve geliştirmektir.

Merkezi; Viyana'dır.

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (WHO)

Amacı; dünyadaki mevcut hastalıklarla mücadele etmektir.

Merkezi; Cenevre'dir.

ULUSLARARASI PARA FONU (IMF)

Merkezi ABD'de Washington, DC'de bulunmaktadır.

Küresel finansal düzeni takip etmek, borsa, döviz kurları, ödeme planları gibi konularda denetim ve organizasyon yapmak, aynı zamanda teknik ve finansal destek sağlamak gibi görevleri bulunan uluslararası bir organizasyondur.

Türkiye ile ilişkilerini Hazine Müsteşarlığı yürütür.

Para birimi; SDR

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

DÜNYA BANKASI (WB)

Üye ülkelerin, yeniden yapılanması, inşa edilmesi, kalkınması ve projelerini desteklemektedir. Kamu sektörüne kredi açar.

Merkezi,
Washington'dur.

Organları: Guvernörler Kurulu, İcra
Direktörleri Kurulu Başkanlığı.

EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA ÖRGÜTÜ (OECD)

EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ VE KALKINMA ÖRGÜTÜ (OECD)

Amacı; Üye ülkelerde halkın yaşam standardının iyileştirilmesi sürekli ve dengeli ekonomik gelişim sağlayan politikaya destek ve yardım, işsizliğin ortadan kaldırılmasına destek vermektir.

Kurucu üyeler; Avusturya, Belçika, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, Yunanistan, İzlanda, İtalya, İrlanda, Lüksemburg, Norveç, Hollanda, Portekiz, İspanya, İsveç, İsviçre, Türkiye, İngiltere, ABD.

AVRUPA KONSEYİ

AVRUPA KONSEYİ

Merkezi; Strazburg'dur.

Avrupa Konseyi (AK) 'nin amaçları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve çoğulcu demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek; azınlıklar, ırkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, uyuşturucu madde ve çevre konularındaki sorunlara çözüm aramak; Avrupa kültürel benliğinin oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunmak olarak özetlenebilir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Konseyinin bir organıdır.

PDF Eraser Free

KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASI ÖRGÜTÜ (NATO)

KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASI ÖRGÜTÜ (NATO)

4 Nisan 1949'da 12 ülke tarafından imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması'na dayanarak kurulan ve farklı dönemlerde 16 ülkenin daha katıldığı uluslararası askerî ittifaktır.

Merkezi; Brüksel'dir.

D-8 ÜLKELERİ

D-8 ÜLKELERİ

Gelişmekte olan 8 ülkeyi ifade eden kuruluştur.

D-8 ülkeleri aynı zamanda İslam Konferansı Örgütü üyesidir.

Üye devletler; Türkiye, İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır, Nijerya.

G-20 ÜLKELERİ

G-20 ÜLKELERİ

20 Maliye Bakanı ve Merkez Bankası Başkanı Grubu, dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan 19 ülkeden ve Avrupa Birliği Komisyonundan oluşur.

Üye devletler; Arjantin, Brezilya, Kanada, Çin, Fransa, Almanya, Hindistan, Endonezya, İtalya, Japonya, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Güney Kore, Türkiye, İngiltere, ABD, AB Komisyonu.

İSLAM İŞ BİRLİĞİ TEŞKİLATI

İSLAM İŞ BİRLİĞİ TEŞKİLATI

Amacı; İslam ülkeleri arasındaki ticareti geliştirmektir.

En yüksek organı İslami Zirvedir.

Merkezi; Cidde (Suudi Arabistan)'dır.

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM

9. BÖLÜM: ULUSAL VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR

PDF Eraser Free

AGİT MİNSK GRUBU

AGİT MİNSK GRUBU

Amacı; Azerbaycan ve Ermenistan devletlerinin Karabağ sorunu için barışçıl bir çözüm bulmalarını teşvik etmektir.

Üye devletler; Beyaz Rusya, Almanya, İtalya, Portekiz, Hollanda, İsveç, Finlandiya, Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan.

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ (ECO)

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ

Merkezi; Tahran'dır.

Üye ülkeler: Türkiye, Kazakistan, İran, Pakistan, Afganistan, Türkmenistan, Tacikistan, Azerbaycan, Özbekistan

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ TEŞKİLATI (TÜRKSOY)

ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ TEŞKİLATI (TÜRKSOY)

Merkezi; Ankara

Türk dil ailesine ait dilleri konuşan Türk nüfusuna sahip ülkeler ve topluluklar arası uluslararası kültür örgütüdür.

Üye ülkeler: Azerbaycan, Gagavuzya, Kırgızistan, Kazakistan, KKTC, Özbekistan, Saha Cumhuriyeti, Tataristan, Türkiye, Türkmenistan.

PDF Eraser Free

TÜRKİYE'NİN ÜYESİ OLMADIĞI ULUSLARARASI KURULUŞLAR

Avrupa Birliği

OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Topluluğu)

LAFTA (Latin Amerika Serbest Ticaret Bölgesi)

NAFTA (Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi)

EFTA (Avrupa Serbest Mübadele Birliği)

Nordik Konseyi

Şanghay İş Birliği Örgütü

OAPEC (Arap Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü)

Arap Para Fonu

BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM BENİM BAŞARIM BENİM HOCAM

AVRUPA BİRLİĞİ

AVRUPA BİRLİĞİ (AB)

Üye sayısı 28'dir. En son Hırvatistan üye olmuştur. (1 Temmuz 2013)
Almanya, Avusturya, İngiltere, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Kıbrıs, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, Yunanistan.
28 üye ülke arasından sırasıyla 6 ayda bir başkan seçilir.

Dönem Başkanları (2017)
Ocak-Haziran: Malta
Temmuz-Aralık: Estonya

Organları
Avrupa Komisyonu:
Yürütme organıdır. Bütçeyi hazırlar. Genişlemeden sorumludur.
Avrupa Parlamentosu:
Yasama görevi vardır. Güvenlik politikası kararları alırlar.
Avrupa Zirvesi: Liderler Zirvesidir.
Avrupa Adalet Divanı:
Yargı organıdır.

Dönem Başkanları (2018)
Ocak-Haziran: Bulgaristan
Temmuz-Aralık: Avusturya

NOT

İngiltere, Lizbon Antlaşması'nın 50. maddesini işleme koyarak, 44 yıllık üyeliğin ardından Avrupa Birliğinden ayrılma sürecini başlatmıştır.

ARAP BİRLİĞİ

ARAP BİRLİĞİ

Merkezi; Kahire'dir.

Resmî dil, Arapça.

Arap ülkeleri arasında ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkileri düzenlemek amacıyla kurulmuştur.

ARAP PARA FONU

ARAP PARA FONU

Arap ülkeleri tarafından kendi aralarında kurulan para fonudur.

Üyeler:
Cezayir, Bahreyn, Mısır, Irak, Ürdün, Kuveyt, Lübnan, Libya, Fas, Umman, Filistin, Katar, Suudi Arabistan, Somali, Sudan Suriye, Tunus, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen Cumhuriyeti.

ŞANGHAY İŞ BİRLİĞİ ÖRGÜTÜ

ŞANGHAY İŞ BİRLİĞİ ÖRGÜTÜ

Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın 1996 yılında oluşturdukları yapılanma Şanghay Beşlisi olarak anılıyordu. Bu örgüt 2001'de Özbekistan'ın katılımıyla üye sayısını altıya çıkarttı.

Dünya petrol üretim ve kullanım pazarının yarısından fazlasını elinde bulunduran ve Hindistan, İran, Moğolistan ve Pakistan'ın gözlemci olarak bulunduğu örgüt, ABD'ye karşı etkili bir kutup oluşturmaktadır. Dönemin Rusya Devlet Başkanı Putin, Şanghay İş Birliği Örgütü'nün Ağustos 2007 Bişkek Zirvesi'nde "Tek kutuplu dünya kabul edilemez." diyerek bir anlamda birliğin misyonunu da belirtmiştir.

G-7 (GELİŞMİŞ 7 ÜLKE)

G-7 (GELİŞMİŞ 7 ÜLKE)

Dünya ekonomisinin en büyük yedi ülkesi arasındaki bir birliktir.

Grup, Almanya, ABD, Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Japonya ve Kanada olmak üzere yedi ülkeden oluşmakta olup Avrupa Birliği de G-7 içinde temsil edilmektedir.

Daha önce G8 olarak adlandırılan örgüt 2014'te Rusya'nın üye devletler arasından çıkarılmasıyla G-7 ülkeleri adını almıştır.

Ücretsiz **NOTLAR**

NOTLAR

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

PDF Eraser Free

NOTLAR

ser Free

NOTLAR

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

PDF Eraser Free

NOTLAR

HTTP://NOTLARI.ORG DAHA FAZLASI İÇİN ZİYARET EDİN HTTP://NOTLARI.ORG

VATANDAŞLIK BİLGİSİ VIDEO NOTLARI

ser Free

NOTLAR

NOTLAR

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

PDF Eraser Free

NOTLAR